

ישראלכרט בע"מ והחברות המאוחדות שלה
תמצית דוחות ביניים
ליום 30 ביוני 2020

מס' סעיף	כותרת	עמוד
	מידע הצופה פני עתיד	3
	דוח הדירקטוריון והנהלה	4
1.	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה	6
1.1.	תיאור תמציתי של הקבוצה ותחומי פעילות עיקריים	6
1.2.	השפעות התפשטות מגיפת ה-"קורונה"	7
1.3.	מידע כספי תמציתי עיקרי	10
1.4.	הסיכונים העיקריים שהקבוצה חשופה להם	12
1.5.	יעדים, אסטרטגיה עסקית ושיתופי פעולה אסטרטגיים	12
1.6.	שיתופי פעולה אסטרטגיים והסכמים מהותיים	13
2.	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי	18
2.1.	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים	18
2.2.	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר	24
2.3.	התפתחויות של נכסים והתחייבויות, ההון, הלימות ההון ומינוף	30
2.4.	מגזרי פעילות	35
2.5.	פעילות חברות מוחזקות עיקריות	39
3.	סקירת הסיכונים	39
3.1.	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם	39
3.2.	סיכון אשראי	40
3.3.	סיכון שוק ונזילות	51
3.4.	סיכונים מובילים ומתפתחים	56
4.	מדיניות חשבונאית ואומדנים קריטיים בקרות ונהלים	60
4.1.	מדיניות חשבונאית ואומדנים קריטיים	60
4.2.	גילוי לגבי בקרות ונהלים	60
	הצהרות הנהלה	61
	תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים	64
	דוח ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח הרבעוני	128
1.	הדירקטוריון והנהלה	129
1.1.	שינויים בהנהלת ודירקטוריון החברה ברבעון השני של שנת 2020 ועד למועד חתימת הדוח	129
1.2.	דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית	129
1.3.	ועדה ממליצה למינוי דירקטורים	129
2.	הביקורת הפנימית	129
3.	פרטים נוספים	129
3.1.	הון אנושי	129
3.2.	רואי חשבון מבקרים	130
4.	נספחים לדוח הרבעוני	131
	מילון מונחים	135

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך"). התוצאות בפועל עשויות להיות שונות, לרבות באופן מהותי מהערכות ואומדנים שנכללו במסגרת מידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה: משינויים בשוק התשלומים והאשראי בישראל ו/או מחוץ לישראל, משינויים בתכנית העבודה של הקבוצה,¹ מחוסר הוודאות באשר למשכה, עוצמתה והשפעותיה של מגפת הקורונה, הישירות והעקיפות, על מצב המשק, לקוחות החברה, תחומי הפעילות השונים בהם החברה פועלת, השינויים בהנחיות הגורמים המוסמכים בנוגע למגיפת הקורונה ובאשר להנחיות וצעדי ההמשך שיינתנו ויינקטו מעת לעת בקשר עם המגיפה האמורה,² מהתנהגות הצרכנים בעולם ובישראל, מקיומם או היעדרם של משאבים שונים בידי הקבוצה, מפעילותם של גורמים ושחקנים בשוקי התשלומים והאשראי בישראל ו/או מחוץ לישראל, מהחלטות גופים וארגונים בינלאומיים שונים אשר מולם מתנהלת הקבוצה או כאלו שהקבוצה מושפעת מהחלטותיהם, משינויים בהיקפי הפעילות ומספר מחזיקי הכרטיסים של הקבוצה, מפיתוחם ויישומם של האמצעים הטכנולוגיים בחברה, מהתממשותם של כל או חלק מגורמי הסיכון המפורטים בפרק 3 "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 ביוני 2020 ("דוח הדירקטוריון לרבעון השני של שנת 2020" או "דוח דירקטוריון זה") ובדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2020 המצורף לדוח ("הדוח על הסיכונים לרבעון השני של שנת 2020"), ממצב המשק ושוקי ההון, משינויים מאקרו כלכליים ולרבות שינויים בשיעורי האינפלציה ושיעורי הריבית בישראל ו/או מחוץ לישראל, משינויים במצב הגיאופוליטי, מהפרדת החברה מבנק הפועלים בע"מ ("בנק הפועלים") והשלכותיה השונות, משינויים רגולטוריים בעלי השלכות אפשריות על הקבוצה, משינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי; וכן משינויים בתחומים אחרים אשר עשויה להיות להם השפעה על פעילות הקבוצה והסביבה העסקית בה היא פועלת שאינם בשליטת החברה, ואשר עשויים להביא לאי התממשות (מלאה או חלקית) של ההערכות ו/או לשינויים בתכניות העסקיות של החברה ו/או להתממשותן באופן שונה, ואף מהותית, מכפי שנחזה (יחד: "גורמי אי וודאות"). מידע צופה פני עתיד עשוי להיות מאופיין במילים או בביטויים כגון: "בכוונת הקבוצה", "להערכת החברה", "הקבוצה שואפת", "החברה שוקלת", "אין ביכולתה של החברה להעריך", "על בסיס הערכות ראשוניות", "בשים לב לחוסר הוודאות", "עשוי/עלול", "צפוי", וביטויים דומים להם. מידע וביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות, והם מבוססים על הערכות ואומדני ההנהלה למועד החתימה על תמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים ליום 30 ביוני 2020 ("תמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020") או מועד סמוך לו (לפי העניין) ("מועד חתימת הדוח") לגבי אירועים עתידיים, המושפעים או עלולים להיות מושפעים, מגורמי אי וודאות, ואשר לא ניתן לצפותם (לרבות משכם ועוצמתם) ו/או את מלוא השפעתם, מראש. כמו-כן, חלק מהמידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המבוסס על דיווחים ופרסומים של גורמים חיצוניים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, רשויות מקומיות ובינלאומיות, גורמים הפעילים בשוק התשלומים (לרבות חברות כרטיסי אשראי וסולקים אחרים) וגורמים אחרים, אשר החברה נסמכת עליהם מבלי שיש בידיה יכולת לאמתם.

¹ "הקבוצה" או "קבוצת ישראלכרט" – ישראלכרט בע"מ ביחד עם החברות המוחזקות המהותיות שלה.
² ראה בהקשר זה סעיף 1.2 לדוח הדירקטוריון לרבעון השני של שנת 2020.

ישראלכרט בע"מ והחברות המאוחדות שלה
דוח הדירקטוריון וההנהלה
ליום 30 ביוני 2020

הסקירה המובאת בדוח דירקטוריון זה הינה מצומצמת בהיקפה ומתייחסת לאירועים ושינויים שחלו במצב ענייני הקבוצה בתקופת הדוח (ולפי העניין ובנושאים מסוימים – גם עד למועד חתימת הדוח) ויש לעיין בה ביחד עם הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון וההנהלה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019, אשר צורפו לדוח השנתי של החברה לשנת 2019 כפי שפורסם ביום 3 במרץ 2020 ("הדוח השנתי של החברה לשנת 2019") וכן ביחד עם הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון וההנהלה לרבעון הראשון של שנת 2020 ("דוח הדירקטוריון לרבעון הראשון לשנת 2020"), אשר צורפו לדוח החברה לרבעון הראשון של שנת 2020 כפי שפורסם ביום 3 ביוני 2020 ("דוח החברה לרבעון הראשון של שנת 2020"). יובהר (אלא אם פורט אחרת), כי השינויים והחידושים המפורטים בדוח דירקטוריון זה ביחס לתקופת הדוח, הינם בנוסף לשינויים והחידושים המהותיים שאירעו בעסקי החברה במהלך תקופת הדוח ואשר תוארו בדוח החברה לרבעון הראשון של שנת 2020.

רשימת טבלאות

עמוד	נושא	טבלה
11	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן	1
15	פרטים אודות כלל מקורות המימון החיצוניים של הקבוצה	2
16	פרטים אודות מסגרות אשראי וניצולן למועדים הרלוונטיים	3
16	פרטים אודות ניצול ממוצע ומקסימלי של כלל מסגרות האשראי	4
20	שערי החליפין ומדד המחירים לצרכן	5
24	תמצית דוח רווח והפסד	6
25	התפתחות ההכנסות	7
26	התפתחות ההוצאות	8
28	התפתחויות מהותיות ברווח כולל אחר	9
28	נתוני פעילות של הקבוצה	10
30	התפתחות בסעיפים מאזניים	11
30	ניתוח של סעיף חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו	12
31	היקף וחומרת החובות הבעייתיים	13
32	התפתחויות בהתחייבויות	14
33	הלימות הון	15
36	התפתחויות ההכנסות וההוצאות במגזר ההנפקה	16
37	התפתחויות ההכנסות וההוצאות במגזר הסליקה	17
38	התפתחויות ההכנסות וההוצאות במגזר המימון	18
39	פרטים אודות התרומה לרווח הנקי ויתרת ההשקעה ביחס לכל אחת מהחברות המוחזקות העיקריות של החברה	19
42	מידע נוסף על חובות ששונו תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי מגיפת הקורונה, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי	20
44	ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים	21
45	תנועה ביתרות חובות פגומים שנבחנו פרטנית	22
45	מדדי סיכון ואשראי	23
53	שווי הוגן מותאם של מכשירים פיננסיים של החברה וחברות מאוחדות שלה	24
54	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של החברה וחברות מאוחדות שלה	25
55	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית	26
59	דיון בגורמי סיכון	27

1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

1.1. תיאור תמציתי של הקבוצה ותחומי פעילות עיקריים

1.1.1 ישראלכרט בע"מ ("החברה" או "ישראלכרט") נוסדה בישראל בשנת 1975 והינה חברת כרטיסי אשראי, ו/או 'סולק' כמשמעות המונח על-פי הוראות ונוהלי הפיקוח על הבנקים, וביחד עם החברות המוחזקות המהותיות שלה פועלת בתחומי ההנפקה (ותפעול ההנפקה)³ והסליקה של כרטיסי חיוב מהמותגים "Mastercard", "ישראלכרט",⁴ "American Express" ו-"Visa" ("מותגי הקבוצה");⁵ וכן בתחום המימון, במסגרתו מציעה הקבוצה ללקוחותיה מוצרים ופתרונות מימון על-פי אופי פעילות הלקוח ומאפייניו תוך שימת לב לסיווגו (אשראי לאנשים פרטיים; אשראי מסחרי).

לפרטים אודות פעילויות הקבוצה בתחומי ההנפקה, הסליקה והמימון, ראה סעיף 2.4 לדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019, כפי שפרסמה החברה במסגרת הדוח התקופתי של החברה לשנת 2019 ("דוח הדירקטוריון לשנת 2019"), וסעיף 2.4 לדוח דירקטוריון זה. לפרטים אודות מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים בתחומי פעילות הקבוצה והליכי רגולציה, ראה סעיף 2.1 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019 (וביאור 2.ג.24 לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לשנת 2019, הכלולים בדוח השנתי של החברה לשנת 2019 ("הדוחות הכספיים לשנת 2019"), סעיף 2.1 לדוח הדירקטוריון לרבעון הראשון לשנת 2020 וכן סעיף 2.1 לדוח דירקטוריון זה וביאור 2.ג.9 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

יתר פעילויות הקבוצה, אשר כל אחת מהן אינה מסתכמת לכדי מגזר בר-דיווח, נכללות בביאור 10 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020, תחת "אחר".

1.1.2 בהמשך לאמור בסעיף 1.1.2 לדוח הרבעון הראשון לשנת 2020, ביום 9 במרץ 2020 חילק בנק הפועלים את מלוא יתרת מניות החברה שהוחזקו על-ידו כאמור כדיבדנד בעין לבעלי מניות הבנק, והחל מאותו מועד חדל בנק הפועלים מלהיות בעל שליטה בחברה.⁶

במועד בו חדל בנק הפועלים לשלוט בחברה כאמור לעיל, חדלו החברה, יורופיי ופרימיום אקספרס, מלהיות 'תאגידי עזר',⁷ כמשמעות מונח זה בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ("תאגיד עזר" ו-"חוק הבנקאות רישוי", בהתאמה), ולהבנת החברה, החל מאותו מועד לא חלות עליהן עוד הוראות חוק הבנקאות רישוי החלות על תאגיד עזר, אך הן ממשיכות להיות כפופות לפיקוחו של הפיקוח על הבנקים בקשר עם, בין היתר, פעילותן כ-חברות כרטיסי אשראי וכ-'סולק'. כחלק משינוי מעמדן של החברות כאמור, יכולות החברות לעסוק בתחומי פעילות המותרים להן על-פי רישיון הסולק הקבוע שהוענק להן על-ידי הפיקוח על הבנקים ביום 28 בינואר 2020 (כמפורט בסעיף 2.1.6 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019), כולל כאלה אשר גופים שהינם תאגידי עזר מנועים מלעסוק בהם,⁸ וכן להחזיק או לשלוט בשיעור העולה על 20% מאמצעי השליטה בתאגיד שעיסוקיו אינם מפורטים ברישיון הקבוע.

³ "תפעול הנפקה" ו-"מתפעל הנפקה" (לפי העניין) - ביצוע הפעולות והשירותים הנלווים להנפקת כרטיסי חיוב (למעט ההנפקה עצמה של כרטיסי החיוב וקביעת העמלות והעלויות ללקוח הכרוכות בהנפקת כרטיסי החיוב והשימוש בו). בתחום ההנפקה, כחלק מיישומן של הוראותיו של החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2017 ("חוק שטרומ"), הקבוצה מהווה 'מנפיקה' ו-'מתפעלת הנפקה' בקשר עם כרטיסים חוץ בנקאיים ו-'מנפיקה'/מנפיקה במשותף ו/או 'מתפעלת הנפקה' בקשר לכרטיסים בנקאיים. אלא אם צוין או משתמע אחרת מתוכן הדברים או הקשרם, תיאור פעילות ההנפקה בדוח זה הינה לרבות 'תפעול הנפקה'.

⁴ יצוין, כי ככלל, החל משנת 2019 החלה החברה לחדש כרטיסים "מקומיים" (כרטיסים שניתנים לשימוש בבתי העסק הסולקים בארץ בלבד) מהמותג הפרטי "ישראלכרט" שפג או שיפוג תוקפם לכרטיסים בינלאומיים ממותג "Mastercard" וכן, ככלל, לא להציע עוד ללקוחות חדשים כרטיסים "מקומיים" מהמותג הפרטי כאמור, וזאת כחלק מהיערכות החברה לכניסתו לתוקף של תקן EMV (ראה סעיף 2.1.3 ג) לדוח דירקטוריון זה), והכל באופן מדורג, בהתאם להשלמת היערכות נדרשת.

⁵ פעילות ההנפקה והסליקה של הקבוצה מתבצעת באמצעות החברה, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ ("יורופיי") ופרימיום אקספרס בע"מ (לשעבר "פועלים אקספרס בע"מ") ("פרימיום אקספרס"). חברות בנות בבעלות מלאה של החברה.

⁶ לפרטים נוספים אודות השינויים בשליטה בחברה כאמור, ראה סעיף 7.2 לדוח ממשל תאגידי לשנת 2019, הכלול בדוח התקופתי של החברה לשנת 2019 ("דוח ממשל תאגידי לשנת 2019").

⁷ לעניין סיווגן של פרימיום אקספרס ויורופיי כ'סולק לא מהותי' בהתאם להוראת הפיקוח על הבנקים והקלות דיווח מסוימות החלות עליהן בעקבות כך, ראה ביאור 2.ג.2 לדוחות הכספיים לשנת 2019.

⁸ בהתאם לרישיון הקבוע, ישראלכרט תהא רשאית לעסוק, בין היתר, בתחומי הפעילות הבאים: הנפקה, סליקה ותפעול של כרטיסי חיוב או אמצעי תשלום; מתן אשראי (למעט אשראי לדויר); ניהול ותפעול מועדוני לקוחות ותכניות נאמנות של לקוחות ישראלכרט; ניטור וניתוח דאטה פיננסית וניהול סיכונים; מתן שירותים ללקוחות ישראלכרט אגב רכישת מוצרים; ניהול חשבון תשלום; שיווק ומכירת ביטוח וכן שיווק פוליסות חיסכון קופות גמל להשקעה (ללא סיכוני חיתום). בכפוף לקבלת רישיון על-פי כל דין, אשר נכון למועד חתימת הדוח, אין וודאות בנוגע למועד בו יינתן, ככל שיינתן. בנוסף, תחילת פעילות בחלק מתחומי העיסוק כפופה למתן הודעה לפיקוח על הבנקים על השלמת ההיערכות ליישומם ופירוט האמצעים שנקטו לזיהוי הסיכונים בפעילות, ניהולם ובקרתם ולאיי התנגדות הפיקוח בתוך פרק זמן שנקבע.

1.2. השפעות התפשטות מגיפת ה-"קורונה"

החל מהרבעון הראשון של שנת 2020 (ולמועד חתימת הדוח), עקב התפשטותה של מגיפת ה-"קורונה", ננקטו במרבית מדינות העולם, ובהן ישראל, אמצעים שונים לצמצום החשיפה למגיפה, לרבות מגבלות תנועה (מקומיות ובינלאומיות) והתקהלות, קביעת הנחיות לבידוד וסגר, סגירת עסקים, מקומות בילוי ופנאי וכדומה, אשר שונו מעת לעת, בין היתר כתגובה לרמת התחלואה בציבור ו/או השפעות נקיטת האמצעים על כלכלת אותן מדינות. ככלל, וכמפורט להלן בסעיף 2.1.2 לדוח דירקטוריון זה, להתפרצות המגיפה והתפשטותה ולנקיטה באמצעים לצמצום החשיפה כאמור, השפעות שליליות משמעותיות על הכלכלה העולמית (והישראלית), וכתוצאה מכך גם השפעות שליליות משמעותיות על ענפי פעילותה של הקבוצה כמתואר להלן.

התפשטות מגיפת ה-"קורונה" בעולם ובישראל והתפשטותו החוזרת, מעוררות רמה גבוהה של אי וודאות במגוון אספקטים לרבות כלכליים, בריאותיים וחברתיים.

עם התפרצות המגיפה בישראל במהלך חודש פברואר 2020, הודיעה הממשלה על צעדי ריחוק חברתי מתגברים, לרבות סגר משמעותי בין התאריכים 1 באפריל 2020 ועד 19 באפריל 2020, אשר בין יתר הגורמים הובילו לעלייה ניכרת בשיעורי האבטלה במשק, מרמה של כ-4% עובר לפרוץ המשבר לרמה של כ-26% בסוף חודש אפריל (רמת השיא בתקופת הדוח). בהתאם לתחזית בנק ישראל⁹ שיעור האבטלה בסוף שנת 2020 יעמוד על כ-9% (בתרחיש הבסיסי).

למועד חתימת הדוח, קיים חוסר וודאות לעניין עיתוי והיקף ההחזרה למקומות העבודה של עובדים רבים במשק שנשלחו לחל"ת ו/או פוטרו, גם עסקים רבים שחידשו את פעילותם לא החזירו לעבודה את כלל עובדיהם ופעילותם הכלכלית לא חזרה באופן מלא לרמתה טרום פרוץ המשבר. בשים לב להשפעות המשבר כאמור נוקטת הממשלה במספר פעולות כלכליות אשר נועדו לתמרץ ולתמוך בכלכלה ובכוח הקניה כגון הרחבת הזכאות לדמי אבטלה בהתאם לתכנית "רשת ביטחון כלכלית 2020-2021" שפורסמה ברשומות, בחודש יולי 2020.

החל מיום 20 באפריל 2020, עם כניסתם לתוקף, באופן הדרגתי, של צעדי הקלות בתקנות החירום ונקיטת פעולות מצד הרשויות להחזרת המשק באופן מדורג לפעילות עסקית וכלכלית רגילה, ולמועד חתימת הדוח, נמצא המשק הישראלי במסלול הדרגתי של חזרה לפעילות עסקית, וזאת כתלות בהחלטות הממשלה בדבר היקפן של מגבלות בשים לב, בין היתר, להתפתחות מצב התחלואה במגיפה והתפשטותה בקרב האוכלוסייה. הערכותיה של החברה אודות השפעות מגיפת הקורונה על פעילותה ותוצאותיה, נערכו על-פי מספר הנחות בסיס אשר נלקחו בחשבון על-ידי החברה ביחס לפרמטרים כגון שיעור האבטלה במשק והשינוי בצריכה הפרטית, אשר הוערך על-ידי החברה שיעמדו בסוף שנת 2020 בשיעור דומה במהותו לשיעור תחזית בנק ישראל כאמור לעיל (לפרטים אודות הנחות הבסיס העיקריות ששימשו את החברה ראה סעיף 3.2 להלן תחת הכותרת "ניתוח איכות האשראי"), וכפועל יוצא מכך הוערך, כי התנהגות צרכנית בתחום התשלומים והאשראי והיקפי שיעורי מחזורי ההנפקה והסליקה בבתי העסק, יהיו נמוכים מתקופות מקבילות אשתקד.

במהלך תקופת הדוח ועד חתימתו, נקטה הקבוצה בפעולות שונות שמטרתן לצמצם את השפעת הפגיעה של מגיפת הקורונה על הקבוצה, ולהבטיח את המשך פעילותה התקינה ואת בריאותם של עובדיה, ובכלל זה המשך מתן שירותים רציף ללקוחותיה במגזרי הפעילות השונים. בהיותה 'מפעל חיוני' (ראה ביאור 6.2.ג.9 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020) פועלת החברה במהלך המגיפה במתכונת מותאמת, בניהול צוות חירום מיוחד האחראי על האספקטים השונים הרלוונטיים להתמודדות עם המגיפה, תוך צמצום ככל האפשר של מספר העובדים השוהים בו-זמנית במשרדי החברה בהתאם לדרוש לצורך הבטחת פעילותה החיונית ושמירת בריאותם של העובדים, ותוך שמירת קשר רציף עם העובדים ויישומם של פתרונות טכנולוגיים המאפשרים לרוב המכריע מהעובדים המועסקים בתקופת המגיפה לבצע משימות שוטפות מהבית. פעילות החברה במהלך תקופת המגיפה והמגבלות בגינה נעשת תוך עמידת החברה בתקנות שעת חירום לצמצום התפשטות מגיפת הקורונה, בהוראות הנחיות משרד הבריאות, בשים לב להקלות רגולטוריות והנחיות בנק ישראל ויתר התקנות המחייבות. כמו-כן, יישמה החברה צעדים רלוונטיים להבטחת המשכיות עסקית בהתאם לתכניות החברה (בהתאמות ככל שנדרשו) להתמודדות עם מצבי חירום בתרחישים שונים, שייעודם הבטחת המשך מתן שירות בערוצים השונים. לפרטים אודות התאמות מצבת כוח האדם שנקטה החברה אגב התמודדות עם המגיפה והנחיות הרשויות, ראה סעיף 3.1 לדוח ממשל תאגידי לרבעון השני לשנת 2020 בהמשך לדוח זה. לפרטים אודות סיכונים מובילים ומתפתחים ובכללם סיכון הסייבר הקשורים למגיפה והשלכותיה ראה סעיף 3.4 לדוח דירקטוריון זה.

לפרטים אודות הערכת הנהלת החברה את מידת החשיפה של החברה לסיכונים הכרוכים בפעילותה, לרבות עקב אירועי מגיפת הקורונה, ראה סעיף 3 לדוח דירקטוריון זה.

⁹ על-פי הודעה לעיתונות של בנק ישראל מיום 6 ביולי 2020 שכותרתה: "התחזית המקרו-כלכלית של חטיבת המחקר, יולי 2020".

לפרטים אודות הוראות רגולטוריות שונות החלות על החברה ופעילותה ושעניינן מגיפת הקורונה, ראה ביאור 5.2.9 ו-6.2.9 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

להלן פרטים אודות ההשפעות העיקריות של מגיפת ה-"קורונה" על מגזרי פעילות החברה במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020 ועד סמוך למועד חתימת הדוח:

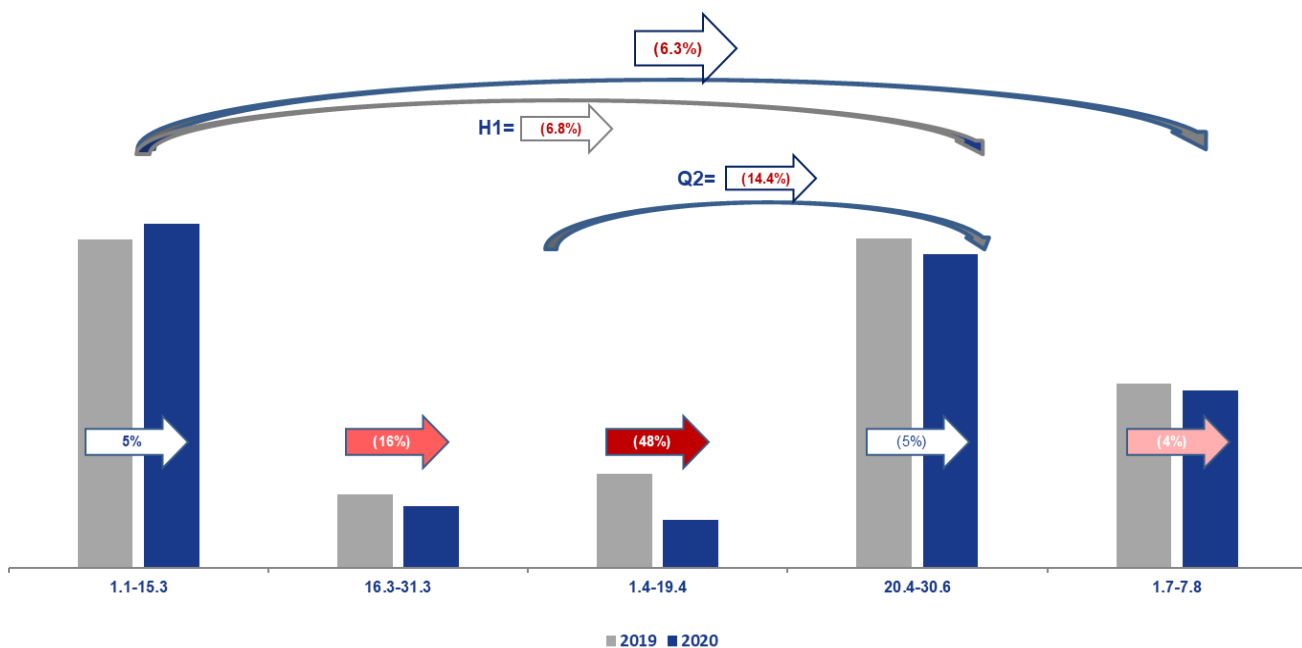
מגזר ההנפקה ומגזר הסליקה

החל מהמחצית השנייה של חודש פברואר 2020, נוכח התפרצותו של מגיפת ה-"קורונה" בישראל ובעולם, חל קיטון בפעילות הקבוצה במגזרי ההנפקה והסליקה לעומת התקופות המקבילות בשנים קודמות. כמוצג בגרף להלן, הירידה המשמעותית בהיקפי העסקאות החלה עם כניסתן לתוקף של הגבלות הממשלה על הפעילות במשק (החל מיום 16 במרץ 2020) והחריפה עם כל גל הגבלות נוסף. בהתאם, בתקופה שבין ה-1 לאפריל 2020 ועד ה-19 באפריל 2020, אשר התאפיינה בסגר משמעותי שהטילה ממשלת ישראל על המשק, חלה גם הירידה המשמעותית ביותר בהיקפי העסקאות לעומת שנה קודמת (עד כדי צמצום כמעט מוחלט של היקפי הפעילות בתחומים מסוימים). החל מיום 20 באפריל 2020 עם כניסתם לתוקף, באופן הדרגתי, של צעדי ההקלות בתקנות החירום ונקיטת פעולות מצד הרשויות להחזרת המשק לפעילות עסקית וכלכלית רגילה, ולמועד חתימת הדוח, ניכרת התאוששות בהיקפים משתנים במחזורי פעילות במגזרי ההנפקה והסליקה בחלק מהענפים, בהתאם למתווה חזרת המשק לפעילות על-פי תחום הפעילות הרלוונטי. בפעילות מגזרי ההנפקה והסליקה, עם פרוץ המגיפה ועד בסמוך למועד חתימת הדוח, עיקר השפעות המגיפה באו לידי ביטוי בתחומים מסוימים, כגון: תיירות, תעופה, תרבות, נופש, פנאי ומסעדות, אשר בהם השפעות המגיפה (ובכללן המגבלות ותקנות החירום שהוטלו) הביאו לקיטון בהיקפי פעילות התשלומים בעוצמה משתנה אך מהותית ואף מהותית מאוד לפי העניין (עד כדי צמצום כמעט מוחלט של הפעילות בחלק מהתחומים בתקופת שיא המגיפה והמגבלות).

מנגד, למועד חתימת הדוח, חל גידול בעיקר בפעילות מגזרי ההנפקה והסליקה הקשורה לתחום המזון ומוצרי צריכה אחרים כגון מוצרי חשמל ואלקטרוניקה לעומת תקופה מקבילה אשתקד.¹⁰

בהתאם, למועד חתימת הדוח קיימים תחומים אשר רמת מחזורי הפעילות בהם קרובה אך פחותה מרמתה ערב פרוץ המגיפה (כגון: הלבשה, הנעלה ודלק), בעוד שבתחומי פעילות מסוימים אחרים ההתאוששות טרם באה לידי ביטוי או באה לידי ביטוי בשיעורים נמוכים (כגון תרבות, תיירות חוץ ותעופה) ורמת מחזורי הפעילות בהם רחוקה מרמתה ערב פרוץ המגיפה.

להלן ניתוח שיעור השינויים במחזורי ההנפקה הכוללים של הקבוצה מיום 1 בינואר 2020 ועד בסמוך למועד חתימת הדוח לעומת התקופות המקבילות אשתקד:

¹⁰ ראה גם פרסומי בנק ישראל בנושא רכישות בכרטיסי אשראי כתוצאה ממגיפת הקורונה המתפרסמים מדי שבוע <https://www.boi.org.il/he/Pages/Indicators.aspx>

יצוין, כי הירידה במחזורי הפעילות משפיעה באופן שלילי על הכנסות הקבוצה מבתי עסק, נטו ועל חלק מהכנסות הקבוצה בגין מחזיקי כרטיס אשראי, ומנגד הירידה במחזורים מובילה לקיטון בהוצאות המשתנות של הקבוצה התלויות במחזורי הפעילות. לניתוח השפעת מגיפת הקורונה על סעיפי רווח והפסד ראה סעיף 2.2 לדוח זה.

יתרת חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי ("קניות") ליום 30 ביוני 2020 הסתכמה בסך של כ-15,546 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-16,359 מיליון ש"ח ליום 30 ביוני 2019. עיקר הקיטון נובע מירידה במחזורי ההנפקה, בעיקר בכרטיסים בנקאיים, בחודש יוני 2020, בעקבות מגיפת הקורונה. לפרטים אודות הוצאות להפסדי אשראי בגין "קניות" ראה סעיפים 2.4.3 ו-2.4.4 לדוח.

יצוין, כי על אף הירידה במחזורי העסקאות המקומיות בחלק מהתחומים, כאמור לעיל, הרי שבעקבות מגיפת הקורונה ניכרת עלייה במחזורי העסקאות במסמך חסר¹¹ בחלק מהענפים (כגון מסעדות והלבשה והנעלה), עובדה המעידה על שינוי דפוס ההתנהגות הצרכני, ככל הנראה כתוצאה ממגבלות התנועה שנקטו כתוצאה ממגיפת הקורונה. יצוין, כי המגמה האמורה נצפית גם בתחומים שלא נפגעו ממגיפת הקורונה (כגון מזון ופארמה).

בנוסף להשפעות המגיפה על תחום הפעילות בתקופות כמפורט לעיל, החברה מעריכה כי בשים לב להשלכות הכלכליות של המגיפה על משקי הבית והעסקים (קטנים, בינוניים וגדולים), מצב התעסוקה הכללי במשק והפגיעה בענפי פעילות מסוימים בהם טרם חלה התאוששות משמעותית, המגיפה צפויה להשפיע לרעה (ואף מהותית) על מחזורי פעילות התשלומים של החברה גם בהמשך שנת 2020, בדגש על תחומים מסוימים (כגון תיירות, תעופה, מסעדות ובידור), אשר למועד זה לא ניתן להעריכה בוודאות ובמלואה, כפי שאלה הוערכו על-ידי החברה עובר למועד המגיפה, ואף להביא לקיטון אבסולוטי בהיקפם של מחזורי הפעילות הכוללים בתחום הפעילות בשנת 2020, בהשוואה לשנה קודמת. הערכות כאמור מציבות בפני החברה אתגרים משמעותיים בקשר עם פעילותה בתחום זה, והיא פועלת לניתוח ולמעקב אחר ההתפתחויות במשק בתחום זה ובקשר עם מגיפת הקורונה, ולנקיטה ככל שניתן בפעולות נדרשות לצמצום פגיעה כאמור.

מגזר המימון

התפשטות מגיפת ה-"קורונה", הירידה בהיקפי הפעילות הכלכלית במשק, העלייה בשיעור האבטלה והמגבלות שמטילות הרשויות בישראל כפי שפורטו לעיל, עלולות להוביל לפגיעה בהכנסה של לקוחות הקבוצה, וביחד עם הקלות שהוחלו על הליכי פשיטת רגל בהתאם לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי תשע"ח-2018, עלולות גם לפגוע ביכולת הגבייה של החברה. לכל אלה השפעה מהותית על פעילות מגזר המימון של הקבוצה במהלך המגיפה ועד בסמוך למועד חתימת הדוח.

בתקופה שבין המחצית השנייה של חודש מרץ 2020 ועד למועד חתימת הדוח, השפעותיה העיקריות של המגיפה על תחום זה באות (ועשויות לבוא בתקופות נוספות) לידי ביטוי בעיקר בגידול בהפרשות להפסדי אשראי קבוצתיות ופרטניות לאור עלייה בסיכון האשראי של חלק מלקוחות הקבוצה ועלייה בסיכון לכשל תמורה בענפים שפעילותם נפגעה בצורה מהותית יותר בעקבות התפשטות המגיפה (כגון תיירות, פנאי וכו'), בגידול בהיקף המחיקות בעקבות סגירתן של לשכות ההוצאה לפועל במהלך תקופת הסגר ובקיטון במכירות האשראי. השפעות כאמור בתקופות עתידיות אינן וודאיות והנהלת החברה התחשבה בחוסר הודאות האמור בעת קביעת אומדן שיעורי ההפרשה להפסדי אשראי כמפורט להלן.

כמו-כן, בשים לב לנסיבות המגיפה, הערכות ואומדני החברה בגינן, בחישובי ההפרשה להפסדי אשראי שנכללו ברבעונים הראשון והשני של שנת 2020 חלו שינויים מהותיים ביחס לאומדנים ששימשו לצרכי הדוחות השנתיים לשנת 2019. הגידול בשיעורי ההפרשה להפסדי אשראי, משקף את הגידול המוערך בהפסדי האשראי הפוטנציאליים. מרבית הגידול בהפרשה להפסדי אשראי בא לידי ביטוי כבר ברבעון הראשון לשנת 2020. אולם, על מנת לשקף את ההרעה בתחזית המקרו כלכלית נכון למועד חתימת הדוח כתוצאה מהמשך השפעתו השלילית של משבר הקורונה על הפעילות הכלכלית במשק ובעיקר צפי לעלייה בשיעור האבטלה במשק וצפי לירידה בצריכה הפרטית לשנת 2020 ושנת 2021, הגדילה החברה גם במהלך הרבעון השני של שנת 2020 את ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי כדי לשקף את הגידול האפשרי בהפסדי האשראי הפוטנציאליים, ובהתאם גדל גם יחס הכיסוי ליום 30 ביוני 2020. לאורך תקופת המשבר בחנה החברה מספר תרחישים הקשורים עם השפעתה של המגיפה על המשק וההשפעה הנגזרת בכל הנוגע להפרשה הצפויה בתיק האשראי, בעיקר על בסיס פרמטרים איכותיים כגון שיעור האבטלה, שינוי בצריכה הפרטית וקצב חזרת המשק לפעילות. יצוין כי קיימת רמה גבוהה של אי וודאות המחייבת שיקול דעת משמעותי בהערכת הפסדי האשראי הצפויים, הבאה לידי ביטוי ביתר שאת בנסיבות המגיפה. לפרטים נוספים אודות ההנחות ששימשו את החברה בקביעת אומדן שיעורי ההפרשה, ניתוח רגישות של הנחות אלו בהתאם לתרחישים השונים, ראה "ניתוח איכות האשראי" הנכלל בסעיף 3.2 לדוח דירקטוריון זה.

¹¹ עסקאות בהן כרטיס האשראי אינו מוצג בביצוע העסקה (הפס המגנטי/ציפ אינו נקרא באופן אוטומטי), ברובן המכריע עסקאות טלפוניות, אינטרנטיות והוראות קבע.

על רקע אי הוודאות הרבה, קיימת אפשרות שהפסדי האשראי יתפתחו באופן שונה מהערכות החברה ובין היתר יתכן ויגדלו במהלך הרבעונים הבאים של שנת 2020, אף מעבר להערכות החברה, אך למועד חתימת הדוח אין ביכולתה של החברה להעריך מתי ובאיזו מידה, בין היתר כתלות בצעדים הננקטים על-ידי הממשלה ובנק ישראל בקשר עם המגיפה, המשך התפתחותה וחומרתה של המגיפה בעתיד והשפעותיה הכוללות על החברה והכלכלה. לאורך זמן, ככל שיעמוד לרשות החברה מידע נוסף לגבי מצב הלווים וסיכויי הגבייה בלווים הבעייתיים, אומדני ההשפעה יעודכנו בהתאם.

בהמשך לאמור ולאור מגיפת הקורונה, בשלושה ושישה החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 רשמה החברה גידול בהוצאות להפסדי אשראי במגזר המימון בהיקף של כ-10 מיליון ש"ח וכ-74 מיליון ש"ח (בהשוואה לתקופות מקבילות אשתקד), בהתאמה. הגידול הינו בשל הגדלת היקף ההפרשה הקבוצתית בסך של כ-3 מיליון ש"ח וכ-43 מיליון ש"ח, בהתאמה וכן בשל גידול במחיקות נטו בסך של כ-14 מיליון ש"ח וכ-32 מיליון ש"ח, בהתאמה. בנוסף, בשלושה החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 רשמה החברה קיטון בהפרשה פרטנית בסך של כ-7 מיליון ש"ח, בעיקר בגין גביית חובות שהופרשו פרטנית, אל מול תקופה מקבילה אשתקד. לפרטים אודות ניתוח תוצאות מגזר המימון ראה סעיף 2.4.5 לדוח דירקטוריון זה. לפרטים אודות היקף וחומרת החובות הבעייתיים ראה טבלה 13 להלן. בהקשר זה יצוין, כי בעקבות אירוע הקורונה דחתה/הקפאה הקבוצה בין החודשים מרץ עד יוני 2020 תשלומי קרן הלוואות שנתנה הקבוצה ללקוחותיה. יתרת דחיות אלו ליום 30 ביוני 2020 הינה בהיקף של כ-361 מיליון ש"ח, תשלומים נוספים בהיקף לא מהותי נדחו/הוקפאו במהלך חודש יולי 2020. מרביתה המכריע של הדחייה/הקפאה שבוצעה בגין חובות תקינים הנובעת מאירוע מגיפת הקורונה לא סווגה ליום 30 ביוני 2020 כחוב בעייתי בהתאם להוראות בחוזר בנק ישראל מחודש אפריל 2020, שכתרתו "אירוע נגף הקורונה – דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור" כמפורט בסעיף 3.2 להלן וביאור 2.2.5 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020. לעניין גידול בשיעורי כשל הגבייה כפי שנצפה במהלך חודש יולי 2020, בגין החובות הנדחים/המוקפאים ראה טבלה 20 בסעיף 3.2 להלן.

בנוסף בעקבות מגיפת הקורונה נפגעה יכולת הגבייה של החברה, בין היתר, כתוצאה מסגירתו של המשק ומסגירתו של לשכות ההוצאה לפועל¹² החל מחודש מאי 2020 ועד למועד הדיווח הרחיבה החברה את היקף הגבייה המשפטית. המגמות המשפיעות על היקף המחיקות כאמור לעיל, עלולות להימשך גם בתקופות עתידיות, כתלות בין היתר בעוצמת השפעת מגיפת הקורונה, השינויים במצב הכלכלי המקומי והיקפי יתרות האשראי באותן תקופות.

כמו-כן, לפרטים נוספים אודות איכות האשראי, סיכון האשראי, היקפי חובות בעייתיים ומדדי איכות אשראי עיקריים, ראה סעיף 3.2.

הערכותיה של החברה האמורות לעיל בנוגע למגיפת הקורונה, השפעותיה ובכלל זאת על מגזרי ההנפקה הסליקה והמימון, פעילות החברה ותוצאותיה, הינן מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על הערכותיה של הקבוצה נכון למועד חתימת הדוח והבנתה את הגורמים המשפיעים על שוק התשלומים והאשראי בו פועלת הקבוצה (לרבות בהתבסס על פרסומים של גופים רשמיים כגון בנק ישראל, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד האוצר, ובהסתמך על ניסיונה והיכרותה עם הענף תוך שילוב של כלי ניטור ובקרה), ובשים לב לחוסר הוודאות באשר למשכה של מגפת הקורונה, עוצמתה והשפעותיה על המשק והתנהגות הצרכנים בעולם ובישראל, ובאשר להנחיות וצעדי ההמשך שיינתנו ויינקטו מעת לעת, לרבות כתוצאה מהתפרצויות נוספות של המגיפה. הערכות אלה עלולות שלא להתממש, כולן או חלקן או להתממש באופן שונה, לרבות מהותית, מהצפוי, בין היתר, כתוצאה מהנחות וניתוחים לא מיטביים, מהתפתחויות שלא ניתן להעריך באופן מלא בקשר עם המגיפה, משכה, עוצמתה וחומרתה, אופן התאוששות חברות ותחומי פעילות, השפעתו על תחומי הפעילות של החברה ומצבם הפיננסי של לקוחות החברה, החלטות ארגונים בינלאומיים בקשר עם תנאי ההתקשרות עם חברות עימם הם קשורים, שינויים רגולטוריים וצעדי הממשלה, בנק ישראל ורשויות נוספות שיינקטו בשים לב למגיפה ולמצב הכלכלי ו/או כתוצאה מהתממשותם של כל או חלק מגורמי הסיכון החלים על החברה כמפורט בדוח זה.

1.3. מידע כספי תמציתי עיקרי¹³

כפי שיפורט להלן, התוצאות הכספיות, החל מהמחצית השנייה של חודש פברואר 2020, הושפעו בעיקר מהתפשטות מגיפת הקורונה, שגרמה בין היתר, להתכווצות חדה בפעילות הכלכלית העולמית, ירידה מהותית ואף מהותית מאוד בפעילות בכרטיסי אשראי בתחומים שונים והרעה במצב המשק והלווים, כפי שהוסבר בסעיף 1.2 לעיל.

¹² לשכות ההוצאה לפועל היו סגורות בין התאריכים 15 במרץ 2020 ועד 15 במאי 2020.

¹³ המינוח 'כרטיס אשראי'/'כרטיס' כפי שמופיעים בסעיף זה הינם בהתאם להוראות הדיווח לציבור כפי שמפורסמים על-ידי הפיקוח על הבנקים והינו בהתחשב בכלל הכרטיסים שמנפיקה וסולקת הקבוצה.

טבלה 1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 ⁽¹⁾	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 ⁽¹⁾	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 ⁽¹⁾	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
מדדי ביצוע עיקריים (ב-%)					
11.3% ⁽²⁾	10.9% ⁽²⁾	6.2%	14.7% ⁽²⁾	11.1%	שיעור תשואת הרווח הנקי להון הממוצע
13.1%	12.9%	13.3%	12.9%	13.3%	יחס הון עצמי רובד 1
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד (במיליון ש"ח):					
296 ⁽³⁾	152 ⁽³⁾	74	78 ⁽³⁾	64	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות החברה
1,864	916	780	460	360	הכנסות מעסקאות בכרטיסי אשראי
376	176	218	88	109	הכנסות ריבית, נטו
168	65	168	39	66	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,692 ⁽³⁾	833 ⁽³⁾	730	406 ⁽³⁾	323	הוצאות תפעוליות ואחרות*
348 ⁽³⁾	168 ⁽³⁾	173	83 ⁽³⁾	80	* מזה: שכר ונלוות ⁽⁴⁾

ליום 31 בדצמבר 2019 במיליון ש"ח	ליום 30 ביוני 2019 במיליון ש"ח	ליום 30 ביוני 2020 במיליון ש"ח	
24,720	23,580	23,010	סך כל הנכסים
23,617	22,524	21,858	יתרת חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו*
3,997	3,283	4,255	* מתוכה אשראי לאנשים פרטיים באחריות החברה
22,293	21,286	20,589	סך כל ההתחייבויות
2,427	2,294	2,421	סך ההון המיוחס לבעלי מניות החברה (מיליון ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	מדדי איכות אשראי עיקריים - לאנשים פרטיים באחריות החברה (ב-%):
3.40	3.17	4.23	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מיתרת החייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
2.55	1.89	3.99	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי ⁽⁵⁾
1.59	1.64	2.31	שיעור המחיקות נטו בגין פעילות חייבים בכרטיסי אשראי מהיתרה הממוצעת של חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי ⁽⁶⁾

- (1) תוצאות שלושת החודשים וששת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 וכן תוצאות השנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2019 הושפעו מהותית מאירוע חד פעמי הכולל תשלום מענק היפרדות בסך של כ-68 מיליון ש"ח, אשר בנק הפועלים נשא ברובו (לפרטים ראה ביאור 1.22 לדוחות הכספיים לשנת 2019). מספרי ההשוואה המוצגים לעיל הינם בנטרול מענק ההיפרדות החד פעמי.
- (2) שיעור תשואת הרווח הנקי להון ממוצע מדווח לשלושה ולשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (כולל מענק היפרדות) הינו 4.7%, 7.1% ו-9.3%, בהתאמה.
- (3) רווח נקי מיוחס לבעלי מניות החברה מדווח לשלושה ולשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (כולל מענק היפרדות) הסתכם לכ-26 מיליון ש"ח, כ-100 מיליון ש"ח וכ-244 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (4) הוצאות תפעול ואחרות מדווחות לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (כולל מענק היפרדות) הסתכמו לכ-474 מיליון ש"ח, כ-901 מיליון ש"ח וכ-1,760 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (5) והוצאות שכר ונלוות מדווחות לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (כולל מענק היפרדות) הסתכמו לכ-151 מיליון ש"ח, כ-236 מיליון ש"ח וכ-416 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (6) כולל שכר, נלוות ועלות הטבה מוגדרת שאינה עלות שירות.
- (5) ההוצאות בגין הפסדי אשראי בחישוב זה כוללות את השפעת מגיפת הקורונה בחישוב שנתי.
- (6) בחישוב שנתי (ההוצאות/המחיקות נטו במחצית מנורמלות שנתיים).

1.4. הסיכונים העיקריים שהקבוצה חשופה להם

פעילותה של הקבוצה כרוכה בסיכונים אשר העיקריים שבהם: סיכון תפעולי, סיכון אשראי, סיכון נזילות, סיכונים אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות (סייבר), סיכון משפטי, סיכון רגולטורי, סיכון אסטרטגי ותחרות וסיכון ציות (כולל גם את הסיכון ההתנהגותי (Conduct-risk)). כמפורט בסעיף 1.2 לעיל, התפשטות מגיפת הקורונה הינו אירוע בעל השלכות מקרו כלכליות מהותיות המשפיע על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים ובכללם סיכון אשראי. נכון למועד חתימת הדוח, קיימת אי וודאות בנוגע למשך האירוע והשלכותיו העתידיות על פעילות הקבוצה, המשק העולמי והמקומי ולקוחות הקבוצה. לפרטים אודות גורמי הסיכון האמורים וכן אודות גורמי סיכון נוספים להם חשופה הקבוצה, ראה פרק 3 "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון לשנת 2019 ובדוח הדירקטוריון לרבעון השני לשנת 2020, וכן ראה דוח על הסיכונים לרבעון השני לשנת 2020.

1.5. יעדים, אסטרטגיה עסקית ושיתופי פעולה אסטרטגיים

לפרטים אודות היעדים והאסטרטגיה העסקית של הקבוצה, ראה סעיף 1.5 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019 וסעיף 1.5 לדוח הדירקטוריון לרבעון הראשון לשנת 2020. להלן עדכונים שחלו מיום חתימת הדוח לרבעון הראשון לשנת 2020 ועד למועד חתימת הדוח:

א. בהמשך לאמור בסעיף 1.5 לדוח הדירקטוריון לרבעון הראשון לשנת 2020 בקשר לכניסתה של החברה לעולם הביטוח, למועד חתימת הדוח ממשיכה החברה בהיערכות מקדמית בקשר עם פעילותה בתחום הביטוח, תוך שהחברה מעריכה כי רישיון לפעילותה כסוכנת ביטוח עשוי להתקבל במהלך הרבעון השלישי של שנת 2020 והשקת פעילות החברה בתחום (בכפוף לקבלתו) תיעשה בשנת 2021 (יצוין כי אין וודאות בדבר קבלתו של הרישיון או בדבר המועדים כאמור). כמו-כן יצוין, כי למיטב ידיעת החברה בחודש יוני 2020 קיבלה חברה בשליטתה של מקס איט פיננסים בע"מ ("מקס") רישיון סוכנות ביטוח.

ב. בהמשך לאמור בסעיף 1.5.א.3 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019, בדבר פיתוח מוצרים חדשים בעולם התשלומים (ובאופן ספציפי, אפליקציית מובייל לתשלום בנייד בעסקים), ביום 13 ביולי 2020 הודיעה החברה על השקת ANYPAY, שירות מבוסס טכנולוגיה חדשה שבאמצעותה כרטיס האשראי 'נכנס' לתוך המכשיר הנייד ומאפשר ביצוע תשלומים בעסקים ללא מגע. השירות יהיה זמין לחלק מלקוחות החברה¹⁴ בעלי מכשירי סלולר עם מערכת הפעלה אנדרואיד המחזיקים בכרטיס Mastercard, ויאפשר להם לשלם בנקודות מכירה התומכות באופן מלא בתקן EMV בעסקים, באמצעות טכנולוגיית תשלומים מבוססי קרבה - Contactless EMV. תהליך ההשקה צפוי להמשך מספר חודשים במסגרתו החברה תפעל לאפשר גם ללקוחותיה המחזיקים בכרטיסים אחרים, לרבות של המותג Amex, ובעלי מכשירים נוספים, לרבות אייפון, ליהנות משיטת תשלום זו.

ג. הפעלת שירות תשלום ותיקוף נסיעה בתחבורה ציבורית, בהמשך לאמור בסעיף 1.6.6(ג) לדוח הדירקטוריון לשנת 2019 ובסעיף 1.6.6 לדוח הדירקטוריון לרבעון הראשון של שנת 2020, בדבר בחירתה של החברה כמועמדת (לצד שני גופים נוספים) לקבלת אישור להפעלת שירות תשלום ותיקוף נסיעה בתחבורה ציבורית (בסעיף זה: "אישור הפעלה") במסגרת הליך תחרותי שנערך על-ידי משרד התחבורה והבטיחות בדרכים ("משרד התחבורה"), וכן בדבר הודעה שקיבלה משרד התחבורה, לפיה רשאית החברה לעבור ביום 3 ביוני 2020 להפעלת הרצה מסחרית מוגבלת של היישומון, בתנאים המפורטים בהודעה, ביום 25 ביוני 2020 קיבלה החברה מכתב משרד התחבורה (בסעיף זה: "המכתב") המופנה למפעילי היישומונים (אפליקציות), לפיו, בין היתר, בהמשך לדיון שהתקיים בוועדת הכלכלה בכנסת בנוגע למרכיבים הפרטניים של תפעול היישומון ובעיקר בשאלת הגנת הפרטיות ושמירה על מאגרי מידע ולהנחיית שרת התחבורה, עוסק צוות המשרד בבחינת הצעדים הנדרשים לצורך מתן מענה לשאלות שהתעוררו בדיון האמור. בהמשך לכך הוחלט, בשלב זה, על המשך הפיילוט למיצוי ולטיוב יכולות היישומונים לתקופה נוספת שתיקבע על-ידי השרים. על-פי המכתב, הרשות הארצית לתחבורה ציבורית רואה באפשרות תיקוף ותשלום באמצעות יישומון חשיבות רבה לשיפור השירות לציבור הנוסעים ולעידוד השימוש בתחבורה הציבורית ופועלת לגיבוש הנחיות בקשר לאישור ההפעלה.

נוכח האמור במכתב, החברה מעריכה כי קבלת אישור ההפעלה תתעכב, אולם אין ביכולתה של החברה להעריך את מועד קבלתו (אם בכלל).

למועד חתימת הדוח, ובשים לב לשלב בו מצויים הדברים, היקף הפעילות הרלוונטית לחברה עדיין אינו ידוע, ותלוי בהמשך התקדמות והיערכות נגזרת, אולם מימוש הפעילות (ככל שהחברה תקבל אישור הפעלה) עשוי לתרום להגדלת

¹⁴ בשלב הראשון השירות יתאפשר בכרטיסי המותג Mastercard החוץ-בנקאיים ובחלק מכרטיסי המותג הבנקאיים.

הצעת הערך של החברה ללקוחותיה הקיימים ואחרים והמשך הידוק הקשר עימם.

ד. משא ומתן עם חברת Apple

בהמשך לאמור בסעיפים 2.1.4 (ד) ו-2.1.8 (יב) לדוח הדירקטוריון לשנת 2019, בדבר מינוף נכסי המידע והקרבה ללקוח של ענקיות טכנולוגיה כגון Apple לצורך הפיכה ל-"One Stop Shop" בתחום התשלומים וכן בקשר לכך שהמעבר לתקן EMV מעניק לחברה יכולת לספק ללקוחותיה פתרונות מתקדמים ומסיר חסמי כניסה טכנולוגיים, למועד חתימת הדוח מצויה החברה במשא ומתן עם Apple Distribution International Ltd ("Apple") לבחינת התקשרות בעסקה שתאפשר הטמעת פלטפורמת התשלומים "APPLE PAY" בקרב לקוחות החברה ופרימיום אקספרס (בעלי מכשיר בעל מערכת הפעלה iOS של Apple ומחזיקי כרטיסי חיוב התומכים בכך), בין היתר לביצוע תשלום בנקודות מכירה התומכות באופן מלא בתקן EMV בעסקים, באמצעות טכנולוגיית תשלומים מבוססת קרבה (Contactless EMV) (בסעיף זה: "העסקה").

למועד חתימת הדוח טרם התגבשו הסכמות סופיות בין הצדדים אודות מבנה העסקה ותנאיה, ואין וודאות כי החברה תתקשר בעסקה כאמור ו/או בקשר למועד בו תתגבשנה ההסכמות (ככל שתתגבשנה). כמו-כן, יתכן שהשלמת העסקה תהיה כפופה לאישורים שונים, ביניהם אישורי אורגנים מוסמכים של הצדדים לעסקה ואישורי צדדים שלישיים.

ה. במהלך הרבעון השני לשנת 2020 השיקה החברה פתרון דיגיטלי לעסקים זעירים וקטנים (TikTak) המאפשר ביצוע הזמנות בדיגיטל, התכתבות עם לקוחות ואיסוף עצמי, תיאום שליחויות או ביצוע הזמנה לבית הלקוח וכל זאת באופן מיידי וללא התחייבות מצד בית העסק להקמת אתר אינטרנטי.

פרט לאמור לעיל, למועד חתימת הדוח, לא חל שינוי מהותי באסטרטגיה העסקית של החברה, אך בשים לב למגיפת הקורונה והשלכותיה (ובכלל זה אי הוודאות בקשר עם משכה ועוצמתה), הנהלת החברה עוקבת באופן שוטף אחר ההתפתחויות בתחומי פעילותה ובכלל זאת אודות הערכות שונות (ושינויים בהן) אודות מצב המשק, הכלכלה וענפי פעילות עיקריים הקשורים לפעילותה, ובהתאם להתפתחויות, לנסיבות ולהערכותיה לגביהן, כפי שיהיו מעת לעת, היא עשויה לקבל החלטות להתאמת ועדכון יעדיה, תכניות העבודה והאסטרטגיה העסקית של הקבוצה.

הערכות החברה כאמור בסעיף זה לעיל אודות אופן ומתווי פעילותה, לרבות תחומים במיקוד וכיוצ"ב, הינן בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על החלטות, הערכות ואומדני הנהלת הקבוצה למועד חתימת הדוח, לרבות בקשר עם שווקי הפעילות ולקוחותיה, צרכיהם, התנהגותם ומצבם הפיננסי. הערכות כאמור עלולות שלא להתממש ו/או להתממש באופן שונה ואף מהותית בפועל מכפי שהונח והוערך על-ידי החברה ובהתאם להביא לשינוי (ואף מהותי) במתווי הפעולה והאסטרטגיה של הקבוצה נכון למועד חתימת הדוח, וזאת בין היתר לאור שינוי בהנחות והערכות אל מול התפתחות מצב השווקים בפועל, שינויים רגולטוריים ואחרים בתחומי פעילותה של הקבוצה, השפעות כלכליות גלובאליות ומשקיות לרבות בגין אירועי מגיפת הקורונה וכן כתוצאה מהתממשות חלק ו/או כל מגורמי הסיכון החלים על פעילות הקבוצה כמתואר בדוח זה.

1.6 שיתופי פעולה אסטרטגיים והסכמים מהותיים

1.6.1 התקשרויות עם ארגונים בינלאומיים

פעילות ההנפקה והסליקה של הקבוצה במותגים "Mastercard", "Visa" ו-"American Express", נעשית מכוח התקשרויות הקבוצה עם ארגוני המותגים הבינלאומיים האמורים ("הארגונים הבינלאומיים"). לפרטים אודות ההתקשרויות האמורות, ראה סעיף 1.6.1 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019 וסעיף 1.6.1 לדוח הדירקטוריון לרבעון הראשון של שנת 2020.

1.6.2 ערוצי הנפקה והפצה

למועד חתימת הדוח לקבוצה שני ערוצי הנפקה והפצה עיקריים של כרטיסים ממותגי הקבוצה: (א) ערוץ הנפקה והפצה בנקאי ("הערוץ הבנקאי") ('בנקים בהסדר'); ו-(ב) ערוץ הנפקה והפצה באמצעות מועדוני לקוחות. לפרטים אודות התקשרויות הקבוצה עם בנקים ועם מועדוני לקוחות (בכל אחד מערוצי ההפצה האמורים), ראה סעיף 1.6.2 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019 וסעיף 1.6.2 לדוח הדירקטוריון לרבעון הראשון של שנת 2020.

להלן פרטים אודות שינויים והתפתחויות עיקריים בהתקשרויות מול שותפי הקבוצה בערוצי ההפצה ממועד חתימת דוח החברה לרבעון הראשון של שנת 2020 ועד למועד חתימת הדוח:

1.6.2.1 הערוץ הבנקאי

בהמשך לאמור בסעיפים 1.6.2.1 [א] ו-[ד] לדוח הדירקטוריון לשנת 2019 ובביאור 24 ט' לדוחות הכספיים של החברה לשנת 2019, וסעיף 1.6.2.1 לדוח הדירקטוריון לרבעון הראשון של שנת 2020 ביום 12 ביולי 2020 נחתם הסכם עדכני, המחליף הסכמים קודמים, בין החברה ויורפיי (יורפיי והחברה יכוננו ביחד בסעיף זה: "ישראל ארט") לבין אחד הבנקים העיקריים מבין 'הבנקים בהסדר' עימם קשורה ישראל ארט (בסעיף זה: "הבנק"), לפיו ישראל ארט תנפיק במשותף עם הבנק כרטיסי חיוב בנקאיים ללקוחות בעלי חשבון בבנק, וכן תשמש כמתפעלת הנפקה של כרטיסי חיוב כאמור, הכל בתנאים כפי שסוכמו בין ישראל ארט לבנק. ההסכם יהיה בתוקף למשך שבע (7) שנים ממועד חתימתו, והוא ניתן להארכה בתנאים שנקבעו בו לתקופות נוספות של שנתיים בכל פעם, אלא אם הודיע מי מהצדדים על רצונו לסיום ההסכם בהודעה מראש בהתאם לקבוע בהסכם.

ההסכם מהווה המשך ישיר למאמצי החברה לעגן את ערוצי ההפצה המרכזיים שלה ושימור פעילות מגזר התשלומים. להערכת החברה, ההסכם צפוי לתרום לחיזוק מעמדה המוביל בתחום התשלומים ולהגדלת היקפי פעילותה בו, ולחתימת ההסכם לתקופה של שבע (7) שנים צפויה להיות השפעה חיובית על הכנסות החברה בשנים הבאות.

1.6.2.2 ערוץ המועדונים

בהמשך לאמור בסעיף 1.6.2.2 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019, לפרימיום אקספרס הסכם עם מועדון Fly Card אשר חודש למשך שבע (7) שנים מחודש ספטמבר 2019 (לפרטים נוספים ראה ביאור 24. יא לדוחות הכספיים לשנת 2019). כמפורט בדוח זה לעיל, השפעת התפרצותה של מגיפת ה-"קורונה" בישראל ובעולם באה לידי ביטוי במיוחד בתחומים מסוימים ובהם תחומי התיירות והתעופה, באופן שהיקפי הפעילות בענפים אלו נפגעו באופן מהותי, החל מאמצע חודש מרץ השנה וביתר שאת מהרבעון השני לשנת 2020.

ביום 30 ביוני 2020 פרסמה חברת נתיבי אויר לישראל בע"מ ("אל-על") את דוחותיה הכספיים לרבעון הראשון לשנת 2020. דוח סקירת רואי החשבון המבקרים של אל-על כולל הערת עסק חי לאור קיומם של ספקות משמעותיים בדבר המשך קיומה של אל-על כעסק חי, וזאת בהמשך להערת עסק חי הכלולה גם בדוחותיה השנתיים לשנת 2019 של אל-על שפורסמו ביום ה-14 במאי 2020.

בנוסף כוללים דוחותיה של אל-על ליום 31 במרץ 2020, התייחסות למשא ומתן לקבלת הלוואה בערבות מדינת ישראל שהינה חיונית להתמודדותה של אל-על עם השלכותיה של מגיפת הקורונה. בהתאם לדיווח מידי של אל-על מיום 6 ביולי 2020 החליט דירקטוריון אל-על לבחור במתווה שעניינו קבלת הלוואה בנקאית בסך של 250 מיליון דולר המגובה במרביתה בערבות המדינה וכן ביצוע של הנפקת מניות לציבור בהיקף של 150 מיליון דולר, לפיו המדינה תתחייב לרכוש את המניות שלא יירכשו על-ידי הציבור לפי השער הממוצע בחודש מאי 2020 וזאת עד להיקף האמור. הדיווח המידי כולל התייחסות לאי הודאות כי הפעולות והתנאים הנדרשים לצורך יישומו המלא של המתווה אכן יושלמו. ביום 23 ביולי 2020 פירסמה אל-על מידע נוסף בנוגע למכתב שנתקבל באל-על ממנכ"לית משרד האוצר המציין כי ערבות המדינה להלוואה האמורה תינתן אך ורק לאחר הנפקת המניות לציבור ותשלום תמורת ההנפקה לאל-על בפועל, כאשר על-פי הודעת האוצר ההנפקה אמורה להתבצע לא יאוחר מיום 30 באוגוסט 2020.

בשים לב לאמור לעיל, החברה בחנה את תוצאות פעילות המועדון בתקופת הדוח וכן עד לתום תקופת ההסכם הקיים, ובהתאם להערכה שביצעה הגיעה החברה למסקנה כי בשלב זה לא נדרשת הפחתת סכומים ששולמו לאל-על בעת הארכת ההסכם. הערכה זו תמשיך להבחן ובהתאם להתפתחויות יתכן וההערכות בעתיד תהיינה שונות.

1.6.3 ספקי שירות עיקריים

הקבוצה נוהגת להתקשר מעת לעת ולפי הצורך בהתקשרויות עם ספקים לקבלת שירותים בתחומים שונים ובכלל זאת, שירותים טכנולוגיים למיניהם ושירותים להפעלת מוקדי שירות ומכירה. לפרטים אודות ספקי השירות העיקריים של הקבוצה, ראה סעיף 1.6.3 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019 וסעיף 1.6.3 לדוח הדירקטוריון לרבעון הראשון לשנת 2020.

1.6.4 פרויקטים עיקריים בתחום הטכנולוגיה

לפרטים בדבר הפרויקטים העיקריים של החברה בתחומי המערכות הטכנולוגיות, ראה סעיף 1.6.4 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019. יצוין, כי לאור אירועי והשלכות מגיפת הקורונה וכתלות בין היתר בהשפעות עתידיות, לרבות ככל שתחול החרפה במגיפה עם התעצמות חוזרת, יתכן כי יחולו עיכובים באיזה מבין הפרויקטים הטכנולוגיים העיקריים של החברה, אולם נכון למועד חתימת הדוח לא צפויים עיכובים מהותיים כאמור.¹⁵

1.6.5. התפתחויות במקורות המימון

למועד חתימת הדוח, הקבוצה מממנת את פעילותה באמצעות: הון עצמי; מסגרות אשראי מובטחות מגופים פיננסים (בעיקר בנקים, כאשר בנק הפועלים הוא המשמעותי בהם) ומסגרות אשראי שאינן מובטחות ממספר בנקים; הלוואות לזמן קצר והלוואות מסוג On-Call מבנקים שונים בישראל; אגרות חוב סחירות והלוואות לזמן ארוך ממוסדיים ומבנקים. לפרטים אודות מקורות המימון של הקבוצה, ראה סעיף 1.6.5 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019.

טבלה 2: פרטים אודות כלל מקורות המימון החיצוניים של הקבוצה

מאפיינים כלליים	היקף ההתחייבויות לימים* 31 בדצמבר 2019 במיליוני ₪	היקף ההתחייבויות לימים* 30 ביוני 2020 במיליוני ₪	היקף ההתחייבויות לימים* בסמוך למועד חתימת הדוח – 5 באוגוסט 2020 במיליוני ₪	זהות החייב	סוג האשראי	זהות הנושה
(¹) הלוואה בסך 450 מיליון ש"ח מבנק הפועלים נפרעה בתשלום אחד בחודש יולי 2020 (לפרטים ראה סעיף 6.3.1 [ב] לדוח ממשל תאגידי לשנת 2019); (²) הלוואה בסך 150 מיליון ש"ח לפירעון בתשלום אחד בחודש יולי 2023 (לפרטים ראה להלן הלוואה מבנק א').	450 ⁽¹⁾	450 ⁽¹⁾	150 ⁽²⁾	ישראלכרט	טווח ארוך	המערכת הבנקאית
לניצול מסגרות אשראי מובטחות לטווח קצר ו/או On Call.	4,109	3,469	512	ישראלכרט וחברות מאוחדות	טווח קצר**	המערכת הבנקאית
מסגרות אשראי שאינן מובטחות מבנקים שונים, לניצול לטווח קצר ו/או On Call.	-	-	-	ישראלכרט וחברות מאוחדות	טווח קצר**	המערכת הבנקאית
הלוואה מגוף פיננסי לפירעון בתשלומים.	545	529	521	ישראלכרט	טווח ארוך	המערכת החוץ בנקאית
מסגרת אשראי מובטחת לניצול לטווח קצר מגוף פיננסי.	-	-	-	ישראלכרט	טווח קצר	המערכת החוץ בנקאית
	1,079	960	961	ישראלכרט	טווח ארוך	אגרות חוב סחירות ¹⁶
	6,183	5,408	2,144	-	-	סך הכל

* כולל ריבית לשלם.

** בהמשך לאמור בסעיף 1.6.5 לדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019, פרופיל הנזילות של החברה מושפע ממועד הזיכוי לבתי העסק מחד ומועדי החיוב של מחזיקי הכרטיס והזיכוי מהבנקים בגין מחזיקי הכרטיס הבנקאי מאידך, אשר יוצרים פערי תזרים משתנים במהלך החודש, הבאים לידי

¹⁵ הערכות החברה כאמור הינן מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על הערכותיה נכון למועד חתימת הדוח של הנהלת הקבוצה והבנתה את המצב בשוק התשלומים והאשראי בישראל ובעולם ועל הערכותיה בדבר הפרויקטים הטכנולוגיים בעתיד הקרוב, אל מול המשאבים הכרוכים ביישומם. הערכות אלה עלולות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה, לרבות מהותית, מהצפוי, וזאת בין היתר כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשוק התשלומים והאשראי כאמור, מקיומם או היעדרם של משאבים שונים לביצוע, מהתנהגות של גורמים ושחקנים בשווקי התשלומים והאשראי, מהתפתחויות שלא ניתן להעריך באופן מלא בקשר עם המגיפה, משכה ועוצמתה והשלכותיה על הקבוצה, לקוחותיה וספקיה ו/או מהתממשותם של כל או חלק מגורמי הסיכון החלים על החברה.

¹⁶ לפרטים אודות אגרות החוב (סדרה א') של החברה, תנאיהן והתחייבויות החברה העיקריות במסגרתן, ראה ביאור 20 לדוחות הכספים לשנת 2019. יצוין, כי ביום 31 במאי 2020 פרעה החברה את התשלום הראשון בגין קרן אגרות החוב (סדרה א') בסך 120 מיליון ש"ח ערך נקוב. במהלך תקופת הדוח ולמועד חתימת הדוח, עומדת החברה בהתחייבויותיה בהתאם לאגרות החוב (סדרה א').

ביטוי בניצול משתנה של אשראי לטווח קצר בעיקר מסוג On Call. בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין מספר 470 של הפיקוח על הבנקים, הקבוצה מזוכה על-ידי הבנקים בגין עסקאות שנקלטו במערכות החברה מיד בתחילתו של כל חודש (בדרך כלל ב-2 לחודש) ומשלמת לבתי העסק בעיקר ב-2 וב-8 לכל חודש. מכאן שהמועד המוצג לעיל, ה-5 באוגוסט 2020, מראה ירידה ביתרות ה-On-Call היות ובתאריך זה כבר התקבלו התשלומים מהבנקים השונים וטרם שולמו מלוא התשלומים לבתי העסק.

טבלה 3: פרטים אודות מסגרות אשראי וניצולן למועדים הרלוונטיים

להלן פרטים, בתמצית, אודות מסגרות האשראי האמורות וניצולן למועדים הרלוונטיים (במליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2020	בסמוך למועד חתימת הדוח – 5 באוגוסט 2020	
7,580	9,280	9,331	סך מסגרות אשראי מובטחות ^(*)
1,715	1,055	1,005	סך מסגרות אשראי שאינן מובטחות
9,295	10,355	10,336	סה"כ מסגרות אשראי (מובטחות ושאיןן מובטחות)
4,109	3,469	512	סך ניצול אשראי כספי מתוך המסגרות המובטחות לתאריך ^(*)
-	-	-	סך ניצול אשראי כספי מתוך המסגרות שאינן מובטחות לתאריך
4,109	3,469	512	סה"כ ניצול אשראי כספי ממסגרות (מובטחות ושאיןן מובטחות)

(*) במועדים האמורים, מסגרות אשראי מובטחות הועמדו לקבוצה בעיקר מבנק הפועלים. לפרטים אודות מסגרות האשראי מבנק הפועלים כאמור, ראה סעיף 6.3.1 [א] לדוח ממשל תאגידי לשנת 2019.

טבלה 4: פרטים אודות ניצול ממוצע ומקסימלי של כלל מסגרות האשראי

להלן פרטים, בתמצית, אודות הניצול הממוצע והניצול המקסימלי של כלל מסגרות האשראי האמורות בתקופת הדוח ועד סמוך למועד חתימתו (במליוני ש"ח):

תקופה	ניצול ממוצע בתקופה	ניצול מקסימלי בתקופה
רבעון ראשון לשנת 2020	2,216	4,238
רבעון שני לשנת 2020	2,643	4,352
חודש יולי 2020	2,151	3,552

התפתחויות משמעותיות במקורות המימון ממועד חתימת דוח החברה לרבעון הראשון לשנת 2020 ועד למועד חתימת הדוח:

- א. בהמשך לאמור בסעיף 1.6.5 לדוח הדירקטוריון לרבעון הראשון לשנת 2020 תחת כותרת "התפתחויות במקורות המימון במהלך תקופת הדוח ועד למועד חתימתו", בחודש יוני 2020 הוגדלה מסגרת האשראי של החברה מול תאגיד בנקאי, אשר עמדה על סך של כ-1,300 מיליון ש"ח בסכום נוסף של 300 מיליון ש"ח, לסכום כולל של 1,600 מיליון ש"ח, ללא שינוי בתנאי המסגרת. שיעור הריבית על ניצול המסגרת הינו שיעור משתנה, בטווח שבין 0.35% ל-1.2% (מחושב לפי שיעור ריבית הפריים כיום בניכוי המרווח).
- ב. בחודש יוני 2020 התקשרה החברה עם תאגיד בנקאי בהסכמים להעמדת אשראי, כמפורט להלן:

1. הסכם להעמדת מסגרות אשראי לזמן קצר הניתנות לניצול לא יאוחר מתום שנה ממועד ההתקשרות, בסכום מקסימאלי של 1,100 מיליון ש"ח, כאשר כל סכום שיימשך על חשבון המסגרות ישמש לפעילותה השוטפת של החברה. כל סכום כאמור יועמד כהלוואה לתקופה של עד שלושים (30) ימים וישא ריבית משתנה בטווח שבין 0.35% ל-1.2% (מחושב לפי שיעור ריבית הפריים כיום בניכוי המרווח). בנוסף, הסכימו הצדדים על תשלום עמלת אי ניצול המסגרות, בהתאם למנגנון הקבוע בהסכם. החברה אינה נדרשת להמציא ערובות ו/או ערבויות ו/או בטוחות כנגד המסגרות. לפרטים נוספים אודות התחייבויות החברה כלפי התאגיד הבנקאי במסגרת מסמכי העסקה, ראה דוח מידי של החברה מיום 29 ביוני 2020 (אסמכתא מספר: 2020-01-067737), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.
2. הלוואה בהיקף של 150 מיליון ש"ח, אשר הועמדה לחברה בתחילת חודש יולי 2020, לתקופה של שלוש (3) שנים ממועד ההתקשרות, תישא ריבית משתנה הצמודה לפריים בטווח שבין 0.6% ל-1.6% (מחושב לפי שיעור ריבית הפריים כיום בניכוי המרווח), ותשולם בתשלומים רצופים, חצי שנתיים, כאשר התשלום הראשון ישולם לאחר ששה (6) חודשים ממועד ההתקשרות. קרן הלוואה תשולם בתשלום אחד (1) בתום תקופת ההתקשרות.

נכון למועד חתימת הדוח, החברה נמצאת במשא ומתן עם בנקים נוספים להגדלה וגיוון מקורות המימון שלה, לרבות אשראי מהותי.

נזילות

למועד חתימת הדוח, מקורות המימון החיצוניים כאמור הינם בהיקפים משמעותיים והם נדרשים לקבוצה לצורך תמיכה בפעילותה השוטפת, בגידול בפעילותה ובמימוש האסטרטגיה העסקית שלה וכן לצורך עמידה בתרחישי קיצון (בדגש בעיתות משבר). בהקשר זה לפרטים אודות סיכון הנזילות של הקבוצה וניהולו וכן הערכת השפעת גורם הסיכון כאמור על פעילותה של הקבוצה, ראה סעיף 3.3 וטבלה מספר 27 – "דיון בגורמי הסיכון" לדוח דירקטוריון זה, בהתאמה. יצוין, כי למועד חתימת הדוח, עיקר מסגרות האשראי של הקבוצה מועמדות על-ידי בנק הפועלים ותוקף מסגרת האשראי העיקרית שהועמדה לחברה כאמור (מסגרות מובטחות בהיקף של כ-5.75 מיליארד ש"ח) הינו עד ליום 31 בינואר 2021, ויחודש באופן אוטומטי לתקופות נוספות של שנה בכל פעם (או לתקופות קצרות יותר שייקבעו על-ידי הבנק) אלא אם הודיע אחד הצדדים למשנהו על אי חידוש המסגרת במועד החידוש (ראה סעיף 6.3.1 לדוח ממשל תאגידי לשנת 2019), ובכפוף לאמור להלן בדבר מתווה אינדיקטיבי שהועבר לחברה מהבנק לצמצום הדרגתי בהיקף האשראי. זמינות מקורות אלו עלולה להיות מושפעת מהותית, בין היתר, מגבלת "לווה בודד" ו-"קבוצת לוויים". לפרטים בדבר מגבלת "לווה בודד" ו-"קבוצת לוויים" והסיכון הכרוך בהן לקבוצה, ראה סעיף 3.2 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019.

בחודש אוגוסט 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לנוהל בנקאי תקין מספר 313 (מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים) ("נב"ת 313") לצורך הקלה במגבלות שיחולו על חברות כרטיסי האשראי המופרדות בקבלת מימון (מכוח מגבלות לווה בודד או קבוצת לוויים) – לפרטים ראה ביאור 15.2.24 ג.ג.2019 לדוחות הכספיים לשנת 2019. במסגרת זו, לבנקים שהחזיקו בחברות כרטיסי האשראי המופרדות הוקנתה תקופת יישום, במהלכה יידרשו להקטין את חשיפות האשראי לחברות כרטיסי האשראי המופרדות שבבעלותם באופן מדורג, תוך שלוש (3) שנים ממועד ההפרדה של חברת כרטיסי האשראי מהתאגיד הבנקאי. בהתאם, למועד חתימת הדוח, החברה ממשיכה להיערך להרחבת תשתית שתאפשר צמצום ו/או החלפה של מסגרות וקווי אשראי מבנק הפועלים. בהקשר זה יצוין, כי בחודש יולי 2020 מסר בנק הפועלים לחברה מתווה אינדיקטיבי, לא מחייב, לירידה הדרגתית בהיקפי המסגרות המובטחות של הקבוצה מבנק הפועלים, כך שהחל מחודש פברואר 2022, סך האשראים ומסגרות האשראי של הקבוצה מבנק הפועלים ירד ל-5 מיליארד ש"ח (מסך של 5.75 מיליארד ש"ח למועד הדוח). המתווה האמור תואם את תכניתיה של הקבוצה לירידה מדורגת במסגרות. בהקשר זה יצוין, כי להערכת החברה הירידה האמורה אינה צפויה להביא לאי עמידה בתרחישים השונים שלה בתחום הנזילות.

החל מהמחצית השנייה של חודש מרץ 2020 ועד למועד חתימת הדוח הושפע פרופיל הנזילות של החברה מגיפת הקורונה באופן שבו מחזורי הפעילות של הקבוצה בתחום התשלומים ירדו, כפי שפורט בסעיף 1.2 לעיל, דבר אשר הוביל לקיטון בפער התזרים בתקופה האמורה.

למועד חתימת הדוח, להערכת החברה, לחברה מקורות מימון מספקים לצורך הפעילות השוטפת וכן לצמיחה בתחום האשראי. בהנחה שהמשק יחזור בהדרגה למתכונתו הרגילה, החברה אינה צופה כי יחול שינוי מהותי בזמינות מקורות המימון שלה. יחד עם זאת, לאור אי הוודאות הקיימת בעקבות מגיפת הקורונה, קיים מטבע הדברים קושי מובנה בהערכת התממשות הנחה זו של החברה. בנוסף, החברה אינה יכולה להעריך כיצד תשפיע מגיפת הקורונה על עלויות המימון העתידיות של החברה.

הערכותיה של החברה כאמור לעיל הינן מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על הערכותיה של הקבוצה והבנתה את הגורמים המשפיעים על שוק התשלומים והאשראי בו פועלת הקבוצה, בשים לב לחוסר הוודאות באשר למשכה של מגפת הקורונה, עוצמתה והשפעותיה על המשק והתנהגות הצרכנים בעולם ובישראל, ובאשר להנחיות וצעדי ההמשך שיינתנו ויינקטו מעת לעת, לרבות כתוצאה מהתפרצויות נוספות של המגיפה. הערכות אלה עלולות שלא להתממש, כולן או חלקן או להתממש באופן שונה, לרבות מהותית, מהצפוי, בין היתר, כתוצאה מהנחות וניתוחים לא מיטביים, מהתפתחויות שלא ניתן להעריך באופן מלא בקשר עם המגיפה, משכה ועוצמתה, אופן התאוששות חברות ותחומי פעילות ו/או התממשותם של כל או חלק מגורמי הסיכון החלים על החברה.

2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

2.1.1 לפרטים אודות מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים שחלו בשנים האחרונות בענפים בהם פועלת הקבוצה, לרבות התפתחויות טכנולוגיות, שינויים בהעדפות וציפיות הצרכנים, כניסת מתחרים חדשים לענפי הפעילות של הקבוצה וכדומה, ראה סעיפים 2.1.1 עד 2.1.4 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019.

לפרטים אודות השלכות התפרצות מגיפת ה-"קורונה" על הסביבה הכללית בה פועלת הקבוצה ועל עסקיה, ראה סעיף 1.2 לדוח דירקטוריון זה.

2.1.2 סקירה כלכלית ופיננסית¹⁷

התפתחויות בכלכלה העולמית

התפשטות מגיפת הקורונה הביאה לתפנית שלילית חדה בפעילות הכלכלית בעולם החל מהמחצית הראשונה של שנת 2020. הגבלות נרחבות בתנועה של תושבים והשבתה של ענפי משק רבים, בעיקר בתחום השירותים גרמה לזינוק משמעותי בשיעור דורשי העבודה בעולם. החל מאמצע חודש אפריל 2020 החלו מדינות רבות להקל במדיניות הסגר ואפשרו חזרה הדרגתית של הפעילות הכלכלית, עם זאת ענפים כמו תיירות, אירוח, תרבות ובידור חזרו לפעילות מצומצמת בלבד. השיפור בפעילות הכלכלית לאחר הסרת הסגר משמעותי, אך רמת הפעילות בעולם עדיין נמוכה משמעותית מזו שטרם המשבר.

הממשלות והבנקים המרכזיים פעלו באופן נחרץ על מנת למנוע מהמשבר הבריאותי להפוך גם למשבר פיננסי, למנוע מחנק אשראי, ולסייע למשקי הבית ולעסקים. ההוצאה הציבורית גדלה באופן ניכר, ופועל יוצא של מדיניות זו צפוי להיות עלייה חדה בחובות של הממשלות. המדיניות המוניטרית בעולם הוסיפה להיות מאוד מרחיבה, ולאחר שהפחיתו ברבעון הראשון לשנת 2020 את הריביות לרמה אפסית, הבנקים המרכזיים הגבירו את הרכישות של נכסים פיננסיים ובכלל זה של אגרות חוב תאגידיות.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

המשק הישראלי פתח את השנה כשהוא במומנטום של צמיחה מהירה, אבטלה נמוכה ואיתנות פיננסית גבוהה, שבאה לידי ביטוי ברמת חוב ציבורי נמוך ויתרות גדולות של מטבע-חוץ. מגיפת הקורונה הביאה להתכווצות חסרת תקדים בהיקף הפעילות הכלכלית ולזינוק חד במספר דורשי העבודה. מספר הנדבקים החדשים החל לרדת בחודש אפריל 2020 והמשק נפתח בהדרגה לפעילות בחודש מאי 2020. הפתיחה מחדש של המשק העלתה מחדש את מספר הנדבקים היומי לרמה גבוהה מזו של תחילת חודש אפריל 2020, והממשלה השיבה חלק מהמגבלות, אם כי לא הוטלו סגרים כלליים. הטיסות מישראל ואליה טרם שבו לפעול במתכונת רגילה. מצב זה מגביל מאוד את הפעילות הכלכלית, בעיקר בענפי השירותים. על אף שמרכזי הקניות נפתחו, החשש מהידבקות הקטין את תנועת הקונים. בנק ישראל מעריך שהתוצר יתכווץ השנה בכ-6%. על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שיעור האבטלה 'הרחבי'¹⁸ עמד נכון ליוני 2020 על כ-11.5%, לעומת רמה של 23% בחודש מאי 2020. במחצית הראשונה של חודש יולי 2020 שיעור האבטלה עמד על 12.3%. נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מראים עלייה במספר המפוטרים בקרב אותם דורשי עבודה ברוב ענפי המשק, ולא דווקא בענפים שנפגעו ישירות מהמגבלות. הממשלה האריכה את תקופת הזכאות לדמי האבטלה עד יוני 2021 והרחיבה את תכניות הסיוע לעצמאים ועסקים. בנק ישראל הודיע על מתן אפשרות דחיייה להחזרי משכנתאות ואשראי צרכני עד לסוף השנה. בנסיבות אלו מצבם הפיננסי של משקי הבית והעסקים עשוי להיות מורע.

¹⁷ למיטב ידיעת החברה, ועל בסיס מקורות חיצוניים.

¹⁸ שיעור הכולל גם עובדים בחל"ת, אנשים בבידוד, חולי קורונה וכולו שחדלו לחפש עבודה בתקופת הקורונה.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטארית

ממשלת ישראל, בדומה לממשלות רבות בעולם, החליטה על שורה של צעדים פיסקאליים שמטרתם לסייע לעסקים ולמשקי הבית לצלוח תקופה זו במהלך הרבעון השני השנה הגדילה הממשלה את תכניות הסיוע למשקי הבית ולעסקים, אם דרך תשלומים ישירים או דרך הלוואות בערבות מדינה. בד בבד ירדו ההכנסות ממסים באופן חד. ההתמודדות עם המשבר צפויה להעלות את הגירעון התקציבי לרמה גבוהה של כ-13% מהתמ"ג, כך על-פי תחזית בנק ישראל. עלות התכניות האלה, לצד אובדן ההכנסות ממסים, כאמור, בשל הפגיעה בפעילות הכלכלית, צפויה להגדיל את הגירעון לרמות שלא נראו שנים רבות, ולהעלות בשיעור ניכר את יחס החוב לתוצר. בנק ישראל קרא בשנים האחרונות להקפיד על רמת גירעון נמוכה שתאפשר ייצוב והפחתה מתמשכים של יחס החוב לתוצר, אך המגיפה יצרה מציאות חדשה בה נכון להגדיל באופן זמני את הגירעון והחוב כדי למנוע נזק מתמשך לכלכלה בגין הפגיעה במשקי הבית ובשרידות העסקים. עליית הגירעון והחוב הממשלתי לא השפיעו על מחירי הגיוס ואלו נותרו נמוכים מאוד. נכון למועד זה לא אושר בכנסת תקציב המדינה לשנת 2020, והממשלה פועלת על-פי תקציב המשכי, ממנו הוחרגו הוצאות הקורונה.

בנק ישראל הפעיל כלי מדיניות הדומים לאלו של בנקים מרכזיים אחרים בעולם, אשר מטרתם הגברת הנזילות בשווקים הפיננסיים, ומניעת מחנק אשראי במשק. בהתאם להחלטת בנק ישראל פחתה הריבית לרמה של 0.1% החל מה-10 באפריל 2020. בנוסף אימץ בנק ישראל כלים מוניטריים נוספים, בכדי להגביר את הנזילות בשווקים הפיננסיים ואת היצע האשראי. עד סוף חודש יוני 2020 רכש בנק ישראל אגרות חוב ממשלתיות בהיקף של 23.4 מיליארד ש"ח. השימוש בחלק מהכלים המוניטריים, כמו עסקאות ריפו עם אג"ח כבטוחה ועסקאות החלף שקל/דולר, פחת לאור שינוי המגמה בשוקי ההון, ונזילות גבוהה בשווקים הפיננסיים הן בשקלים והן במט"ח. ב-6 ביולי 2020 הכריז בנק ישראל על תכנית רכישת אג"ח קונצרניות בדירוג A- ומעלה בהיקף של 15 מיליארד ש"ח.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן "הידוע" ירד ברבעון השני של שנת 2020 בשיעור של 0.2%. המדד בגין חודש יוני 2020 ירד ב-0.1%. מדד המחירים ירד בשנה האחרונה בשיעור חד של 1.1%. הירידה החדה במחירי האנרגיה והייסוס בשער השקל הם בין הסיבות לאינפלציה השלילית, אליהם הצטרפו בחודשים האחרונים גם ההשפעות של הקורונה. התפרצות המגיפה אינה מאפשרת מדידה של סעיפי מדד כמו נסיעות לחו"ל או אירוח בבתי מלון. לעיתים קיים קושי גם במדידה של מחירי מוצרים סחירים, בעיקר בעת סגר. נכון לחודש יולי 2020, הציפיות לאינפלציה הגלומות בשוק ההון לשנה הקרובה קרובות לאפס. ההערכה הינה כי העלייה החדה בשיעור האבטלה תשמר את האינפלציה ברמה נמוכה מאוד בתקופה הקרובה.

השקל יוסף במהלך הרבעון הראשון של השנה בשיעור של 2.8% מול הדולר האמריקאי, ומול סל המטבעות יוסף השקל ב-1.6%. ירידות השערים החדות בשוקי ההון בעולם בחודש מרץ 2020 הביאו למצוקת נזילות בדולרים בשווקים ולפיחות חד בשער השקל. בנק ישראל החל לבצע עסקאות החלף דולר/שקל, בהן הוא משתמש ביתרות המט"ח, להגדלת הנזילות והפחתת הריבית הדולרית בשוק המקומי. פעולה זו ייצבה את השוק, ומינתה את הפיחות החד שנוצר. עליות השערים החדות בשוקי ההון ברבעון השני, צמצמו את הצורך בביטחונות דולריים ובנק ישראל צמצם בהדרגה את עסקאות החלף. נכון לסוף חודש יוני 2020 יתרת עסקאות החלף שבנק ישראל ביצע עמדה על 4.5 מיליארד דולר. בנק ישראל רכש במהלך הרבעון הראשון לשנת 2020 מט"ח בהיקף של 4.1 מיליארד דולר.

טבלה 5: שערי החליפין ומדד המחירים לצרכן

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן (בסיס 2018 = 100) ושעורי השינוי הם:

31 ביום בדצמבר 2019	31 ביום במרץ 2019	31 ביום במרץ 2020	30 ביום ביוני 2019	30 ביום ביוני 2020	
100.8	100.7	100.7	101.1	100.0	מדד המחירים לצרכן (בנקודות) – בגין
3.456	3.632	3.565	3.566	3.466	שער הדולר של ארה"ב (בש"ח ל-1 דולר)
3.878	4.078	3.90	4.062	3.883	אירו (בש"ח ל-1 אירו)

שיעור השינוי באחוזים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
0.6	0.90	(0.79)	0.40	(0.70)	מדד המחירים לצרכן – בגין
(7.79)	(4.86)	0.29	(1.82)	(2.78)	שער הדולר של ארה"ב
(9.63)	(5.36)	0.12	(0.39)	(0.45)	שער אירו

2.1.3 חקיקה, תקינה ושינויים רגולטוריים מהותיים בענף כרטיסי האשראי בישראל והשפעתם על הקבוצה ועל חומי הפעילות בהם היא פועלת

לפרטים אודות דינים והוראות שונים החלים על הקבוצה בקשר עם פעילותה (בדומה לחברות כרטיסי אשראי אחרות בענף בארץ) וכן אודות רישיון הסולק הקבוע שניתן לחברה ולכל אחת מחברות כרטיסי האשראי בקבוצה ביום 28 בינואר 2020, לרבות בשים לב לכך שהן אינן עוד 'תאגיד עזר', ראה סעיף 2.1.6 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019, סעיף 2.1.3 לדוח הדירקטוריון לרבעון הראשון לשנת 2020, וכן ביאור 2.1.9. לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

בשנים האחרונות ניכרת עלייה משמעותית בחקיקה, בהוראות רגולטוריות וברפורמות בענף הבנקאות בכלל ובענף כרטיסי האשראי והמימון לאנשים פרטיים בפרט, בין היתר, כאשר נראה כי כוונת הרגולטור היא לקדם את התחרות בענפים אלו. חלק מהוראות הרגולציה והחקיקה כאמור, ובוודאי שהוראות אלה כמכלול, הינן בעלות השפעה משמעותית על פעילותה של הקבוצה. לפרטים נוספים ראה סעיף 2.1.7 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019 וכן סעיף 2.1.3 לדוח הדירקטוריון לרבעון הראשון לשנת 2020.

לפרטים אודות מגמות והליכים רגולטוריים עיקריים כאמור בשנים האחרונות ואודות ההשלכות המהותיות שלהם על הקבוצה ועל תחומי פעילותה בסביבת הפעילות העסקית בה היא פועלת (לרבות השלכות אפשריות עתידיות של הליכים כאמור אשר חלקם טרם הושלמו נכון למועד חתימת הדוח), ולרבות אודות הוראות רגולטוריות הנובעות ממגיפת הקורונה והשלכותיה, ראה ביאור 2.1.9 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020, ביאור 2.1.9 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2020 וסעיפים 2.1.8 ו-2.4.3 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019, וסעיף 2.1.3 לדוח הדירקטוריון לרבעון הראשון לשנת 2020.

להלן פרטים, להערכת החברה, אודות ההשלכות המהותיות ממועד החתימה על דוח הדירקטוריון לרבעון הראשון לשנת 2020 ועד למועד חתימת הדוח של הליכים רגולטוריים עיקריים (בישראל), בסביבת הפעילות העסקית בה פועלת החברה, לרבות הערכת החברה בדבר השלכות אפשריות עתידיות של הליכים כאמור אשר חלקם טרם הושלמו נכון למועד חתימת הדוח:

השפעה אפשרית של ההתפתחות הרגולטורית על הקבוצה ועל תחומי פעילותה	ראיה: ¹⁹	תמצית ההוראה	
<p>מטרת ההוראה זו (וכן הוראות נוספות בחוק שטרומ) הינה לחזק את תפוצת הכרטיסים החוץ בנקאיים ולהגדיל את שיעורם מסך כולל כרטיסי החיוב במשק. בכך, להוראה זו פוטנציאל תרומה לעסקי החברה בתחום ההנפקה בעתיד, הואיל והחברה תוכל להנפיק כרטיסים חוץ בנקאיים ללקוחות להם הופחתו המסגרות בכרטיסי האשראי הבנקאיים שלהם. יצוין, כי למיטב ידיעת החברה, נעשו פניות לפיקוח על הבנקים ולמשרד האוצר על-ידי הבנקים המדוברים, בבקשה לדחות או לבטל את ההוראה האמורה עקב מגיפת הקורונה.</p>	<p>ביאור 23.2.ג.24</p>	<p>חוק שטרומ - הפחתת סך מסגרות כרטיסי האשראי בבנק הפועלים ובבנק לאומי לישראל בע"מ החל מתום ארבע (4) שנים מיום התחילה ועד תום שבע (7) שנים מיום התחילה, לעומת שנת 2015</p>	<p>א.</p>
<p>חוק זה יאפשר קבלת מידע על אנשים פרטיים. למידע זה יכול להיות ערך לקבוצה בשיפור תהליכי חיתום האשראי שלה. במקביל, באופן טבעי, יכול שיסייע גם לחזק מתחרים בשוק האשראי (להם גישה חלקית למידע משמעותי על לקוחות) תוך שחיקת היתרון התחרותי הקיים לקבוצה עקב המידע הקיים אצלה על לקוחותיה.</p> <p>החלת חובה על החברה לקבל הסכמה של לקוחות אשראי לצורך ניטור אשראי (קבלת התראות על שינוי במצב הלקוח), עלולה לפגוע ביכולתה של החברה לעקוב אחר איכות תיק האשראי שלה, ואף כרוכה בעלויות. עם זאת, החברה נערכת להמשך יישום ושיפור ניהול האשראי בהתבסס גם על שימוש בנתוני מאגר אשראי במהלך שנת 2020, לרבות יישום ושימוש בהרחבת היקף התראות מודל הניטור המלא של מאגר נתוני אשראי, שפורסם בחודש ספטמבר 2019 ויושם על-ידי בנק ישראל במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020; וכן להרחבת השימוש בנתוני דוחות האשראי שמתקבלים מהמאגר בתהליכי מכירת אשראי במהלך שנת 2021, עובדה שיכולה לשפר את יכולות מכירת האשראי ואיכותו.</p> <p>לענין זה יצוין, כי בחודש יולי 2020 אישרה מליאת הכנסת בקריאה טרומית את הצעת חוק נתוני אשראי (תיקון – איסור שימוש בנתוני אשראי שנאספו בתקופת משבר הקורונה), התש"ף – 2020, הצעת חוק פרטית המציעה לתקן את חוק נתוני אשראי, כך שלא ייכללו במאגר נתונים שנאספו בתקופת משבר הקורונה (כמופיע בהצעת החוק האמורה), וכי יימחקו ממאגר נתוני אשראי נתונים שנאספו בתקופה האמורה טרם כניסתו של החוק (ככל שיעבור) לתוקף. ככל שתתקבל הצעת החוק, יכולה להיות לכך השפעה לרעה על רמת הסיכון של הלקוח, אולם אין ביכולת החברה להעריך את היקפה ומלוא משמעותה.</p>	<p>ביאורים 20.2.ג.24 ו-ט.23.2.ג.24</p>	<p>חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016 ("חוק נתוני אשראי")</p>	<p>ב.</p>
<p>בהמשך לאמור בסעיף 1.8.2 יב לדוח הדירקטוריון לשנת 2019, לצורך שיפור ההתמודדות עם מגיפת הקורונה ועל מנת לצמצם עוד יותר את המגע בעת ביצוע פעולות תשלום, החליט בנק ישראל בשיתוף השחקנים בשוק כרטיסי החיוב, במסגרת הוועדה לכרטיסי חיוב, להעלות את רף ביצוע העסקאות ללא מגע (Contactless) במשק הישראלי (CVM) מ-200 ש"ח ל-300 ש"ח. העלאת הרף תהיה בתוקף עד לסוף שנת 2020, והנושא יעלה לקראת תום התקופה לדיון נוסף במסגרת ועדת כרטיסי חיוב. לשינוי זה עשויה להיות השפעה חיובית על הקבוצה, מאחר שהוא מגדיל את היקפן של העסקאות הניתנות לביצוע ללא מגע, עובדה המאפשרת חווית קנייה טובה יותר ללקוח בכרטיסי החיוב ויכולת הטמעה קלה יותר של רפורמת ה-EMV.</p>	<p>ביאור 2.2.ג.24</p>	<p>מעבר לתקן EMV</p>	<p>ג.</p>

¹⁹ ההפניות בטבלה זו הינן לביאור 24 לדוחות הכספיים לשנת 2019, אלא אם נאמר אחרת.

	תמצית ההוראה	ראה: ¹⁹	השפעה אפשרית של ההתפתחות הרגולטורית על הקבוצה ועל תחומי פעילותה
ד.	תשתית תשלומים מיידיים ואפליקציות תשלומים	ביאור 5.2.ג.24 וביאור 1.2.ג.9 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020	<p>בהמשך לאמור בסעיפים 2.1.8 (ח) ו-ו(ט) לדוח הדירקטוריון לשנת 2019 וסעיף 2.1.3 (ה) לדוח הדירקטוריון לרבעון הראשון לשנת 2020, בחודש מאי 2020 הוקצה לחברה קוד זיהוי לשימוש במערכת התשלומים והמסקלות בישראל. ביום 25 במאי 2020 ניתנה על-ידי בנק ישראל הוראה לבנקים ולמרכז סליקה בנקאי בע"מ ("מס"ב"), לפיה על הבנקים חלה חובת ייצוג של חברות חוץ בנקאיות בסליקה מול בנק ישראל ובמערכת חיובים, זיכויים והעברות תשלומים (מס"ב), וזאת בכפוף ללוחות זמנים ולתנאים המפורטים בהוראה. ייצוג החברה כאמור יאפשר לחברה להתקדם בחיבור למערכת תשלומים מיידיים. בהתאם להודעה לעיתונות של בנק ישראל מיום 3 באוגוסט 2020, בנק ישראל הנחה את מפעיל מערכת מס"ב ומשתתפיה להיערך כדי לאפשר ללקוחותיהם לקבל תשלומים מיידיים באמצעות שירות התשלום המיידי, וזאת לכל המאוחר עד סוף אוגוסט 2020. החברה פועלת אל מול מס"ב על מנת להתחבר למערכת התשלומים המיידיים באמצעות מנגנון שבשלב הראשון יציע שימוש בזיכויים מיידיים בלבד.</p> <p>בנוסף, בחודש יוני 2020 פרסמה הממונה על התחרות החלטה בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר מס"ב, שהצדדים לו הינם חמשת הבנקים הגדולים, המחזיקים במס"ב. על-פי ההחלטה, בין היתר, על מנת לתמרץ את הבנקים לייצג גופים חוץ בנקאיים במערכת מס"ב (לצד האיסור שהוטל עליהם לסרב סירוב בלתי סביר לייצג נותן שירותי תשלום), נאסר על חמשת הבנקים הגדולים לעשות שימוש במערכת התשלומים המיידיים לצורך תשלומים באמצעות אפליקציות התשלומים של הבנקים, עד אשר ייצג נותן שירותי תשלום חוץ-בנקאי ועד שאותו מיוצג יעשה שימוש במערכת בסליקה בפועל. תוקפו של איסור זה הינו עד ליום 30.6.2022 או עד לתום שנה מיום שהגוף החוץ-בנקאי הראשון יתחיל להעביר עסקאות, לפי המוקדם.</p> <p>הקמת תשתית תשלומים מיידיים כאמור צפויה להגביר את התחרות במערכת התשלומים, בין היתר, על-ידי כניסתם של שחקנים חדשים, שיציעו פתרונות לביצוע תשלומים מיידיים לכל אורך שרשרת ביצוע העסקה. התשתית תאפשר לסלוק את אמצעי התשלום המתקדמים, קיימים ועתידים, ותאפשר סליקה של הוראות תשלום אשר בוצעו באמצעות אפליקציות תשלומים של גופים שונים. ככלל, מערכת תשלומים מיידיים מבוססת על העברות ישירות בין חשבונות בנק, וככזו עלולה להוות מסלול העוקף את השימוש במערכות כרטיסי החיוב. לצד זאת, הקמת והפעלת התשתית עשויה להיות בעלת השפעה חיובית על פעילות החברה ועסקיה, זאת בשל כניסה אפשרית של החברה לפעילות תשלומים בהם לא פעלה בעבר.</p>
ה.	חוק שירותי תשלום, התשע"ט - 2019 ("חוק שירותי תשלום")	ביאור 11.2.ג.24	<p>חוק שירותי תשלום קובע, בין היתר, כי אם נעשה שימוש לרעה באמצעי תשלום, הסולק והמנפיק לא יטילו את הנזק על בית העסק אם, בין היתר, הוראת התשלום הרלוונטית בוצעה תוך שימוש בפרט אימות מוגבר, או שלא ניתן לעשות שימוש בפרט אימות מוגבר לגבי אותו סוג של אמצעי תשלום (הכל – כמוגדר ולפי התנאים בחוק האמור).</p> <p>הקבוצה בוחנת את אופן התמודדותה עם החלת הוראות הרלוונטיות של חוק שירותי תשלום, בין היתר, לענין שימוש בפרט אימות מוגבר גם על עסקאות טלפוניות והוראות קבע.</p>
ו.	חוזר בנק ישראל בנושא: "אירוע נגיף הקורונה – דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור"	ביאור 3.ג.2 וביאור 2.ג.9 [ג] 2 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020	<p>כמפורט בסעיף 3.2 להלן, יישום הדגשים בחוזר האמור, מביא לאי סיווגם של חובות העונים על התנאים שבחוזר כחובות בעייתיים ובהתאם לאי דיווח עליהם במסגרת חוק נתוני אשראי (ולענין זה ראה גם סעיף ב' בטבלה זו לעיל), ובהמשך לכך מסייע בייצוב לווים בעת מגיפת הקורונה.</p>
ז.	הצעת חוק ההוצאה לפועל (נגיף הקורונה) החדש – תיקון מס' 67 (הוראת שעה), התש"ף – 2020	ביאור 1[ג].2.ג.9 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020	<p>הוראת השעה, ככל שתתקבל, תביא, להערכת החברה להארכת תהליכי ההוצאה לפועל ולפגיעה אפשרית בשיעורי הגבייה. בנוסף, יכולת פריסת החוב כמוצע בתזכיר החוק, יכולה להביא להגדלת היקף הסדרי חוב על חשבון גבייה במזומן.</p>

השפעה אפשרית של ההתפתחות הרגולטורית על הקבוצה ועל תחומי פעילותה	ראה: 19	תמצית ההוראה	
<p>בשנים האחרונות התפתחה רגולציה מעמיקה בתחום הבנקאות הפתוחה. על-פי החוזר שפורסם בצמוד להוראה, רגולציה זו, בין היתר, מחזקת את השליטה של הלקוח במידע הפיננסי אודותיו, ומאפשרת ומעודדת כניסה של שחקנים חדשים בעולמות התשלומים, המידע, השיווק והתיווך, בהם קיים פוטנציאל תחרותי גבוה. בנוסף, על-פי החוזר האמור, "ישום הבנקאות הפתוחה בישראל הינו בעל פוטנציאל להשפעה מהותית על השירותים הפיננסיים והדרך בה הלקוחות צורכים אותם. משכך, הבנקאות הפתוחה מציבה אתגרים בפני הבנקים וחברות כרטיסי האשראי, וזאת לצד הזדמנויות חדשות ללקוחות, לבנקים, לחברות כרטיסי האשראי ולשחקנים נוספים במשק". כן נאמר, כי התשתית של בנקאות פתוחה בישראל, תיפתח לצדדים שלישיים שאינם בנקים או חברות כרטיסי אשראי, כשתושלם חקיקה בנושא בנקאות פתוחה ותוחל עליהם רגולציה בעניין זה, בין היתר מאחר שגופים אלו עשויים להיות גופים חדשים ולעיתים חברות פינטק קטנות, אשר המשאבים והיכולות שלהם בפרט בתחום אבטחת המידע, מוגבלים מאלו של הבנקים.</p>		<p>בנקאות פתוחה ותזכיר חוק מתן שירותי מידע פיננסי</p>	<p>ה.</p>
<p>ככל שתקודם חקיקה בנושא בהתאם למפורט בטיוטת התכנית הכלכלית, הרי שלהערכת החברה יידרש מצידה פיתוח טכנולוגי תוך השקעת משאבים לא מבוטלים.</p>		<p>טיוטת התכנית הכלכלית – תקציב המדינה לשנת 2020 מיום 3.7.20 ("טיוטת התכנית הכלכלית") – העברת נתונים פיננסיים לרשות המסים לטובת שיפור הליכי שומה</p>	<p>ט.</p>
<p>ככל שתקודם חקיקה בנושא בהתאם למפורט בטיוטת התכנית הכלכלית, הדבר יאפשר הרחבה וגיוון של מקורות המימון של החברה בעתיד, וכן גמישות בניהול מתן אשראי ביחס לגיוסי חוב.</p>		<p>טיוטת התכנית הכלכלית - הרחבת מקורות המימון של נתוני האשראי החוץ בנקאי</p>	<p>י.</p>
<p>להערכת החברה, להצעת החוק, ככל שתתקבל, יכולה להיות השפעה לרעה על שיעורי הגבייה של החברה, בין היתר נוכח ההקלות על חייבים בעיכוב הליכי גביית חובות כנגדם מבלי שיינקטו כל סנקציות כנגדם בגין עיכובים אלו ומבלי שייאלצו למסור מידע על נכסיהם או להציע הסדר לתשלום החוב, דבר שעלול לגרום לפערי מידע מצד הנושים, ולהגשת בקשות סרק מצד חייבים, אשר אינם מחויבים להציע הסדר או להפקיד סכומים בקשר להליכי הסדר.</p>		<p>תזכיר חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מס' 4) (עיכוב הליכים לשם גיבוש ואישור הסדר חוב) (הוראת שעה – נגיף הקורונה החדש), התש"ף-2020</p>	<p>יא.</p>
<p>להערכת החברה, יישום הצו, ככל שיתקבל, עלול לגרום לקבוצה להפסד הכנסה.</p>	<p>ביאור 1.2.9.2.1. לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020</p>	<p>צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירותי דמי כרטיס חיוב מיידי, מכתב התראה של עורך דין ופעולה על-ידי פקיד במוקד טלפוני) (הוראת שעה), התש"פ-2020</p>	<p>יב.</p>
<p>להמשך מגיפת הקורונה וכתלות במשכה, עוצמתה והשפעתה על נוכחות עובדי שירות הלקוחות כתלות בין היתר בהוראות המחייבות ריחוק חברתי והיקף הנציגים המחוייבים לשהות בבידוד, כמו גם הגידול בהיקפי השיחות המתקבלות במוקדי השירות של הקבוצה יכולה להיות השפעה על סטנדרט שירות הלקוחות אשר ניתן על-ידי הקבוצה.</p>	<p>ביאור 2.9.2.3. לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020</p>	<p>מכתב המפקח על הבנקים שכותרתו "דיווח לוועדת הכלכלה של הכנסת בהתאם לסעיף 3א5(ד)2 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א – 1981"</p>	<p>יג.</p>

ריבוי ההוראות והשינויים בענף כרטיסי האשראי, ובכלל זה יישום הוראות חוק שטרומ, מתווה הירידה בעמלה הצולבת, זיכוי מיידי וכניסת סולקים ומאגדים, וכן הוראות הקשורות למגיפת הקורונה וכן המגמות בשוק זה, עלולים להשפיע מהותית לרעה על הקבוצה, אך בשלב זה טרם ניתן לאמוד באופן וודאי את השפעתם הכוללת.

הערכותיה של החברה כאמור בסעיף זה לעיל הינן מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על הערכותיה של הנהלת הקבוצה והבנתה את המגמות בשוק התשלומים והאשראי בישראל ובעולם, ביחס למגמות והשפעות התחרות וכן על ניסיון העבר ואת השלכותיהן האפשריות של הוראות הדין החלות על הקבוצה (ובכללן הוראות שטרם הוחלו או טרם הפכו למחייבות), נכון למועד חתימת הדוח. הערכות אלה עלולות שלא להתממש, כולן או חלקן או להתממש באופן שונה, לרבות מהותית, מהצפוי, בין היתר, כתוצאה מהנחות וניתוחים לא מיטביים, משינויים בתכנית העבודה של הקבוצה, מהשפעות מגיפת הקורונה על תחומי הפעילות של החברה ולרבות הוראות רגולטוריות זמניות או קבועות נוספות שיפורסמו על-ידי הרגולטורים לאורן, משינויים (טכנולוגיים ואחרים) בלתי צפויים בשוק התשלומים והאשראי בישראל ו/או מחוץ לישראל, משינויים רגולטוריים נוספים ו/או התממשותם של כל או חלק מגורמי הסיכון המפורטים בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח דירקטוריון זה וכן בדוח על הסיכונים לרבעון השני לשנת 2020.

2.1.5 גילוי בדבר הפניית תשומת לב רואי החשבון המבקרים

בדוח הסקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של החברה לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020, רואי החשבון המבקרים הפנו את תשומת הלב (מבלי לסייג את מסקנתם) לאמור בביאור 2.ג.9 בדבר הליכי רגולציה ובביאור 7.9.13-15 בדבר תביעות שהוגשו נגד החברה לרבות בקשה לאישורן כייצוגיות.

לפרטים אודות מעבר החברה למתווה של ביקורת דוחות כספיים על-ידי משרד רואי חשבון יחיד (חלף ביקורת כאמור על-ידי שני משרדי רואי חשבון משותפים), ראה סעיף 3.2 לדוח ממשל תאגידי ליום 30 ביוני 2020, הכלול בדוח החברה לרבעון השני של שנת 2020.

2.2 התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר²⁰

טבלה 6: תמצית דוח רווח והפסד

מיליון ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 ⁽¹⁾	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 ⁽¹⁾
מעסקאות בכרטיסי אשראי	360	460	780	916
הכנסות ריבית, נטו	109	88	218	176
הכנסות אחרות	8	6	1	14
סך הכל הכנסות	477	554	999	1,106
הוצאות בגין הפסדי אשראי	66	39	168	65
הוצאות תפעול	157	208 ⁽¹⁾	358	410 ⁽¹⁾
הוצאות מכירה ושיווק	102	101 ⁽¹⁾	223	214 ⁽¹⁾
הוצאות הנהלה וכלליות	19	27 ⁽¹⁾	43	51 ⁽¹⁾
תשלומים לבנקים	45	70	106	158
סך כל ההוצאות	389	445	898	898
רווח לפני מסים	88	109	101	208
הפרשה למסים על הרווח	25	32	31	59
רווח לאחר מסים	63	77	70	149
חלק החברה ברווחים לאחר השפעת מס של חברות כלולות	1	1	4	3
רווח נקי	64	78	74	152

(1) תוצאות הרבעון השני של שנת 2019 הושפעו מהותית מאירוע בעל אופי חד פעמי והטיפול החשבונאי בו, אשר הינו חלק מתוצאות הנפקתה לראשונה של החברה לציבור והכולל תשלום מענק היפרדות לעובדי החברה בסך של כ-68 מיליון ש"ח (כ-52 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס) אשר בנק הפועלים נשא ברובו. על אף שבנק הפועלים נשא ברובו נכלל תשלום המענק כולו בתמצית דוחות רווח והפסד ביניים מאוחדים לשלושת חודשי החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 בהוצאות השכר (בסעיפי הוצאות השכר השונים בהוצאות תפעול, מכירה ושיווק והנהלה וכלליות) ואילו חלקו של בנק הפועלים במענק, כאמור, נזקף לקרן הון. בשל חוסר הקבלה זה, הנתונים התוצאתיים בפרק זה לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019, מוצגים ב**נטרול מענק ההיפרדות**, אלא אם נאמר אחרת. מענק ההיפרדות נוטרל מנתוני השכר בסעיפי הוצאה השונים, ולפיכך קיים הבדל בין הנתונים המוצגים בטבלה זו, לבין מספרי ההשוואה לתקופות שלוש וששת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 כפי שמופיעים בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

²⁰ המינוח 'כרטיס אשראי'/'כרטיס' כפי שמופיעים בסעיף זה הינם בהתאם להוראות הדיווח לציבור כפי שפורסמים על-ידי הפיקוח על הבנקים. כמו-כן, השימוש במונח 'כרטיס אשראי'/'כרטיס' הינו בהתחשב בכלל הכרטיסים שמנפיקה וסולקת הקבוצה.

סביבה עסקית

הקבוצה פועלת בסביבה דינמית ותחרותית ומושפעת משינויי חקיקה ורגולציה אשר באו לידי ביטוי בתוצאות פעילותה בששת החודשים הראשונים של שנת 2020 ובתקופה המקבילה אשתקד וזאת בצד השפעתם של אירועי מגיפת הקורונה כמתואר בדוח זה. החל מחודש פברואר 2019, נכנס לתוקפו הסדר בנק הפועלים המעודכן אשר השפעתו התבטאה בגידול בתשלום לבנק הפועלים בהתאם להסכם בין הצדדים, לפרטים נוספים ראה סעיף 2.2 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019. כמו-כן, החל מראשית שנת 2019 ו-2020, חלה ירידה בשיעור העמלה הצולבת²¹ מ-0.7% ל-0.6% ומ-0.6% ל-0.575%, בהתאמה, אשר הובילה לירידה בהכנסות מעמלת מנפיק וכן השפיעה על הכנסות מבתי עסק (ירידה בעמלה הצולבת כאמור, משפיעה גם על עמלת בית העסק הממוצעת).

החל מהמחצית השנייה של חודש פברואר 2020, נוכח התפרצותה של מגיפת הקורונה בישראל ובעולם, חלה ירידה במחזורי הפעילות אשר השפיעה באופן שלילי על הכנסות הקבוצה מבתי עסק ועל חלק מהכנסות הקבוצה ממחזיקי כרטיס, ומנגד הירידה במחזורים הובילה לקיטון בהוצאות המשתנות של הקבוצה התלויות במחזורי והיקפי הפעילות. מרבית הירידה מקבלת ביטוי ברבעון השני של שנת 2020. לשינויים במחזורי ההנפקה הכוללים של הקבוצה בתקופות השונות במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2020, ראה סעיף 1.2 לדוח זה.

בתחום האשראי חלה עלייה ביתרות האשראי לאנשים פרטיים בששת החודשים הראשונים של שנת 2020 בסך של כ-258 מיליון ש"ח. עיקר הגידול הינו ברבעון הראשון של שנת 2020. ברבעון השני של שנת 2020, חל קיטון שאינו מהותי ביתרת האשראי לאנשים פרטיים. כמו-כן, חל גידול בהוצאות הפסדי אשראי בשלושת ובששת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020, בעיקר כתוצאה ממגיפת הקורונה, מרביתו ברבעון הראשון של שנת 2020.

לפרטים אודות השפעות מגיפת הקורונה על פעילות התשלומים ותחום האשראי, במהלך תקופת הדוח ולאחריו עד למועד חתימת הדוח, ראה סעיף 1.2 לדוח דירקטוריון זה.

טבלה 7: התפתחות ההכנסות

הכנסות מבתי עסק, נטו	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020		שינוי (%)	שינוי במיליוני ₪	שינוי (%)	שינוי במיליוני ₪
	2019	במיליוני ₪	2020	במיליוני ₪				
הכנסות מבתי עסק, נטו	245	298	527	589	(17.8%)	(53)	(10.5%)	(62)
הכנסות בגין מחזיקי כרטיסי אשראי	115	162	253	327	(29.0%)	(47)	(22.6%)	(74)
הכנסות ריבית, נטו	109	88	218	176	23.9%	21	23.9%	42
הכנסות אחרות	8	6	1	14	33.3%	2	(92.9%)	(13)
סך הכל הכנסות	477	554	999	1,106	(13.9%)	(77)	(9.7%)	(107)

הכנסות מבתי עסק, נטו – הקיטון ברבעון השני של שנת 2020 לעומת הרבעון המקביל אשתקד נובע בעיקר מירידה במחזורי הסליקה כתוצאה ממגיפת הקורונה וכן משחיקת עמלת בית העסק כתוצאה מירידת העמלה הצולבת, ומסביבת פעילות תחרותית בשוק הסליקה. בנוסף, החל מחודש מרץ 2020 חל קיטון מהותי במחזורי תירות נכנסת לעומת תקופה מקבילה אשתקד בעקבות מגיפת הקורונה. הקיטון בששת החודשים הראשונים של שנת 2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד מושפע ממגמות דומות, אם כי בשיעורי קיטון נמוכים יותר היות והחודשים ינואר ופברואר 2020 הינם טרום תקופת מגיפת הקורונה. ראה גם סעיף 1.2 לעיל.

הכנסות בגין מחזיקי כרטיסי אשראי - הקיטון ברבעון השני של שנת 2020 לעומת הרבעון המקביל אשתקד, נובע מירידה במחזורי תירות יוצאת כתוצאה ממגיפת הקורונה. הירידה מתבטאת הן מירידה בהכנסות מעמלת מנפיק והן מירידה בהכנסות מעמלות מעסקאות מט"ח.

בהמשך לאמור בסעיף 2.2 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019, בקשר להשפעת שינוי ההסכמים עם בנק הפועלים החל מחודש פברואר 2019, אשר הובילו לשינוי באופן הצגת ההכנסות מעמלות התעריפון השונות ממחזיקי כרטיס אשראי של בנק

²¹ בגין "עסקה בכרטיס חיוב" (כהגדרתה בצו הצולבת, כהגדרתו בביאור 13.2.ג.24 לדוחות הכספיים לשנת 2019).

הפעלים והוצאות תשלומים לבנקים מהצגה ברוטו בסעיפי הכנסות והוצאות, להצגה נטו בסעיף ההוצאות; השפעה זו הסתכמה בחודש ינואר 2019 בהכנסות ממחזיקי כרטיסי אשראי של כ-17 מיליון ש"ח. בניטרול השפעה זו, הקיטון בהכנסות בגין מחזיקי כרטיסי אשראי בתקופה של ששת החודשים הראשונים של שנת 2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד הסתכם בכ-57 מיליון ש"ח, קיטון זה נובע מירידה במחזורי תיירות יוצאת כתוצאה ממגיפת הקורונה. הירידה מתבטאת הן מירידה בהכנסות מעמלת מנפיק ומירידה בהכנסות מעמלות מעסקאות מט"ח, עיקר הקיטון התרחש ברבעון השני של שנת 2020 שספג השפעה מלאה של מגיפת הקורונה לעומת הרבעון הראשון של שנת 2020, אשר בו ההשפעה הייתה חלקית.

סך ההכנסות מפעילות בכרטיסי אשראי (הכוללת הכנסות מבתי עסק, נטו והכנסות בגין מחזיקי כרטיסי אשראי) ברבעון השני של שנת 2020 כוללת אובדן הכנסות בסך של כ-53 מיליון ש"ח כתוצאה מפגיעה במחזורי הנפקה של תיירות יוצאת וכן במחזורי פעילות של תיירות נכנסת. פעילות התיירות היוצאת אשר נפגעה בצורה משמעותית מהמשבר, עשויה להמשיך ולהיפגע גם בהמשך שנת 2020. "פתיחת השמיים" תוביל לחזרה הדרגתית בפעילות זו.

הכנסות ריבית, נטו - בשלושת וששת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 חל גידול בהכנסות הריבית לעומת תקופות מקבילות אשתקד, אשר נובע ברובו מגידול בהיקף תיק האשראי נושא ריבית לאנשים פרטיים. לימים 30 ביוני 2020 ו-2019, תיק האשראי נושא הריבית לאנשים פרטיים עמד על יתרה של כ-4,255 מיליון ש"ח וכ-3,283 מיליון ש"ח, בהתאמה. כמו-כן חלה עלייה בשיעור הריבית הממוצעת. לפרטים ראה ביאור 5.א לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020. בששת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 חל גידול בהוצאות המימון של כ-6 מיליון ש"ח, הנובע, בין היתר, מהנפקת אגרות חוב סחירות במהלך חודש אפריל 2019.

השינוי בהכנסות אחרות, נטו נובע משינוי בשווי ההוגן של השקעות במניות שאינן למסחר שיש להן שווי הוגן זמין אשר טרם מומשו וכן מהפרשי שער.

טבלה 8: התפתחות ההוצאות

הוצאות בגין הפסדי אשראי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	שינוי במיליוני ש"ח	שינוי (%-ב)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	שינוי במיליוני ש"ח	שינוי (%-ב)
158.5%	103	65	168	69.2%	27	39	66	158.5%
(12.7%)	(52)	(410) ⁽¹⁾	358	(24.5%)	(51)	(208) ⁽¹⁾	157	(12.7%)
4.2%	9	(214) ⁽¹⁾	223	1%	1	(101) ⁽¹⁾	102	4.2%
(15.7%)	(8)	(51) ⁽¹⁾	43	(29.6%)	(8)	(27) ⁽¹⁾	19	(15.7%)
(32.9%)	(52)	158	106	(35.7%)	(25)	70	45	(32.9%)
-	-	898	898	(12.6%)	(56)	445	389	-
3.0%	5	168	173	(3.6%)	(3)	83	80	3.0%

(1) מענק ההיפרדות החד פעמי אשר נכלל בתוצאות הרבעון השני של שנת 2019 (לפרטים ראה ביאור 1.22 לדוחות הכספיים לשנת 2019) נוטרל מנתוני השכר בסעיפים אלו, ולפיכך קיים הבדל בין הנתונים המוצגים בטבלה זו, לבין מספרי ההשוואה כפי שמופיעים בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

הוצאות בגין הפסדי אשראי - בעקבות מגיפת הקורונה חלו שינויים מהותיים באומדנים המתייחסים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי. על מנת לשקף את הגידול הצפוי בהפסדי האשראי הפוטנציאליים הגדילה החברה את שיעור ההפרשה הקבוצתית במחצית הראשונה של שנת 2020. הגידול בשיעורי ההפרשה בא לידי ביטוי בהוצאות בגין הפסדי אשראי בעיקר ברבעון הראשון של השנה. ראה גם סעיף 1.2 לדוח הדירקטוריון.

ההוצאה בגין ההפרשה הקבוצתית בגין יתרות חוב הסתכמה ברבעון השני של שנת 2020 בכ-22 מיליון ש"ח לעומת כ-7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ובמחצית הראשונה של שנת 2020 בכ-69 מיליון ש"ח לעומת כ-8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עדכון ההפרשה הפרטנית הינה קיטון הוצאה של כ-1 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2020 לעומת הוצאה פרטנית של כ-5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהוצאה הפרטנית נובע מגביית חובות שהופרשו פרטנית ברבעון הראשון של שנת 2020. ההוצאה הפרטנית במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמה לסך של כ-7 מיליון ש"ח, לעומת כ-5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. סך המחיקות נטו ברבעון השני של שנת 2020 הסתכמו בכ-45 מיליון ש"ח, לעומת כ-27 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בששת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמו המחיקות נטו בסך של כ-90 מיליון ש"ח, לעומת 51 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול במחיקות נובע מגידול מואץ ביתרות האשראי לאנשים פרטיים במחצית השנייה של שנת 2019, וממגמות נלוות כגון פער זמנים בשיעורי הגבייה של חובות בעייתיים ביחס לגידול

ביתרות האשראי וכן משינויים בהוראות הדין לגבי הליכי פשיטת רגל אשר מגבירים את הקושי בגביית חובות מלקוחות פרטיים. בנוסף בעקבות מגיפת הקורונה נפגעה יכולת הגבייה של החברה, בין היתר כתוצאה מסגירתו של המשק ומסגירתו של לשכות ההוצאה לפועל.²² החל מחודש מאי 2020 ועד למועד חתימת הדוח הרחיבה החברה את היקף הגבייה המשפטית. המגמות המשפיעות על היקף המחיקות כאמור לעיל, עלולות להימשך גם בתקופות עתידיות, כתלות בין היתר בעוצמת השפעת מגיפת הקורונה, השינויים במצב הכלכלי המקומי והיקפי יתרות האשראי באותן תקופות. לפרטים נוספים ראה גם סעיף 1.2 לעיל.

הוצאות התפעול - מושפעות משינויים בהיקפי הפעילות של הקבוצה בארץ ובחו"ל. היקפי פעילות אלו משתקפים בהשפעות מגיפת הקורונה על פעילות התשלומים (הנפקה וסליקה), בתמהיליה השונים, בפעילות האשראי, כמו גם בהוצאות הפחת כתוצאה מהשקעות הנדרשות על-ידי הקבוצה.

הוצאות התפעול, בנטרול הוצאות שכר. קטנו ברבעון השני של שנת 2020 בשיעור של כ-29% ובמחצית הראשונה של שנת 2020 בשיעור של כ-17%. הקיטון ברבעון השני ובמחצית הראשונה של שנת 2020 לעומת התקופות המקבילות אשתקד נובע מהסיבות העיקריות הבאות: ירידה בתשלומים לארגונים הבינלאומים כתוצאה מירידה במחזורי העסקאות וכמות העסקאות (בעיקר בגין פעילות תיירות יוצאת ותיירות נכנסת) אשר הושפעו ממגיפת הקורונה (ירידה זו משקפת ירידה בהוצאות משתנות); ירידה בעמלות שמשלמת הקבוצה לארגונים הבינלאומיים מיישום ההסכמים החדשים שנחתמו במהלך שנת 2019; משיקת הוצאות בעיקר באירו בעקבות ירידה בשער החליפין בתקופות הדוח ומירידה לעומת התקופות המקבילות אשתקד בהפרשה לתלויות ואחרות. הרבעון השני של שנת 2020 כולל גם ירידה בהוצאות ארנונה כחלק מהשפעות מגיפת הקורונה.

הוצאות מכירה ושיווק בנטרול הוצאות שכר. השינוי ברבעון השני של שנת 2020 נובע מקיטון במחזורי הפעילות של הקבוצה בכרטיסי המועדונים כתוצאה ממגיפת הקורונה, אשר קוזז ברובו מגידול כתוצאה מחידוש הסכמים עם מועדונים במהלך המחצית השנייה של שנת 2019 בעלויות גבוהות יותר לקבוצה.

הוצאות השכר²³ (תפעול, מכירה ושיווק והנהלה וכלליות) במחצית הראשונה של שנת 2020 הושפעו מקיטון של כ-16 מיליון ש"ח (מרביתו ברבעון השני של שנת 2020) הנובע מפעולות שביצעה החברה כחלק מהתמודדותה עם מגיפת הקורונה, וביניהן הוצאת חלק מעובדי הקבוצה בחודש אפריל 2020 לחופשה ללא תשלום, צמצום בשעות עבודה נוספות והבראה ומהפחתה זמנית בשיעור של 20% בשכר יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל וחברי הנהלה בכירה ונושאי משרה בקבוצה - ראה סעיף 3.1.1 לדוח ממשל תאגידי. מנגד קיים גידול בהוצאות שכר שוטפות, הנובעות, בין היתר, מתוספת שכר בהתאם להסכם הקיבוצי החל על הקבוצה (כמפורט בסעיף 7.6 לדוח ממשל תאגידי לשנת 2019), וכן מקיטון בהוצאות שכר שהונו לנכסים לעומת התקופה המקבילה אשתקד (דבר המגדיל את הוצאות השכר).

תשלומים לבנקים - עיקר הקיטון נובע מירידה במחזורי הפעילות שחלה בעיקר ברבעון השני של שנת 2020 בעקבות מגיפת הקורונה וכן מירידה בשיעור העמלה הצולבת אשר השפיע על מנגנון ההתחשבנות עם הבנקים. כמו-כן, המחצית הראשונה של שנת 2020 כוללת השפעת שינוי ההסכמים עם בנק הפועלים החל מחודש פברואר 2019, אשר הובילו לשינוי באופן הצגת הכנסות מעמלות התעריפון השונות ממחזיקי כרטיס של בנק הפועלים והוצאות תשלומים לבנקים מהצגה ברוטו בסעיפי הכנסות והוצאות, להצגה נטו בסעיף הוצאות (ראה סעיף 2.2 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019 וכן הסבר לעיל בסעיף הכנסות בגין מחזיקי כרטיס אשראי). התקופה המקבילה אשתקד כוללת 5 חודשים בלבד לפי שיטת ההצגה נטו לעומת 6 חודשים במחצית הראשונה של שנת 2020. שינוי ההסכמים כאמור כלל גם שינוי במנגנון ההתחשבנות בגין המותגים "Visa" ו-"American Express" ממנגנון של חלוקת עודף הכנסות על הוצאות למנגנון המקובל גם בהסכמים עם בנקים אחרים וכן הוצאה חד-פעמית בתקופה מקבילה אשתקד בגין השפעת סיום ההתחשבנות ומעבר להתחשבנות על-פי הסכמים חדשים.

²² לשכות ההוצאה לפועל היו סגורות בין התאריכים 15 במרץ 2020 ועד 15 במאי 2020.

²³ הוצאות השכר (תפעול, שיווק ומכירה והנהלה וכלליות) כוללות הוצאות בגין פנסיה, לרבות פיצויים ותגמולים ורכיבי עלות הטבה מוגדרת שאינם עלות שירות.

טבלה 9: התפתחויות מהותיות ברווח כולל אחר

	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 במיליוני ₪	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 במיליוני ₪	שינוי במיליוני ₪	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 במיליוני ₪	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 במיליוני ₪	
התאמות של התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו	(4)	(7)	(17)	1	(16)	
הרווח הכולל של החברה	(82)	67	(31)	(1)79	48	

(1) מענק ההיפרדות החד פעמי בסך 68 מיליון ש"ח (כ-52 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס) אשר נכלל בתוצאות הרבעון השני של שנת 2019 (לפרטים ראה ביאור 1.22 לדוחות הכספיים לשנת 2019) נוטרל מנתוני הרווח הכולל אשתקד, ולפיכך קיים הבדל בין הנתונים המוצגים בטבלה זו לבין מספרי ההשוואה כפי שמופיעים בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

התפתחות הרווח הכולל

הרווח הכולל, מעבר לשינוי ברווח הנקי, מושפע מהתאמות של ההתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו. המגמות שהשפיעו על ההתחייבות בשל הטבות לעובדים נטו התהפכו ברבעון השני של שנת 2020 לעומת הרבעון הראשון של השנה. הרבעון השני של שנת 2020 הושפע בעיקר מהפסד אקטוארי בהתחייבות לסיום יחסי עובד מעביד, נטו. ההפסד נבע בעיקר מירידה חדה (לעומת עלייה חדה ברבעון הראשון של השנה) בפרויקט הקונצרניים בארה"ב ותשואות האג"ח הממשלתי המשמשים להיוון ההתחייבות האקטוארית בקיזוז תשואות חיוביות על הנכסים (ברבעון הראשון תשואות שליליות) ביחס לתשואה הצפויה. השפעות תנודתיות אלו הינן תוצאה של מגיפת הקורונה והשפעת תקופת הסגר לעומת פתיחה (חלקית) של המשק. לפרטים נוספים, ראה ביאורים 4 ו-7 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

טבלה 10: נתוני פעילות של הקבוצה

מספר כרטיסי אשראי (באלפים)

מספר כרטיסי אשראי תקפים ליום 30.6.2020

סך הכל	כרטיסים לא פעילים	כרטיסים פעילים	
3,700	764	2,936	כרטיסים בנקאיים
			כרטיסים חוץ בנקאיים
1,428	459	969	סיכון אשראי על החברה
208	123	85	סיכון אשראי על אחרים
1,636	582	1,054	
5,336	1,346	3,990	סך הכל

מספר כרטיסי אשראי תקפים ליום 30.6.2019

סך הכל	כרטיסים לא פעילים	כרטיסים פעילים	
3,720	665	3,055	כרטיסים בנקאיים
			כרטיסים חוץ בנקאיים
1,412	486	926	סיכון אשראי על החברה
143	84	59	סיכון אשראי על אחרים
1,555	570	985	
5,275	1,235	4,040	סך הכל

מספר כרטיסי אשראי תקפים ליום 31.12.2019

סך הכל	כרטיסים לא פעילים	כרטיסים פעילים	
3,709	674	3,035	כרטיסים בנקאיים
			כרטיסים חוץ בנקאיים
1,388	420	968	סיכון אשראי על החברה
161	96	65	סיכון אשראי על אחרים
1,549	516	1,033	
5,258	1,190	4,068	סך הכל

מצבת הכרטיסים הבנקאיים התקפים מושפעת מיישום הוראותיו של חוק שטרומ, בעיקר במסגרת פעילותה של החברה עם בנק הפועלים. לפרטים אודות הירידה בכמות ההנפקות של כרטיסים בנקאיים בבנק הפועלים, ראה סעיף 1.6.2.1(ד) לדוח הדירקטוריון לשנת 2019. החל מהמחצית השנייה של חודש מרץ 2020 ועד לסוף חודש אפריל 2020 ובעקבות מגיפת הקורונה וההגבלות שהוטלו במהלך התקופה האמורה, לרבות, סגירת סניפי בנקים והאטת פעילות קידום מכירות כרטיסי האשראי הן בערוץ הבנקאי והן בערוץ מועדוני הלקוחות, קטנה כמות הנפקות הכרטיסים. בחודשים מאי ויוני, לאור ההקלות במגבלות האמורות וחזרת סניפי בנקים לפעילות וכן פעילות קידום מכירות בערוץ המועדונים ניכר צמצום הקיטון במצבת הכרטיסים התקפים.

מחזור עסקאות בכרטיסי האשראי המונפקים על-ידי הקבוצה (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020		
137,384	(8.5%)	66,554	60,878	(15.8%)	34,064	28,670	כרטיסים בנקאיים
							כרטיסים חוץ בנקאיים
27,660	1.0%	13,034	13,164	(8.8%)	6,733	6,140	סיכון אשראי על החברה
1,978	8.8%	910	990	5.6%	486	513	סיכון אשראי על אחרים
29,638	1.5%	13,944	14,154	(7.8%)	7,219	6,653	
167,022	(6.8%)	80,498	75,032	(14.4%)	41,283	35,323	סך הכל

הגדרות:

כרטיס אשראי תקף: כרטיס שהונפק ולא בוטל עד ליום האחרון של תקופת הדיווח.
 כרטיס אשראי פעיל: כרטיס אשראי שתקף בתום תקופת הדיווח ובוצעו בו עסקאות במהלך הרבעון האחרון.
 כרטיס בנקאי: כרטיס בו מבוצעים חיובי הלקוח על-פי הסכמים שיש לקבוצה עם הבנקים והחיובים בקשר עימו הינם באחריות הבנק הרלוונטי.
 כרטיס חוץ בנקאי: כרטיס בו מבוצעים חיובי הלקוח שלא על-פי הסכמים שיש לקבוצה עם הבנקים, ואינו באחריות הבנקים.
 מחזור עסקאות: מחזור העסקאות שבוצע בכרטיסי הקבוצה בתקופת הדיווח.

2.3 התפתחויות של נכסים והתחייבויות, ההון, הלימות ההון ומינוף²⁴

טבלה 11: התפתחות בסעיפים מאזניים

שינוי בהשוואה לדצמבר 2019 ב-%	ליום 31 בדצמבר 2019 במיליוני ₪	שינוי בהשוואה ליוני 2019 ב-%	ליום 30 ביוני 2019 במיליוני ₪	ליום 30 ביוני 2020 במיליוני ₪	
					מאזן - נכסים
(44.2%)	206	(45.8%)	212	115	יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים
(7.0%)	23,918	(2.4%)	22,787	22,235	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
25.2%	(301)	43.3%	(263)	(377)	הפרשה להפסדי אשראי
(7.4%)	23,617	(3.0%)	22,524	21,858	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו (ראה סעיפים 1 ו-2 להלן)
1.6%	63	20.8%	53	64	יתרת ניירות ערך
36.4%	11	50.0%	10	15	השקעות בחברות כלולות
9.4%	363	15.1%	345	397	יתרת בניינים וציוד
22.0%	460	28.7%	436	561	יתרת נכסים אחרים
(6.9%)	24,720	(2.4%)	23,580	23,010	סך כל הנכסים

טבלה 12: ניתוח של סעיף חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו

שינוי בהשוואה לדצמבר 2019 ב-%	ליום 31 בדצמבר 2019 במיליוני ₪	שינוי בהשוואה ליוני 2019 ב-%	ליום 30 ביוני 2019 במיליוני ₪	ליום 30 ביוני 2020 במיליוני ₪	
					"קניות"
(10%)	2,682	(1%)	2,435	2,410	יתרות חייבים בגין כרטיסי אשראי לאנשים פרטיים באחריות החברה
20%	(84)	49%	(68)	(101)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חייבים בגין כרטיסי אשראי לאנשים פרטיים באחריות החברה
2%	418	15%	368	425	יתרות חייבים בגין כרטיסי אשראי מסחריים באחריות החברה
33%	(9)	50%	(8)	(12)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חייבים בגין כרטיסי אשראי מסחריים באחריות החברה
(10%)	14,094	(6%)	13,556	12,711	יתרות חייבים בגין כרטיסי אשראי בערבות בנקים אשראי:
6%	3,997	30%	3,283	4,255	יתרות אשראי לאנשים פרטיים באחריות החברה
27%	(143)	60%	(113)	(181)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים באחריות החברה
(16%)	1,284	(36%)	1,678	1,079	יתרות אשראי מסחריים באחריות החברה
30%	(47)	9%	(56)	(61)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי מסחריים באחריות החברה
					אחר
(5%)	1,382	(2%)	1,346	1,317	חברות וארגונים בינלאומיים לכרטיסי אשראי
(38%)	61	(69%)	121	38	יתרות אשראי בערבות בנקים, הכנסות לקבל וחייבים אחרים
22%	(18)	22%	(18)	(22)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי בערבות בנקים, הכנסות לקבל ואחרים
(7%)	23,617	(3%)	22,524	21,858	סך חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו

²⁴ המינוח 'כרטיס אשראי'/'כרטיס' כפי שמופיעים בסעיף זה הינם בהתאם להוראות הדיווח לציבור כפי שמפורסמים על-ידי הפיקוח על הבנקים. כמו-כן, השימוש במונח 'כרטיס אשראי'/'כרטיס' הינו בהתחשב בכלל הכרטיסים שמנפיקה וסולקת הקבוצה.

החברה הגדילה את שיעורי ההפרשה הקבוצתית בתקופה של שלושה ושישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 על מנת לשקף את הגידול האפשרי בהפסדי אשראי פוטנציאליים למועד חתימת הדוח וכן ביצעה הפרשות פרטניות בעקבות מגיפת הקורונה. בהתאם לכך חל גידול בסעיפי ההפרשות להפסדי אשראי בסעיפים המפורטים בטבלה לעיל. לפרטים נוספים ראה סעיף 1.2 לדוח דירקטוריון זה.

הקיטון ביתרות חייבים בגין כרטיסי אשראי בערבות בנקים נובע מירידה במחזורי עסקאות בכרטיסי אשראי המונפקים על-ידי הקבוצה, בעיקר בכרטיסים בנקאיים, בחודש יוני 2020, בעקבות מגיפת הקורונה.

הגידול ביתרת האשראי לאנשים פרטיים באחריות החברה נובע בעיקר מהמשך הצמיחה בפעילות האשראי לאנשים פרטיים במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020. החל מחודש אפריל 2020, עם התעצמות מגיפת הקורונה, חלה האטה בפעילות האשראי בקבוצה. הגידול ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים באחריות החברה נובע בעיקר מעליית שיעורי ההפרשה הקבוצתית כאמור לעיל. לפרטים אודות השפעות מגיפת הקורונה, ראה סעיף 1.2 לדוח דירקטוריון זה.

הקיטון ביתרת האשראי המסחרי באחריות החברה בהשוואה ליום 30 ביוני 2019 נובע מכך שהחל מהרבעון השלישי של שנת 2019 חל שינוי בתמהיל מוצרי האשראי העסקי שמציעה החברה כך שהחברה החלה להציע אשראי מסוג הקדמות בסילוק מוקדם (סילוק מוקדם של התחייבויות הסולק לבית עסק). אשתקד הסתכמה יתרת המקדמות וההקדמות בסך של כ- 272 מיליון ש"ח. עד הרבעון השלישי של שנת 2019 נכללו ביתרת האשראי המסחרי באחריות החברה יתרות מוצר מקדמות והקדמות. יתרות המוצר שהושק (הקדמות בסילוק מוקדם) החל מהרבעון השלישי של שנת 2019, מקוזזות מסעיף זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי. כמו-כן, החל מחודש אפריל 2020, עם התעצמות מגיפת הקורונה חלה האטה בפעילות האשראי בקבוצה. הגידול ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי מסחרי באחריות החברה נובע בעיקר מעליית שיעורי ההפרשה הקבוצתית, כאמור לעיל.

יתרת חברות וארגונים בינלאומיים לכרטיסי אשראי. עיקר השינויים בסעיף זה נובעים משינויים במחזוריים בהם החברה הינה הסולק כשהעסקה מבוצעת בכרטיס שהונפק על-ידי אחת מהחברות הסולקות האחרות לעומת מחזוריים בהם החברה הינה המנפיק ופעילות הסליקה מתבצעת על-ידי החברות הסולקות האחרות.

טבלה 13: היקף וחומרת החובות הבעייתיים

שינוי ב-%	ליום 31 בדצמבר 2019	שינוי ב-%	ליום 30 ביוני 2019 במיליוני ₪	ליום 30 ביוני 2020 במיליוני ₪	
28%	139	84%	97	178	יתרת החובות הפגומים
8%	52	37%	41	56	יתרת החובות הנחותים
-	297	23%	242	298	יתרת החובות בהשגחה מיוחדת
9%	488	40%	380	532	סך הכל סיכון האשראי הבעייתי

הגידול בסיכון האשראי הבעייתי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, נובע בעיקר מגידול ביתרות האשראי לאנשים פרטיים ומכשלי אשראי מסחרי בחברת הבת גלובל פקטורינג. הגידול בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2019, נובע בעיקר מסיווג חובות פגומים בגין סיכון כשל תמורה בניכיונות, בחברת הבת צמרת מימונים, לאור מגיפת הקורונה. למידע בדבר סוגי השינויים העיקריים שבוצעו לחובות ששונו תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי מגיפת הקורונה, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, ראה ביאור 2.2.ג.5 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

עם פרוץ מגיפת הקורונה, החל מחודש מרץ 2020, החלה החברה בתהליך אל מול לווים שאינם בפיגור שנכנסו לקשיים בעקבות מגיפת הקורונה במטרה לבצע שינויים בתנאי חובותיהם אשר כללו הארכה/דחייה של מועדי פירעון של החובות, בהתאם להנחיית בנק ישראל. בפרט, עיקר התכניות של הסדרי החוב לגבי לווים בתחום האשראי הצרכני, כללו דחייה של תשלומי קרן להלוואות לתקופה של כ-3 חודשים, ולגבי לווים מסחריים, כללו ביצוע עדכונים בתנאי החובות בהתאם לתנאים המתאימים למאפיינים הספציפיים של כל בית עסק. במסגרת יישום ההנחיות האמורות לא ויתרה החברה על תשלום הריבית.

סך יתרות האשראי ליום 30 ביוני 2020 כוללת יתרה בסך של כ-361 מיליון ש"ח (159 מיליון ש"ח יתרות אשראי בגין אנשים פרטיים ו-202 מיליון ש"ח יתרות אשראי מסחרי) בגין הארכה/דחייה כאמור. לפרטים נוספים ראה ביאור 2.2.ג.5 וביאור 2.2.ג.5 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020 וכן טבלה 20 בדוח זה.

לפרטים בדבר התפתחות סיכון האשראי הבעייתי, ראה סעיף 3.2 לדוח הדירקטוריון זה.

השינוי ביתרת ניירות ערך נובע מהשקעה במניות ושיערוך השקעות במניות.

הגידול ביתרת בניינים וציוד (לרבות נכסי טכנולוגיה ועלויות פיתוח מהוונות) נובע בעיקר מהשקעה בפרויקטים טכנולוגיים.

הגידול ביתרת נכסים אחרים נובע מהשפעת יישום תקן חשבונאות חדש בנושא חכירות, אשר יושם החל מיום 1 בינואר 2020. החל מיום 1 בינואר 2020, חכירות תפעוליות מוצגות בסעיף נכסים אחרים ומנגד נרשמת התחייבות בגין חכירה בסעיף התחייבויות אחרות - לפרטים ראה ביאור 1.ג.2 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020. יתרת נכסי זכות שימוש נטו (חכירות תפעוליות) ליום 30 ביוני 2020, עומדת על כ-120 מיליון ש"ח. כמו-כן, חל גידול ביתרת המסים הנדחים בגין הפרשים זמניים בין הדיווח החשבונאי לדיווח לצרכי מס (שעיקרם הפסדי אשראי לאור מגיפת הקורונה); מנגד חל קיטון ביתרות מול מס הכנסה וקיטון ביתרה מול בנק הפועלים בגין חלק ממענק ההיפרדות ששולם.

טבלה 14: התפתחויות בהתחייבויות

שינוי בהשוואה לדצמבר 2019 ב-%	ליום 31 בדצמבר 2019 במיליוני ₪	שינוי בהשוואה ליוני 2019 ב-%	ליום 30 ביוני 2019 במיליוני ₪	ליום 30 ביוני 2020 במיליוני ₪	
מאזן - התחייבויות					
(12.9%)	5,104	(1.4%)	4,513	4,448	יתרת אשראי מתאגידים בנקאיים ואחרים
(11.0%)	1,079	(11.2%)	1,081	960	אגרות חוב סחירות
(6.8%)	15,549	(4.3%)	15,152	14,495	יתרת זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
22.3%	561	27.0%	540	686	יתרת התחייבויות אחרות
(7.6%)	22,293	(3.3%)	21,286	20,589	סך כל ההתחייבויות

השינוי באשראי מתאגידים בנקאיים נובע בעיקר מיתרות On Call מבנקים שונים לתאריך החתך. לפרטים נוספים ראה סעיף 1.6.5 לדוח דירקטוריון זה.

יתרת אגרות חוב סחירות אשר הונפקו בחודש אפריל 2019, כוללות צבירת ריבית לשלם. בחודש מאי 2020 בוצע התשלום הראשון של קרן האג"ח בסך של כ-120 מיליון ש"ח.

קיטון ביתרת זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי נובע מירידה במחזורי הפעילות של הקבוצה בחודש יוני 2020 עקב מגיפת הקורונה.

הגידול ביתרת התחייבויות אחרות נובע מהשפעת יישום תקן חשבונאות חדש בנושא חכירות, אשר יושם החל מיום 1 בינואר 2020. חכירות תפעוליות מוצגות בסעיף נכסים אחרים ומנגד נרשמת התחייבות בגין חכירה בסעיף התחייבויות אחרות. לפרטים ראה ביאור 1.ג.2 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

2.3.1 הון, הלימות ההון ומינוף - תחולת היישום

דרישות מדידה והלימות הון חלות על החברה וכן על פרימיום אקספרס וירופיי. למועד חתימת הדוח לחברה חברות בנות מאוחדות כדלקמן: ישראלכרט מימון בע"מ ("ישראלכרט מימון"), ישראלכרט (נכסים) 1994 בע"מ ("ישראלכרט נכסים"), יורופיי, פרימיום אקספרס, צמרת מימונים בע"מ ("צמרת מימונים") וגלובל פקטורינג בע"מ ("גלובל פקטורינג").

ככלל, דרישת ההון של החברה מבוססת על הדוחות הכספיים, הערוכים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין-201-211 בדבר "מדידה והלימות הון" ("נבת"ים 201-211"), הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בדבר "יחס מינוף" ("נב"ת 218") ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 299 בדבר "ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

טבלה 15: הלימות הון⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2019 במיליוני ₪	ליום 30 ביוני 2019 במיליוני ₪	ליום 30 ביוני 2020 במיליוני ₪	
			1. הון לצורך חישוב יחס הון
2,427 ⁽²⁾	2,294	2,412 ⁽²⁾	הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 לאחר ניכויים
198	188	192	הון רובד 2
2,625	2,482	2,604	סך הכל הון כולל
			2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
15,777	15,039	15,246	סיכון אשראי
72	42	87	סיכונים שוק
2,731	2,678	2,748	סיכון תפעולי
18,580	17,759	18,081	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
			3. יחס הון לרכיבי סיכון
13.1%	12.9%	13.3%	יחס הון עצמי רובד 1 ויחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.1%	14.0%	14.4%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.0%	8.0%	8.0%	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾
11.5%	11.5%	11.5%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להוראות נב"ת 2011-201.

(2) בחודש מרץ 2020 ישראלכרט חילקה דיבידנד לבעלי מניותה בסכום של כ-73.2 מיליון ש"ח. בחודש מרץ 2019 ישראלכרט חילקה דיבידנד לבעלי מניותיה דאז (בעיקר בנק הפועלים) בסכום של 867 מיליון ש"ח.

לפרטים נוספים בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 של ועדת באזל (קרי, הוראות לעניין האופן וההיקף של המידע האיכותי והכמותי) המוצג לציבור בדבר הסיכונים שהחברה חשופה אליהם ("נדבך 3"), ראה הדוח על הסיכונים לרבעון השני לשנת 2020.

חברה בת משמעותית – פרימיום אקספרס

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 30 ביוני 2020 עמד על כ-22.9%, בהשוואה לכ-21.7% ליום 30 ביוני 2019 ולכ-21.6% ליום 31 בדצמבר 2019 - גידול בשיעור של כ-5.5% וכ-6%, בהתאמה.

2.3.2 **יחסי הון מינימליים**

בחודש מאי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 472 בדבר סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב. ההוראה כוללת הקלה לסולק לעניין דרישת ההון העצמי מסולק בעל יתרות חייבים העולה על 2 מילארדי ש"ח, בדוח הכספי השנתי האחרון, שתחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 (מדידה והלימות הון). אולם, על אף האמור בסעיף 40 להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201, יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-8% ויחס ההון הכולל המינימלי לא יפחת מ-11.5%. הוראה זו נכנסה לתוקף ביום 1 ביוני 2016.

בחודש פברואר 2020 אישר דירקטוריון החברה את יעדי הלימות ההון המזעריים, המפורטים בסעיף 2.3.3 להלן.

2.3.3 **יעד הלימות ההון המזערי**

יעד הלימות ההון המזערי של החברה הינו רמת ההון הנאותה הנדרשת בגין הסיכונים השונים אליהם חשופה החברה כפי שזוהו, נאמדו והוערכו על-ידי החברה. יעד זה מביא בחשבון פעולות של הנהלת החברה, אשר נועדו להקטין את רמת הסיכון ו/או להגדיל את בסיס ההון.

להלן יעדי הלימות ההון המזעריים של החברה:

יעד הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון של החברה הינו 9%.

יעד ההון הכולל לרכיבי סיכון של החברה הינו 12.5%.

ההנהלה אחראית לגיבוש המלצות בנוגע לשינויים הנדרשים, ביעדי ההון שקבע הדירקטוריון בעבר, בעקבות מסקנות תהליך הערכת הנאותות ההונית.

2.3.4 ניהול ההון

מטרת ניהול ההון הינה להביא לעמידה בהגדרות תיאבון הסיכון המפורטות ויעדי החברה כפי שהוגדרו על-ידי דירקטוריון החברה, בכפיפה להוראות הרגולטור בהיבט דרישת ההון תוך שאיפה להקצאה יעילה שלו ומכאן שניהול הון יבטיח:

בסיס הון אשר ישמש ככרית כנגד הסיכונים הבלתי צפויים אליהם חשופה החברה, יתמוך באסטרטגיה העסקית ויאפשר עמידה בכל עת בדרישת ההון המינימלית הרגולטורית (מתייחס לתמהיל ולסכום ההון המגבה את האסטרטגיה והסיכונים של החברה).

התייחסות להתפתחויות עתידיות בבסיס ההון ובדרישת ההון.

שאיפה להקצאה יעילה של הון במהלך העסקים הרגיל של החברה.

2.3.5 עקרונות מנחים בניהול ההון

ניהול ההון הוא תהליך שנתי בעל אופק תכנון מתגלגל של שלוש (3) שנים.

ניהול ההון נחשב לחלק אינטגרלי מהתכנית האסטרטגית והפיננסית של החברה. ניהול ההון נשען על תכניות הצמיחה של היחידות העסקיות השונות, במטרה להעריך את דרישת ההון בתקופת התכנית ומשמש את תהליך התכנון האסטרטגי, בהתייחס להתכנות והקצאת הון ליחידות.

2.3.6 הלימות ההון

החברה מיישמת את הגישה הסטנדרטית להערכת הלימות ההון הרגולטורית שלה (עבור סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים).

החברה מבצעת תהליך פנימי להערכת הלימות ההון שלה במסגרתה נבנתה תכנית רב שנתית לעמידה ביעדי הלימות הון. תכנית זו לוקחת בחשבון את צרכי ההון הקיימים והעתידיים של החברה בהתאם לתכניות האסטרטגיות אל מול מקורות ההון הזמינים. בתכנית קיימת התייחסות אל כלל נכסי הסיכון של החברה בהווה ובעתיד, על-פי דרישות ההקצאה במסגרת הוראות נב"ת"ים 201-211, וזאת אל מול יעדי הלימות ההון ותיאבון הסיכון.

נכון לימים 30 ביוני 2020 ו-31 בדצמבר 2019, עומדת הקבוצה בכל דרישות הלימות ההון.

2.3.7 יחס כיסוי נזילות

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות ("נב"ת 221") אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. עוד נקבע כי חברות כרטיסי האשראי לא נדרשות למלא אחר החוזר והן תמשכנה לעמוד בדרישות הוראת נב"ת 342. בהמשך, חברות כרטיסי אשראי יידרשו לעמוד במודל כמותי פיקוחי אשר יותאם למאפייני הפעילות שלהן.

ביום 2 ביולי 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לנב"ת 221 ובו נכתב כי החל מאותו מועד, חברות כרטיסי אשראי יקבלו פטור מיישום הוראה זו לאחר עמידה בשני תנאים:

א. החברה תחזיק מודל פנימי לניהול הנזילות, המביא בחשבון את צורכי הנזילות שלה ומאפייניהם.

ב. החברה תחזיק בכל עת מספיק נכסים נזילים בהתבסס על המודל הפנימי, בתוספת כרית בטחון המביאה בחשבון תרחישי קיצון.

לחברה מודל פנימי לניהול הנזילות, המביא בחשבון את צורכי הנזילות שלה.

2.3.8 יחס מינוף

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישמת החברה את הוראת נב"ת 218 בנושא יחס המינוף (בסעיף זה: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף, שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי ובחברת כרטיסי אשראי. יחס המינוף

מבוטא באחוזים, ומוגדר כיהס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. לפרטים נוספים ראה ביאור 8 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020 וביאור 2.3 ג. לדוחות הכספיים לשנת 2019.

בסמוך למועד חתימת הדוח ונכון לימים 30 ביוני 2020 ו-31 בדצמבר 2019, עומדת החברה בכל דרישות ההון, הלימות ההון והמינוף המפורטות לעיל. להערכת החברה, לחברה מבנה הון איתן, והשפעות מגיפת הקורונה לא יגרמו לאי עמידה ביחסי ההון והמינוף המינימליים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים או ביעדי ההון שנקבעו על-ידי דירקטוריון החברה.²⁵

2.4 מגזרי פעילות

2.4.1 כללי

מגזר פעילות הוא מרכיב בקבוצה אשר עוסק בפעילויות שמהן היא עשויה להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על-ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. מתכונת הדיווח בנוגע למגזרי הפעילות של החברה, נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים.

פעילות הקבוצה מנוהלת בעיקר בשלושה (3) מגזרי פעילות המהווים את ליבת פעילותה: הנפקה של כרטיסי חיוב, סליקה של כרטיסי חיוב ופעילות מימון.

תוצאות מגזרי ההנפקה והסליקה הושפעו בתקופת הדיווח מהירידה בשיעור העמלה הצולבת בהתאם למתווה הפחתת העמלה הצולבת (החל מיום 1 בינואר 2019, מ-0.7% ל-0.6% ומיום 1 בינואר 2020 מ-0.6% ל-0.575%) וכן מכניסתם לתוקף של הסכמי בנק הפועלים המעודכנים שנכנסו לתוקף בחודש פברואר 2019. לפרטים אודות השפעת מגיפת הקורונה על המגזרים השונים ראה סעיף 1.2 לדוח דירקטוריון זה.

2.4.2 הסדרי עמלה צולבת (עמלת מנפיק)

עמלה צולבת בין סולק ומנפיק מקומיים הינה התשלום בגין ביצוע עסקה על-ידי סולק של בית העסק בו נעשה השימוש בכרטיס חיוב למנפיק של כרטיס החיוב. לפרטים אודות מתווה ההפחתה בעמלה הצולבת וכן השפעות ההפחתה על הקבוצה, ראה סעיפים 2.4.3 ו-2.1.8 (ז) לדוח הדירקטוריון לשנת 2019, בהתאמה. בהמשך לאמור בסעיף 2.4.3 (ב) לדוח הדירקטוריון לשנת 2019, בחודש מאי 2020 הוארך ההסכם עם חברת כ.א.ל בנוגע לרישיון בקשר למותג "ישראלכרט" וזאת עד ליום 31 בדצמבר 2023.

הסדרי עמלות במותג "American Express"

נכון למועד חתימת הדוח, פרימיום אקספרס הינה בעלת הרישיון הבלעדי להנפקה וסליקה של כרטיסי מותג "American Express" בישראל. עבור שירותי הסליקה שפרימיום אקספרס מספקת לבתי העסק איתם היא קשורה, משלם לה בית העסק עמלת בית עסק בהתאם להתקשרות האמורה בין הצדדים. לפרטים אודות הודעת משרד האוצר לפרימיום אקספרס מחודש יולי 2017, בדבר מתווה מדורג להפחתת העמלות הנגבות על-ידי מבתי העסק בעסקאות המקומיות, מעמלה מקסימלית של 2.95% (החל מסוף חודש דצמבר 2017) ועד לעמלה מקסימלית של 1.99% (החל מסוף חודש יוני 2020), ראה ביאור 2.4 ג.22 לדוחות הכספיים לשנת 2019. נכון למועד חתימת הדוח, הקבוצה עומדת בהוראות המתווה.

להערכת החברה, לפתיחת מותג "American Express" למנפיקים ו/או סולקים נוספים, כתוצאה מיוזמות גורמים חיצוניים שאינן בשליטת החברה, מכוח סמכות והחלטת שר האוצר או כתוצאה מכניסת מאגדים לפעילות במותג,

²⁵ הערכות החברה כאמור מהוות מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, והינן למיטב הבנתה ושיקול דעתה של הנהלת החברה נכון למועד חתימת הדוח, המבוססים על יחסי ההון והמינוף של החברה למועד חתימת הדוח ועל הערכות הנהלת החברה והבנתה את הגורמים המשפיעים על שוק התשלומים והאשראי בו פועלת הקבוצה (לרבות בהתבסס על פרסומים של גופים רשמיים כגון בנק ישראל, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד האוצר, ובהסתמך על ניסיונה והיכרותה עם הענף תוך שילוב של כלי ניטור ובקרה) והשפעתם המסתברת של אלה על יחסי ההון והמינוף של החברה, והכל בשים לב לחוסר הודאות המשמעותית באשר למשכה של מגפת הקורונה, עוצמתה והשפעותיה על המשק והתנהגות הצרכנים בעולם ובישראל, ובאשר להנחיות וצדדי המשך שיינתנו ויינקטו מעת לעת, לרבות בשים לב להתפתחויות אירועי המגיפה ואל מול נתוני פעילות החברה בפועל, עשויות להתעדכן באופן שוטף מעת לעת על-ידי הנהלת החברה, לרבות בשים לב להתפתחויות אירועי המגיפה ואל מול נתוני פעילות החברה בפועל, אשר עשויים להיות שונים, לרבות מהותית, מהצפוי, בין היתר, כתוצאה מהנחות וניתוחים לא מיטביים, מהתפתחויות שלא ניתן להעריך באופן מלא בקשר עם המגיפה, משכה, עוצמתה וחומרתה, אופן התאוששות חברות ותחומי פעילות, השפעתו על תחומי הפעילות של החברה ומצבם הפיננסי של לקוחות החברה, החלטות ארגונים בינלאומיים בקשר עם תנאי ההתקשרות עם חברות עימם הם קשורים, שינויים רגולטוריים וצדדי הממשלה, בנק ישראל ורשויות נוספות שיינקטו בשים לב למגיפה ולמצב הכלכלי ו/או כתוצאה מהתממשותם של כל או חלק מגורמי הסיכון החלים על החברה כמפורט בדוח זה.

עלולה להיות השפעה מהותית לרעה על תוצאותיה הכספיות. ראה גם סעיף 2.1.8(ה) לדוח דירקטוריון לשנת 2019.

2.4.3 מגזר ההנפקה

לפרטים אודות מגזר ההנפקה ראה סעיף 2.4.4 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019.

טבלה 16: התפתחויות ההכנסות וההוצאות במגזר ההנפקה

ש"ח במיליוני ש"ח	שינוי (ב-%)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	שינוי (ב-%)	שינוי במיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
(103)	(15%)	710	607	(22%)	(79)	357	278	סך כל ההכנסות מעמלות
-	-	(5)	(5)	(33%)	1	(3)	(2)	הוצאות ריבית, נטו
5	(38%)	(13)	(8)	(20%)	1	(5)	(4)	הוצאות אחרות
(98)	(14%)	692	594	(22%)	(77)	349	272	סך הכל הכנסות המגזר
24	104%	23	47	79%	11	14	25	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(38)	(14%)	⁽¹⁾ 266	228	(26%)	(35)	⁽¹⁾ 137	102	הוצאות תפעול
(52)	(33%)	158	106	(36%)	(25)	70	45	תשלומים לבנקים
(22)	(54%)	⁽¹⁾ 41	19	(56%)	(15)	⁽¹⁾ 27	12	רווח לאחר מסים של המגזר

(1) מענק היפרדות החד פעמי בסך של כ-68 מיליון ש"ח (כ-52 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס) אשר נכלל בתוצאות הרבעון השני לשנת 2019, נרשם בסעיפי השכר המשפיעים על סעיפים אלו בדוח רווח והפסד. הסכום כאמור לא הוקצה לתוצאות מגזר ההנפקה, ראה ביאור 5.ב.1 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

הקיטון בהכנסות מעמלות ברבעון השני של שנת 2020 לעומת הרבעון המקביל אשתקד, נובע מירידה במחזורי תירות יוצאת כתוצאה ממגיפת הקורונה, בהמשך לאמור בסעיף 2.2 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019, בקשר להשפעת שינוי ההסכמים עם בנק הפועלים החל מחודש פברואר 2019, אשר הובילו לשינוי באופן הצגת ההכנסות מעמלות התעריפון השונות ממחזיקי כרטיס אשראי של בנק הפועלים והוצאות תשלומים לבנקים מהצגה ברוטו בסעיפי הכנסות והוצאות, להצגה נטו בסעיף ההוצאות; השפעה זו הסתכמה בחודש ינואר 2019 בהכנסות ממחזיקי כרטיסי אשראי של כ-17 מיליון ש"ח. בניטרול השפעה זו, הקיטון בהכנסות בגין מחזיקי כרטיסי אשראי בתקופה של ששת החודשים הראשונים של שנת 2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד, הסתכם בכ-86 מיליון ש"ח. קיטון זה נובע מירידה במחזורי תירות יוצאת כתוצאה ממגיפת הקורונה. הירידה מתבטאת הן מירידה בהכנסות מעמלת מנפיק והן מירידה בהכנסות מעמלות מעסקאות מט"ח. עיקר הקיטון התרחש ברבעון השני של שנת 2020 שספג השפעה מלאה של מגיפת הקורונה לעומת הרבעון הראשון של שנת 2020, אשר בו ההשפעה הייתה חלקית. בנוסף הושפעו הכנסות מגזר ההנפקה מהשפעת מתווה הירידה בעמלה הצולבת ומכניסתם לתוקף של הסכמי בנק הפועלים המעודכנים. לפרטים נוספים ראה סעיף 2.2 לדוח דירקטוריון זה.

הקיטון בהוצאות אחרות נובע בעיקרו מהשפעת הפרשי שער בגין עסקאות מט"ח (של מחזיקי כרטיס בתירות יוצאת ו-e-Commerce) וכן מהשפעת שינויים בשערי מט"ח על התחשבות עם הארגונים הבינלאומיים.

הוצאות הפסדי אשראי - בעקבות מגיפת הקורונה חלו שינויים מהותיים באומדנים המתייחסים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי. על מנת לשקף את הגידול הצפוי בהפסדי האשראי הפוטנציאליים, הגדילה החברה את שיעורי ההפרשה הקבוצתית במחצית הראשונה של שנת 2020. ראה גם סעיף 1.2 לדוח דירקטוריון זה.

ההוצאה בגין עידכון ההפרשה הקבוצתית הסתכמה ברבעון השני של שנת 2020 בכ-10 מיליון ש"ח (לעומת כ-4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד), ובמחצית הראשונה של שנת 2020 בכ-17 מיליון ש"ח (לעומת כ-4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד). ההוצאה בגין ההפרשה הפרטנית ברבעון השני של שנת 2020 הסתכמה לסך של כ-1 מיליון ש"ח. ההוצאה בגין ההפרשה הפרטנית במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמה לסך של כ-3 מיליון ש"ח. סך

המחיקות נטו ברבעון השני של שנת 2020 הסתכמו בכ-14 מיליון ש"ח לעומת כ-10 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בששת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמו המחיקות נטו בסך של כ-27 מיליון ש"ח לעומת כ-19 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות התפעול - הקיטון ברבעון השני ובמחצית הראשונה של שנת 2020 לעומת התקופות המקבילות אשתקד נובע מהסיבות העיקריות הבאות: ירידה בתשלומים לארגונים הבינלאומיים כתוצאה מירידה במחזורי העסקאות וכמות העסקאות (בעיקר בגין פעילות תיירות יוצאת) אשר הושפעו ממגיפת הקורונה (ירידה זו משקפת ירידה בהוצאות משתנות); ירידה בעמלות שמשלמת הקבוצה לארגונים הבינלאומיים מיישום ההסכמים החדשים שנחתמו במהלך שנת 2019; משחיקת הוצאות בעיקר באירו בעקבות ירידה בשער החליפין בתקופות הדוח ומירידה בהוצאות הפקה ומשלוח והפרשה לתלויות ואחרות. הוצאות התפעול ברבעון השני של שנת 2020 כוללות גם ירידה בהוצאות ארנונה כחלק מהשפעות מגיפת הקורונה.

תשלומים לבנקים, לפרטים אודות השינוי בתשלומים לבנקים מול תקופות מקבילות אשתקד ראה סעיף ניתוח הוצאות תשלומים לבנקים בסעיף 2.2 לדוח דירקטוריון זה.

2.4.4 **מגזר הסליקה**

לפרטים אודות מגזר הסליקה ראה סעיף 2.4.5 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019.

טבלה 17: התפתחויות ההכנסות וההוצאות במגזר הסליקה

	שינוי במיליוני ש"ח	שינוי (ב-%)	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 במיליוני ש"ח	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 במיליוני ש"ח	שינוי במיליוני ש"ח	שינוי (ב-%)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 במיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 במיליוני ש"ח
סך כל ההכנסות מעמלות	(33)	(16%)	206	173	(21)	(20%)	103	82
הוצאות ריבית, נטו	-	-	(3)	(3)	-	-	(2)	(2)
הכנסות אחרות (הוצאות)	(10)	(111%)	9	(1)	(1)	(50%)	2	1
סך הכל הכנסות המגזר	(43)	(20%)	212	169	(22)	(21%)	103	81
הוצאות בגין הפסדי אשראי	5	167%	3	8	6	600%	1	7
הוצאות תפעול	(10)	(9%)	⁽¹⁾ 116	106	(14)	(24%)	⁽¹⁾ 58	44
רווח לאחר מסים של המגזר	(24)	(73%)	⁽¹⁾33	9	(5)	(36%)	⁽¹⁾14	9

⁽¹⁾ מענק ההיפרדות החד פעמי בסך של כ-68 מיליון ש"ח (כ-52 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס) אשר נכלל בתוצאות הרבעון השני לשנת 2019, נרשם בסעיפי השכר המשפיעים על סעיפים אלו בדוח רווח והפסד. הסכום כאמור לא הוקצה לתוצאות מגזר הסליקה, ראה ביאור 5.ב.1 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

הכנסות מבתי עסק, נטו – הקיטון ברבעון השני של שנת 2020 לעומת הרבעון המקביל אשתקד נובע בעיקר מירידה במחזורי הסליקה כתוצאה ממגיפת הקורונה וכן משחיקת עמלת בית העסק כתוצאה מירידת העמלה הצולבת, ומסביבת פעילות תחרותית בשוק הסליקה. בנוסף, החל מחודש מרץ 2020 חל קיטון מהותי במחזורי תיירות נכנסת לעומת תקופה מקבילה אשתקד בעקבות מגיפת הקורונה. הקיטון בששת החודשים הראשונים של שנת 2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד מושפע ממגמות דומות, אם כי בשיעורי קיטון נמוכים יותר היות והחודשים ינואר ופברואר 2020 הינם טרום תקופת מגיפת הקורונה. ראה גם סעיף 1.2 לדוח דירקטוריון זה.

שינוי בהכנסות (הוצאות) אחרות, נטו נובע מהפרשי שער בגין פעילות סליקת עסקאות במט"ח.

הוצאות התפעול, מושפעות משינויים בהיקפי הפעילות של הקבוצה בארץ ובהח"ל. הקיטון בהוצאות התפעול ברבעון השני ובמחצית הראשונה של שנת 2020 לעומת התקופות המקבילות אשתקד נובע מהסיבות העיקריות הבאות: ירידה בתשלומים לארגונים הבינלאומיים כתוצאה מירידה במחזורי העסקאות וכמות העסקאות אשר הושפעו ממגיפת הקורונה (ירידה זו משקפת ירידה בהוצאות משתנות); ירידה בעמלות שמשלמת הקבוצה לארגונים הבינלאומיים מיישום ההסכמים החדשים שנחתמו במהלך שנת 2019; משחיקת הוצאות בעיקר באירו בעקבות ירידה בשער

החליפין בתקופות הדוח ומירידה בהוצאות פחת והפרשה לתלויות ואחרות. הוצאות התפעול ברבעון השני של שנת 2020 כוללות גם ירידה בהוצאות ארנונה כחלק מהשפעות מגיפת הקורונה.

2.4.5 מגזר מימון

לפרטים אודות מגזר המימון ראה סעיף 2.4.6 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019.

טבלה 18: התפתחויות ההכנסות וההוצאות במגזר המימון

	שינוי (ב-%)	שינוי במיליוני ש"ח	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 במיליוני ש"ח	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 במיליוני ש"ח	שינוי (ב-%)	שינוי במיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 במיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 במיליוני ש"ח	
סך כל ההכנסות מעמלות	-	*-	*-	*-	-	*-	*-	*-	
הכנסות ריבית, נטו	23%	42	184	226	22%	20	93	113	
הכנסות אחרות	-	-	4	4	-	-	2	2	
סך הכל הכנסות המגזר	22%	42	188	230	21%	20	95	115	
הוצאות בגין הפסדי אשראי	190%	74	39	113	42%	10	24	34	
הוצאות תפעול	(19%)	(5)	(27) ⁽¹⁾	22	(23%)	(3)	(13) ⁽¹⁾	10	
רווח לאחר מסים של המגזר	(38%)	(25)	(65)⁽¹⁾	40	19%	6	(31)⁽¹⁾	37	

(1) מענק ההיפרדות החד פעמי בסך של כ-68 מיליון ש"ח (כ-52 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס) אשר נכלל בתוצאות הרבעון השני לשנת 2019, נרשם בסעיפי השכר המשפיעים על סעיפים אלו בדוח רווח והפסד. הסכום כאמור לא הוקצה לתוצאות מגזר המימון, ראה ביאור 1.ב.5 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

הכנסות ריבית, נטו - בשלושת וששת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 חל גידול בהכנסות הריבית לעומת התקופות המקבילות אשתקד, אשר נובע ברובו מגידול בהיקף תיק האשראי נושא ריבית לאנשים פרטיים. לימים 30 ביוני 2020 ו-2019 תיק האשראי נושא הריבית לאנשים פרטיים עומד על יתרה של כ-4,255 מיליון ש"ח וכ-3,283 מיליון ש"ח, בהתאמה. כמו-כן חלה עלייה בשיעור הריבית הממוצעת. לפרטים ראה ביאור 1.5 א. לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020. בששת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 חל גידול בהוצאות המימון של כ-6 מיליון ש"ח, הנובע, בין היתר, מהנפקת אגרות חוב סחירות במהלך חודש אפריל 2019.

הוצאות הפסדי אשראי - בעקבות מגיפת הקורונה חלו שינויים מהותיים באומדנים המתייחסים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי. על מנת לשקף את הגידול הצפוי בהפסדי האשראי הפוטנציאליים, הגדילה החברה את ההפרשה הקבוצתית במחצית הראשונה של שנת 2020. לפרטים נוספים אודות השינוי בהוצאות להפסדי אשראי בתקופות הדוח לעומת תקופות מקבילות אשתקד, ראה מגזר המימון בסעיף 1.2 לדוח דירקטוריון זה.

2.4.6 מגזר אחר

פעילויותיה האחרות של הקבוצה, אשר אינן משתייכות למגזרי ההנפקה, הסליקה ו/או המימון, ואשר כל אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר-דיווח, כוללות, בין היתר, את: פעילותה של ישראלכרט נכסים; פעילות הקבוצה בתחום הבטחת פירעון המחאות וניכיון וסליקת המחאות נוסעים מסוג "Visa" שהונפקו בעבר ושינויים בשערי ניירות ערך מוחזקים.

לפרטים נוספים בדבר מגזרי פעילות הקבוצה, ראה ביאור 10 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

לחברה מספר חברות בת בבעלותה המלאה המפורטות להלן. כמו-כן, למועד חתימת הדוח, לחברה מספר הסכמי שיתוף פעולה והשקעות בחברות ומיזמים נוספים העשויים להקנות לה החזקות מיעוט (בשיעורי אחזקה של עד 20% מהונם המונפק),²⁶ אשר למועד חתימת הדוח כל אחת מהן אינה מהותית לחברה.

טבלה 19: פרטים אודות התרומה לרווח הנקי ויתרת ההשקעה ביחס לכל אחת מהחברות המוחזקות העיקריות של החברה (במיליוני ₪)

יתרת ההשקעה בחברה המוחזקת ליום 30 ביוני 2019	יתרת ההשקעה בחברה המוחזקת ליום 30 ביוני 2020	תרומת הרווח הנקי של החברה המוחזקת לתוצאות פעילות החברה לשנת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	תרומת הרווח הנקי של החברה המוחזקת לתוצאות פעילות החברה לשנת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	תרומת הרווח הנקי של החברה המוחזקת לתוצאות פעילות החברה לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	תרומת הרווח הנקי של החברה המוחזקת לתוצאות פעילות החברה לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
498	537	21	13	9	4	פרימיום אקספרס
6	6	*-	*-	*-	*-	יורופיי
415	507	50	41	24	30	ישראלכרט מימון
142	152	8	4	4	6	צמרת מימונים
44	48	3	*-	*-	4	גלובל פקטורינג ²⁷
76	70	3	3	1	2	ישראלכרט נכסים

לפרטים נוספים אודות פעילותן של החברות לעיל, ראה סעיף 2.5 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019.

אירועי הרבעון השני של שנת 2020 (והמשכם עד וכולל למועד חתימת הדוח), ובפרט אירועי מגיפת הקורונה, השפיעו על פעילותן של החברות הבנות במגזר ההנפקה והסליקה ובמגזר המימון (לפי העניין), באופן דומה להשפעתם על החברה, ובאו לידי ביטוי בקיטון בפעילותם החל מפרוץ המגיפה ובאופן מתעצם עם החרפתה. לפרטים ראה סעיף 1.2 לדוח דירקטוריון זה.

לפרטים אודות רישיון סולק קבוע, ובו התייחסות להחזקת החברה בחברות המוחזקות העיקריות, ראה סעיף 2.1.6 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019.

יצוין, כי למועד חתימת הדוח החברה נמצאת בתהליך בחינה של מבנה הפעילות והמבנה הארגוני בקשר לחברות המוחזקות העיקריות.

3. סקירת הסיכונים

3.1 תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

פעילותה של הקבוצה כרוכה בסיכון פיננסי, סיכון אשראי וסיכונים אחרים שאינם פיננסיים, כגון הסיכון הרגולטורי והסיכון התפעולי. סיכונים נוספים אליהם חשופה הקבוצה מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי. חלק מהמידע המפורט בפרק זה, אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, כמפורט ברישא לדוח דירקטוריון זה.

בדבר פרטים נוספים אודות הסיכונים הכרוכים בפעילות הקבוצה ליום 30 ביוני 2020, ראה דוח על הסיכונים לשנת 2019 ודוח על הסיכונים לרבעון השני לשנת 2020.

לפרטים אודות השפעת מגיפת הקורונה על פעילות הקבוצה ראה סעיפים 1.2 ו-3.2 לדוח דירקטוריון זה. במהלך תקופת הדוח ועד למועד חתימתו, נקטה הקבוצה בפעולות שונות שמטרתן לצמצם את השפעת הפגיעה של מגיפת הקורונה בקבוצה ככל שניתן, ולהבטיח את המשך פעילותה התקינה של הקבוצה ואת בריאותם של עובדיה, ובכלל זה המשך מתן שירותים

²⁶ יצוין, כי בהתאם להסכמי ההשקעה בחלק מהחברות האמורות, לחברה זכויות להגדלת חלקה בהן בכפוף להוראות כל דין, וכן, ולפי העניין, זכויות עודפות לרווחים באותן חברות (ככל שיהיו) מעבר לחלקה בהן, והכל כפוף לתנאים שנקבעו.

²⁷ לפרטים אודות מתווה פעילותה של גלובל פקטורינג כולל כיסוי ביטוחי על עיקר האשראים שהועמדו על-ידיה ראה סעיף 2.5.5 לדוחות הכספיים לשנת 2019.

רציף ללקוחותיה במגזרי הפעילות השונים. הקבוצה עוקבת אחר השפעות "מגיפת הקורונה" על הסיכונים השונים הקשורים בפעילותה ונערכת בעניין ומעדכנת את מדיניות האשראי והתיאבון לסיכון בהתאם להתפתחויות.

תיאור כללי של הסיכונים

סיכון אשראי: הסיכון הנובע מן האפשרות שלווה/צד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו בהתאם לתנאים המוסכמים. הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

סיכון שוק: הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוזן מאזניות, הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי, כגון: שינויים במחירים, שערים, מדדים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשוקים. הפעילות העסקית של הקבוצה חשופה לסיכונים שוק שמקורם בתנודתיות בשיעורי הריבית, בשערי החליפין, במדד המחירים לצרכן ובשווי ניירות ערך.

סיכון תפעולי: סיכון תפעולי הנו סיכון להפסד הנובע מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הגדרה זו כוללת סיכון משפטי ואינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין.

סיכונים אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות (סייבר): הסיכון לאירועי דלף מידע הכוללים חומר עסקי רגיש ופרטי לקוחות וכן התקפות סייבר אשר מכוונות כנגד תשתיות הקבוצה.

סיכון משפטי: סיכון קיים או עתידי להכנסות ולהון הקבוצה הנובע מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, פגיעה בפעילות הקבוצה הנובעת מפרשנות מוטעית של הוראת חוק או רגולציה, או קיומו של הליך משפטי (כגון תביעות ייצוגיות) המתנהל נגד מי מחברות הקבוצה.

סיכון רגולטורי: סיכון קיים או עתידי להכנסות ולהון הקבוצה הנובע משינויים מהותיים מתהליכי חקיקה ו/או מטיוטות הוראות של גופים רגולטוריים שונים, הקובעים מגבלות על תחומי פעילות ומקורות הכנסה של הקבוצה, או המטילים חובות שיישומן כרוך בעלויות משמעותיות לקבוצה.

סיכון אסטרטגי ותחרות: הסיכון לפגיעה ברווח ובהון הקבוצה כתוצאה מהחלטות עסקיות שגויות, יישום לא נאות של החלטות עסקיות ואי ביצוע או אי התאמה של תכנית העבודה לשינויים בסביבה העסקית והעדר תגובה לשינויים ענפיים (לדוגמה מהלכי מתחרים), כלכליים או טכנולוגיים.

סיכון נזילות: הינו סיכון לרווחי הקבוצה וליציבותה, הנובע מאי יכולתה לספק את צרכי נזילותה, היכולת לממן גידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויותיה במועד פירעונן, מבלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון מוניטין: הינו הסיכון לפגיעה מהותית בהכנסות או בהון הקבוצה כתוצאה מתפיסת תדמית שלילית שנוצרה לקבוצה בקרב מחזיקי עניין ועלולה להיווצר ממספר רב של גורמים יחד ולחוד (כגון: תביעה צרכנית, קריסת מערכת, התנהגות החורגת מנורמות חברתיות ומקובלות וכיו"ב).

סיכון ציות: סיכון הציאות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הציאות.

3.2 סיכון אשראי

סיכון אשראי הינו האפשרות שלווה/צד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו בהתאם לתנאים המוסכמים.

סיכון האשראי הוא אחד הסיכונים אשר מנוהל, מנוטר ומבוקר בחברה, כמתחייב מאופי פעילותה כחברה העוסקת במתן אשראי. תהליך ניהול סיכונים האשראי מסייע לחברה להסתכל על הסיכון על-פי תמהיל המוצרים המרכיב אותו.

בהתאם להוראות של הפיקוח על הבנקים בנושא המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ותיקון הוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים, מיישמת החברה את הוראת ניהול בנקאי מספר 311 "ניהול סיכון אשראי" ("נב"ת 311") המתמקדת באימוץ הגישה שבה נדרשת מעורבות גורם בלתי תלוי ביחידות העסקיות, בתמיכה בקבלת החלטות אשראי נאותות, תוך התייחסות ומעורבות בגיבוש מדיניות האשראי, סיווג חובות בעייתיים ואישור השיפוט אשראי מהותיות.

יחידת בקרת האשראי העצמאית בחברה כפופה למנהל הסיכונים הראשי, בהתאם לדרישה בהוראת נב"ת מספר 311.

החברה משקיעה באורח שוטף משאבים בהכשרת עובדיה העוסקים בקבלת החלטות, בהערכת סיכונים באשראי ובשיפור של כלי בקרה ומערכות מידע ממוחשבות העומדים לרשותם.

המבנה הארגוני לניהול סיכוני האשראי כולל את הממשל התאגידי ושלושת (3) מעגלי הבקרה. התפיסה המנחה את ניהול סיכון האשראי בחברה הינה כי נוטל הסיכון הינו האחראי הישיר לניהול הסיכון. מנהל הסיכונים הראשי הינו גורם בלתי תלוי, ואולם אחריותו אינה מייתרת את אחריות חטיבת אשראי ומימון לביצוע בקרה ביחס לסיכונים שבאחריותה, באמצעות יחידת בקרה ורגולציה, המהווה גורם בקרה בתהליך ניהול סיכוני האשראי במסגרת מעגל הבקרה הראשון.

מעגל הבקרה הראשון כולל את היחידות העסקיות אשר נוטלות את סיכוני האשראי ואחריות לניהול השוטף של אותם סיכונים ומחלקות אשר הינן בממשק עם יצירת הסיכון. המחלקות העסקיות בחטיבת האשראי ומימון עוסקות במתן האשראי ומעגלי הבקרה אחראים לניטור האשראי.

מעגל הבקרה השני כולל את מנהל הסיכונים הראשי ומחלקת ניהול סיכונים, הפועלים באופן עצמאי ובלתי תלוי במחלקות העסקיות. מעגל הבקרה השני אחראי לגיבוש מתודולוגיות וכלים כמותיים להערכת החשיפה לסיכוני אשראי, גיבוש המלצות לדירקטוריון בנושא מדיניות החשיפה לסיכוני אשראי והערכה ודיווח בלתי תלויים על פרופיל סיכוני האשראי של החברה.

מנהל הסיכונים הראשי הינו גורם בלתי תלוי, העומד בראש מעגל הבקרה השני המהווה פונקציית ניהול ובקרה בלתי תלויה אחר סיכוני האשראי ואופן ניהולם. להלן עיקרי תחומי האחריות של מנהל הסיכונים הראשי בתהליך ניהול ובקרת סיכוני האשראי:

גיבוש מדיניות האשראי - מנהל הסיכונים הראשי אחראי לסייע למנכ"ל בגיבוש מסמך מדיניות האשראי, תוך שיתוף כל הגורמים הרלוונטיים בחברה, ובפרט מנהלי הקווים העסקיים.

מעורבות בהליך אישור חשיפות אשראי - מנהל הסיכונים הראשי הינו חבר בוועדת האשראי בראשות מנכ"ל ובוועדת האשראי האגפית (במעמד משקיף), והוא מעורב בהליך אישור חשיפות אשראי מהותיות לחברה.

גיבוש המלצות על שיעורי הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי - מנהל הסיכונים הראשי אחראי לגיבוש המלצות ביחס לשיעורי הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, באמצעות מחלקת ניהול סיכונים ובהתאם למתודולוגיה שנקבעה בחברה.

בקרת ניהול סיכוני אשראי - מנהל הסיכונים הראשי אחראי לפעילות בקרת ניהול סיכוני האשראי המבוצעות על-ידי מחלקת ניהול סיכונים.

מעגל הבקרה השלישי כולל את הביקורת הפנימית, אשר הינה גורם בלתי תלוי, המדווח לדירקטוריון ועורך ביקורת תקופתית או שוטפת על אופן ניהול הסיכונים ותקינות ההליכים המבוצעים על-ידי הגורמים השונים בחברה. הביקורת הפנימית פועלת בהתאם לתכנית הביקורת המאושרת על-ידי ועדת הביקורת של הדירקטוריון, ומגישה דוחות ביקורת לעיונה, כמתחייב מהוראות הרגולציה הרלוונטית.

השפעת מגיפת הקורונה על סיכון האשראי

לפרטים אודות השפעת מגיפת הקורונה על מגזר המימון, ראה סעיף 1.2 לעיל.

ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם מגיפת הקורונה

נוכח התפתחות מגיפת הקורונה בישראל ועל מנת לעודד גופים פיננסיים לפעול באופן זהיר כדי לייצב לווים שלא עומדים או עשויים שלא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם בעקבות השפעת המגיפה, פרסם בנק ישראל במהלך חודש אפריל 2020 דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות לגביהם יושמו תכניות לשינוי תנאי הלוואות שיכולות להפחית השפעות שליליות על לווים בעקבות מגיפת הקורונה.²⁸ בהתאם לחוזר נקבע כי שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות בחובות בעייתיים בארגון מחדש, כאשר בשל אירועי מגיפת הקורונה מבוצעים בתום לב שינויים לזמן קצר בתשלומי לווים אשר לא היו בפיגור קודם לכן. על-פי החוזר, לווה נחשב לווה שאינו בפיגור אם הוא נמצא בפיגור של פחות מ-30 ימים במועד יישום השינוי.

ייצוב לווים שאינם בפיגור בהלוואות הקיימות שלהם, אשר הם לווים תקינים הנתקלים בבעיות פיננסיות או תפעוליות בטווח הקצר כתוצאה ממגיפת הקורונה לא יחשב, ככלל, כארגון מחדש של חוב בעייתי, כאשר מתקיימים כל התנאים הבאים:

²⁸ לענין זה ראה גם חוזר בנק ישראל – הממונה על שיתוף בנתוני אשראי מחודש מאי 2020, שכותרתו "סימון קוד הערה" עסקה המסומנת בשל אירוע על-פי הנחיות הממונה", לענין סימון בדבר אירוע מגיפת הקורונה בדיווחים בקשר לחוק נתוני אשראי, בהתאם למפורט בחוזר האמור.

1. השינוי בוצע בשל אירוע מגיפת הקורונה.

2. הלווה לא היה בפיגור במועד שבו יושמו השינויים.

3. השינוי הוא לזמן קצר (למשל 6 חודשים).

קביעת מצב הפיגור - לעניין חובות אשר לא היו לפני כן בפיגור וניתנה להם דחייה בשל אירוע מגיפת הקורונה, החברה אינה נדרשת לסווג חובות כאמור, כחובות בפיגור בשל הדחייה.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 3.ג.2. לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

עיקר תכניות החברה של הסדרי חוב בתחום אשראי לאנשים פרטיים כללו דחייה של תשלומי קרן ההלוואות לתקופה של 3 חודשים. לגבי הסדרי חוב בתחום האשראי המסחרי, בוצעו עדכונים בתנאי החובות בהתאם לתנאים המתאימים למאפיינים הספציפיים של כל בית עסק, במסגרת יישום ההנחיות האמורות לא ויתרה החברה על תשלום הריבית.

החברה פעלה בהתאם לדגשים הפיקוחיים המפורטים לעיל, המאפשרים שלא לסווג חובות שאורגנו מחדש בתקופת משבר הקורונה כחוב בעייתי כאשר הארגון מחדש בוצע בתום לב, לזמן קצר וללווים אשר היו מוגדרים כתקינים בעת פריסת או הקפאת החוב שלהם.

טבלה 20: מידע נוסף על חובות ששונו תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי מגיפת הקורונה, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי

לימים 30 ביוני 2020 מספר חוזים	לימים 30 ביוני 2020 יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	לימים 31 ביולי 2020 (בסמוך למועד תתימת הדוח) מספר חוזים	לימים 31 ביולי 2020 (בסמוך למועד תתימת הדוח) יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח
			חובות שאינם בערבות בנקים
5,762	159	6,313	אשראי לאנשים פרטיים
1,011	202	1,024	אשראי מסחרי
6,773	361	7,337	סך הכל

לימים 30 ביוני 2020 מספר חוזים	לימים 30 ביוני 2020 יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	לימים 31 ביולי 2020 (בסמוך למועד תתימת הדוח) מספר חוזים	לימים 31 ביולי 2020 (בסמוך למועד תתימת הדוח) יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח
			חובות שאינם בערבות בנקים
5,762	159	6,313	אשראי לאנשים פרטיים
733	18	734	מתוכם - הוגדרו כבעייתיים ⁽¹⁾
5,378	147	5,630	מתוכם - דחיית תשלומים עד 3 חודשים
384	12	683	מתוכם - דחיית תשלומים מעל 3 חודשים ופחות מ- 6 חודשים
588	16	4,384	מתוכם - חובות שתקופת הדחייה בגינם הסתיימה
1,011	202	1,024	אשראי מסחרי
27	7	26	מתוכם - הוגדרו כבעייתיים ⁽¹⁾
999	201	1,000	מתוכם - דחיית תשלומים עד 3 חודשים
12	1	24	מתוכם - דחיית תשלומים מעל 3 חודשים ופחות מ- 6 חודשים
175	34	834	חובות שתקופת הדחייה בגינם הסתיימה

⁽¹⁾ כולל חובות שבמהלך התקופה הוגדרו כחובות בהשגחה מיוחדת.

הקפאת חובות בגין אשראי לאנשים פרטיים נעשתה לתקופה של עד שלושה (3) חודשים בגין הלוואות קיימות. ליום 31 ביולי 2020 הסתיימה הקפאתם של 4,384 מתוך מתוך 6,313 הקפאות שאושרו. כמות הלקוחות שפנו, במועד סיום תקופת ההקפאה, להארכתה לתקופה נוספת, נמוכה, אך יחד עם זאת, לקראת סוף חודש יולי 2020 חלה עלייה בפניות להקפאת חוב לתקופה נוספת.

שיעור ההחזרים בגין חובות שהסתיימה תקופת ההקפאה שלהם בגין אשראי לאנשים פרטיים עלה לקראת סוף חודש יולי. החברה מנטרת אוכלוסייה זו בנוסף לכלל האוכלוסייה גם לאור הודעת המפקח על הבנקים מחודש יולי 2020 בדבר הרחבת המתווה לדחיית תשלומי הלוואות כסיוע ללקוחות המערכת הבנקאית בהתמודדות עם השלכות מגיפת הקורונה. הנהלת החברה התחשבה בחוסר הודאות הנובע מהתפשטות של מגיפת הקורונה והשלכותיו בעת קביעת אומדן שיעורי הפרשה להפסדי אשראי, ראה גם סעיף 1.2 לדוח דירקטוריון זה.

הקפאת חובות בגין אשראי מסחרי נעשתה, כפוף לבחינה פרטנית, לתקופה של עד שלושה (3) חודשים בגין הלוואות קיימות. ליום 31 ביולי 2020 הסתיימה הקפאתם של 834 מתוך 1,024 הקפאות שאושרו. כמות הלקוחות המסחריים שפנו להארכת תקופת ההקפאה לתקופה נוספת נמוכה.

שיעור ההחזרים בגין חובות שהסתיימה תקופת ההקפאה שלהם בגין אשראי מסחרי ליום 31 ביולי 2020 דומה לשיעור ההחזרים בגין כלל אוכלוסיית החובות המסחריים למועד זה.

סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים

החברה מיישמת את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". ביום 10 בפברואר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי בחברות כרטיסי אשראי. היתרות מוצגות להלן בהתאם לחוזר האמור.

טבלה 21: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים

	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	
	סיכון אשראי בארץ	סיכון אשראי בארץ	סיכון אשראי בארץ	סיכון אשראי בארץ	סיכון אשראי בארץ	סיכון אשראי בארץ	סיכון אשראי בארץ	סיכון אשראי בארץ	סיכון אשראי בארץ	סיכון אשראי בארץ	סיכון אשראי בארץ	
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾												
סיכון אשראי מאזני	7,347	-	1,588	5,759	6,860	-	1,951	4,909	7,098	-	1,276	5,822
סיכון אשראי חוץ מאזני	13,137	-	1,076	12,061	11,831	-	1,177	10,654	13,578	-	1,115	12,463
סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾	20,484	-	2,664	17,820	18,691	-	3,128	15,563	20,676	-	2,391	18,285
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי												
לא בעייתי	551	-	-	551	528	-	-	528	583	-	115	468
סה"כ בעייתי ⁽²⁾	483	-	114	369	376	-	95	281	488	-	113	375
מזה: השגחה מיוחדת	297	-	21	276	242	-	25	217	298	-	24	274
מזה: נחות	52	-	5	47	41	-	6	35	56	-	13	43
מזה: פגום	134	-	88	46	93	-	64	29	134	-	76	58
סך סיכון אשראי מאזני	1,034	-	114	920	904	-	95	809	1,071	-	228	843
סיכון אשראי חוץ מאזני	138	-	-	138	119	-	-	119	117	-	-	117
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי	1,172	-	114	1,058	1,023	-	95	928	1,188	-	228	960
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סיכון אשראי בערבות בנקים ואחר												
לא בעייתי	15,756	15,756	-	-	15,249	15,249	-	-	14,152	14,152	-	-
סה"כ בעייתי ⁽²⁾	5	5	-	-	4	4	-	-	44	44	-	-
מזה: השגחה מיוחדת	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מזה: נחות	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מזה: פגום ⁽⁴⁾	5	5	-	-	4	4	-	-	44	44	-	-
סך סיכון אשראי מאזני	15,761	15,761	-	-	15,253	15,253	-	-	14,196	14,196	-	-
סיכון אשראי חוץ מאזני	27,796	27,796	-	-	27,875	27,875	-	-	29,325	29,325	-	-
סך סיכון אשראי בערבות בנקים ואחר	43,557	43,557	-	-	43,128	43,128	-	-	43,521	43,521	-	-
סך הכל סיכון אשראי⁽³⁾	65,213	43,557	2,778	18,878	62,842	43,128	3,223	16,491	65,385	43,521	2,619	19,245
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים:												
חובות פגומים	139	5	88	46	97	4	64	29	178	44	76	58
נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל נכסים שאינם מבצעים	139	5	88	46	97	4	64	29	178	44	76	58

(* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

(1) סיכון האשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות החברה.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(3) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני.

סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(4) עיקר הסכום נובע מסיווג חובות פגומים בגין סיכון כשל תמורה בניכיונות בחברת הבת צמרת מימונים בעיקר מענפי תעופה, תיירות ופנאי.

טבלה 22: תנועה ביתרות חובות⁽¹⁾ פגומים שנבחנו פרטנית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2019	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2019	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020	(מיליון ש"ח)
31	31	89	25	120	יתרת חובות פגומים לתחילת שנה
72	46	59	44	10	יתרות שסווגו כפגומים במהלך התקופה ⁽²⁾
-	-	(9)	-	(5)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום
(5)	(2)	(19)	(2)	(5)	מחיקות חשבונאיות
(9)	(10)	5	(2)	5	גביית חובות שסווגו פגומים בתקופה ⁽³⁾
89	65	125	65	125	יתרת חובות פגומים לסוף התקופה

- (1) חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
- (2) עיקר הסכום נובע מסיווג חובות פגומים בגין סיכון כשל תמורה בניכיונות בחברת הבת צמרת מימונים.
- (3) גבייה מבתי עסק נעשית ברובה באמצעות קיזוז שוברים חדשים שנקלטו במערכת.

טבלה 23: מדדי סיכון ואשראי²⁹ (באחוזים)

ליום 31 בדצמבר 2019 מסחרי	ליום 30 ביוני 2019 אנשים פרטיים	ליום 30 ביוני 2019 אנשים פרטיים	ליום 30 ביוני 2020 מסחרי	ליום 30 ביוני 2020 אנשים פרטיים		
5.17	0.69	3.13	0.51	5.05	0.87	א שיעור יתרת חייבים פגומים בגין פעילות בכרטיסי אשראי מיתרת חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
-	-	-	-	-	-	ב שיעור יתרת חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי שאינם פגומים שנמצאים בפיגור 90 יום או יותר מיתרת החייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
⁽¹⁾ 4.10	1.95	2.95	1.70	4.31	1.95	ג שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל
⁽²⁾ 0.87	2.55	1.23	1.89	3.77	3.99	ד שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי ^(3,4)
0.41	1.59	0.57	1.64	1.51	2.31	ה שיעור המחיקות נטו בגין חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי מהיתרה הממוצעת של חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי ⁽⁴⁾
⁽¹⁾ 3.29 ⁽²⁾	3.40	3.13	3.17	4.85	4.23	ו שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי מיתרת החייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
68.29	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	ז שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, מיתרת חייבים פגומים שנבחנו פרטנית בגין פעילות בכרטיסי אשראי
63.64	(*)	(*)	(*)	96.05	(*)	ח שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, מיתרת חייבים פגומים בגין פעילות בכרטיסי אשראי בתוספת יתרת חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי בפיגור של 90 ימים או יותר
14.29	41.41	18.75	49.72	32.88	54.61	ט שיעור המחיקות נטו בגין חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי ⁽⁴⁾

(*) גבוה מ-100%.

- (1) לפרטים אודות הגידול ביתרות החובות הפגומים, ראה טבלה 13, טבלת היקף והומרת החובות הבעייתיים בסעיף 2.3 לדוח דירקטוריון זה.
- (2) ראה גם ביאור 5.א לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020 לעניין הקדמות בסילוק מוקדם.
- (3) ההוצאות בגין הפסדי אשראי בחישוב זה כוללות את השפעת מגיפת הקורונה בחישוב שנת.
- (4) בחישוב שנתי (ההוצאות/המחיקות נטו במחצית מנורמלות שנתית).

ניתוח איכות האשראי

במסגרת ניהול תיק האשראי וניהול הסיכונים השוטף של החברה מנוטר באופן שוטף הפיגור ביתרות החוב. ממצאי הניטור כאמור משמשים כאחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. משך הפיגור בחוב משפיע על סיווג חובות המוערכים על בסיס קבוצתי (ככל שהפיגור בחוב ממושך יותר כך הוא מסווג כבעל איכות נמוכה יותר). בהתאם לכללי החשבונאות החלים על החברה מבצעת החברה מחיקה חשבונאית של החוב לאחר 150 ימי פיגור.

בשנים האחרונות מציגה החברה מגמת צמיחה עקבית בתחום האשראי לאנשים פרטיים. החברה רואה בתחום זה את אחד ממנועי הצמיחה המרכזיים שלה בשנים הקרובות. נכון ליום 30 ביוני 2020 סיכון האשראי נושא ריבית בגין אנשים פרטיים עמד על סך של כ-4,255 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-4,281 מיליון ש"ח ליום 31 במרץ 2020 ולכ-3,997 מיליון ש"ח, ליום 31 בדצמבר 2019. יתרת האשראי נושא ריבית בגין אנשים פרטיים ליום 31 ביולי 2020 הינה ללא שינוי מהותי לעומת יתרתה ליום 30 ביוני 2020.

כתוצאה מהתפשטות מגיפת הקורונה נרשמה עלייה ברמת סיכון האשראי נושא הריבית, אשר לעלייה במדדים העיקריים הבאים לעומת התקופה המקבילה אשתקד ולעומת סוף שנת 2019:

- שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי (בחישוב שנתי, ראה סעיף ד' בטבלה לעיל).
- שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי (בחישוב שנתי, ראה סעיף ה' בטבלה לעיל).
- שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת החייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי ("יחס כיסוי") (ראה סעיף ו' בטבלה לעיל).

השינוי במדדים לעיל הינו תוצאה של גידול בהוצאה להפסדי אשראי וביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, שנבעה, בין היתר, מגידול בשיעור ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי כתוצאה ממגיפת הקורונה. הגידול בשיעור ההפרשה, כאמור, משקף את הגידול המוערך בהפסדי האשראי הפוטנציאליים. מרבית הגידול בהפרשה להפסדי אשראי בא לידי ביטוי כבר ברבעון הראשון לשנת 2020. אולם, על מנת לשקף את ההרעה בתחזית המקרו כלכלית נכון למועד חתימת הדוח כתוצאה מהמשך השפעתו השלילית של משבר הקורונה על הפעילות הכלכלית במשק ובעיקר צפי לעלייה בשיעור האבטלה במשק וצפי לירידה בצריכה הפרטית לשנת 2020 ושנת 2021³⁰, החברה הגדילה גם במהלך הרבעון השני של שנת 2020 את ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי כדי לשקף את הגידול האפשרי בהפסדי האשראי הפוטנציאליים ובהתאם גדל גם יחס הכיסוי ליום 30 ביוני 2020. לפרטים נוספים ראה ביאור 5.ג. לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020 וכן סעיף 1.2 לדוח דירקטוריון זה.

שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי עלה במחצית הראשונה של שנת 2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד ולעומת שנת 2019. הגידול האמור נובע, בין היתר, מגידול מואץ ביתרות האשראי לאנשים פרטיים במחצית השנייה של שנת 2019, וממגמות נלוות כגון פער זמנים בשיעורי הגבייה של חובות בעייתיים ביחס לגידול ביתרות האשראי וכן משינויים בהוראות הדין לגבי הליכי פשיטת רגל אשר מגבירים את הקושי בגביית חובות מלקוחות פרטיים. בנוסף בעקבות מגיפת הקורונה נפגעה יכולת הגבייה של החברה, בין היתר, כתוצאה מסגירתן של לשכות ההוצאה לפועל.³¹ לאור האמור, החל מחודש מאי 2020 ועד למועד הדיווח הרחיבה החברה את היקף הגבייה המשפטית. המגמות המשפיעות על היקף המחיקות כאמור לעיל, עלולות להימשך גם בתקופות עתידיות, כתלות בין היתר בעוצמת השפעת מגיפת הקורונה, השינויים במצב הכלכלי המקומי והיקפי יתרות האשראי באותן תקופות.

יצוין, כי בשלב זה קיים חוסר וודאות לגבי משך תקופת מגיפת הקורונה, ומשכך יתכן שהשפעותיו המלאות של המשבר טרם באו לידי ביטוי, שכן למועד חתימת הדוח טרם נצפתה עלייה בהיקף החובות הבעייתיים, הנובעים ממגיפת הקורונה לבדה. לעניין זה ראה גם את הנחיית בנק ישראל מחודש אפריל 2020 אשר מטרתה הייתה לסייע ללווים בהתמודדות עם הקשיים התזרימיים בעקבות השלכות מגיפת הקורונה ואיפשרה הקפאת פיגור בתשלומים ו/או דחייתם (כמפורט בביאור 5.ג.2.ד לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020 ובטבלה 20 לעיל). הנהלת החברה התחשבה בחוסר הודאות האמור בעת קביעת אומדן שיעורי ההפרשה להפסדי אשראי כמפורט להלן.

לשם קביעת אומדן שיעורי ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי עושה החברה שימוש בהנחות מקרו כלכליות, המבוססות, בין היתר, על פרסומים של בנק ישראל, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד האוצר. בנוסף בקביעה כאמור משולבות גם

³⁰ על-פי הודעה לעיתונות של בנק ישראל מיום 6 ביולי 2020 שכותרתה: "התחזית המקרו-כלכלית של חטיבת המחקר".

³¹ לשכות ההוצאה לפועל היו סגורות בין התאריכים 15 במרץ 2020 ועד 15 במאי 2020.

הערכותיה של החברה על בסיס ניסיונה והיכרותה עם הענף תוך שילוב של כלי ניטור ובקרה, אולם קיימת רמה גבוהה של אי וודאות המחייבת הפעלת שיקול דעת משמעותי בהערכת הפסדי האשראי הצפויים, אשר באה לביטוי ביתר שאת בהקשר של משבר מגיפת הקורונה. לפרטים נוספים ראה סעיף 4.1 בדוח הדירקטוריון לשנת 2019 בדבר אומדנים קריטיים וביאור 4.7.2 בדוחות הכספיים לשנת 2019. לאור האמור לאורך תקופת המשבר בוחנת החברה מספר תרחישי התפתחות למגיפת הקורונה וההשפעה האפשרית הנגזרת על אומדן שיעורי ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. הנחות הבסיס העיקריות ששימשו את החברה לצורך קביעת הגידול בשיעורי ההפרשה הקבוצתית בדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2020 הינן, צפי לשיעור אבטלה בסוף שנת 2020 בטווח שנע בין 8% לבין 10%; וקישון בצריכה הפרטית בשנת 2020 בשיעור שנע בין 4% ל-6% ("תרחיש הבסיס").

לאור אי הוודאות המשמעותית הקיימת, כאמור לעיל, בחנה החברה תרחיש נוסף ("התרחיש הפסימי"). בתרחיש הפסימי שיעור האבטלה בסוף שנת 2020 ינוע בטווח שבין 10% ל-13% וקישון בצריכה הפרטית הממוצעת השנתית בטווח של כ-6% עד 8%. השינויים בהנחות היסוד בתרחיש הפסימי כאמור עלולים להביא לגידול בהוצאות להפסדי אשראי במונחים שנתיים בטווח של 10% - 20% ביחס לסך ההוצאה להפסדי אשראי השנתית תחת הנחות הבסיס של תרחיש הבסיס.

יצוין, כי כאמור קיימת רמה גבוהה של אי וודאות המחייבת שיקול דעת משמעותי בהערכת הפסדי האשראי הצפויים במסגרת התרחישים המפורטים לעיל, לרבות התפשטות המגיפה ואורכו של גל שני ו/או שלישי לצד ההשפעה האפשרית של עונת החורף על רמת התחלואה וכפועל יוצא על פעילות המשק הצפויה. בהתאם, לאורך זמן, ככל שיעמוד לרשות החברה מידע משמעותי נוסף לגבי מצב הלווים וסיכויי הגבייה לגבי לוויים בעייתיים, יעודכנו האומדנים המשמשים לקביעת שיעורי ההפרשה, כאמור. בהתאם, קיימת אפשרות שהפסדי האשראי יתפתחו באופן שונה ואף מהותית מהערכות החברה ובין היתר יגדלו במהלך הרבעונים הבאים של שנת 2020, אף מעבר להערכות החברה, ויתכן שאף מעבר לתרחיש הפסימי, אך למועד חתימת הדוח, אין ביכולתה של החברה להעריך מתי ובאיזו מידה.

הערכות החברה האמורות לעיל הינן מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על הערכותיה של הנהלת החברה נכון למועד חתימת הדוח והבנתה את הגורמים המשפיעים על שוק התשלומים והאשראי בו פועלת הקבוצה (לרבות בהתבסס על פרסומים של גופים רשמיים כגון בנק ישראל, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד האוצר, ובהסתמך על ניסיונה והיכרותה עם הענף תוך שילוב של כלי ניטור ובקרה), ובשים לב לחוסר הוודאות באשר למשכה של מגפת הקורונה, עוצמתה והמשך השפעותיה על המשק והתנהגות הצרכנים בעולם ובישראל, ובאשר להנחיות וצעדי ההמשך שיינתנו ויינקטו מעת לעת, לרבות כתוצאה מהתפרצויות נוספות של המגיפה. הערכות אלה עלולות שלא להתממש, כולן או חלקן או להתממש באופן שונה, לרבות מהותית, מהצפוי, בין היתר, כתוצאה מהנחות וניתוחים לא מיטביים, מהתפתחויות שלא ניתן להעריכן באופן מלא בקשר עם המגיפה, משכה, עוצמתה וחומרתה, אופן התאוששות חברות ותחומי פעילות, המשך השפעתה על תחומי הפעילות של החברה ומצבם הפיננסי של לקוחות החברה, שינויים רגולטוריים וצעדי הממשלה, בנק ישראל ורשויות נוספות שיינקטו בשים לב למגיפה ולמצב הכלכלי ו/או כתוצאה מהתממשותם של כל או חלק מגורמי הסיכון החלים על החברה כמפורט בדוח זה.

בתחום האשראי לפרטיים כתוצאה מהמגיפה נקטה החברה, בין היתר, בצעדים הבאים מהמחצית השניה של חודש מרץ 2020 ועד מועד חתימת הדוח:

1. התאמת תנאי החיתום לשינויים במצב המשק.
 2. הגדלת שיעורי ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, ראה גם סעיף 1.2 לדוח דירקטוריון זה.
 3. יישום חוזר בנק ישראל מחודש אפריל 2020 בנושא דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור, כפי שפורט בטבלה 20 לעיל ובביאורים 3.2.ג.2 ו-3.2.ג.5.2 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.
- ככלל, אשראי לאנשים פרטיים אינו מבוסס על בטחונות (למעט אשראי לרכישת רכבים, כמפורט בסעיף 2.4.6.2 לדוח הדירקטוריון לשנת 2019). האשראי המועמד לאנשים פרטיים מותאם, ככלל, לדירוג הסיכון של הלקוח. ניהול סיכון האשראי לאנשים פרטיים כולל תהליכי חיתום וכן ניטור ומעקב שוטף אחרי סיכון הלקוחות. יצוין, כי סיכון האשראי מושפע בין היתר מסוגי האוכלוסיות השונות להן מועמד האשראי, מהיקף האשראי המועמד ומשכו.

חיתום אשראי לאנשים פרטיים

תהליך חיתום האשראי ודירוג הסיכון לאנשים פרטיים מתבסס על מודלים סטטיסטיים מתקדמים. דירוג זה משמש כבסיס תומך החלטה לגבי גובה האשראי ושיעור הריבית שנקבעת ללקוח. המודלים עוברים ניטור שוטף, בדיקות טיוב וכיול תקופתיות וקבועות וזאת בהתאם לדרישות פנימיות ורגולטוריות.

החיתום מתבצע בשני (2) אופנים: חיתום אוטומטי המבוסס על מודלי דרוג וחוקה עסקית, הנכתבים בכלים מתקדמים מתוך ראיית כלל פעילות הלקוח בחברה, וחיתום ידני המתבצע במקרים בהם נדרשת בדיקה נוספת מעבר לחיתום האוטומטי.

בהתאם להוראות הרגולציה, לחברה מדיניות ונוהל המטפלים בתהליכי העבודה ובכללים בגין פנייה יזומה למכירת אשראי לאנשים פרטיים. כאמור, נוהל עבודה בנושא מתן אשראי ללקוחות הפרטיים המתבסס על המדיניות, קובע, בין היתר, הגדרת תסריטי שיחה למכירת אשראי אשר כוללים מתן מידע ללקוח בנוגע לתנאי האשראי כגון: סכום האשראי, תקופת האשראי, ריבית נומינלית ומתואמת, סכום משוער לפירעון חודשי וכן דרכי התקשרות לצורך בירורים. כמו-כן, קובע הנוהל התייחסות לצרכי הלקוח ומאפייניו וכן תיעוד של נתוני הפנייה ללקוחות. בנוסף, הנוהל מכיל הגדרה של אוכלוסייה אשר אליה לא תתבצע פנייה יזומה למתן אשראי וזאת על מנת לעמוד בכללי הרגולציה.

בחודש אפריל 2019 נכנס לתוקפו חוק נתוני אשראי, שעל בסיסו הוקם מאגר נתוני אשראי. לפרטים ראה סעיף 2.1.3 (ב) לדוח דירקטוריון זה.

חיתום אוטומטי

מעל ל-90% מהחלטות האשראי מתקבלות באמצעות תהליך החיתום האוטומטי. תהליך זה מבוסס על דירוג לקוחות חדשים וקיימים במודלים סטטיסטיים מתוקפים (תשע (9) רמות דירוג סיכון שונות ודירוג סיכון נוסף במקרה של כשל, ובסך הכל עשר (10) רמות דירוג). המודלים משולבים בתוך חוקה עסקית הבוחנת את מצבו של הלקוח על סמך נתונים הנאספים ממקורות המידע של החברה וממקורות מידע חיצוניים נוספים. תהליך החיתום האוטומטי מדרג את רמת הסיכון של הלקוח. על סמך דירוג זה מוצע ללקוח אשראי בהיקף, במחיר ולתקופה התואמים את דירוג הסיכון שלו המשתקף במערכות החברה וכן את תיאבון הסיכון של החברה. דירוג הסיכון של הלקוח מתעדכן ומנוטר באופן שוטף לאורך תקופת האשראי שניתנה ללקוח.

חיתום ידני

תהליך החיתום הידני מתבצע במקרים בהם סכום האשראי המבוקש גבוה ו/או כאשר המערכת האוטומטית קובעת כי יש צורך במידע נוסף לגבי הלקוח. במקרים אלה, מועברת הבקשה לחיתום האשראי על-ידי עובדי אגף אשראי ומימון בהתאם לסמכויות האשראי. הבקשה מועברת בליווי מידע מפורט של תהליך החיתום האוטומטי. החלטת האשראי הסופית מבוססת הן על המלצת המודל והן על ניתוח המידע הנוסף שהתקבל. החלטת החיתום הידני מתועדת במערכת.

החברה עוקבת אחר שינוי במאפייני הסיכון. כחלק מתהליכי הניטור והמעקב בנושא ניהול הסיכון, מעת לעת נעשות פעולות התאמה ועדכון עקרונות תהליכי חיתום האשראי במטרה להפחית את הסיכון כגון:

- התאמת המודלים.
 - עדכון סכומי הלוואות פוטנציאליות ללקוחות עתידיים למול רצועת דירוג הסיכון שלהם.
 - עדכון והתאמת מח"מ להלוואות פוטנציאליות עתידיות בהתאם לדירוג הסיכון.
 - התאמת שיעור הריבית לסיכון לוויים עתידיים.
 - ניהול יעדי העמדת אשראי בהתאם לדירוג סיכון הלקוחות.
- החברה מנהלת את סיכון האשראי לאנשים פרטיים באמצעות מדיניות האשראי ותהליכי בקרה שוטפים ותקופתיים, הפעילות נחלקת לפעילות ניהול הסיכון ופעילות בקרה.

פעילות ניהול הסיכון

- ניהול חשיפות האשראי ללקוחות פרטיים מתבצע לפי חשיפה מקסימלית ללקוח הנקבעת בהתאם לפרמטרים שונים כגון: דירוג סיכון, מוצרי אשראי, ותק הלקוח, היסטוריית פירעונות ועוד.
- הלוואה לכל מטרה ללקוחות פרטיים מוגבלת לסכום מקסימלי של 100 אלפי ש"ח ולתקופה של עד 60 חודשים, כאשר מח"מ התיק עומד על כ-24 חודשים. סכום ההלוואה בפועל נקבע לפי דירוג הסיכון של הלקוח וקריטריונים נוספים.

- מדיניות תמחור האשראי לאנשים פרטיים מותאמת לדירוג הסיכון של הלקוחות, בכפוף להוראות כל דין ובכלל זה חוק אשראי הוגן, התשנ"ג-1993 ("חוק אשראי הוגן").³²
- מגבלות האשראי בחברה מגבילות את החשיפה ללקוחות פרטיים ברמת סיכון גבוהה, מתוך סך תיק האשראי לאנשים פרטיים.
- מדרג סמכויות האשראי בחברה מגביל את יכולת אישור חשיפות אשראי לאנשים פרטיים בהתאם להיררכיית סמכויות פנימית.
- שיעור המימון לאשראי לרכב, נקבע עבור כל לקוח בהתאם לבחינה פרטנית של הלקוח. ניתן להעמיד אשראי למימון רכב עד ל-100% מימון ולתקופה של עד 72 חודשים.

פעילות הגבייה

"גבייה רכה" - חטיבת מכירות, הנפקה ושירות לקוחות אחראית על הטיפול בגביית החוב עד 60 יום ממועד חזרתו טרם העברתו לגבייה משפטית כמפורט להלן. במסגרת הגבייה הרכה מבוצעות פעולות שונות אל מול הלקוחות החייבים, כגון: משלוח מכתבי דרישות תשלום. גבייה משפטית- מבוצעת על-ידי עורכי דין חיצוניים של הקבוצה, לאחר שמוצו ניסיונות הגבייה במוקד הגבייה הרכה במשך 60 יום כאמור לעיל. חטיבת אשראי ומימון מפקחת ומבצעת הליכי מדידה בקרה על פעילותם של עורכי הדין החיצוניים. בעקבות צמיחת האשראי בשנים האחרונות ושינויים בהליכי פשיטת רגל נצפית עלייה בקושי לגבות חובות מלקוחות פרטיים. עם פרוץ מגיפת הקורונה קיים קושי נוסף בהליכי הגבייה. יצוין כי בין התאריכים 15 במרץ 2020 ועד 15 במאי 2020 לשכות ההוצאה לפועל היו סגורות וכפועל יוצא הייתה פגיעה בתקופה זו ביכולת הגבייה המשפטית. לפרטים נוספים ראה ביאור 1.ג.2.ג.9. לתמצית הדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2020 ולסעיף 2.1.3 (יא) לדוח דירקטוריון זה.

פעילות הבקרה

פעילות הבקרה כוללת שני (2) מעגלי בקרה. מעגל הבקרה הראשון כולל פיקוח ומעקב אחר סיכון האשראי לאנשים פרטיים, הנעשה באופן שוטף. עיקרי פעולות פיקוח על סיכון האשראי הינן: מעגל הבקרה הראשון מבוצע באגף אשראי ומימון בחברה. הניטור מתחיל הן ביחידה העסקית האחראית על העמדת האשראי לאנשים פרטים בסיוע פעילות אנליזה של מחלקת פיתוח ומידע עסקי אשראי והן במסגרת פעילות הבקרה של יחידת בקרה ודיווח.

פעילות מעגל הבקרה הראשון:

- בקרות העוסקות בעיקר בעמידה במגבלות אשראי וסמכויות.
- נבדקים סכומים חריגים שהועמדו ותקינות הריביות שהועמדו בהלוואות באמצעות הכרטיס והן באשראי מחוץ לכרטיס.
- בתחום הלוואות הרכב נבדקים תקינות ההזרמה, עמידה במגבלות, שעבודים ומשכונים, תקינות מסמכים משפטיים ונעשית בקרה חודשית על התיק.
- בקרות על פעילות תפעול האשראי בחברה (אחריות ישירה ועקיפה).
- בקרה על טיפול בהתראות והחזרים.
- בקרות בנושא ציות והוגנות- תקינות מסמכים והזרמות, האזנות לשיחות מכירה.

מעגל הבקרה השני מבוצע באגף ניהול סיכונים. במסגרת מעגל בקרה זה פועלת יחידת בקרה עצמאית הכפופה למנהל הסיכונים הראשי. ליחידה תכנית בקרה שנתית המותאמת להנחיות בנושא הבקרה כפי שמופיעות בנב"ת 311. התכנית כוללת הערכה בלתי תלויה ומתמשכת של תהליכי ניהול סיכון האשראי, כאשר תוצאות סקירות אלו מדווחות ישירות לדירקטוריון ולהנהלה הבכירה בחברה.

במסגרת מעגל הבקרה השני מבוצעות סקירות אשראי כדלקמן:

- נבדק אשראי מהותי (מעל 100 אלף ש"ח).
- נבדק מדגם מספק של אשראי אחר שאינו מהותי.
- נבדק אשראי בעייתי לסוגיו השונים (נחות, פגום ובהשגחה מיוחדת).

³² לפרטים אודות חוק אשראי הוגן ראה ביאור 11.2.ג.24. לדוחות הכספיים לשנת 2019.

- נבדק אשראי אשר תנאו שונו, אולם אינו מסווג כבעייתי.
- נבדק אשראי שנקבע על-ידי החברה או על-ידי הפיקוח על הבנקים כמחייב תשומת לב מיוחדת של ההנהלה.
- נבדק אשראי מתוך אשראי לאנשים קשורים.
- נבדק אשראי היוצר מוקדי ריכוזיות של סיכון האשראי.
- עומק הסקירות המבוצעות כולל מספר היבטים, לרבות:
 - איכות האשראי (לרבות ביצועי הלווה).
 - ציות למדיניות הדירוג ולמדיניות הסיווג, כולל חוות דעת על דירוג הלקוח.
 - עמידה בהתניות שנקבעו בהסכם האשראי.

מדיניות האשראי של החברה מאושרת אחת לשנה על-ידי הנהלת ודירקטוריון החברה. המדיניות כוללת, כאמור, גם פרק המתייחס לאשראי לאנשים פרטיים. החברה מגדירה יעדי איכות אשראי בתחום האשראי לאנשים פרטיים אשר מנוטרים במסגרת תכנית העבודה השנתית של החברה. מעגל הבקרה הראשון מכין דיווח המציג את תמהיל תיק האשראי של החברה. התמהיל מציג, בין היתר, את פילוח התיק לפי מוצרי אשראי, ענפים, דירוגי סיכון, פריסה גיאוגרפית, עמידה במגבלות רגולטוריות ופנימיות, ניתוח ריבית מול סיכון, ועוד. המידע מוצג ברמה רבעונית להנהלת החברה ולדירקטוריון החברה. מעגל הבקרה השני בראשותו של מנהל הסיכונים הראשי מדווח דיווח בלתי תלוי הכולל מסמך המתאר את סיכוני האשראי של החברה. המידע מדווח להנהלת החברה בתדירות חודשית ואחת לרבעון לדירקטוריון החברה.

החברה מקבלת החלטות לגבי תפעול וניהול האשראי לאחר בחינה ועיון בתוצאות הדוחות של מעגל הבקרה הראשון והשני יחדיו. לחברה נהלי עבודה בתחום אשראי לאנשים פרטיים. הנהלים מעודכנים באופן שוטף על-ידי המחלקות השונות.

אשראי מסחרי

מגיפת הקורונה משפיעה לרעה על יתרות וסיכון האשראי המסחרי, בעיקר לאור ירידה דרמטית, עד כדי הפסקה, בתחומי פעילות מסוימים במשק (כגון: תעופה ותיירות). אשראי זה מועמד בעיקר אל מול שוברי כרטיסי אשראי שתמורתם משמשת כמקור לסילוק החוב, ואשר חלקם יכול שיבוטל על-ידי מחזיקי הכרטיסים בהעדר קבלת מוצר/שירות, בהתאם להוראות חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986. עיקר ההפרשה הפרטנית נבעה מלקוחות בתחום התעופה והתיירות ומנטרת ברמה השוטפת על-ידי החברה.

בעקבות מגיפת הקורונה הוחלט על שורת צעדים בקבוצה (כולל בחברות הבנות) וביניהם:

1. דחיית תשלומים שוטפים לעסקים שנפגעו מהמגיפה.
2. הגדלת שיעורי ההפרשה להפסדי אשראי - הן הפרשה פרטנית, על בסיס בחינת השפעת המגיפה על הלווים, והן הפרשה קבוצתית על בסיס הפגיעה בענפי משק רבים ורמת האבטלה.
3. יישום חוזר בנק ישראל מחודש אפריל 2020 בנושא דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור, כפי שפורט בטבלה 20 לעיל ובביאור 2.2.ג.5 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצת לוויים

בחודש יוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת נב"ת 313 (בנושא מגבלות על חבות לווה בודד וקבוצת לוויים). העדכון הינו בהמשך לפעולות קודמות של הפיקוח על הבנקים שנועדו לצמצם את ריכוזיות תיקי האשראי במערכת הבנקאית המקומית, ועל רקע המלצות ועדת באזל בנושא חשיפות גדולות. בין היתר, הגדרת ההון צומצמה להון רובד 1, והמגבלה על חבות של קבוצת לוויים בנקאית לתאגיד בנקאי שונתה ל-15% במקום 25%. התיקונים להוראה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2016, למעט לעניין הגדרת הון, בה הופחתה התוספת בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2018.

בהתאם להוראת נב"ת 313, נכון לימים 30 ביוני 2020, 30 ביוני 2019, ו-31 בדצמבר 2019 וכן בסמוך למועד חתימת הדוח לא קיימת קבוצת לוויים שיתרת חבותם עולה על 15% מהון החברה (כהגדרתו בנב"ת 313).

בחודשים יולי - אוגוסט 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לנב"ת 313 לצורך הקלה במגבלות שיחולו על חברות כרטיסי האשראי המופרדות בקבלת מימון (מכוח מגבלות לווה בודד או קבוצת לוויים) – לפרטים ראה ביאור 15.2.ג.24 לדוחות הכספיים לשנת 2019. במסגרת זו, לבנקים המחזיקים בחברות כרטיסי האשראי המופרדות הוקנתה תקופת יישום,

במהלכה יידרשו להקטין את חשיפות האשראי לחברות כרטיסי האשראי המופרדות שבבעלותם באופן מדורג, תוך שלוש (3) שנים ממועד ההפרדה של חברת כרטיסי האשראי מהתאגיד הבנקאי. בהתאם, במהלך השנים 2018 ו-2019 ועד למועד חתימת הדוח, נערכה החברה ליצירת תשתית שתאפשר צמצום ו/או החלפה של מסגרות וקווי אשראי מבנק הפועלים, ראה סעיף 1.6.5 לדוח דירקטוריון זה.

בהמשך לאמור ולצורך היערכותה לשינויים כאמור, הודיעה החברה לגורמים רלוונטיים, ביניהם שותפים עסקיים, על ביטולם העתידי של אישורי המחאת זכות על דרך המכר שניתנו על-ידי החברה לאותם גורמים, אשר יאפשרו לחברה התנהלות נאותה בהיבטי הון ונזילות.

בנוסף נקבע במסגרת נב"ת 313, כי החשיפה של חברת כרטיסי אשראי ללווים, תהיה נתונה למגבלת לווה/קבוצת לווים, ולמגבלה המצרפית של לווים גדולים. כחלק מפעילות ההנפקה, הסליקה והניכיונות, לקבוצות הבנקים בהסדר וחברות כרטיסי האשראי האחרות חבות לקבוצה מעל למגבלת לווה בודד (נב"ת 313) אילו זו הייתה חלה נכון למועד חתימת הדוח. יחד עם זאת, במהלך חמש (5) שנים מיום פרסום ההוראה, חבות של קבוצת לווים בנקאית לחברת כרטיסי אשראי לא תהיה כפופה למגבלה זו.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים ולמדינות זרות

לחברה קיימת חשיפת אשראי שאינה מהותית לארגונים הבינלאומיים: Mastercard Inc. (להלן: "MC" או "ארגון מסטרקארד"), ארגון ויזה וארגון אמריקן אקספרס ובנקים בינלאומיים, בגין יתרות של מחזורי עסקאות שבוצעו על-ידי תיירים בארץ ובניכוי יתרות של מחזורי עסקאות שבוצעו על-ידי ישראלים בחו"ל שבגינן טרם זוכתה החברה על-ידי הארגונים הבינלאומיים.

למידע המפורט על סיכון האשראי בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ולמידע נוסף על הסיכונים, ראה הדוח על הסיכונים לשנת 2019.

3.3 סיכון שוק ונזילות

המבנה והארגון של פונקציית ניהול סיכון השוק והנזילות

מערך ניהול סיכונים שוק ונזילות בחברה מושתת על מערך אינטגרטיבי לניהול החשיפות המורכב מהפונקציות הבאות: מנהל סיכונים שוק ונזילות (סמנכ"ל בכיר, CFO) ומנהל סיכונים ראשי (CRO).

מנהל הסיכונים הראשי אחראי על גיבוש מדיניות ניהול סיכונים השוק והנזילות ומנהל סיכונים שוק ונזילות אחראי על יישומה והטמעתה ובכלל זה:

- אחריות על החשיפות הפיננסיות בחברה בכפוף למגבלות שאושרו על-ידי הדירקטוריון.
- נהלי מעקב ובקרה בנושאים הקשורים לניהול חשיפות.
- דיווח רבעוני לדירקטוריון על סיכונים השוק והנזילות.
- דיווח חודשי לדירקטוריון על סיכונים השוק והנזילות השוטפים.
- ניהול סיכונים המט"ח, כולל קבלת החלטות על גידור חשיפות מט"ח ארוכות טווח.
- ניהול נכסים והתחייבויות (נ"ה).
- מדידה ובקרה שוטפת של מדדי סיכון שוק ונזילות של החברה.
- עריכת דו"חות סיכונים הריבית.
- ניתוח תוצאות ועריכת ממצאים לדיון בהנהלה ובדירקטוריון.

מנהל סיכונים ראשי

מנהל הסיכונים הראשי של החברה אחראי מתוקף תפקידו בין היתר לבקרת ניהול סיכוני השוק והנזילות של החברה. במסגרת זאת, הינו אחראי לפקח אחר יישומה של המדיניות ותהליכי הניהול והבקרה של סיכוני השוק והנזילות בחברה וכן על גיבוש מדיניות נאותה.

סיכון שוק

סיכון שוק הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוז' מאזניות, הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי, כגון: שינויים במחירים, שערים, מדדים ומרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

הפעילות העסקית של החברה חשופה לסיכוני שוק שמקורם בתנודתיות בשיעורי הריבית, בשערי החליפין, במדד המחירים לצרכן ובשווי ניירות ערך.

מדיניות ניהול סיכוני השוק של החברה מבוססת על הפרקטיקה המקובלת במערכת הבנקאית בישראל ועל ההנחיות העדכניות של הוראות נב"מ 201-211 לניהול סיכוני שוק, הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 339 "ניהול סיכוני שוק" והוראות ניהול בנקאי תקין מספר 333 "ניהול סיכון ריבית", תוך התאמתן לפרופיל הסיכון הייחודי של החברה. המדיניות אושרה על-ידי דירקטוריון החברה בחודש מאי 2019. מדיניות זו כוללת מגבלות על החשיפה שנועדו לצמצם את הנזק העלול להיגרם כתוצאה משינויים בשווקים השונים, בשיעורי הריבית, המדד, שערי המט"ח והמניות. דירקטוריון החברה מעדכן את המגבלות מעת לעת.

תפיסת ניהול סיכוני השוק והריבית תואמת את המתואר במסמך מסגרת ניהול סיכוני השוק של הקבוצה.

מחלקת ניהול סיכונים משמשת כפונקציה ייעודית לניהול ובקרת סיכונים באופן בלתי תלוי בגורמים העסקיים. המחלקה עורכת בקרה אחר סיכוני השוק והריבית בחברה, ותפקידיה בתחום מוגדרים במסמכי מדיניות ייעודיים.

סיכוני השוק והריבית של החברה מנוהלים מתוך ראייה כוללת ואינטגרטיבית, עבור החברה וחברות הבנות שלה על בסיס מאוחד. מנהל סיכוני השוק והריבית של החברה הינו סמנכ"ל בכיר, CFO.

על מנת ליישם את הנדרש על-פי מדיניות ניהול סיכוני השוק, משתמשת החברה במערכת ממוכנת ייעודית לניהול נכסים והתחייבויות. החברה סבורה שחשיפתה לסיכוני השוק אינה מהותית.

להלן פירוט הסיכונים השונים:

(א) סיכון בסיס

החשיפה להפסד כתוצאה מהשפעתם של שינויים בבסיסי המחירים בשווקים השונים על ההפרש שבין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות בכל מגזר לרבות השפעה על פריטים חוז' מאזניים שעלולה להתרחש כתוצאה מהשפעת השינויים בשערי החליפין של המטבעות השונים ושיעורי מדד המחירים לצרכן.

החברה מיישמת מדיניות כוללת לניהול סיכוני שוק במטבע ישראלי ובמט"ח.

(ב) סיכון ריבית

החשיפה להפסד כתוצאה משינוי שיעורי הריבית בשווקים השונים. הסיכון נובע מהחשיפה לשינויים עתידיים בשיעורי הריבית והשפעתם האפשרית על ערכם של הנכסים וההתחייבויות של הקבוצה על-פי גישת השווי ההוגן, והשפעתם על הרווחים על-פי גישת הרווחים. החשיפה נובעת בין היתר מהפער בין מועדי הפירעון ומועדי חישוב הריבית של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה. לצורך ניהול סיכון הריבית נבחנים הפערים בין הנכסים וההתחייבויות בתקופות עתידיות ומתבצעת, בתדירות חודשית, השוואה של מח"מ הנכסים, ההתחייבויות וההון.

החשיפה העיקרית לריבית הינה במגזר השקלי מכיוון שבמגזר זה ישנם נכסים והתחייבויות בריבית קבועה ומשתנה.

(ג) חשיפה לשווי ניירות ערך

מדיניות החברה קובעת אפשרות מוגבלת לביצוע פעולות בניירות ערך.

(ד) מכשירים פיננסיים נגזרים

ככלל, מדיניות החברה קובעת שלא תבוצע כל פעילות לצורכי מסחר במכשירים פיננסיים נגזרים.

הפעילות היחידה המותרת לחברה במכשירים פיננסיים נגזרים הינה לצורכי גידור כלכלי.

למידע המפורט על סיכון השוק בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ולמידע נוסף על הסיכונים, ראה הדוח על הסיכונים לשנת 2019.

טבלה 24: שווי הוגן מותאם⁽¹⁾ של מכשירים פיננסיים של החברה וחברות מאוחדות שלה (במיליוני ₪)

30 ביוני 2020

סך הכל	מטבע חוץ ^(*) אחר	מטבע חוץ ^(*) דולר	מטבע ישראלי צמוד מדד	מטבע ישראלי לא צמוד	
21,981	83	60	90	21,748	נכסים פיננסיים
35	-	-	-	35	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
20,225	4	53	63	20,105	התחייבויות פיננסיות
35	-	-	-	35	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
1,756	79	7	27	1,643	שווי הוגן נטו, של מכשירים פיננסיים
(70)	-	-	-	(70)	השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
1,686	79	7	27	1,573	שווי הוגן מותאם⁽¹⁾

30 ביוני 2019

סך הכל	מטבע חוץ ^(*) אחר	מטבע חוץ ^(*) דולר	מטבע ישראלי צמוד מדד	מטבע ישראלי לא צמוד	
22,806	70	298	92	22,346	נכסים פיננסיים
46	-	-	-	46	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
21,116	51	275	66	20,724	התחייבויות פיננסיות
46	-	11	-	35	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
1,690	19	12	26	1,633	שווי הוגן נטו, של מכשירים פיננסיים
(40)	-	-	-	(40)	השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
1,650	19	12	26	1,593	שווי הוגן מותאם⁽¹⁾

31 בדצמבר 2019

סך הכל	מטבע חוץ ^(*) אחר	מטבע חוץ ^(*) דולר	מטבע ישראלי צמוד מדד	מטבע ישראלי לא צמוד	
23,856	95	250	101	23,410	נכסים פיננסיים
42	-	3	-	39	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
22,117	55	218	71	21,773	התחייבויות פיננסיות
42	-	3	-	39	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
1,739	40	32	30	1,637	שווי הוגן נטו, של מכשירים פיננסיים
(58)	-	-	-	(58)	השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
1,681	40	32	30	1,579	שווי הוגן מותאם⁽¹⁾

(1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים, ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים.
(*) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 11.א' לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

טבלה 25: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של החברה והברות מאוחדות שלה

30 ביוני 2020

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת הריבית ⁽²⁾ מטבע ישראלי לא צמוד במיליוני ₪	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾ מטבע ישראלי צמוד מדד במיליוני ₪	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾ מטבע ישראלי דולר במיליוני ₪	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾ מטבע חוץ ^(**) אחר במיליוני ₪	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾ מטבע חוץ ^(**) אחר במיליוני ₪	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾ מטבע חוץ ^(**) אחר במיליוני ₪	שינוי בשווי הוגן מותאם ⁽¹⁾ באחוזים (%)	שינוי בשווי הוגן מותאם ⁽¹⁾ במיליוני ₪
שינויים מקבילים							
1,611	27	8	79	1,725	39	2.3	
1,531	27	6	79	1,643	(43)	(2.6)	
שינויים לא מקבילים							
1,577	27	7	79	1,690	4	0.2	התללה ⁽²⁾
1,578	27	7	79	1,691	5	0.3	השטחה ⁽³⁾
1,593	27	7	79	1,706	20	1.2	עליית ריבית בטווח הקצר
1,551	27	7	79	1,664	(22)	(1.3)	ירידת ריבית בטווח הקצר

30 ביוני 2019

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾ מטבע ישראלי לא צמוד במיליוני ₪	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾ מטבע ישראלי צמוד מדד במיליוני ₪	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾ מטבע חוץ ^(**) אחר במיליוני ₪	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾ מטבע חוץ ^(**) אחר במיליוני ₪	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾ מטבע חוץ ^(**) אחר במיליוני ₪	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾ מטבע חוץ ^(**) אחר במיליוני ₪	שינוי בשווי הוגן מותאם ⁽¹⁾ באחוזים (%)	שינוי בשווי הוגן מותאם ⁽¹⁾ במיליוני ₪
שינויים מקבילים							
1,643	26	12	19	1,700	50	3.0	
1,536	26	12	19	1,593	(57)	(3.5)	
שינויים לא מקבילים							
1,597	26	12	19	1,654	4	0.2	התללה ⁽²⁾
1,601	26	12	19	1,658	8	0.5	השטחה ⁽³⁾
1,621	26	12	19	1,678	28	1.7	עליית ריבית בטווח הקצר
1,563	26	12	19	1,620	(30)	(1.8)	ירידת ריבית בטווח הקצר

31 בדצמבר 2019

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾ מטבע ישראלי לא צמוד במיליוני ₪	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾ מטבע ישראלי צמוד מדד במיליוני ₪	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾ מטבע חוץ ^(**) אחר במיליוני ₪	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾ מטבע חוץ ^(**) אחר במיליוני ₪	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾ מטבע חוץ ^(**) אחר במיליוני ₪	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾ מטבע חוץ ^(**) אחר במיליוני ₪	שינוי בשווי הוגן מותאם ⁽¹⁾ באחוזים (%)	שינוי בשווי הוגן מותאם ⁽¹⁾ במיליוני ₪
שינויים מקבילים							
1,624	30	32	40	1,726	45	2.7	
1,527	30	32	40	1,629	(52)	(3.1)	
שינויים לא מקבילים							
1,583	30	32	40	1,685	4	0.2	התללה ⁽²⁾
1,586	30	32	40	1,688	7	0.4	השטחה ⁽³⁾
1,605	30	32	40	1,707	26	1.5	עליית ריבית בטווח הקצר
1,552	30	32	40	1,654	(27)	(1.6)	ירידת ריבית בטווח הקצר

- (1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים, ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים.
- (2) התללה – ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.
- (3) השטחה – עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.
- (*) בטבלה זו מוצג השווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.
- (**) רובות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

טבלה 26: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית⁽¹⁾
(במיליוני ₪)

הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך הכל ⁽³⁾	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך הכל ⁽³⁾	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך הכל ⁽³⁾	שינויים מקבילים
ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 בדצמבר 2019	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	
53	55	53	56	56	56	53	55	53	עלייה במקביל של 1%
(33)	(36)	(33)	(29)	(29)	(29)	(33)	(36)	(33)	ירידה במקביל של 1% ⁽²⁾

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

- (1) השפעת התרחישים על הרווח והפסד לוקחת בחשבון פירעונות בפועל הצפויים במהלך 12 החודשים הקרובים ומגלגלת אותם בריבית החדשה עד לתום התקופה הנמדדת. ההשפעה בפועל תלויה בפרמטרים שונים כגון: מחזור בפועל של הפירעונות ושיקולים עסקיים לגבי ריבית הבסיס, ולפיכך התוצאה בפועל עשויה להיות שונה.
- (2) בתרחיש ירידה קיימת מגבלת עקום ריבית שלילי במגזר הלא צמוד.
- (3) לאחר השפעות מקוזות.

למידע המפורט על סיכון שוק בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ראה דוח על הסיכונים לשנת 2019 וכן דוח על הסיכונים לרבעון השני לשנת 2020.

סיכון נזילות

סיכון נזילות הינו סיכון לרווחי החברה וליציבותה, הנובע מאי יכולתה לספק את צרכי נזילותה, היכולת לממן גידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויותיה במועד פירעונן, מבלי להיקלע להפסדים חריגים.

מטרתו של תהליך ניהול סיכונים הנזילות הינו להבטיח, בהלימה לסיבולת הסיכון שנקבעה, את יכולתה של החברה לממן את הגידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויותיה במועד פירעונן, וזאת מבלי להיקלע לקשיים ומבלי שייגרמו לה הפסדים מהותיים, לרבות הפסדים העלולים להיגרם בעקבות נזקי מוניטין מחוסר יכולת לממן את פעילותה העסקית של החברה.

סיכון הנזילות כולל את סיכון גיוס הנזילות, סיכון הנובע מפגיעה ביכולת גיוס הנזילות של החברה כתוצאה מאיבוד אמון השוק בה, אשר יכול להתממש מאירועים של פגיעה במוניטין, או פגיעה בשוק בו פועלת החברה.

החברה מיישמת מדיניות כוללת לניהול סיכון נזילות אשר אושרה בדירקטוריון בחודש יוני 2019, אשר מבוססת על הפרקטיקה המקובלת במערכת הבנקאית בישראל (Sound Practice) ועל ההנחיות העדכניות של הוראות נב"ת 201-211 והוראת נב"ת 342 (ניהול סיכון נזילות) תוך התאמתן לפרופיל הסיכון הייחודי של החברה.

מדיניות זו מושגת על-ידי קיום מעקב שוטף אחר מצב הנזילות של החברה, באמצעות הרצת מודל פנימי לניהול סיכונים הנזילות, מעקב אחר מערכת אינדיקטורים לזיהוי לחצי נזילות, בחינת תרחישי קיצון ומערכת עזר לניהול תזרים שוטף. מנהל סיכונים הנזילות של החברה הינו סמנכ"ל בכיר, CFO.

לפרטים אודות השפעת מגיפת הקורונה על סיכון הנזילות ומקורות המימון של הקבוצה, ראה סעיף 1.6.5 לדוח דירקטוריון זה.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר במסגרתו נוספה הוראת נב"ת 221 (בנושא יחס כסוי נזילות) אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל.

ביום 2 ביולי 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לנב"ת 221 לפיו החל מיום זה, חברות כרטיסי האשראי יקבלו פטור מיישום הוראה זו לאחר עמידה בשני (2) תנאים:

(א) החברה תחזיק מודל פנימי לניהול סיכון הנזילות, המביא בחשבון את צורכי הנזילות שלה ומאפייניהם.

(ב) החברה תחזיק בכל עת מספיק נכסים נזילים בהתבסס על המודל הפנימי, בתוספת כרית בטחון המביאה בחשבון תרחישי קיצון.

לחברה מודל פנימי לניהול הנזילות, המביא בחשבון את צורכי הנזילות שלה. החברה מנהלת מעקב שוטף אחר תמהיל מקורות המימון וקבעה מגבלות שנועדו להבטיח פיזור נאות של מקורות המימון. החברה מיישמת מדיניות ניהול סיכון הנזילות בהתאם להוראת נב"ת 342 (בהתאמות הנדרשות לפעילות הקבוצה) ובכלל זה עמידה ביחס נזילות מזערי, הנועד להבטיח שלחברה מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה הנותן מענה לצרכי הנזילות של החברה באופן זמן של 30 ימים בתרחישי קיצון. תרחישי הקיצון כוללים זעזוע ספציפי לחברה, זעזוע מערכתי וזעזוע המשלב ביניהם.

דירקטוריון החברה קובע אחת לשנה את הסיבולת לסיכון לאור המלצות ההנהלה, הבאה לידי ביטוי באמצעות קביעת מגבלות החשיפה לסיכון ואסטרטגיית המימון, הכוללת מגבלה מינימלית למקורות מימון מובטחים. הסיבולת לסיכון נקבעת בהתאם לתכניות האסטרטגיות של החברה, מדיניותה העסקית ומצב השווקים.

החברה מממנת את פעילותה השוטפת בעיקר באמצעות אשראי מבנקים (ממספר בנקים אחרים), אגרות חוב ציבוריות וכן באמצעות אשראי מגופים מוסדיים ותזרים מפעילות שוטפת.

כדי לשמור על מגוון מקורות המימון, החברה מקפידה לגוון את ניצולם של אמצעי המימון באמצעות שימוש במקורות מימון בנקאיים שונים בכל פעם, לפי העניין. בנוסף החברה פועלת להבטחת קווי נזילות ממוסדות פיננסיים. לפרטים נוספים, לרבות אודות שינויים רגולטוריים אשר עשויים להשפיע על צרכי והיקפי המימון להם תידרש הקבוצה ואף על תנאיו, ראה גם סעיפים 1.6.5 ו-2.1.8 (כב) לדוח הדירקטוריון לשנת 2019. החברה מנהלת מעקב שוטף אחר תמהיל מקורות המימון וקבעה מגבלות שנועדו להבטיח סף מינימלי של מקורות המימון. לפרטים נוספים בדבר נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופות פירעון ראה ביאורים 26 ו-27 לדוחות הכספיים לשנת 2019.

למידע המפורט על סיכון הנזילות בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ולמידע נוסף על הסיכונים, ראה הדוח על הסיכונים לשנת 2019.

3.4 סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד ליציבות פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הקבוצה, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הקבוצה במהלך השנה הקרובה. לעומת זאת, סיכון מתפתח מוגדר כאשר ישנה אי וודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הקבוצה (בדרך כלל, מעבר לשנה הקרובה).

ניהול הסיכונים בקבוצה מתואר בהרחבה בדוח על הסיכונים לשנת 2019.

הסיכונים הבאים זהו על-ידי החברה כסיכונים מובילים ומתפתחים הרלוונטים ביותר נכון למועד דיווח זה:

3.4.1 סיכון תפעולי

סיכון תפעולי הינו סיכון מהותי במסגרת פעילותה העסקית של החברה. במסגרת ניהול הסיכון התפעולי הנושאים הבאים נמצאו כמובילים ומתפתחים:

3.4.1.1 המשכיות עסקית

פעילותה העסקית של הקבוצה מתנהלת בסביבה תחרותית ועסקית משתנה, במוצרים אותם היא מספקת וברגולציה לה כפופה הקבוצה. פעילות זו חשופה לאירועי אסון אשר השלכותיהם עלולות לגרום לפגיעה ברציפות הפעילויות העסקיות. חוסר מוכנות להשלכות אלו, עלול לחשוף את החברה לנזק כלכלי, משפטי ותדמיתי חמור ואף לאיים על יכולת שרידותה העסקית. על כן, הבטחת הפעילות בסביבה זו מחייבת את החברה להיערך להשלכות אירועי חירום. ההיערכות להמשכיות עסקית תתייחס לחיי אדם כאל ערך עליון. לפרטים אודות היערכות החברה להמשכיות עסקית בעקבות מגיפת הקורונה ראה סעיף 1.2 לדוח דירקטוריון זה.

3.4.1.2 סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות (סייבר)

אבטחת מידע מוגדרת כמכלול הפעולות, האמצעים והבקורות הננקטים והמיושמים במערכות מידע, על מנת להגן עליהן מפני פגיעה בזמינות ובשרידות, מפני חשיפה לא רצויה, מפני שינוי במזיד או בשוגג של המידע ומפני פגיעה בשלמות המידע ובאמינותו.

המטרה הכללית של אבטחת מידע בחברה היא שמירה על חיסיון, שלמות, זמינות ואמינות המידע, מפני פגיעה במתכוון או שלא במתכוון על-ידי עובד החברה בעבר ו/או בהווה או על-ידי גורמים חיצוניים.

החברה מנהלת מידע אודות לקוחותיה, מידע שמהווה נכס עיקרי שעליו מתבססים עסקי החברה. יש להגן על המידע מפני סיכונים, הגנה שעולה בקנה אחד גם עם דרישות הדין וההכרה בפרטיותם של לקוחות החברה. מדיניות אבטחת המידע של החברה חלה על חברות הקבוצה.

אבטחת המידע בחברה מתעדכנת באופן שוטף לאור התפתחויות טכנולוגיות ומתאימה את רמת האבטחה ובקרת הגישה למערכות על-פי השינויים ברמת הסיכונים הנגזרים מהשינויים הטכנולוגיים.

סיכון סייבר הינו פוטנציאל לנזק שנובע מהתרחשות אירוע סייבר, בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. אירוע סייבר הינו אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכת מחשב ו/או מערכת ותשתיות משובצות מחשב, על-ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר. יצוין, כי בהגדרה זו נכללים גם ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא נגרם נזק בפועל.

לאחרונה חל גידול בחשיפת מוסדות פיננסיים בארץ ובעולם לאיומי סייבר המתאפיינים, בין היתר, בתחכום הולך וגובר של התקפות, בעוצמת הנזק הפוטנציאלי, בקושי לזהות התקפות וביכולות של היריבים. נוכח העובדה שישראל, ובפרט המגזר הפיננסי, מהווים יעד להתקפה מצד יריבים שונים, התאגידים הבנקאיים בארץ חשופים אף יותר לאיומי סייבר. מתוך הכרה בחשיבות ההגנה על פרטיות לקוחות החברה וכמתחייב מדרישות הדין והוראות ניהול בנקאי תקין, לרבות, הוראות נוהל בנקאי תקין מספר 357, 362, 361 ו-363 החברה משקיעה משאבים ותשומות שיאפשרו ניהול אפקטיבי של הגנת מידע ותשתיות מחשב מפני איומי סייבר, כחלק ממערך ניהול הסיכונים ומסגרת העבודה להמשכות עסקית בחברה.

בחמש השנים האחרונות לא אירעו בחברה אירועי סייבר מהותיים אשר השפיעו על הדוחות הכספיים ו/או הגשת תביעות, פגיעה במוניטין וכדומה.

בעקבות מגיפת הקורונה אפשרה החברה תצורת עבודה שמאפשרת לרוב המכריע מהעובדים שאינם בחל"ת להתחבר למערכות המחשב מהבית ולאפשר רציפות עסקית מלאה בכלל הערוצים.

תצורת עבודה מהבית באופן כללי, מעלה את הסיכון השורשי לנזקי סייבר ואבטחת מידע פוטנציאליים, וחושפת את החברות השונות למשטח איומים רחב יותר. לשם כך נקטה מחלקת הגנת הסייבר ואבטחת מידע בצעדים שונים לצמצום הסיכון, ביניהם בניית בקורות, עיבוי קווי ההגנה באופן משמעותי והגברת מודעות העובדים לסיכונים הסייבר.

3.4.2 סיכון רגולטורי

סיכון רגולטורי הינו הסיכון לפגיעה בהכנסות ו/או בהון החברה הנגרם כתוצאה משינויים מהותיים מתהליכי חקיקה ו/או מטיוטות הוראות של גופים רגולטוריים שונים, הקובעים מגבלות על תחומי פעילות ומקורות הכנסה של החברה, או המטילים חובות שיישומן כרוך בעלויות משמעותיות לחברה, ובכך עשויים לפגוע ברווחיותה. הסיכון הינו צופה פני עתיד במהותו, מכיוון שהוא מתייחס לסיכון הגלום בשינויים מהותיים אפשריים בחקיקה וברגולציה. בעקבות עדכונים רגולטוריים תכופים בהקשר לפעילות חברות כרטיסי האשראי, החברה רואה בסיכון זה סיכון מהותי.

ריבוי הליכי הרגולציה, ככל שיישמו, לרבות ההוראות והשינויים בשוק התשלומים והאשראי, ובכלל זה מתווה הירידה בעמלה הצולבת, זיכוי מידי, כניסת סולקים ומאגדים ופעילות אפליקציות התשלומים, וכן המגמות בשוק זה, עלולים להשפיע מהותית לרעה על החברה, אך בשלב זה לא ניתן להעריך בוודאות את היקפה והשלכותיה.

לפרטים נוספים אודות ההשפעות הרגולטוריות על תחומי הפעילות של החברה ראה ביאור 2.ג.9. לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

3.4.3 סיכון אסטרטגי ותחרות

סיכון אסטרטגי הינו הסיכון לפגיעה ברווחי ובהון החברה כתוצאה מהחלטות עסקיות שגויות, יישום לא נאות של החלטות עסקיות ואי ביצוע או אי התאמה של תכנית העבודה לשינויים בסביבה העסקית. הסיכון האסטרטגי מושפע מגורמי סיכון פנימיים וחיצוניים.

גורמי סיכון פנימיים כוללים גורמים פנים ארגוניים המביאים לכך שהחברה אינה עומדת בתכנית העבודה שלה.

גורמי סיכון חיצוניים כוללים בין היתר את הסביבה העסקית/תחרותית בה פועלת החברה המאופיינת בתחרות עזה, הולכת וגוברת, הן מצד הגופים העיקריים הפועלים בתחום והן מצד גופים חדשים העתידים להתחיל ולפעול בתחומי הפעילות בהם עוסקת החברה, לרבות כתוצאה מהוראות רגולטוריות מקלות/מעודדות לכניסתם של שחקנים חדשים ו/או שייעודן להגברת התחרות בתחומי הפעילות של החברה; וכן, שינויים טכנולוגיים המשפיעים על התנהגות צרכנים ועל עולם התשלומים, המחייבים את החברה להתאים את עצמה לסביבה עסקית משתנה. תחרות כאמור מובילה ועשויה להוביל לשינויים מהירים בשוק, לרבות השפעה על נתחי שוק ומחירים וכן על המודל העסקי של החברה. התרחשותם במקביל של שינויים כאמור מעלה את הסיכון האסטרטגי ותחרות.

בשל אופי הפעילות והשירותים הניתנים בתחום, יכולתה של הקבוצה להבדיל את עצמה באופן משמעותי ביחס למתחריה, להתמודד עם כלל היבטיה של תחרות זו, לשמור על נתחי שוק ולצמצם פגיעה אפשרית בתוצאותיה כתוצאה מתחרות כאמור, הינה מוגבלת.

כמו-כן כוללים גורמים חיצוניים כאמור ספקים מהותיים עימם קשורה הקבוצה אשר הפסקת ההתקשרות עימם באופן לא מתוכנן עלולה להביא לפגיעה ביכולתה של החברה לממש את האסטרטגיה שלה ולהביא לפגיעה בתוצאותיה העסקיות.

היעדים האסטרטגיים של החברה יקבעו תוך התאמה לתיאבון לסיכון, וליעדי ההון באמצעות תכנון ההון.

3.4.4 סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הציות.

בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 308, ובהתאמה לפעילות הקבוצה, הוראות הליכה בתחום הציות הן: ניגוד עניינים, הוגנות כלפי הלקוח, איסור הלבנת הון ומימון טרור, אכיפה מנהלית בניירות ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטי טכנולוגיית המידע) והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות.

קצין הציות הראשי של הקבוצה משמש גם כאחראי בקבוצה לפי חוק איסור הלבנת הון.

בהתאם לתכנית האכיפה בניירות ערך, שאושרה בדירקטוריון החברה בחודש נובמבר 2019, קצין הציות הוא הגורם הממונה על אכיפת התכנית הפנימית.

הקבוצה נוקטת במדיניות של ציות מלא לכל הוראות החוק והרגולציה.

לצורכי ניהול הסיכון הוגדרו תהליכי הציות המהותיים אשר לגביהם קיימת **הקפדה יתירה**, כמפורט להלן:

- **סיכון להלבנת הון ומימון טרור** - אי-ציות של הקבוצה או מי מעובדיה להוראות העוסקות באיסור הלבנת הון ומימון טרור ובפשיעה פיננסית וכן בגין ליקויים בתהליכים שנועדו להבטיח ציות כאמור או בגין חסרונם של תהליכים כאמור.
- **סיכון פעילות עם נותני שירותים פיננסיים** - אי ציות של הקבוצה או מי מעובדיה ו/או אחריות בגין אי ציות הנובעת מפעילות נותני שירותים פיננסיים.
- **סיכון הוגנות** - טיפול בלתי הוגן בלקוחות הקבוצה ו/או ניצול לרעה של מעמד התאגיד.
- **סיכון עבירות על דיני ניירות ערך** - אי-ציות של קבוצת ישראלכרט או מי מעובדיה לדיני ניירות ערך וכן דינים אחרים הרלוונטיים לפעילות הקבוצה, בתחום השווקים הפיננסיים וניגודי עניינים.
- **סיכון עבירה על דיני הגנת פרטיות ומידע אישי** - אי ציות של הקבוצה או מי מעובדיה לדיני ותקנות הגנת פרטיות והגנת מידע.
- **סיכון עבירה על הוראות ה-FATCA/CRS** - אי ציות של הקבוצה או מי מעובדיה לדינים והוראות, מקומיות

ובינלאומיות, בנושא גילוי ודיווח מיסוי בינלאומי.

- **סיכון עבירה על חוקי דיני התחרות** - הסיכון לנזק מהותי בגין עיצום כספי ו/או סנקציה מצד רשות כלשהי בגין אי ציות של הקבוצה או מי מעובדיה לדיני התחרות.

מטרת מדיניות הציות הינה הסדרת ניהול הסיכון ומחויבות עובדי הקבוצה לציית לכל ההוראות החלות על פעילותה ולסייע להנהלת הקבוצה בהטמעה של תרבות ציות, בכל הדרגים, תוך כדי ניהול סיכונים אפקטיבי, ניהול נטילת סיכונים נאותה, זיהוי וטיפול מיידי בסיכונים מתפתחים מעבר לתיאבון הסיכון של הקבוצה, וכן קביעת קוים מנחים לניהול.

הקבוצה מחויבת לציית מלא להוראות חוק, הנחיות, מדיניות, נהלים וכל הוראה צייתית אחרת לרבות הקוד האתי של הקבוצה. דירקטוריון הקבוצה, ביחד עם ההנהלה הבכירה של הקבוצה, מאמינים כי ניהול של סיכונים ציות רציף ואפקטיבי הינו הדבר הנכון עבור לקוחות הקבוצה, ועבור היציבות העסקית והתפעולית של הקבוצה. מחויבות זו היא מאבני היסוד של מדיניות הציות של קבוצת ישראל.

פונקציית הציות אחראית, במסגרת קו הגנה שני, לשמש כמעגל הבקרה השני לניהול סיכונים ציות. תפקידה היא להשלים את ניהול הסיכונים של קו העסקים ולהיות אחראית לתכנון, לתחזוקה ולפיתוח השוטף של מסגרת העבודה לניהול סיכונים ציות בקבוצה.

פונקציית הציות אחראית על ניהול סיכונים ציות, לרבות מדידה והערכה בהתאם למתודולוגיה שנקבעה לצורך ניהול סיכונים ציות. המתודולוגיה האמורה מהווה את התשתית ליישום גישה מבוססת סיכון על-ידי הקבוצה, ובין השאר מסייעת בהקצאה הולמת של משאבים להפחתת הסיכונים שזוהו.

טבלה 27: דיון בגורמי סיכון

המיפוי, הערכת הסיכונים והשפעתם הינה הערכה סובייקטיבית של הנהלת החברה. בשים לב בין היתר לאירועי מגיפת הקורונה, השפעותיה הקיימות, ואי הוודאות באשר להיקפן, משכן ועוצמתן בעתיד, כמתואר לעיל, עדכן דירקטוריון החברה את מיפוי הסיכונים החלים על החברה בפעילותה ואת הערכתו נכון למועד חתימת הדוח בדבר מידת חשיפת החברה לסיכונים כאמור, כמפורט להלן:

גורם הסיכון	השפעת הסיכון ⁽¹⁾ נמוכה	השפעת הסיכון ⁽¹⁾ נמוכה-בינונית	השפעת הסיכון ⁽¹⁾ בינונית	השפעת הסיכון ⁽¹⁾ גבוהה
סיכונים פיננסיים				
1. סיכון אשראי			✓	
1.1. סיכון בגין איכות הלווים ו/או ביטחונות			✓	
1.2. סיכון בגין ריכוזיות ענפית		✓		
1.3. סיכון בגין ריכוזיות לוויים/קבוצת לוויים	✓			
2. סיכון שוק	✓			
2.1. סיכון ריבית	✓			
2.2. סיכון אינפלציה/סיכון שער חליפין	✓			
3. סיכון נזילות		✓		
סיכונים תפעוליים ומשפטיים				
4. סיכון תפעולי		✓		
5. סיכון משפטי		✓		
סיכונים אחרים				
6. סיכון מוניטין		✓		
7. סיכון רגולטורי		✓		
8. סיכון אסטרטגי ותחרות	✓			
9. סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות (סייבר)		✓		
10. סיכון ציות		✓		

(1) השפעת סיכון אשראי וסיכון בגין איכות הלווים ו/או ביטחונות עלתה, בהשוואה למיפוי ליום 31 בדצמבר 2019, בעקבות מגיפת הקורונה.

4. מדיניות השבונאית ואומדנים קריטיים בקרות ונהלים

4.1 מדיניות השבונאית ואומדנים קריטיים

הדוחות הכספיים של החברה ערוכים על-פי כללי חשבונאות מקובלים בישראל ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, שעיקרם מפורט בביאור 2 "כללי דיווח ועיקרי המדיניות החשבונאית" לדוחות הכספיים השנתיים של החברה והביאורים הנלווים להם לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019, שנחתמו ביום 3 במרץ 2020 ולתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020. בעת עריכת הדוחות הכספיים, משתמשת הנהלת החברה בהנחות, הערכות ואומדנים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של החברה. חלק מההערכות והאומדנים כרוכים במידה רבה של אי וודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה לרבות מהותית מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

הנהלת החברה סבורה כי האומדנים וההערכות שישומו בעת עריכת תמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020 הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי נכון למועד עריכת תמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

הנושאים עיקריים בהם נעשה שימוש בהערכות ואומדנים, ולפיכך נחשבים על-ידי החברה כנושאים חשבונאיים קריטיים, הינם הפרשה להפסדי אשראי, התחייבויות תלויות וזכויות עובדים.

במהלך התקופה המדווחת לא אירעו שינויים במדיניות החשבונאית של הקבוצה בנושאים קריטיים, אשר מפורטת בדוח הדירקטוריון לשנת 2019. יחד עם זאת, חלו שינויים מהותיים באומדנים המתייחסים לחישוב הפרשה להפסדי אשראי וזאת לאור מגיפת הקורונה. יצוין כי קיימת רמה גבוהה של אי וודאות המחייבת שיקול דעת משמעותי בהערכת הפסדי האשראי הצפויים. במסגרת בחינת שיעורי ההפרשות נבחנו מספר תרחישים, בכל הנוגע להפרשה הצפויה בתיק האשראי. לווים גדולים נבחנו באופן פרטני. נלקחו בחשבון פרמטרים איכותיים כגון שיעור האבטלה, שינוי בצריכה הפרטית, קצב חזרת המשק לפעילות. לאורך זמן, ככל שיעמוד לרשות החברה מידע נוסף לגבי מצב הלווים וסיכויי הגבייה בלווים הבעייתיים, אומדני ההשפעה יעודכנו בהתאם. ראה סעיפים 1.2 ו-3.2 לדוח דירקטוריון זה אודות השפעות מגיפת הקורונה ואי הוודאויות הכרוכות בה.

4.2 גילוי לגבי בקרות ונהלים

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת החברה, בשיתוף עם המנכ"ל, סמנכ"ל בכיר - CFO, והחשבונאית הראשית של החברה, העריכו ליום 30 ביוני 2020 את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהחברה נדרשת לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך הרבעון השני שהסתיים ביום 30 ביוני 2020, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי וזאת לרבות ההשפעות הפוטנציאליות של אירוע מגיפת הקורונה על מערכות הדיווח הכספי ועל מערך בקרות הגילוי.

ד"ר רון וקסלר
מנהל כללי

איל דשא
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 11 באוגוסט 2020.

הצהרת המנהל הכללי (Certification)

אני, ד"ר רון וקסלר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של ישראלכרט בע"מ ("החברה") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2020 ("הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של החברה לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי⁽¹⁾. וכן:
- (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה, לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בחברה ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
- (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק ביטחון סביר לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
- (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
- (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי שאירע ברבעון השני של שנת 2020 שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי. וכן
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
- (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
- (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

ד"ר רון וקסלר

מנהל כללי

תל אביב, 11 באוגוסט 2020

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה" (פרק 620).

הצהרת סמנכ"ל הכספים (Certification)

אני, ערן וקנין, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של ישראל כרט בע"מ ("החברה") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2020 ("הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של החברה לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי⁽¹⁾. וכן:
- (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה, לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בחברה ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק ביטחון סביר לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי שאירע ברבעון השני של שנת 2020 שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי. וכן
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
- (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

ערן וקנין

סמנכ"ל בכיר, CFO

תל אביב, 11 באוגוסט 2020

⁽¹⁾ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה" (פרק 620).

הצהרת החשבונאית הראשית (Certification)

אני, סיגל ברמק, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של ישראלכרט בע"מ ("החברה") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2020 ("הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של החברה לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי⁽¹⁾. וכן:
- (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה, לרבות תאגידי מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בחברה ובאותם תאגידיים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק ביטחון סביר לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי שאירע ברבעון השני של שנת 2020 שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי. וכן
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
- (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

סיגל ברמק

מנהלת המחלקה לחשבות וכספים
חשבונאית ראשית

תל אביב, 11 באוגוסט 2020

⁽¹⁾ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה" (פרק 620).

תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים ליום 30 ביוני 2020

ישראלכרט בע"מ והחברות המאוחדות שלה
תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים
ליום 30 ביוני 2020

תוכן העניינים

עמוד	נושא
66	דוח סקירה של רואי החשבון לבעלי המניות של ישראלכרט בע"מ
67	תמצית דוחות רווח והפסד ביניים מאוחדים
68	תמצית דוחות ביניים מאוחדים על הרווח הכולל
69	תמצית מאזנים ביניים מאוחדים
70	תמצית דוחות ביניים מאוחדים על השינויים בהון
72	תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי המזומנים
74	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של ישראלכרט בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של חברת ישראלכרט בע"מ וחברות בנות שלה ("החברה"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 ביוני 2020 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של שלושה ושישה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים של החברה ליום 31 בדצמבר 2019 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך והמידע הכספי ביניים תמציתי המאוחד ליום 30 ביוני 2019 ולתקופות של שלושה ושישה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בוקרו ונסקרו, בהתאמה, במשותף עם רואי חשבון מבקרים אחרים אשר הדוחות שלנו עליהם מיום 3 במרץ 2020 ומיום 13 באוגוסט 2019 בהתאמה, כללו חוות דעת בלתי מסויגת ומסקנה בלתי מסויגת וכללו פסקת הדגש עניין בנושאים המפורטים להלן, בהתאמה.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על-ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישמו בסקירה של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי נקבע לפי הוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

הדגש עניין

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 2.ג.9. בדבר הליכי רגולציה ובביאור 9.ד.15-13 בדבר תביעות שהוגשו נגד החברה, לרבות בקשות לאישורן כייצוגיות.

סומך חייקין
רואי חשבון

תל אביב, 11 באוגוסט 2020.

תמצית דוחות רווח והפסד ביניים מאוחדים

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 מבוקר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 בלתי מבוקר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בלתי מבוקר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 בלתי מבוקר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בלתי מבוקר	ביאור
הכנסות					
1,864	916	780	460	360	3 מעסקאות בכרטיסי אשראי
376	176	218	88	109	הכנסות ריבית, נטו
15	14	1	6	8	הכנסות (הוצאות) אחרות
2,255	1,106	999	554	477	סך כל ההכנסות
הוצאות					
168	65	168	39	66	בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
850	448	358	246	157	תפעול ⁽²⁾
498	233	223	120	102	מכירה ושיווק ⁽²⁾
112	62	43	38	19	הנהלה וכלליות ⁽²⁾
300	158	106	70	45	תשלומים לבנקים
1,928	966	898	513	389	סך כל ההוצאות
327	140	101	41	88	רווח לפני מסים
87	43	31	16	25	הפרשה למסים על הרווח
240	97	70	25	63	רווח לאחר מסים
4	3	4	1	1	חלק החברה ברווחים לאחר השפעת המס של חברות כלולות
244	100	74	26	64	רווח נקי
1.22	0.50	0.37	0.13	0.32	רווח נקי בסיסי ומדולל למניה רגילה המיוחס לבעלי מניות החברה (בש"ח)
200	200	200	200	200	מספר המניות הרגילות ששימש לחישוב (במיליונים)

(1) ראה ביאור 3.ג.2.

(2) מזה: בגין שכר ונלוות בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020 ו-2019 בסך של כ-79 מיליון ש"ח וכ-150 מיליון ש"ח, בהתאמה, שכר ונלוות בתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020 ו-2019 בסך של כ-171 מיליון ש"ח וכ-234 מיליון ש"ח, בהתאמה ושכר ונלוות של כ-413 מיליון ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019. בסעיפים אלה כלולים בין היתר רכיבי עלות הטבה מוגדרת שאינם עלות שירות בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020 ו-2019 בסך של כ-1 מיליון ש"ח וכ-1 מיליון ש"ח, בהתאמה, רכיבי עלות הטבה מוגדרת שאינם עלות שירות בתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020 ו-2019 בסך של כ-2 מיליון ש"ח וכ-2 מיליון ש"ח, בהתאמה וכ-3 מיליון ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019.

הוצאות השכר ברבעון השני של שנת 2019 כוללות השפעה חד פעמית בסך של כ-68 מיליון ש"ח בגין מענק היפרדות לעובדים, ראה ביאור 5.ב.1.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סגל ברמק מנהלת המחלקה לחשבות וכספים חשבונאית ראשית	ערן וקנין סמנכ"ל בכיר, CFO	ד"ר רון וקסלר מנהל כללי	איל דשא יו"ר הדירקטוריון
--	-------------------------------	----------------------------	-----------------------------

תל אביב, 11 באוגוסט 2020.

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על הרווח הכולל

במיליוני ש"ח

	לשישה חודשים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 מבוקר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 בלתי מבוקר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בלתי מבוקר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 בלתי מבוקר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בלתי מבוקר	ביאור
רווח נקי	244	100	74	26	64	
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים:						
התאמות של התחייבויות בשל הטבות לעובדים	(19)	(5)	(9)	1	(21)	4,7
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים	(19)	(5)	(9)	1	(21)	
השפעת המס המתייחס	5	2	2	*-	5	
רווח (הפסד) כולל אחר לאחר מסים	(14)	(3)	(7)	1	(16)	
הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות החברה לאחר מסים	230	97	67	27	48	

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית מאזנים ביניים מאוחדים

במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2019 מבוקר	ליום 30 ביוני 2019 בלתי מבוקר	ליום 30 ביוני 2020 בלתי מבוקר	ביאור
נכסים			
206	212	115	מזומנים ופיקדונות בבנקים
23,918	22,787	22,235	5 חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
(301)	(263)	(377)	5 הפרשה להפסדי אשראי
23,617	22,524	21,858	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו
63	53	64	ניירות ערך
11	10	15	השקעות בחברות כלולות
363	345	397	בניינים וציוד
460	436	561	נכסים אחרים ⁽¹⁾
24,720	23,580	23,010	סך כל הנכסים
התחייבויות			
5,104	4,513	4,448	אשראי מתאגידים בנקאיים ואחרים
15,549	15,152	14,495	6 זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
1,079	1,081	960	אגרות חוב סחירות
561	540	686	התחייבויות אחרות ⁽¹⁾
22,293	21,286	20,589	סך כל ההתחייבויות
			9 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
2,427	2,294	2,421	8 הון המיוחס לבעלי מניות החברה
2,427	2,294	2,421	סך כל ההון
24,720	23,580	23,010	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) היתרות ליום 30 ביוני 2020 כוללות נכסי זכות שימוש והתחייבות לחכירה, בהתאמה, ראה ביאור 1.ג.2.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על השינויים בהון

במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020

סך הכל ההון	עודפים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	סך הון המניות הנפרע וקרנות הון	קרנות הון מבעל שליטה	קרנות הון פרמיה על מניות	הון המניות הנפרע	
2,373	2,311	(17)	79	79	-	-	יתרה ליום 31 במרץ 2020 (בלתי מבוקר)
64	64	-	-	-	-	-	רווח נקי בתקופה
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
(16)	-	(16)	-	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס ⁽¹⁾
2,421	2,375	(33)	79	79	-	-	יתרה ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019

סך הכל ההון	עודפים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	סך הון המניות הנפרע וקרנות הון	קרנות הון מבעל שליטה	קרנות הון פרמיה על מניות	הון המניות הנפרע	
2,204	2,204	(16)	16	16	-	-	יתרה ליום 31 במרץ 2019 (בלתי מבוקר)
26	26	-	-	-	-	-	רווח נקי בתקופה
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
63	-	-	63	63	-	-	הטבות שנתקבלו מבעל שליטה ⁽³⁾
1	-	1	-	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס ⁽¹⁾
2,294	2,230	(15)	79	79	-	-	יתרה ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020

סך הכל ההון	עודפים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	סך הון המניות הנפרע וקרנות הון	קרנות הון מבעל שליטה	קרנות הון פרמיה על מניות	הון המניות הנפרע	
2,427	2,374	(26)	79	79	-	-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)
74	74	-	-	-	-	-	רווח נקי בתקופה
(73)	(73)	-	-	-	-	-	דיבידנד ⁽²⁾
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
(7)	-	(7)	-	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס ⁽¹⁾
2,421	2,375	(33)	79	79	-	-	יתרה ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)

ראה הערות בעמוד הבא

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על השינויים בהון

במיליוני ש"ח

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019

סך הכל	ההון	עודפים	רווח	סך הון	קרנות	קרנות	קרנות
			(הפסד)	המניות הנפרע	הון	הון	הון
			כולל אחר	וקרנות	מבעל	על	פרמיה
			מצטבר	הון	שליטה	מניות	הון
							הנפרע
3,457	3,341	4	112	16	96	*-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)
-	16	(16)	-	-	-	-	השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים
3,457	3,357	(12)	112	16	96	*-	יתרה מותאמת ליום 1 בינואר 2019 לאחר יישום לראשונה
*-	*-	-	*-	-	-	*-	השפעת שינוי בהרכב הון המניות
100	100	-	-	-	-	-	רווח נקי בתקופה
(456)	(360)	-	(96)	-	(96)	-	תשלום בגין צירוף עסקים תחת אותה שליטה
(867)	(867)	-	-	-	-	-	דיבידנד ⁽²⁾
							התאמות ושינויים הנובעים מ:
63	-	-	63	63	-	-	הטבות שנתקבלו מבעל שליטה ⁽³⁾
(3)	-	(3)	-	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס ⁽¹⁾
2,294	2,230	(15)	79	79	-	-	יתרה ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)
							לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

סך הכל	ההון	עודפים	רווח	סך הון	קרנות	קרנות	קרנות
			(הפסד)	המניות הנפרע	הון	הון	הון
			כולל אחר	וקרנות	מבעל	על	פרמיה
			מצטבר	הון	שליטה	מניות	הון
							הנפרע
3,457	3,341	4	112	16	96	*-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)
-	16	(16)	-	-	-	-	השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים
3,457	3,357	(12)	112	16	96	*-	יתרה מותאמת ליום 1 בינואר 2019 לאחר יישום לראשונה
-	*-	-	*-	-	-	*-	השפעת שינוי בהרכב הון המניות
244	244	-	-	-	-	-	רווח נקי בתקופה
(456)	(360)	-	(96)	-	(96)	-	תשלום בגין צירוף עסקים תחת אותה שליטה
(867)	(867)	-	-	-	-	-	דיבידנד ⁽²⁾
							התאמות ושינויים הנובעים מ:
63	-	-	63	63	-	-	הטבות שנתקבלו מבעל שליטה ⁽³⁾
(14)	-	(14)	-	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס ⁽¹⁾
2,427	2,374	(26)	79	79	-	-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

(1) ראה ביאור 4.

(2) ראה ביאור 8.

(3) ראה ביאור 5.ב.1.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי המזומנים

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 מבוקר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 בלתי מבוקר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בלתי מבוקר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 בלתי מבוקר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בלתי מבוקר	
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת					
244	100	74	26	64	רווח נקי לתקופה
התאמות:					
(4)	(3)	(4)	(1)	(1)	חלק החברה ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
98	48	44	26	22	פחת על בניינים וציוד
168	65	168	39	66	הוצאות בגין הפסדי אשראי
*-	-	-	-	-	ירידת ערך השקעה בחברה כלולה
*-	*-	-	-	-	הפסד ממימוש בניינים וציוד
(49)	(20)	(32)	(12)	(8)	מסים נדחים, נטו
7	3	3	1	2	שינויים בהפרשות והתחייבויות לעובדים
1	*-	*-	*-	*-	שיערוך פיקדונות בתאגידים בנקאיים
(2) 63	(2) 63	-	(2) 63	-	הטבות שנתקבלו מבעל שליטה
(10)	(8)	*-	(3)	(5)	הפסד (רווח) שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך
13	4	1	2	1	התאמות בגין הפרשי שער
שינויים בנכסים שוטפים					
(2,051)	(1,161)	1,699	123	(266)	שינוי בחיובים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו
(66)	(64)	61	(28)	46	שינוי בנכסים אחרים, נטו ⁽¹⁾
שינויים בהתחייבויות שוטפות					
316	(81)	(1,054)	(164)	700	שינוי בזכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו
3	4	1	4	(4)	הפרשי צבירה שנכללו בפעילות השקעה ומימון
58	69	(15)	(4)	(76)	שינוי בהתחייבויות אחרות, נטו ⁽¹⁾
(1,209)	(981)	946	72	541	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) שוטפת

- * סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.
- (1) השינוי בנכסים אחרים נטו והתחייבויות אחרות נטו, לתקופה של שלושה חודשים ושישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020 כולל שינוי בגין נכס זכות שימוש והתחייבויות לחכירה, בהתאמה, ראה ביאור 1.ג.2.
- (2) ראה ביאור 5.ב.1.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי המזומנים (המשך)

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 מבוקר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 בלתי מבוקר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בלתי מבוקר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 בלתי מבוקר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בלתי מבוקר	
					תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(146)	(88)	(80)	(55)	(47)	רכישת בניינים וציוד
(1)	(1)	*-	(1)	*-	רכישת מניות בחברה כלולה
(20)	(12)	(1)	*-	(1)	רכישת ניירות ערך
(456)	(456)	-	-	-	צירוף עסקים תחת אותה שליטה
*-	*-	-	-	-	תמורה מממוש בניינים וציוד
(7)	(1)	(4)	*-	(3)	הפקדת פיקדונות בבנקים
7	1	4	*-	4	משיכת פיקדונות מבנקים
(524)	(231)	(106)	(121)	78	שינוי באשראי למחזיקי כרטיס ולבתי עסק, נטו
(1,147)	(788)	(187)	(177)	31	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) השקעה
					תזרימי מזומנים מפעילות מימון
(867)	(867)	(73)	-	-	תשלום דיבידנד לבעלי המניות
1,070	1,070	-	1,070	-	הנפקת אגרות חוב סחירות
-	-	(120)	-	(120)	פדיון אגרות חוב סחירות
2,267	1,676	(656)	(929)	(771)	אשראי מתאגידים בנקאיים ואחרים, נטו
2,470	1,879	(849)	141	(891)	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) מימון
114	110	(90)	36	(319)	עלייה (ירידה) במזומנים
98	98	199	170	428	יתרת מזומנים לתחילת תקופה
(13)	(4)	(1)	(2)	(1)	השפעת תנועות בשער חליפין על יתרות המזומנים
199	204	108	204	108	יתרת מזומנים לסוף תקופה
					ריבית, מסים ודיבידנדים ששולמו ו/או התקבלו
422	200	244	102	123	ריבית שהתקבלה
46	16	28	9	16	ריבית ששולמה
1	1	1	1	1	דיבידנדים שהתקבלו
169	75	33	44	*-	מסים על ההכנסה ששולמו
14	14	25	-	-	מסים על ההכנסה שהתקבלו
					נספח א' - פעולות השקעה ומימון שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים
13	12	3	*-	3	רכישת בניינים וציוד כנגד התחייבות לספקים

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ישראלכרט בע"מ ("החברה" או "ישראלכרט") נוסדה בישראל בשנת 1975. החברה פועלת בתחומי ההנפקה (ותפעול ההנפקה) והסליקה של כרטיסי חיוב המותגים "Mastercard", "ישראלכרט", "American Express" ו-"Visa" וכן בתחום המימון. במועד בו חדל בנק הפועלים לשלוט בחברה, החל מיום 9 במרץ 2020, חדלו החברה, יורפוי ופרימיום אקספרס, מלהיות 'תאגיד עזר', כמשמעות מונח זה בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ("תאגיד עזר" ו-"חוק הבנקאות רישוי", בהתאמה), ולהבנת החברה, החל מאותו מועד לא חלות עליהן עוד הוראות חוק הבנקאות רישוי החלות על תאגיד עזר, אך הן ממשיכות להיות כפופות לפיקוחו של הפיקוח על הבנקים בקשר עם, בין היתר, פעילותן כ-'חברות כרטיסי אשראי' וכ-'סולק', ראה סעיף ב.2 להלן.

תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים של החברה ליום 30 ביוני 2020 כוללת את אלה של החברה ושל החברות הבנות שלה ("קבוצה") וכן את זכויות החברה בחברות כלולות. תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים אלה אינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא את תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה יחד עם הדוחות הכספיים השנתיים של החברה והביאורים הנלווים להם לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 שנחתמו ביום 3 במרץ 2020 ("דוחות כספיים לשנת 2019").

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, פרסום תמצית הדוחות הכספיים ביניים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד. תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים אושרה לפרסום על-ידי דירקטוריון החברה ביום 11 באוגוסט 2020.

ב. אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. היפרדות החברה מבנק הפועלים

בחודש אפריל 2019, כחלק מהיערכות ליישום החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2017 ("חוק שטרומ"), הוצעו מניותיה של החברה לראשונה לציבור במסגרת הצעת מכר של חלק ממניות החברה שהוחזקו באותו מועד בידי בנק הפועלים, וזאת על-פי הודעה משלימה (מתקנת) שפרסמו בנק הפועלים והחברה ביום 4 באפריל 2019 מכוח תשקיף להשלמה מיום 10 במרץ 2019 (כפי שתוקן בתיקון תשקיף מיום 2 באפריל 2019) ("התשקיף", "ההודעה המשלימה" ו-"הצעת המכר", לפי העניין). עם השלמת הצעת המכר הפכה החברה לחברה ציבורית ומניותיה החלו להיסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ ("הבורסה") והחל מאותו מועד (ועד ליום 9 במרץ 2020) שיעור אחזקתו של בנק הפועלים בחברה ירד מכ-98.2% לכ-33%.

ביום 2 בפברואר 2020, פרסם בנק הפועלים דיווח מידי ("דיווח הבנק"), לפיו במסגרת השלמת ההיפרדות של בנק הפועלים מהחברה, כנדרש בחוק שטרומ, אישר דירקטוריון בנק הפועלים, ביום 2 בפברואר 2020, את החלוקה של מלוא יתרת מניות החברה שהוחזקו על-ידי בנק הפועלים (66,009,318 מניות רגילות), כדיבידנד בעין לבעלי מניות בנק הפועלים ("החלוקה"). על-פי דיווח בנק הפועלים, המניות שחולקו משוחררות מחסימה, המועד הקובע ויום האקס חלו ביום 5 במרץ 2020, ותאריך חלוקת הדבידנד בעין היה ביום 9 במרץ 2020. כמו-כן, על-פי דיווח בנק הפועלים, בהתחשב בכך שהחלוקה הייתה עשויה להביא לכך שבעלי מניות מסוימים של בנק הפועלים יחזיקו מיד לאחר החלוקה במניות החברה בשיעור המצריך היתר מנגיד בנק ישראל (מעל 5%) או תיקון היתר שבידם, מסר בנק ישראל לבנק הפועלים, כי הוא לא יזום ולא ימליץ על נקיטת אמצעי אכיפה כנגד בעלי מניות בנק הפועלים שכתוצאה מהחלוקה יחזיקו במניות החברה בשיעור העולה על 5% או על השיעור שהותר להם בהיתר מנגיד בנק ישראל, בכפוף למכירת ההחזקות העודפות בתוך שישה (6) חודשים ממועד החלוקה בפועל ובכפוף לתנאים ומגבלות על רכישת אמצעי שליטה נוספים בחברה ועל שימוש בזכויות הנלוות לאמצעי השליטה העודפים. במועד השלמת החלוקה, חדל בנק הפועלים מלהחזיק במניות החברה.

בנוסף, יצוין, כי כחלק מהיערכות ליישום חוק שטרומ, רכשה החברה עוד בחודש מרץ 2019 מבנק הפועלים, את מלוא הון המניות של פרימיום אקספרס וזאת בתמורה ל-456 מיליון ש"ח.

ביאור 1 (המשך)

ב. אירועים בתקופת הדוח (המשך)

2. רישיון סולק

ביום 28 בינואר 2020, העניק הפיקוח על הבנקים לחברה ולכל אחת מחברות כרטיסי האשראי האחרות בקבוצה: יורופיי ופרימיום אקספרס, רישיון סולק על-פי סעיף 36א לחוק הבנקאות רישוי ("הרישיון הקבוע").

בהתאם לרישיון הקבוע, ישראלכרט תהא רשאית לעסוק, בין היתר, בתחומי הפעילות הבאים: הנפקה, סליקה ותפעול של כרטיסי חיוב או אמצעי תשלום; מתן אשראי (למעט אשראי לדיור); ניהול ותפעול מועדוני לקוחות ותכניות נאמנות של לקוחות ישראלכרט; ניטור וניתוח דאטה פיננסית וניהול סיכונים; מתן שירותים ללקוחות ישראלכרט אגב רכישת מוצרים; ניהול חשבון תשלום; שיווק ומכירת ביטוח וכן שיווק פוליסות חיסכון קופות גמל להשקעה (ללא סיכוני חיתום), בכפוף לקבלת רישיון על-פי כל דין, אשר נכון למועד חתימת הדוח, אין וודאות בנוגע למועד בו יינתן, ככל שיינתן; וכל פעילות אחרת הנלווית לתחומי הפעילות האמורים או הנדרשת לשם ביצועם. כמו-כן הותר לחברה להמשיך ולשלוט בכל אמצעי השליטה בחברות הקבוצה:³³ יורופיי, פרימיום אקספרס, ישראלכרט מימון בע"מ ("ישראלכרט מימון"), צמרת מימונים בע"מ ("צמרת מימונים"), גלובל פקטורינג בע"מ ("גלובל פקטורינג") וישראלכרט (נכסים) 1994 בע"מ ("ישראלכרט נכסים").

תחילת פעילותה של ישראלכרט בעיסוקים המותרים על-פי הרישיון הקבוע, שאינם מותרים לתאגיד עזר (כהגדרתו בחוק הבנקאות רישוי), כגון: תחום הביטוח, מותרת החל מהמועד בו חדלה להיות תאגיד עזר (ראה לעיל לעניין חלוקת יתרת מניות החברה שהוחזקו על-ידי בנק הפועלים, כדיבידנד בעין, אשר עם השלמתה חדלה החברה מלהיות תאגיד עזר). בנוסף, תחילת פעילותה בחלק מתחומי העיסוק כפופה למתן הודעה למפקח על הבנקים על השלמת ההיערכות ליישומם ופירוט האמצעים שנקטו לזיהוי הסיכונים בפעילות, ניהולם ובקרתם ולאיי התנגדות הפיקוח בתוך פרק זמן שנקבע.

כמו-כן, בין היתר נקבעו הכללים לענין הרחבת עיסוקים מעבר לכלול ברישיון הקבוע, כניסת החברה לתחומי פעילות חדשים או לשליטה או החזקה בשיעור העולה על 20% מאמצעי השליטה בתאגיד שעיסוקיו אינם מפורטים ברישיון הקבוע.

3. השלום דיבידנד

ביום 3 במרץ 2020 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסכום של 73.2 מיליון ש"ח, על בסיס הדוחות הכספיים של החברה לשנת 2019, ואשר שולם בפועל ביום 22 במרץ 2020.

4. השפעות התפשטות מגיפת ה-"קורונה"

החל מהרבעון הראשון של שנת 2020 (ולמועד חתימת הדוח), עקב התפשטותה של מגיפת ה-"קורונה", ננקטו במרבית מדינות העולם, ובהן ישראל, אמצעים שונים לצמצום החשיפה למגיפה, לרבות מגבלות תנועה (מקומיות ובינלאומיות) והתקהלות, קביעת הנחיות לבידוד וסגר, סגירת עסקים, מקומות בילוי ופנאי וכדומה, אשר שונו מעת לעת, בין היתר כתגובה לרמת התחלואה בציבור ו/או השפעות נקיטת האמצעים על כלכלת אותן מדינות. ככלל להתפרצות המגיפה והתפשטותה ולנקיטה באמצעים לצמצום החשיפה כאמור, השפעות שליליות משמעותיות על הכלכלה העולמית (והישראלית), וכתוצאה מכך גם השפעות שליליות משמעותיות על ענפי פעילותה של הקבוצה כמתואר להלן.

התפשטות מגיפת ה-"קורונה" בעולם ובישראל והתפשטותו החוזרת, מעוררות רמה גבוהה של אי וודאות במגוון אספקטים לרבות כלכליים, בריאותיים וחברתיים.

עם התפרצות המגיפה בישראל במהלך חודש פברואר 2020, הודיעה הממשלה על צעדי ריחוק חברתי מתגברים, לרבות סגר משמעותי בין התאריכים 1 באפריל 2020 ועד 19 באפריל 2020, אשר בין יתר הגורמים הובילו לעלייה ניכרת בשיעורי האבטלה במשק, מרמה של כ-4% עובר לפרוץ המגיפה לרמה של כ-26% בסוף חודש אפריל (רמת השיא בתקופת הדוח). בהתאם לתחזית בנק ישראל³⁴ שיעור האבטלה בסוף שנת 2020 יעמוד על כ-9% (בתרחיש הבסיסי).

למועד חתימת הדוח, קיים חוסר וודאות לעניין עיתוי והיקף ההחזרה למקומות העבודה של עובדים רבים במשק שנשלחו לחל"ת ו/או פוטרו, גם עסקים רבים שחידשו את פעילותם לא החזירו לעבודה את כלל עובדיהם ופעילותם הכלכלית לא חזרה

³³ "הקבוצה" או "קבוצת ישראלכרט" בתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים ליום 30 ביוני 2020 - משמעם ישראלכרט בע"מ ביחד עם החברות המוחזקות המהותיות שלה.

³⁴ על-פי הודעה לעיתונות של בנק ישראל מיום 6 ביולי 2020 שכותרתה: "התחזית המקרו-כלכלית של חטיבת המחקר, יולי 2020".

באופן מלא לרמתה טרום פרוץ המשבר. בשים לב להשפעות המשבר כאמור נוקטת הממשלה במספר פעולות כלכליות אשר נועדו לתמרץ ולתמוך בכלכלה ובכוח הקניה כגון הרחבת הזכאות לדמי אבטלה בהתאם לתכנית "רשת ביטחון כלכלית - 2020-2021" שפורסמה ברשומות, בחודש יולי 2020.

החל מיום 20 באפריל 2020, עם כניסתם לתוקף, באופן הדרגתי, של צעדי הקלות בתקנות החירום ונקיטת פעולות מצד הרשויות להחזרת המשק באופן מדורג לפעילות עסקית וכלכלית רגילה, ולמועד חתימת הדוח, נמצא המשק הישראלי במסלול הדרגתי של חזרה לפעילות עסקית, וזאת כתלות בהחלטות הממשלה בדבר היקפן של מגבלות בשים לב, בין היתר, להתפתחות מצב התחלואה במגיפה והתפשטותה בקרב האוכלוסייה. הערכותיה של החברה אודות השפעות מגיפת הקורונה על פעילותה ותוצאותיה, נערכו על-פי מספר הנחות בסיס אשר נלקחו בחשבון על-ידי החברה ביחס לפרמטרים כגון שיעור האבטלה במשק והשינוי בצריכה הפרטית, אשר הוערך על-ידי החברה שיעמדו בסוף שנת 2020 בשיעור דומה במהותו לשיעור תחזית בנק ישראל כאמור לעיל וכפועל יוצא מכך הוערך, כי התנהגות צרכנית בתחום התשלומים והאשראי והיקפי שיעורי מחזורי ההנפקה והסליקה בבתי העסק, יהיו נמוכים מתקופות מקבילות אשתקד.

במהלך תקופת הדוח ועד חתימתו, נקטה הקבוצה בפעולות שונות שמטרתן לצמצם את השפעת הפגיעה של מגיפת הקורונה על הקבוצה, ולהבטיח את המשך פעילותה התקינה ואת בריאותם של עובדיה, ובכלל זה המשך מתן שירותים רציף ללקוחותיה במגזרי הפעילות השונים. בהיותה 'מפעל חיוני' (ראה ביאור 6.2.ג.9 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020) פועלת החברה במהלך המגיפה במתכונת מותאמת, בניהול צוות חירום מיוחד האחראי על האספקטים השונים הרלוונטיים להתמודדות עם המגיפה, תוך צמצום ככל האפשר של מספר העובדים השוהים בו-זמנית במשרדי החברה בהתאם לדרוש לצורך הבטחת פעילותה החיונית ושמירת בריאותם של העובדים, ותוך שמירת קשר רציף עם העובדים ויישומם של פתרונות טכנולוגיים המאפשרים לרוב המכריע מהעובדים המועסקים בתקופת המגיפה לבצע משימות שוטפות מהבית. פעילות החברה במהלך תקופת המגיפה והמגבלות בגינה נעשת תוך עמידת החברה בתקנות שעת חירום לצמצום התפשטות מגיפת הקורונה, בהוראות הנחיות משרד הבריאות, בשים לב להקלות רגולטוריות והנחיות בנק ישראל ויתר התקנות המחייבות. כמו-כן, יישמה החברה צעדים רלוונטיים להבטחת המשכיות עסקית בהתאם לתכניות החברה (בהתאמות ככל שגדרשו) להתמודדות עם מצבי חירום בתרחישים שונים, שייעודם הבטחת המשך מתן שירות בערוצים השונים. לפרטים אודות הוראות רגולטוריות שונות החלות על החברה ופעילותה ושעניינן מגיפת הקורונה, ראה ביאור 6.2.ג.9 ו-7.2.ג.9 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

להלן פרטים אודות ההשפעות העיקריות של מגיפת ה-"קורונה" על מגזרי פעילות החברה במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020 ועד סמוך למועד חתימת הדוח:

מגזר ההנפקה ומגזר הסליקה

החל מהמחצית השנייה של חודש פברואר 2020, נוכח התפרצותה של מגיפת ה-"קורונה" בישראל ובעולם, חל קיטון בפעילות הקבוצה במגזרי ההנפקה והסליקה לעומת התקופות המקבילות בשנים קודמות. כמוצג בגרף להלן, הירידה המשמעותית בהיקפי העסקאות החלה עם כניסתן לתוקף של הגבלות הממשלה על הפעילות במשק (החל מיום 16 במרץ 2020) והחריפה עם כל גל הגבלות נוסף. בהתאם, בתקופה שבין ה-1 לאפריל 2020 ועד ה-19 באפריל 2020, אשר התאפיינה בסגר משמעותי שהטילה ממשלת ישראל על המשק, חלה גם הירידה המשמעותית ביותר בהיקפי העסקאות לעומת שנה קודמת (עד כדי צמצום כמעט מוחלט של היקפי הפעילות בתחומים מסוימים). החל מיום 20 באפריל 2020 עם כניסתם לתוקף, באופן הדרגתי, של צעדי הקלות בתקנות החירום ונקיטת פעולות מצד הרשויות להחזרת המשק לפעילות עסקית וכלכלית רגילה, ולמועד חתימת הדוח, ניכרת התאוששות בהיקפים משתנים במחזורי פעילות במגזרי ההנפקה והסליקה בחלק מהענפים, בהתאם למתווה חזרת המשק לפעילות על-פי תחום הפעילות הרלוונטי. בפעילות מגזרי ההנפקה והסליקה, עם פרוץ המגיפה ועד בסמוך למועד חתימת הדוח, עיקר השפעות המגיפה באו לידי ביטוי בתחומים מסוימים, כגון: תיירות, תעופה, תרבות, נופש, פנאי ומסעדות, אשר בהם השפעות המגיפה (ובכללן המגבלות ותקנות החירום שהוטלו) הביאו לקיטון בהיקפי פעילות התשלומים בעוצמה משתנה אך מהותית ואף מהותית מאוד לפי העניין (עד כדי צמצום כמעט מוחלט של הפעילות בחלק מהתחומים בתקופת שיא המגיפה והמגבלות).

מנגד, למועד חתימת הדוח, חל גידול בעיקר בפעילות מגזרי ההנפקה והסליקה הקשורה לתחום המזון ומוצרי צריכה אחרים כגון מוצרי חשמל ואלקטרוניקה לעומת תקופה מקבילה אשתקד. בהתאם, למועד חתימת הדוח קיימים תחומים אשר רמת מחזורי הפעילות בהם קרובה אך פחותה מרמתה ערב פרוץ המגיפה (כגון: הלבשה, הנעלה ודלק), בעוד שבתחומי פעילות

מסוימים אחרים ההתאוששות טרם באה לידי ביטוי או באה לידי ביטוי בשיעורים נמוכים (כגון תרבות, תיירות חוץ ותעופה) ורמת מחזורי הפעילות בהם רחוקה מרמתה ערב פרוץ המגיפה.

מגזר המימון

התפשטות מגיפת ה-"קורונה", הירידה בהיקפי הפעילות הכלכלית במשק, העלייה בשיעור האבטלה והמגבלות שמטילות הרשויות בישראל כפי שפורטו לעיל, עלולות להוביל לפגיעה בהכנסה של לקוחות הקבוצה, וביחד עם הקלות שהוחלו על הליכי פשיטת רגל בהתאם לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי תשע"ח-2018, עלולות גם לפגוע ביכולת הגבייה של החברה. לכל אלה השפעה מהותית על פעילות מגזר המימון של הקבוצה במהלך המגיפה ועד בסמוך למועד חתימת הדוח.

בתקופה שבין המחצית השנייה של חודש מרץ 2020 ועד למועד חתימת הדוח, השפעותיה העיקריות של המגיפה על תחום זה באות (ועשויות לבוא בתקופות נוספות) לידי ביטוי בעיקר בגידול בהפרשות להפסדי אשראי קבוצתיות ופרטניות לאור עלייה בסיכון האשראי של חלק מלקוחות הקבוצה ועלייה בסיכון לכשל תמורה בענפים שפעילותם נפגעה בצורה מהותית יותר בעקבות התפשטות המגיפה (כגון תיירות, פנאי וכו'), בגידול בהיקף המחיקות בעקבות סגירתן של לשכות ההוצאה לפועל במהלך תקופת הסגר ובקישון במכירות האשראי. השפעות כאמור בתקופות עתידיות אינן וודאיות והנהלת החברה התחשבה בחוסר הודאות האמור בעת קביעת אומדן שיעורי ההפרשה להפסדי אשראי כמפורט להלן.

כמו-כן, בשים לב לנסיבות המגיפה, הערכות ואומדני החברה בגינן, בחישובי ההפרשה להפסדי אשראי שנכללו ברבעונים הראשון והשני של שנת 2020 חלו שינויים מהותיים ביחס לאומדנים ששימשו לצרכי הדוחות השנתיים לשנת 2019. הגידול בשיעורי ההפרשה להפסדי אשראי, משקף את הגידול המוערך בהפסדי האשראי הפוטנציאליים. מרבית הגידול בהפרשה להפסדי אשראי בא לידי ביטוי כבר ברבעון הראשון לשנת 2020. אולם, על מנת לשקף את ההרעה בתחזית המקרו כלכלית נכון למועד חתימת הדוח כתוצאה מהמשך השפעתו השלילית של משבר הקורונה על הפעילות הכלכלית במשק ובעיקר צפי לעלייה בשיעור האבטלה במשק וצפי לירידה בצריכה הפרטית לשנת 2020 ושנת 2021, הגדילה החברה גם במהלך הרבעון השני של שנת 2020 את ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי כדי לשקף את הגידול האפשרי בהפסדי האשראי הפוטנציאליים, ובהתאם גדל גם יחס הכיסוי ליום 30 ביוני 2020. לאורך תקופת המשבר בחנה החברה מספר תרחישים הקשורים עם השפעתה של המגיפה על המשק וההשפעה הנגזרת בכל הנוגע להפרשה הצפויה בתיק האשראי, בעיקר על בסיס פרמטרים איכותיים כגון שיעור האבטלה, שינוי בצריכה הפרטית וקצב חזרת המשק לפעילות. יצוין כי קיימת רמה גבוהה של אי וודאות המחייבת שיקול דעת משמעותי בהערכת הפסדי האשראי הצפויים. הבאה לידי ביטוי ביתר שאת בנסיבות המגיפה.

על רקע אי הוודאות הרבה, קיימת אפשרות שהפסדי האשראי יתפתחו באופן שונה מהערכות החברה ובין היתר יתכן ויגדלו במהלך הרבעונים הבאים של שנת 2020, אף מעבר להערכות החברה, אך למועד חתימת הדוח אין ביכולתה של החברה להעריך מתי ובאיזו מידה, בין היתר כתלות בצעדים הננקטים על-ידי הממשלה ובנק ישראל בקשר עם המגיפה, המשך התפתחותה וחומרתה של המגיפה בעתיד והשפעותיה הכוללות על החברה והכלכלה. לאורך זמן, ככל שיעמוד לרשות החברה מידע נוסף לגבי מצב הלווים וסיכויי הגבייה בלווים הבעייתיים, אומדני ההשפעה יעודכנו בהתאם.

5. מענק היפרדות

בהמשך לאמור בביאור 22 ו. לדוחות הכספיים לשנת 2019, בעניין תשלום מענק ההיפרדות. בחודש אפריל 2020 שולמה המחצית השנייה של מענק ההיפרדות לעובדי החברה, וכן שליש מתוך המחצית השניה לנושאי משרה בכירה ועובדים בכירים נוספים. במהלך חודש יוני 2020 שילם בנק הפועלים לחברה את המחצית השניה של חלקו במענק ההיפרדות.

ביאור 2 - כללי דיווח ועיקרי המדיניות החשבונאית

המדיניות החשבונאית של החברה בתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים אלה, הינה המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים של החברה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 שנחתמו ביום 3 במרץ 2020.

א. עקרונות הדיווח הכספי

תמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים של החברה ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית (US-GAAP) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

ב. שימוש באומדנים

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים

החל מיום 1 בינואר 2020 מיישמת החברה הוראות ותקנים חשבונאיים חדשים בנושאים המפורטים להלן:

1. דיווח של תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות.
2. עדכון תקינה 15-2018 בקודיפיקציה בדבר הטיפול בעלויות הטעמה בהסדרים של שרותי מחשב ענן.
3. דגשים פיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות ודיווח לציבור לאור מגיפת הקורונה.

להלן תיאור מהות השינויים שננקטו במדיניות החשבונאית בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה.

1. דיווח של תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות

ביום 1 ביולי 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידי בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות, אשר מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא חכירות ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בנושא 842 בקודיפיקציה בדבר "חכירות".

תמצית עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידי בנקאיים וחכ"א בעקבות יישום נושא 842 בקודיפיקציה כאמור בחוזר, הינם בין היתר: תאגידי בנקאיים וחכ"א שחוכרים נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים, יכירו בהם במאזן, גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית; בעסקאות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס זכות שימוש (Right of Use) שמשקף את הזכות של התאגיד להשתמש בנכס החכור, ומנגד תירשם התחייבות בגין חכירה תפעולית; בכפוף לכך שמתקיימים תנאים מסוימים שפורטו בנושא 842 בקודיפיקציה.

ההוראה החדשה יושמה החל מיום 1 בינואר 2020 בדרך של יישום למפרע מתואם, תוך זקיפת ההשפעה המצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים במועד היישום לראשונה.

בעת היישום לראשונה, אימצה החברה את ההוראות החדשות ופעלה בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב באותם נושאים, בשינויים המתחייבים. החברה לא ביצעה תיקון למפרע של מספרי השוואה.

ביאור 2 - כללי דיווח ועיקרי המדיניות החשבונאית

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים (המשך)

1. דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות (המשך)

כמתאפשר בהוראות המעבר של התקן, בחרה החברה ביישום הקלות המעבר הבאות:

- לשמר את ההערכות בדבר זיהוי קיומה של חכירה וסיווגה כחכירה תפעולית או מימונית בנוגע לכל ההסכמים הקיימים למועד היישום לראשונה.

- להשתמש באפשרות ל"ראייה לאחור" (hindsight) לצורך קביעת תקופת החכירה אם חוזה כולל אופציות הארכה או ביטול ולהערכת ירידת ערך של נכסי זכות השימוש.

בהתאם להוראות החדשות, עבור הסכמים שבהם החברה היא החוכר, במועד ההכרה לראשונה הכירה החברה בהתחייבות בסכום השווה לערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים במהלך תקופת החכירה ובמקביל הכירה בנכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין חכירה.

כמו-כן, כמתאפשר בהוראות התקן, בחרה החברה ביישום ההקלות הבאות:

- להשתמש בהקלה הפרקטית שלא להפריד רכיבים שאינם חכירה, כגון שירותים או תחזוקה, מרכיבי חכירה, אלא לטפל בהם כרכיב חכירה יחיד.

- להשתמש בהקלה הפרקטית לפיה חכירות לטווח קצר של עד שנה מטופלות באופן בו דמי החכירה נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה, ללא הכרה בנכס זכות שימוש ו/או התחייבות בגין חכירה בדוח על המצב הכספי.

- להחיל את הוראות התקן על תיק חכירות בעל מאפיינים דומים (מבחינת הגודל וההרכב), בגינם החברה צופה באופן סביר כי היישום של מודל החכירה לתיק לא יהיה שונה מהותית מיישום המודל עבור כל חכירה הכלולה בתיק בנפרד.

ליום 1 בינואר 2020 וליום 30 ביוני 2020 לחברה ובחברות הבנות שלה מספר התקשרויות שלא ניתנות לביטול, הכוללים בעיקר הסכמי חכירה של נדל"ן המשמשים לפעילות העסקית הרגילה של החברות. התקשרויות אלה הינן לתקופות זמן ארוכות (על-פי רוב 5-10 שנים) בתוספת אופציה להארכתן.

יישום ההוראות החדשות הביא לגידול בסך של כ-128 מיליוני ש"ח ביתרת נכסי זכות השימוש, ולגידול מקביל בסך של כ-128 מיליוני ש"ח ביתרת ההתחייבויות בגין חכירה ליום 1 בינואר 2020. בדוח רווח הפסד רשמה החברה הוצאות חכירה שוטפות לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2010 בסך של כ-4 וכ-8 מיליוני ש"ח בהתאמה. עם זאת, ליישום ההוראה החדשה לא הייתה השפעה מהותית על דוח רווח והפסד.

בהתאם למתכונת הדיווח כפי שנקבעה בהוראות הדיווח לציבור, החברה הכירה בנכסי זכות שימוש בגין חכירות תפעוליות בסעיף "נכסים אחרים" ובהתחייבויות בגין חכירות תפעוליות בסעיף "התחייבויות אחרות".

כמו-כן, יישום ההוראות החדשות הביא לירידה בשיעור ההון העצמי רובד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ-0.1% ליום 1 בינואר 2020, זאת כתוצאה משקלול נכסי הסיכון בגין נכסי זכות שימוש הנובעים מחכירות תפעוליות שהוכרו במאזן בשיעור של 100%.

ביאור 2 - כללי דיווח ועיקרי המדיניות החשבונאית

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים (המשך)

2. עדכון תקינה ASU 2018-15 בדבר הטיפול בעלויות הטמעה בהסדרים של שירותי מחשוב ענן

ביום 29 באוגוסט 2018, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB"), את ASU 2018-15 בדבר הטיפול החשבונאי בעלויות הטמעה (Implementation Costs) בהסדרים של שירותי מחשוב ענן (cloud computing - CCA arrangements), המהווה תיקון לתת נושא 40-350 בקודיפיקציה בדבר תוכנות לשימוש עצמי.

בהתאם לעדכון זה, עלויות שהתהוו לצורך הטמעה של הסדרים של שירותי מחשוב ענן (כגון: עלויות התאמת התוכנה לצרכי הלקוח) ידחו או ייוקפו לרווח או הפסד באותו האופן שבו הן היו מטופלות בהתאם להוראות בדבר תוכנות לשימוש עצמי.

בנוסף, במסגרת העדכון נקבע, בין היתר, כדלקמן: עלויות ההטמעה הנדחות יופחתו לרווח או הפסד בהתאם לתקופה החוזית של ההסדר הכוללת תקופת הארכה. עלויות ההטמעה הנדחות יהיו כפופות להוראות בדבר ירידת ערך באופן זהה לנכסי תוכנה לשימוש עצמי; העלויות הנדחות יוצגו במאזן, בדוח רווח או הפסד ובדוח על תזרימי המזומנים באותה שורה שבה נרשמות העמלות המשולמות הקשורות להסדרים של מחשוב הענן; וכן לקוחות של הסדרי מחשוב ענן והסדרי רישיון תוכנה יהיו כפופים לדרישות גילוי כמותיות ואיכותיות חדשות החלות בקשר לעלויות הטמעה כאמור.

הוראות התיקון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מתקופות השנתיות והביניים המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2019. אימוץ מוקדם אפשרי, לרבות בתקופת ביניים. בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום באופן של מכאן ואילך או בחלופה של יישום למפרע.

ליישום ההוראה לא הייתה השפעה מהותית על דוחותיה הכספיים של החברה.

3. דגשים פיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות ודיווח לציבור לאור משבר מגיפת הקורונה

ביום 21 באפריל 2020, פרסם בנק ישראל מכתב בנושא "אירוע נגיף הקורונה – דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור".

לנוכח התפרצות מגיפת הקורונה והשלכותיה האפשריות על הכלכלה בישראל ובעולם, אומצו על-ידי הפיקוח על הבנקים הנחיות והקלות שניתנו על-ידי רשויות הפיקוח בארה"ב ונכללו מספר הנחיות לעניין טיפול חשבונאי וביניהם:

שינויים בתנאי הלוואות

כאשר תאגיד בנקאי או סולק פועלים כדי לייצב לווים שאינם בפיגור בהלוואות הקיימות שלהם, בין אם הפעולה מבוצעת מול לווה בודד ובין אם היא מבוצעת במסגרת תכנית ללווים תקינים שנתקלים בבעיות פיננסיות או תפעוליות בטווח הקצר מאירוע מגיפת הקורונה,³⁵ ככלל פעולה זו לא תיחשב לארגון מחדש של חוב בעייתי. בפרט תאגיד בנקאי או סולק רשאים להניח שלווים אינם בקשיים פיננסיים במועד השינוי, ולכן לא נדרש לערוך ניתוח נוסף בנפרד לכל שינוי בתנאי הלוואה הנכללת בתכנית כדי לקבוע האם השינוי הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי, אם מתקיימים כל התנאים הבאים:

- השינוי בוצע בשל אירוע מגיפת הקורונה;

- הלווה לא היה בפיגור במועד שבו יושמה התכנית לשינוי התנאים;

- השינוי הינו לזמן קצר (למשל 6 חודשים).

קביעת מצב הפיגור

לעניין חובות אשר לא היו לפני כן בפיגור, וניתנה להם דחייה בשל אירוע מגיפת הקורונה, החברה אינה נדרשת לסווג חובות כאמור, כחובות בפיגור בשל הדחייה.

³⁵ לענין זה ראה גם חוזר בנק ישראל – הממונה על שיתוף בנתוני אשראי מחודש מאי 2020, שכותרתו "סימון קוד הערה" עסקה המסומנת בשל אירוע על-פי הנחיות הממונה", לענין סימון בדבר אירוע מגיפת הקורונה בדיווחים בקשר לחוק נתוני אשראי, בהתאם למפורט בחוזר האמור.

ביאור 2 - כללי דיווח ועיקרי המדיניות החשבונאית

- ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים (המשך)
 3. דגשים פיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות ודיווח לציבור לאור משבר מגיפת הקורונה (המשך)

סיווג חובות בעייתיים, לרבות חובות פגומים שאינם ציבוריים הכנסות ריבית, ומחיקות חשבונאיות

בהתאם למכתב בנק ישראל, כאמור לעיל, על החברה לפעול על-פי הוראות הדיווח לציבור ועל-פי המדיניות החשבונאית הפנימית שלה על מנת לקבוע אם הלוואות ללווים עם קשיים צריכות להיות מדווחות כחובות בעייתיים, לרבות כהלוואות פגומות שאינן צוברות ריבית. על החברה להפעיל שיקול דעת בסיווג הלוואות ללווים שהושפעו מאירוע מגיפת הקורונה. בכל מקרה, במהלך התקופה של הסדרים לזמן קצר כאמור, הלוואות אלה, ככלל, לא ידווחו כהלוואות פגומות שאינן צוברות ריבית. ככל שנצבר מידע חדש המצביע על ירידה בסיכויי הפירעון של הלוואה ספציפית על החברה לפעול בהתאם להוראות הדיווח ולסווג את החוב כבעייתי או כמחיקה בהתאם לעניין.

במסגרת ההתמודדות עם מגיפת הקורונה, ובהמשך לדגשים הפיקוחיים האמורים לעיל, לגבי טיפול חשבונאי בחובות, ביצעה החברה במהלך התקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 שינויים בתנאיהם של חובות וביניהם דחייה במועדי תשלום והארכות של תקופות לפירעון, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי. למידע נוסף אודות מספר החוזים ויתרת החובות בגינם בוצעו שינויים אלו ואשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, ראה ביאור 2.ג.5. בהמשך דוח זה בדבר "מידע נוסף על חובות ששונו תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי מגיפת הקורונה, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי". כמו-כן, ראה ביאור 4.ב.1 בדבר השפעות התפשטות מגיפת הקורונה.

ד. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות

בחודש מרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב – הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות". בהתאם למכתב נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושאים: הפרשות להפסדי אשראי; מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים נגזרים ופעילויות גידור; וכן הכירות. היישום לראשונה יבוצע בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללים בארה"ב.

המכתב מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL – Current Expected Credit Losses), אשר פורסם במסגרת עדכון תקינה 2016-13 ASU. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד, באמצעות הקדמת רישום הפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אנוני המחזוריות בהתנהגות הפרשות להפסדי אשראי, שתומך בתגובה מהירה יותר של בנקים וחברות כרטיסי אשראי להידרדרות באיכות האשראי של לווים, ולחיזוק הקשר בין ניהול סיכוני האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים, תוך התבססות על שיטות ותהליכים קיימים.

עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של חברות כרטיסי האשראי בעקבות יישום כללים אלה, הינם בין היתר: ההפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה; באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים; יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי; וכן הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות.

בחודש יולי 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה בדבר "יישום כללי חשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפסדי אשראי צפויים", אשר כוללת שילוב של הכללים החדשים בהוראות הדיווח לציבור, דחיית מועד היישום לראשונה של הכללים החדשים ליום 1 בינואר 2022 וריצה במקביל החל מיום 1 בינואר 2021. כמו-כן, בחודש יולי 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת "קובץ שאלות ותשובות בנושא יישום הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים" אשר נועד לסייע לתאגידי הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בתהליך ההיערכות ליישום הכללים החדשים. ככלל, הכללים החדשים יישומו באמצעות רישום בעודפים במועד היישום לראשונה של ההשפעה המצטברת של יישום כללים אלה.

ביאור 2 - כללי דיווח ועיקרי המדיניות החשבונאית

ד. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

1. הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות (המשך)

החברה נערכת ליישום המכתב. ההיערכות כוללת, בין היתר, מיפוי ההשלכות האפשריות של ההוראות החדשות על עסקי החברה ועל דיווחיה הכספיים, וכן התאמת השיטות, הכלים והתהליכים הנהוגים היום לניהול סיכוני האשראי ולגיבוש אומדן ההפרשה להפסדי אשראי לעמידה בדרישות של הכללים החדשים.

2. עדכון תקינה ASU 2018-14 בדבר שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת

בחודש אוגוסט 2018, פרסם ה-FASB, את ASU 2018-14, בדבר "מסגרת הגילוי - שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת", המהווה עדכון לנושא 715-20 בקודיפיקציה בדבר תגמול – "הטבות פרישה - תכניות להטבה מוגדרת – כללי". תכליתו של התיקון הינו לשפר את האפקטיביות של הגילויים בביאורים לדוחות הכספיים וכן לצמצם את העלויות הכרוכות בהכנת הביאורים הנדרשים.

התיקונים במסגרת העדכון מבטלים גילויים אשר אינם בעלי תועלת, מבהירים דרישות גילוי ספציפיות וכן מוסיפים דרישות גילוי שזוהו כרלוונטיות.

עיקרי התיקונים הינם, בין היתר: בוטלה הדרישה להצגת אומדן הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנה העוקבת, בוטלה הדרישה להצגת סכום ההטבות השנתיות העתידיות המכוסות על-ידי חוזי ביטוח, לרבות חוזי קצבה (אנונה) וכן עסקאות משמעותיות כלשהן בין היישות או צדדים קשורים לבין התכנית; התוספה דרישה לפיה נדרש לתת פירוט בדבר הסיבות לרווחים או הפסדים מהותיים הקשורים לשינוי במחויבות בגין הטבה מוגדרת במהלך התקופה; וכן הובהרו דרישות גילוי עבור ישויות שיש להם שתי תכניות או יותר.

הוראות התיקון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהתקופות השנתיות המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2020. אימוץ מוקדם אפשרי לרבות בתקופות ביניים. בעת היישום לראשונה נדרש ליישם את התיקונים בדרך של יישום למפרע.

החברה בוחנת את ההשפעה של ההוראות על דוחותיה הכספיים.

ביאור 3 - הכנסות מעסקאות בכרטיסי אשראי

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 מבוקר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 בלתי מבוקר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בלתי מבוקר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 בלתי מבוקר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בלתי מבוקר	
					הכנסות מבתי עסק
1,543	763	663	387	305	עמלות בתי עסק
6	3	3	2	1	הכנסות אחרות
1,549	766	666	389	306	סך כל ההכנסות מבתי עסק, ברוטו
(358)	(177)	(139)	(91)	(61)	בניכוי עמלות למנפיקים אחרים
1,191	589	527	298	245	סך כל ההכנסות מבתי עסק, נטו
					הכנסות בגין מחזיקי כרטיסי אשראי
405	192	151	101	68	עמלת מנפיק
173	90	84	40	42	עמלות שרות ⁽¹⁾
95	45	18	21	5	עמלות מעסקאות מט"ח ⁽¹⁾
673	327	253	162	115	סך כל ההכנסות בגין מחזיקי כרטיסי אשראי
1,864	916	780	460	360	סך כל ההכנסות מעסקאות בכרטיסי אשראי

(1) השפעת שינוי ההסכמים עם בנק הפועלים החל מחודש פברואר 2019, הובילו לשינוי באופן הצגת ההכנסות מעמלות התעריפון השונות ממחזיקי כרטיס של בנק הפועלים והוצאות תשלומים לבנקים מהצגה ברוטו בסעיפי הכנסות והוצאות, להצגה נטו בסעיף ההוצאות; השפעה אשר הסתכמה בחודש ינואר 2019 בהכנסות מעמלות שירות ועמלות מעסקאות מט"ח של כ-17 מיליון ש"ח.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

במיליוני ש"ח

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות החברה	התאמות בגין הטבות לעובדים	התאמות בגין הצגת ניירות ערך לפי שווי הוגן	
(17)	(17)	-	יתרה ליום 31 במרץ 2020 (בלתי מבוקר)
(16)	(16)		שינוי נטו במהלך התקופה
(33)	(33)		יתרה ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)
(16)	(16)	-	יתרה ליום 31 במרץ 2019 (בלתי מבוקר)
1	1	-	שינוי נטו במהלך התקופה
(15)	(15)	-	יתרה ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)
(26)	(26)	-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)
(7)	(7)	-	שינוי נטו במהלך התקופה
(33)	(33)	-	יתרה ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)
4	(12)	16	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)
(16)	-	(16)	השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים
(12)	(12)	-	יתרה מתואמת ליום 1 בינואר 2019 לאחר השפעת היישום לראשונה
(3)	(3)	-	שינויים נטו במהלך התקופה
(15)	(15)	-	יתרה ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)
4	(12)	16	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)
(16)	-	(16)	השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים
(12)	(12)	-	יתרה מתואמת ליום 1 בינואר 2019 לאחר השפעת היישום לראשונה
(14)	(14)	-	שינויים נטו במהלך השנה
(26)	(26)	-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ולאחר השפעת מס

במיליוני ₪

השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות החברה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)

לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	
הטבות לעובדים:			
(16)	5	(21)	(הפסד) רווח אקטוארי נטו לתקופה
*-	*-	*-	הפסדים (רווחים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
(16)	5	(21)	שינוי נטו במהלך התקופה

השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)

לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	
הטבות לעובדים:			
*-	*-	*-	(הפסד) אקטוארי נטו לתקופה
1	*-	1	הפסדים (רווחים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
1	*-	1	שינוי נטו במהלך התקופה

השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)

לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	
הטבות לעובדים:			
(8)	2	(10)	(הפסד) אקטוארי נטו השנה
1	*-	1	הפסדים (רווחים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
(7)	2	(9)	שינוי נטו במהלך השנה

השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)

לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	
הטבות לעובדים:			
(4)	2	(6)	(הפסד) אקטוארי נטו השנה
1	*-	1	הפסדים (רווחים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
(3)	2	(5)	שינוי נטו במהלך השנה

השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	
הטבות לעובדים:			
(16)	5	(21)	(הפסד) אקטוארי נטו השנה
2	*-	2	הפסדים (רווחים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
(14)	5	(19)	שינוי נטו במהלך השנה

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - סיכון אשראי, חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי והפרשה להפסדי אשראי מאוחד

במיליוני ש"ח

א. חייבים ואשראי בגין פעילות בכרטיסי אשראי

31 בדצמבר 2019 מבוקר	30 ביוני 2019 בלתי מבוקר	30 ביוני 2020 בלתי מבוקר	31 בדצמבר 2019		30 ביוני 2019		30 ביוני 2020		30 ביוני 2020	
			שיעור ריבית ממוצעת שנתית לעסקאות בחודש האחרון*	31 בדצמבר 2019	שיעור ריבית ממוצעת שנתית לעסקאות בחודש האחרון*	30 ביוני 2019	שיעור ריבית ממוצעת שנתית לעסקאות בחודש האחרון*	30 ביוני 2020		
סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים										
6,679	5,718	6,665								אנשים פרטיים ⁽¹⁾
2,682	2,435	2,410								מזה: חייבים בגין כרטיסי אשראי ⁽²⁾
3,997	3,283	4,255	9.3	9.0	9.1	8.7	8.2	9.1	מזה: אשראי ^{(3),(2)}	
1,702	2,046	1,504								מסחרי
418	368	425								מזה: חייבים בגין כרטיסי אשראי ⁽²⁾
1,284	1,678	1,079	5.9	5.9	4.4	5.2	4.8	6.3	מזה: אשראי ^{(2),(3),(4)}	
8,381	7,764	8,169								סך הכל סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים
סיכון אשראי בערבות בנקים ואחרים										
14,094	13,556	12,711								חייבים בגין כרטיסי אשראי
10	67	1	**-	6.5	6.5	6.5	**-	6.5	אשראי	
1,382	1,346	1,317								חברות וארגונים בינלאומיים לכרטיסי אשראי
34	31	34								הכנסות לקבל
17	23	3								אחרים
23,918	22,787	22,235								סך הכל חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי

* שיעור הריבית הממוצעת לעסקאות בחודש האחרון, כולל תנועות באשראי נושא ריבית, לא כולל תנועה בעסקאות בכרטיסי אשראי מתגלגל.
** אין עסקאות אשראי חדשות בערבות בנקים ואחרים החל מאוגוסט 2019.

- אנשים פרטיים כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד".
- חייבים בגין כרטיסי אשראי - ללא חיוב ריבית. כולל יתרות בגין עסקאות רגילות, עסקאות בתשלומים על חשבון בית העסק ועסקאות אחרות. אשראי נושא ריבית - כולל קרדיט בתשלומים קבועים, אשראי מהיר, אשראי מתגלגל והלוואות.
- כולל אשראי בביטחון רכב ליום 30 ביוני 2020 ו-2019 בסך 238 מיליון ש"ח ו-299 מיליון ש"ח בהתאמה (31 בדצמבר 2019 - 267 מיליון ש"ח).
- מזה: אשראי לבתי עסק ליום 30 ביוני 2020 ו-2019 בסך 808 מיליון ש"ח ו-1,449 מיליון ש"ח, בהתאמה (31 בדצמבר 2019 - 1,021 מיליון ש"ח). סכום זה כולל הקדמות תשלום ונכיונות מאזניים (שלא עמדו בתנאי סילוק ההתחייבויות לבתי עסק לפי FAS166) ליום 30 ביוני 2020 ו-2019 בסכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח ו-272 מיליון ש"ח, בהתאמה (31 בדצמבר 2019 - 2 מיליון ש"ח). עסקאות מסוג הקדמות תשלום הן עסקאות בעלות מרווח אשראי נמוך יותר משאר מוצרי האשראי המסחרי. החל מרבעון שלישי 2019 מקוזזות הקדמות בסילוק מוקדם מסעיף זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, מוצר הקדמות בסילוק מוקדם מחליף את מוצר הקדמות והקדמות.

ביאור 5 - סיכון אשראי, חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי והפרשה להפסדי אשראי מאוחד (המשך)

במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים
הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)

סך הכל סיכון אשראי	סיכון אשראי בערבות בנקים ואחר ⁽³⁾	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים מסחרי אשראי	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים מסחרי חייבים בגין כרטיסי אשראי	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים אנשים פרטיים אשראי ⁽²⁾	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים אנשים פרטיים חייבים בגין כרטיסי אשראי	
385	27	58	14	187	99	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2020
66	(2)	8	2	35	23	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(55)	(1)	(3)	(3)	(32)	(16)	מחיקות חשבונאיות
10	*-	*- ⁽⁴⁾	1	5	4	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(45)	(1)	(3)	(2)	(27)	(12)	מחיקות חשבונאיות, נטו
406	24	63	14	195	110	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני **2020
						** מזה:
29	2	2	2	14	9	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
*-	*-	-	-	-	-	בגין פיקדונות בנקים
8	8	-	-	-	-	בגין חייבים בגין כרטיסי אשראי בערבות בנקים

ראה הערות בעמוד הבא

ביאור 5 - סיכון אשראי, חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי והפרשה להפסדי אשראי מאוחד (המשך)

במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)
הפרשה להפסדי אשראי (המשך)
1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)

סך הכל סיכון אשראי	סיכון אשראי בערבות בנקים ואחר ⁽³⁾	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים מסחרי אשראי	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים מסחרי חייבים בגין כרטיסי אשראי	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים אנשים פרטיים ⁽²⁾	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים אנשים פרטיים חייבים בגין כרטיסי אשראי	
267	20	43	9	122	73	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2019
39	*-	12	*-	14	13	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(37)	*-	(4)	*-	(15)	(18)	מחיקות חשבונאיות
10	*-	*-(4)	*-	2	8	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(27)	*-	(4)	*-	(13)	(10)	מחיקות חשבונאיות, נטו
7	-	7	-	-	-	אחר
286	20	58	9	123	76	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2019**
** מזה:						
23	2	2	1	10	8	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
*-	*-	-	-	-	-	בגין פיקדונות בנקים
10	10	-	-	-	-	בגין חייבים בגין כרטיסי אשראי בערבות בנקים

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

- (1) חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
- (2) אשראי נושא ריבית - כולל קרדיט בתשלומים קבועים, אשראי מהיר, אשראי מתגלגל והלוואות.
- (3) חייבים ואשראי בגין כרטיסי אשראי בערבות בנקים, פיקדונות בבנקים, חברות וארגונים בינלאומיים לכרטיסי אשראי, הכנסות לקבל וחייבים אחרים.
- (4) גבייה מבתי עסק נעשית ברובה באמצעות קיזוז שוברים חדשים שנקלטו במערכת.

ביאור 5 - סיכון אשראי, חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי והפרשה להפסדי אשראי מאוחד (המשך)

במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)

סך הכל סיכון אשראי	סיכון אשראי בערבות בנקים ואחר ⁽³⁾	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים מסחרי אשראי	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים מסחרי חייבים בגין כרטיסי אשראי	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים אנשים פרטיים אשראי ⁽²⁾	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים אנשים פרטיים חייבים בגין כרטיסי אשראי	
328	20	48	11	156	93	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)
168	5	23	7	93	40	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(114)	(1)	(8)	(6)	(66)	(33)	מחיקות חשבונאיות
24	*-	*- ⁽⁴⁾	2	12	10	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(90)	(1)	(8)	(4)	(54)	(23)	מחיקות חשבונאיות, נטו
406	24	63	14	195	110	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני **2020
						** מזה:
29	2	2	2	14	9	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
*-	*-	-	-	-	-	בגין פיקדונות בנקים
8	8	-	-	-	-	בגין חייבים בגין כרטיסי אשראי בערבות בנקים

* ראה הערות בעמוד הבא

ביאור 5 - סיכון אשראי, חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי והפרשה להפסדי אשראי מאוחד (המשך)

במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)
הפרשה להפסדי אשראי (המשך)
1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)
לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)

סך הכל סיכון אשראי	סיכון אשראי בערבות בנקים ואחר ⁽³⁾	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים מסחרי אשראי	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים מסחרי חייבים בגין כרטיסי אשראי	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים אנשים פרטיים אשראי ⁽²⁾	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים אנשים פרטיים חייבים בגין כרטיסי אשראי	
264	20	44	8	118	74	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)
65	*-	11	2	32	20	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(72)	*-	(5)	(2)	(30)	(35)	מחיקות חשבונאיות
21	*-	*-(4)	1	3	17	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(51)	*-	(5)	(1)	(27)	(18)	מחיקות חשבונאיות, נטו
8	-	8	-	-	-	אחר
286	20	58	9	123	76	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני **2019
** מזה:						
23	2	2	1	10	8	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
*-	*-	-	-	-	-	בגין פיקדונות בנקים
10	10	-	-	-	-	בגין חייבים בגין כרטיסי אשראי בערבות בנקים

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

- (1) חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
- (2) אשראי נושא ריבית - כולל קרדיט בתשלומים קבועים, אשראי מהיר, אשראי מתגלגל והלוואות.
- (3) חייבים ואשראי בגין כרטיסי אשראי בערבות בנקים, פיקדונות בבנקים, חברות וארגונים בינלאומיים לכרטיסי אשראי, הכנסות לקבל וחייבים אחרים.
- (4) גבייה מבתי עסק נעשית ברובה באמצעות קיזוז שוברים שנקלטו במערכת.

ביאור 5 - סיכון אשראי, חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי והפרשה להפסדי אשראי מאוחד (המשך)

במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)
הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה

ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)

סך הכל סיכון אשראי	סיכון אשראי בערבות בנקים ואחר ⁽³⁾	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים מסחרי אשראי	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים מסחרי חייבים בגין כרטיסי אשראי	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים אנשיים פרטיים אשראי ⁽²⁾	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים אנשיים פרטיים חייבים בגין כרטיסי אשראי	
יתרת חוב רשומה של חובות						
1,227	377	641	197	7	5	שנבדקו על בסיס פרטני
21,138	13,819	438	228	4,248	2,405	שנבדקו על בסיס קבוצתי
22,365	14,196	1,079	425	4,255	2,410	סך הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות						
63	12	41	4	2	4	שנבדקו על בסיס פרטני
314	10	20	8	179	97	שנבדקו על בסיס קבוצתי
377	22	61	12	181	101	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)

סך הכל סיכון אשראי	סיכון אשראי בערבות בנקים ואחר ⁽³⁾	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים מסחרי אשראי	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים מסחרי חייבים בגין כרטיסי אשראי	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים אנשיים פרטיים אשראי ⁽²⁾	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים אנשיים פרטיים חייבים בגין כרטיסי אשראי	
יתרת חוב רשומה של חובות						
1,737	422	1,182	132	*-	1	שנבדקו על בסיס פרטני
21,280	14,831	496	236	3,283	2,434	שנבדקו על בסיס קבוצתי
23,017	15,253	1,678	368	3,283	2,435	סך הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות						
55	7	45	2	*-	1	שנבדקו על בסיס פרטני
208	11	11	6	113	67	שנבדקו על בסיס קבוצתי
263	18	56	8	113	68	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

ראה הערות בעמוד הבא

ביאור 5 - סיכון אשראי, חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי והפרשה להפסדי אשראי מאוחד (המשך)

במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)
הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

סך הכל סיכון אשראי	סיכון אשראי בערבות בנקים ואחר ⁽³⁾	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים מסחרי אשראי	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים מסחרי חייבים בגין כרטיסי אשראי	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים אנשים פרטיים אשראי ⁽²⁾	סיכון אשראי שאינו בערבות בנקים אנשים פרטיים חייבים בגין כרטיסי אשראי	
יתרת חוב רשומה של חובות						
1,429	410	854	163	1	1	שנבדקו על בסיס פרטני
22,713	15,351	430	255	3,996	2,681	שנבדקו על בסיס קבוצתי
24,142	15,761	1,284	418	3,997	2,682	סך הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות						
49	7	37	3	1	1	שנבדקו על בסיס פרטני
252	11	10	6	142	83	שנבדקו על בסיס קבוצתי
301	18	47	9	143	84	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

(1) חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) אשראי נושא ריבית - כולל קרדיט בתשלומים קבועים, אשראי מהיר, אשראי מתגלגל והלוואות.

(3) חייבים ואשראי בגין כרטיסי אשראי בערבות בנקים, פיקדונות בבנקים, חברות כרטיסי אשראי וארגונים בינלאומיים, הכנסות לקבל וחייבים אחרים.

ביאור 5 - סיכון אשראי, חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי והפרשה להפסדי אשראי מאוחד (המשך)

במיליוני ש"ח

 ג. חובות⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים

ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר) - חובות שאינם בערבות בנקים

חובות לא פגומים - מידע נוסף בפיגור של 30 ועד 89 יום ⁽⁴⁾	חובות לא פגומים - מידע נוסף בפיגור של 90 יום או יותר	סך הכל חובות	בעייתיים פגומים ⁽²⁾ ⁽³⁾	לא פגומים בעייתיים ⁽²⁾	לא בעייתיים	
אנשים פרטיים						
19	-	2,410	28	56	2,326	חייבים בגין כרטיסי אשראי
24	-	4,255	30	261	3,964	אשראי
מסחרי						
3	-	425	2	6	417	חייבים בגין כרטיסי אשראי
10	-	1,079	74	31	974	אשראי
-	-	14,196	44	-	14,152	חובות בערבות בנקים ואחר ⁽⁵⁾
56	-	22,365	178	354	21,833⁽⁶⁾	סך הכל

ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר) - חובות שאינם בערבות בנקים

חובות לא פגומים - מידע נוסף בפיגור של 30 ועד 89 יום ⁽⁴⁾	חובות לא פגומים - מידע נוסף בפיגור של 90 יום או יותר	סך הכל חובות	בעייתיים פגומים ⁽²⁾ ⁽³⁾	לא פגומים בעייתיים ⁽²⁾	לא בעייתיים	
אנשים פרטיים						
14	-	2,435	15	49	2,371	חייבים בגין כרטיסי אשראי
21	-	3,283	14	203	3,066	אשראי
מסחרי						
2	-	368	2	4	362	חייבים בגין כרטיסי אשראי
4	-	1,678	62	27	1,589	אשראי
*-	-	15,253	4	-	15,249	חובות בערבות בנקים ואחר ⁽⁵⁾
41	-	23,017	97	283	22,637⁽⁶⁾	סך הכל

(1) חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) חובות פגומים, נחותים או בהשגחה מיוחדת.

(3) חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעיית, ראה ביאור 5.ג.2.ג. להלן.

(4) חובות בפיגור של 30 עד 89 יום סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים ואינם צוברים הכנסות ריבית.

(5) מחזיקי כרטיסי אשראי בערבות הבנקים, פיקדונות בבנקים, חברות כרטיסי אשראי וארגונים בינלאומיים, הכנסות לקבל וחייבים אחרים.

(6) מזה: סיכון אשראי בסך 21,250 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2020 ובסך- 22,109 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2019, אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות החברה.

ביאור 5 - סיכון אשראי, חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי והפרשה להפסדי אשראי מאוחד (המשך)

במיליוני ש"ח

ג. חובות⁽¹⁾ (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) - חובות שאינם בערבות בנקים

חובות לא פגומים - מידע נוסף בפיגור של 30 ועד 89 יום ⁽⁴⁾	חובות לא פגומים - מידע נוסף בפיגור של 90 יום או יותר	סך הכל חובות	בעייתיים ⁽²⁾ פגומים ⁽³⁾	בעייתיים ⁽²⁾ לא פגומים	לא בעייתיים	
אנשים פרטיים						
20	-	2,682	23	67	2,592	חייבים בגין כרטיסי אשראי
27	-	3,997	23	256	3,718	אשראי
מסחרי						
2	-	418	3	4	411	חייבים בגין כרטיסי אשראי
3	-	1,284	85	22	1,177	אשראי
-	-	15,761	5	-	15,756	חובות בערבות בנקים ואחר ⁽⁵⁾
52	-	24,142	139	349	23,654⁽⁶⁾	סך הכל

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

- (1) חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
- (2) חובות פגומים, נחותים או בהשגחה מיוחדת.
- (3) חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי, ראה ביאור 5.ג.2.ג.
- (4) חובות בפיגור של 30 עד 89 יום סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים ואינם צוברים הכנסות ריבית.
- (5) מחזיקי כרטיסי אשראי בערבות הבנקים, פיקדונות בבנקים, חברות כרטיסי אשראי וארגונים בינלאומיים, הכנסות לקבל וחייבים אחרים.
- (6) מזה: סיכון אשראי בסך 23,103 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2019, אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות החברה.

איכות האשראי

במסגרת ניהול תיק האשראי וניהול הסיכונים השוטף של החברה מנוטר באופן שוטף הפיגור ביתרות החוב. ממצאי הניטור כאמור משמשים כאחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. משך הפיגור בחוב משפיע על סיווג חובות המוערכים על בסיס קבוצתי (ככל שהפיגור בחוב ממושך יותר כך הוא מסווג כבעל איכות נמוכה יותר). בהתאם לכללי החשבונאות החלים על החברה מבצעת החברה מחיקה חשבונאית של החוב לאחר 150 ימי פיגור.

ביאור 5 - סיכון אשראי, חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי והפרשה להפסדי אשראי מאוחד (המשך)

במיליוני ש"ח

ג. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)

יתרת חובות של חובות פגומים	סך הכל יתרת חובות פגומים	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾ , ⁽³⁾	
חובות שאינם בערבות בנקים					
אנשים פרטיים					
28	28	23	4	5	חייבים בגין כרטיסי אשראי
30	30	23	2	7	אשראי
מסחרי					
2	2	2	*-	*-	חייבים בגין כרטיסי אשראי
74	74	5	23	69	אשראי
44	44	*-	8	44	חובות בערבות בנקים ואחר ⁽⁴⁾
178	178	53	37	125	סך הכל **
**מזה:					
57	57	-	17	57	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)

יתרת חובות של חובות פגומים	סך הכל יתרת חובות פגומים	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾ , ⁽³⁾	
חובות שאינם בערבות בנקים					
אנשים פרטיים					
15	15	14	1	1	חייבים בגין כרטיסי אשראי
14	14	14	*-	*-	אשראי
מסחרי					
2	2	1	*-	1	חייבים בגין כרטיסי אשראי
62	62	3	32	59	אשראי
4	4	*-	4	4	חובות בערבות בנקים ואחר ⁽⁴⁾
97	97	32	37	65	סך הכל **
**מזה:					
1	1	-	1	1	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

- (1) חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
- (2) יתרת חוב רשומה של חובות פגומים שנבחנו פרטנית בתקופת הדיווח.
- (3) אינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) מחזיקי כרטיסי אשראי בערבות בנקים, פיקדונות בבנקים, ארגונים בינלאומיים, הכנסות לקבל וחייבים אחרים.

ביאור 5 - סיכון אשראי, חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי והפרשה להפסדי אשראי מאוחד (המשך)

במיליוני ש"ח

ג. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

יתרת חובות של חובות פגומים	סך הכל יתרת חובות פגומים	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ^{(2),(3)}	
חובות שאינם בערבות בנקים					
אנשים פרטיים					
23	23	22	1	1	חייבים בגין כרטיסי אשראי
23	23	22	1	1	אשראי
מסחרי					
3	3	3	*-	*-	חייבים בגין כרטיסי אשראי
85	85	3	24	82	אשראי
5	5	-	4	5	חובות בערבות בנקים ואחר ⁽⁴⁾
139	139	50	30	89	סך הכל **
**מזה:					
64	64	-	8	64	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

- (1) חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
- (2) יתרת חוב רשומה של חובות פגומים שנבחנו פרטנית בתקופת הדיווח.
- (3) אינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) מחזיקי כרטיסי אשראי בערבות בנקים, פיקדונות בבנקים, ארגונים בינלאומיים, הכנסות לקבל וחייבים אחרים.

ביאור 5 - סיכון אשראי, חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי והפרשה להפסדי אשראי מאוחד (המשך)

במיליוני ש"ח

ג. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

 ב. יתרה ממוצעת של חובות פגומים⁽²⁾ (3)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 מבוקר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 בלתי מבוקר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בלתי מבוקר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 בלתי מבוקר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בלתי מבוקר	
חובות שאינם בערבות בנקים					
אנשים פרטיים					
1	1	3	1	4	חייבים בגין כרטיסי אשראי
*-	*-	3	*-	4	אשראי
מסחרי					
1	1	*-	1	*-	חייבים בגין כרטיסי אשראי
56	32	75	38	73	אשראי
6	5	30	4	42	חובות בערבות בנקים ואחר (4)
64	39	111	44	123	סך הכל

 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽³⁾

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019 מבוקר	יתרה ליום 30 ביוני 2019 בלתי מבוקר	יתרה ליום 30 ביוני 2020 בלתי מבוקר	
חובות שאינם בערבות בנקים			
אנשים פרטיים			
1	1	5	חייבים בגין כרטיסי אשראי
1	*-	7	אשראי
מסחרי			
*-	*-	*-	חייבים בגין כרטיסי אשראי
62	*-	45	אשראי
-	-	-	חובות בערבות בנקים ואחר (4)
64	1	57	סך הכל

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

- (1) חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
- (2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים שנבחנו פרטנית בתקופת הדיווח.
- (3) אינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) מחזיקי כרטיסי אשראי בערבות בנקים, פיקדונות בבנקים, ארגונים בינלאומיים, הכנסות לקבל וחייבים אחרים.

ביאור 5 - סיכון אשראי, חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי והפרשה להפסדי אשראי מאוחד (המשך)

במיליוני ש"ח

ג. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו** יתרת חוב רשומה	ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו** מספר חוזים	ארגונים מחדש שבוצעו בתקופת הדיווח ⁽²⁾ יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	ארגונים מחדש שבוצעו בתקופת הדיווח ⁽²⁾ יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	ארגונים מחדש שבוצעו בתקופת הדיווח ⁽²⁾ מספר חוזים	
חובות שאינם בערבות בנקים					
אנשים פרטיים					
2	145	12	12	1,078	חייבים בגין כרטיסי אשראי
*-	6	1	1	42	אשראי
מסחרי					
*-	22	2	2	114	חייבים בגין כרטיסי אשראי
*-	1	*-	*-	12	אשראי
-	-	-	-	-	חובות בערבות בנקים ואחר ⁽³⁾
2	174	15	15	1,246	סך הכל

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו** יתרת חוב רשומה	ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו** מספר חוזים	ארגונים מחדש שבוצעו בתקופת הדיווח ⁽²⁾ יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	ארגונים מחדש שבוצעו בתקופת הדיווח ⁽²⁾ יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	ארגונים מחדש שבוצעו בתקופת הדיווח ⁽²⁾ מספר חוזים	
חובות שאינם בערבות בנקים					
אנשים פרטיים					
*-	72	4	4	359	חייבים בגין כרטיסי אשראי
*-	5	*-	*-	12	אשראי
מסחרי					
1	8	*-	*-	28	חייבים בגין כרטיסי אשראי
*-	1	1	1	5	אשראי
-	-	-	-	-	חובות בערבות בנקים ואחר ⁽³⁾
1	86	5	5	404	סך הכל

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

** חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

- (1) חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
- (2) יתרת החוב הרשומה מייצגת את היתרה לתאריך ארגון החוב מחדש ואינה היתרה הרשומה נכון לתאריך הדוח.
- (3) מחזיקי כרטיסי אשראי בערבות בנקים, פיקדונות בבנקים, חברות וארגונים בינלאומיים לכרטיסי אשראי, הכנסות לקבל וחובות אחרים.

ביאור 5 - סיכון אשראי, חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי והפרשה להפסדי אשראי מאוחד (המשך)
במיליוני ש"ח

ג. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו** יתרת חוב רשומה	ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו** מספר חוזים	ארגונים מחדש שבוצעו בתקופת הדיווח ⁽²⁾ יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	ארגונים מחדש שבוצעו בתקופת הדיווח ⁽²⁾ יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	ארגונים מחדש שבוצעו בתקופת הדיווח ⁽²⁾ מספר חוזים	
חובות שאינם בערבות בנקים					
אנשים פרטיים					
3	247	21	21	1,767	חייבים בגין כרטיסי אשראי
*-	9	1	1	64	אשראי מסחרי
חייבים בגין כרטיסי אשראי					
*-	31	3	3	182	אשראי
*-	1	*-	*-	22	אשראי
-	-	-	-	-	חובות בערבות בנקים ואחר ⁽³⁾
3	288	25	25	2,035	סך הכל

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו** יתרת חוב רשומה	ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו** מספר חוזים	ארגונים מחדש שבוצעו בתקופת הדיווח ⁽²⁾ יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	ארגונים מחדש שבוצעו בתקופת הדיווח ⁽²⁾ יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	ארגונים מחדש שבוצעו בתקופת הדיווח ⁽²⁾ מספר חוזים	
חובות שאינם בערבות בנקים					
אנשים פרטיים					
1	141	9	9	821	חייבים בגין כרטיסי אשראי
*-	10	*-	*-	30	אשראי מסחרי
חייבים בגין כרטיסי אשראי					
1	16	1	1	60	אשראי
*-	2	1	1	12	אשראי
-	-	-	-	-	חובות בערבות בנקים ואחר ⁽³⁾
2	169	11	11	923	סך הכל

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

** חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

- (1) חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
- (2) יתרת החוב הרשומה מייצגת את היתרה לתאריך ארגון החוב מחדש ואינה היתרה הרשומה נכון לתאריך הדוח.
- (3) מחזיקי כרטיסי אשראי בערבות בנקים, פיקדונות בבנקים, חברות וארגונים בינלאומיים לכרטיסי אשראי, הכנסות לקבל וחובות אחרים.

ביאור 5 - סיכון אשראי, חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי והפרשה להפסדי אשראי מאוחד (המשך)

במיליוני ש"ח

ג. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ד. מידע נוסף על חובות ששונו תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי מגיפת הקורונה, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי:

ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר) ארגונים מחדש שבוצעו בתקופת הדיווח ⁽¹⁾ יתרת חוב רשומה	ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר) ארגונים מחדש שבוצעו בתקופת הדיווח ⁽¹⁾ מספר חוזים	
חובות שאינם בערבות בנקים		
159	5,762	אשראי לאנשים פרטיים
202	1,011	אשראי מסחרי
361	6,773	סך הכל⁽²⁾

(1) בהתאם למכתב בנק ישראל מיום 21 באפריל 2020, בנושא "דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור", אין לסווג חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי כאשר בשל אירוע מגיפת הקורונה מבוצעים בתום לב שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור לפני שקיבלו הקלה כלשהי. האמור כולל שינויים לזמן קצר בתנאים (למשל 6 חודשים). כמו-כן, לווה נחשב ללווה שאינו בפיגור אם הוא נמצא בפיגור של פחות מ-30 ימים לפי התנאים החוזיים במועד יישום תכנית השינויים. הטבלה לעיל כוללת גילוי בדבר חובות ששונו עד ליום 30 ביוני 2020 בלבד. ראה גם ביאור 3.ג.2.

(2) היתרות כוללות גם חובות שתקופת הדחייה בגינם הסתיימה.

מידע בדבר סוגי השינויים העיקריים שבוצעו לחובות ששונו תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי מגיפת הקורונה, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי:

עם פרוץ מגיפת הקורונה, ובהתאם להנחיות בנק ישראל, החל מחודש מרץ 2020, החלה החברה בתהליך אל מול לווים שאינם בפיגור שנכנסו לקשיים בעקבות מגיפת הקורונה במטרה לבצע שינויים בתנאי חובותיהם אשר כללו הארכה/דחייה של מועדי פירעון של החובות, בהתאם להנחיית בנק ישראל. בפרט, עיקר התכניות של הסדרי החוב לגבי לווים בתחום האשראי הצרכני, כללו דחייה של תשלומי קרן להלוואות לתקופה של כ-3 חודשים, ולגבי לווים מסחריים, כללו ביצוע עדכונים בתנאי החובות בהתאם לתנאים המתאימים למאפיינים הספציפיים של כל בית עסק. במסגרת יישום ההנחיות האמורות לא ויתרה החברה על תשלום הריבית. היתרות כוללות גם חובות שתקופת הדחייה בגינם הסתיימה.

ביאור 6 - זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי - מאוחד

במיליוני ש"ח

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019 מבוקר	יתרה ליום 30 ביוני 2019 בלתי מבוקר	יתרה ליום 30 ביוני 2020 בלתי מבוקר	
15,131	14,773	14,175	בתי עסק (1)(2)
1	1	1	התחייבויות בגין פיקדונות
-	-	3	ארגון בינלאומי
39	40	43	הכנסות מראש
106	108	96	תכנית הטבות למחזיקי כרטיס
128	93	93	הוצאות לשלם
144	137	84	הוצאות לשלם בגין בנקים ומועדונים
15,549	15,152	14,495	סך כל הזכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי

- (1) בניכוי יתרות שעמדו בתנאי סילוק ההתחייבויות לפי FAS166 (נושא 860 בקודיפיקציה) בגין ניכיון שוברים לבתי עסק והקדמות בסילוק מוקדם (שני המוצרים הינם סילוק מוקדם של התחייבות הסולק לבית העסק) 1,273 מיליון ש"ח ליום 30 ביוני 2020 (30 ביוני 2019 - 991 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 1,361 מיליון ש"ח). במאוחד, בקיוויו יתרה קיימת עם חברה בת מוחזקת בגין ניכיון שוברים בסך של כ-2,023 מיליון ש"ח (30 ביוני 2019 - 2,002 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 2,064 מיליון ש"ח).
- (2) כולל המחאת זכויות על דרך המכר בסך של 1,186 מיליון ש"ח מצד ג' לבנק הפועלים ליום 30 ביוני 2020 (30 ביוני 2019 - 1,472 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 1,268 מיליון ש"ח).

ביאור 7 - הטבות לעובדים

במיליוני ש"ח

א. הטבות בסיום ולאחר העסקה

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	
פיצויי פיטורין בגין סיום יחסי עובד מעביד			
199	169	209	סכום ההתחייבות
143	130	141	השווי ההוגן של נכסי התכנית
56	39	68	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית*
מענק וותק			
2	1	2	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התכנית
2	1	2	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית*
58	40	70	סך הכל

* נכלל בסעיף "התחייבויות אחרות".

ביאור 7 - הטבות לעובדים - מאוחד (המשך)

במיליוני ש"ח

ב. תכנית פנסיה להטבה מוגדרת
1. מחויבויות ומצב המימון

א. שינוי במחויבויות בגין הטבה חזויה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	
148	148	199	162	177	מחויבויות בגין הטבה חזויה בתחילת שנה
18	8	10	4	5	עלות שרות
5	3	2	2	1	עלות ריבית
33	13	2	2	27	הפסד אקטוארי
(5)	(3)	(4)	(1)	(1)	הטבות ששולמו
199	169	209	169	209	מחויבויות בגין הטבה חזויה בסוף השנה*
171	147	176	147	176	מחויבויות בגין הטבה מצטברת בסוף השנה

* נכלל בסעיף "התחייבויות אחרות".

ב. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	
117	117	143	123	131	שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת שנה
16	9	(7)	4	6	תשואה בפועל על נכסי התכנית
14	7	8	4	4	הפקדות לתכנית על-ידי החברה
(4)	(3)	(3)	(1)	*-	הטבות ששולמו
143	130	141	130	141	שווי הוגן של נכסי לתכנית בסוף השנה
56	39	68	39	68	מצב המימון - התחייבויות נטו שהוכרה בסוף שנה *

* נכלל בסעיף "התחייבויות אחרות".

ג. סכומים שהוכרו (ברוח) הפסד כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	
34	20	43	הפסד אקטוארי נטו
34	20	43	יתרת סגירה בהפסד כולל אחר מצטבר

ביאור 7 - הטבות לעובדים - מאוחד (המשך)

במיליוני ש"ח

ב. תכנית פנסיה להטבה מוגדרת (המשך)
1. מחויבויות ומצב המימון (המשך)

ד. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת עולה על נכסי התכנית

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	
199	169	209	מחויבות בגין הטבה חזויה
171	147	176	מחויבות בגין הטבה מצטברת
143	130	141	שווי הוגן של נכסי התכנית

2. הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	
18	8	10	4	5	עלות שרות
5	3	2	2	1	עלות ריבית
(4)	(2)	(1)	(2)	*-	תשואה חזויה על נכסי תכנית
הפחתה של סכומים שלא הוכרו:					
2	1	1	1	*-	הפסד אקטוארי
21	10	12	5	6	סך עלות ההטבה, נטו

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

ב. שינויים בנכסי התכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	
21	6	10	*-	21	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בשנה
(2)	(1)	(1)	(1)	*-	הפחתה של הפסד אקטוארי
19	5	9	(1)	21	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
21	10	12	5	6	סך עלות ההטבה נטו
40	15	21	4	27	סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2020 לפני השפעת המס

עובדי הקבוצה	
3	הפסד אקטוארי נטו
3	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

ביאור 7 - הטבות לעובדים - מאוחד (המשך)

במיליוני ש"ח

ב. תכנית פנסיה להטבה מוגדרת (המשך)
3. הנחות

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו

1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	שיעור היוון
0.59%	1.37%	0.73%	

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	שיעור היוון
0.83%	2.08%	0.59%	1.47%	2.07%	

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

ליום 31 בדצמבר 2019 קישון בנקודת אחוז אחת (מבוקר)	ליום 31 בדצמבר 2019 גידול בנקודת אחוז אחת (מבוקר)	ליום 30 ביוני 2019 קישון בנקודת אחוז אחת (בלתי מבוקר)	ליום 30 ביוני 2019 גידול בנקודת אחוז אחת (בלתי מבוקר)	ליום 30 ביוני 2020 קישון בנקודת אחוז אחת (בלתי מבוקר)	ליום 30 ביוני 2020 גידול בנקודת אחוז אחת (בלתי מבוקר)	שיעור היוון
23	(19)	18	(13)	24	(20)	

4. תזרימי מזומנים

א. הפקדות לעובדי החברה

הפקדות בפועל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	הפקדות בפועל לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	הפקדות בפועל לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	הפקדות בפועל לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	הפקדות בפועל לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	תחזית 2020*	הפקדות
14	7	8	4	4	16	

* אומדן ההפקדות שהחברה צופה לשלמן לתכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2020.

ב. הטבות נטו שהחברה צופה לשלם בעתיד

עובדי הקבוצה	
2	2020
5	2021
3	2022
4	2023
3	2024
15	2025-2029
42	2030 ואילך
74	סך הכל

ביאור 7 - הטבות לעובדים - מאוחד (המשך)
ג. יו"ר הדירקטוריון

בהמשך לאמור בביאור 22 ג לדוחות הכספיים לשנת 2019, ביום 16 ביולי 2020 אישרה האסיפה המיוחדת של החברה את חידוש תנאי כהונתו והעסקתו של מר איל דשא, יו"ר דירקטוריון החברה, לתקופה נוספת של שלוש (3) שנים החל מיום 1 ביולי 2020 וזאת ללא שינוי בתנאי העסקתו הקיימים טרום אישור האסיפה כאמור (למעט בגין הצמדה למדד ככל שרלוונטי).

ביאור 8 – הון, הלימות הון ומינוף
א. הלימות ההון ומינוף לפי הוראות הפיקוח על הבנקים
הלימות הון

החל מיום 1 בינואר 2014 מיישמת החברה את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בנושא מדידה והלימות הון ("נבת"ים-201-211") כפי שעודכנו על מנת להתאימן להנחיות באזל III ("באזל III").

יחסי הון מינימליים

בחודש מאי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 472 בדבר "סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב" ובו הקלה לסולק לעניין דרישת ההון העצמי מסולק בעל יתרת חייבים (כהגדרתה בהוראה זו) העולה על 2 מיליארדי ש"ח בדוח הכספי השנתי האחרון, שתחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201. אולם, על אף האמור בסעיף 40 להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201, יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-8% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-11.5%. הוראה זו נכנסה לתוקף ביום 1 ביוני 2016. בחודש פברואר 2020 אישר דירקטוריון החברה את היעדים ליחסי הון מינימליים.

יעד הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון של החברה הינו 9%.

יעד ההון הכולל לרכיבי סיכון של החברה הינו 12.5%.

רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון לפי באזל III⁽¹⁾

במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	
			1. הון לצורך חישוב יחס הון
2,427	2,294	2,412	הון עצמי רובד 1 והון רובד 1, לאחר ניכויים
198	188	192	הון רובד 2
2,625	2,482	2,604	סך הכל הון כולל
			2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
15,777	15,039	15,246	סיכון אשראי
72	42	87	סיכוי שוק
2,731	2,678	2,748	סיכון תפעולי
18,580	17,759	18,081	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
			3. יחס ההון לרכיבי סיכון
13.1%	12.9%	13.3%	יחס הון עצמי רובד 1 ויחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.1%	14.0%	14.4%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.0%	8.0%	8.0%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
11.5%	11.5%	11.5%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

(1) מחושב בהתאם להוראות נבת"ים 201-211.

ביאור 8 – הון, הלימות הון ומינוף (המשך)
ב. חברת בת משמעותית – פרימיום אקספרס:

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	
			יחס ההון לרכיבי סיכון
20.6%	20.7%	21.9%	יחס הון עצמי רובד 1 ויחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
21.6%	21.7%	22.9%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.0%	8.0%	8.0%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
11.5%	11.5%	11.5%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

ג. רכיבי הון לצורך חישוב יחס ההון:

במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	
			הון עצמי רובד 1
2,427	2,294	2,421	הון המיוחס לבעלי מניות החברה
*-	*-	*-	הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות החברה לבין הון עצמי רובד 1
2,427	2,294	2,421	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
			התאמות פיקוחיות וניכויים:
-	-	(9)	מסים נדחים לקבל
2,427	2,294	2,412	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים

* סכום הנמוך מ- 0.5 מיליון ש"ח

ד. יחס המינוף המחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 218:

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	
			א. בנתוני המאוחד
2,427	2,294	2,412	הון רובד 1 (במיליוני ש"ח)
30,067	28,705	28,682	סך החשיפות (במיליוני ש"ח)
8.1%	8.0%	8.4%	יחס המינוף
5.0%	5.0%	5.0%	יחס המינוף המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
			ב. חברת בת משמעותית
			פרימיום אקספרס
11.7%	11.7%	12.5%	יחס המינוף

ה. חלוקת דיבידנד

ביום 3 במרץ 2020 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסכום של 73.2 מיליון ש"ח, על בסיס הדוחות הכספיים של החברה לשנת 2019, ואשר שולם בפועל ביום 22 במרץ 2020.

ביאור 8 – הון, הלימות הון ומינוף (המשך)

ו. שינויים בהרכב הון המניות

ביום 7 במרץ 2019 אישרה האסיפה הכללית של ישראלכרט את השינויים הבאים בהרכב הון המניות, אשר נכנסו לתוקף עם השלמת הצעת מכר מניות החברה לציבור על-פי התשקיף (כהגדרתו בביאור 1):

1. הפיכת המניה המיוחדת המוחזקת על-ידי בנק הפועלים למניה רגילה, כך שלחברה תהיינה מניות מסוג אחד בלבד.
2. ביטול ערכן הנקוב של כל מניות החברה, כך שכלל מניות החברה תהיינה ללא ערך נקוב.
3. הגדלת ההון הרשום ב-399,000,000 מניות רגילות ללא ערך נקוב, כך שסך ההון הרשום של החברה לאחר השינוי יעמוד על 400,000,000 מניות רגילות ללא ערך נקוב.
4. הגדלת הונה המונפק והנפרע של החברה ב-199,264,875 מניות נוספות ללא ערך נקוב, כך שסך ההון המונפק והנפרע של החברה יעמוד על 200,000,000 מניות רגילות ללא ערך נקוב. המניות הוקצו לבעלי המניות בחברה באופן יחסי לחלקם בהון טרם השינוי.

ביאור 9 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)	ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)	
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו:			
12,974	11,515	13,406	סיכון האשראי על החברה
27,276	27,439	28,742	סיכון האשראי על הבנקים
204	210	202	סיכון האשראי על אחרים
(14)	(13)	(15)	הפרשה להפסדי אשראי
40,440	39,151	42,335	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו, נטו
ערבויות והתחייבויות אחרות:			
31	34	27	חשיפה בגין הבטחת שקים
110	112	138	חשיפה בגין ערבויות אחרות ⁽¹⁾
47	105	69	התחייבות בגין פקטורינג לרבות פקטורינג רכש
379	290	418	חשיפה בגין התחייבויות אחרות
50	120	18	חשיפה בגין מסגרות לבתי עסק
(13)	(10)	(14)	הפרשה להפסדי אשראי
604	651	656	ערבויות והתחייבויות אחרות, נטו

(1) במהלך חודש מרץ 2019, הועמדה ערבות אשר אינה מוגבלת בסכום, עבור פרימיום אקספרס לטובת ארגון אמריקן אקספרס, בתוקף עד ליום 1 בינואר 2021. כמו-כן, העמידה החברה ל-MC במהלך חודש מרץ 2019, ערבות בנקאית אוטונומית (באמצעות בנק הפועלים ותחת התחייבות החברה לשיפוי הבנק במקרה של מימושה) בסכום שנקבע להבטחת התחייבויותיה כלפי הארגון. בחודש אפריל 2020 הגדילה החברה את סכום הערבות, לפרטים ראה ביאור 9.ו.

ב. פעילות במכשירים נגזרים, היקף ומועדי פירעון

ביום 17 באפריל 2018 התקשרה חברה בת עם בנק הפועלים בעסקת החלפת ריבית מסוג IRS בסך של 35 מיליון ש"ח ע.נ. לפירעון בחודש פברואר 2021. העסקה מוצגת במאזן בשווי הוגן שלילי בסכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

ביאור 9 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הגבלים עסקיים והליכי רגולציה

1. הגבלים עסקיים

בחודש מרץ 2012 הוגשה בקשה לממונה על התחרות לקבלת פטור מאישור הסדר כובל ביחס להסכם תפעולי המסדיר את הפעלת הממשק המשותף של סליקה צולבת של כרטיסי חיוב מהמותגים Visa, MasterCard וישראל כרטיס בין החברה, וחברות כרטיסי האשראי מקס איט פיננסים בע"מ ("מקס") (לשעבר לאומי קארד) וכרטיסי אשראי לישראל בע"מ ("כ.א.ל"). ביום 25 באפריל 2018 ניתנה החלטת הממונה על התחרות בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל עד ליום 31 בדצמבר 2023 ביחס להסכם התפעולי האמור. הפטור כולל, בין היתר, התייחסות לחובת חברות כרטיסי האשראי לצרף להסדר, באופן שוויוני וללא עלות, כל מנפיק, סולק או גוף מטעמם שפעילותו נוגעת להסדר ושיבקש להצטרף להסדר, להעמיד לרשותו את כל המידע הדרוש לו לצורך הצטרפותו ופעילותו על-פי ההסדר, ולבצע התאמות סבירות ככל הנדרש באופן שיאפשר לשחקן חדש להצטרף להסדר ולפעול על-פי הוראותיו, וכן איסור על נקיטה בפעולות העלולות להקשות על כניסה של מתחרים חדשים לתחום ההנפקה או לתחום הסליקה או על חדירה של אמצעי תשלום חליפיים לכרטיסי אשראי, כגון כרטיסי חיוב מידי, הכל כמפורט בתנאי הפטור. בנוסף כולל הפטור הוראה, לפיה החל מיום 1 ביולי 2021, העברת כספים בין מנפיק וסולק בגין עסקאות המבוצעות בתשלום בודד, תבצע לא יאוחר מיום לאחר מועד שידור העסקה מבית העסק. בחברה התקבלו פניות מקארדקום בע"מ וטרנזילה בע"מ, שקיבלו רישיון סליקה, להצטרפות להסכם התפעולי ובין הצדדים מתקיימים מגעים בעניין. ביום 10 בנובמבר 2019 התקבל בחברה מכתב מרשות התחרות, לפיו הממונה על התחרות החליטה להפעיל את סמכותה על-פי דין, ולקבוע כי על ההסדר הכובל האמור, וכן על כל הסדר כובל שעניינו סליקה צולבת של כרטיסי חיוב של המותגים Visa ו-MasterCard, לא יחולו פטורים המוענקים בכללי פטור סוג. עם זאת, החלטת הפטור, על תנאיה, תמשיך לחול על ההסדר הכובל עד לתום תוקפה ביום 31 בדצמבר 2023, היינו: שהצדדים להסדר הכובל רשאים להמשיך ולפעול על-פי ההסדר מבלי לקבל את אישור בית הדין לתחרות עד לאותו מועד, בכפוף לקיום התנאים שנקבעו בהחלטת הפטור ובלבד שלא יחול שינוי בפרט מהותי בהסדר. מכתב דומה, בשינויים המחויבים, התקבל גם בנוגע לפטור בתנאים מאישור הסדר כובל ביחס להסדרים שענינם מתן רישיון לכ.א.ל ומקס לסליקה צולבת של כרטיסי אשראי ממותג "ישראל כרטיס" מיום 16 במאי 2018, שאף הוא בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2023.

2. הליכי רגולציה

להלן התפתחויות רגולטוריות עיקריות שחלו בתחומי פעילות הקבוצה בתקופה שהחלה ביום 1 בינואר 2020 ועד למועד חתימת הדוח. יובהר, כי לגבי התפתחויות רגולטוריות שפורסמו במהלך התקופה האמורה ומפורטות בביאור 2.ג.24 לדוחות הכספיים לשנת 2019, יינתן גילוי להלן רק ככל שחל לגביהן שינוי משמעותי, ולכן, יש לקרוא את התיאור שלהלן יחד עם הביאור האמור. כן יובהר, כי התיאור להלן אינו מהווה רשימה ממצה של כלל ההוראות הרגולטוריות להן כפופה הקבוצה או של כלל השינויים שחלו בהוראות כאמור במהלך התקופה האמורה.

הליכי רגולציה כללי:

הוראות ופרסומי בנק ישראל והפיקוח על הבנקים:³⁶

1. בחודש פברואר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 368 בנושא "יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל" ("הוראת ניהול בנקאי תקין 368"), המגדירה לתאגידים בנקאיים כיצד ליישם תקן של בנקאות פתוחה, בהתאם לרגולציה החלה עליהם כצרכני מידע או כיוזמי תשלומים, וכן את החובות והכלים לניהול הסיכונים הן לצד מקורות המידע ומנהלי חשבון התשלום והן לצד ספקי צד ג' (הכל כמשמעותו ובהתאם לאמור בהוראה). לפרטים נוספים אודות הוראת ניהול בנקאי תקין 368 והשפעותיה האפשריות על הקבוצה ותחומי פעילותה ראה ביאור 3.2.ג.24 לדוחות הכספיים לשנת 2019. לשלמות התמונה יצוין כי במהלך חודש אפריל 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים דחייה ביישום התקן של בנקאות פתוחה בישראל, כמפורט בסעיף 2.ג.9[ד]1 להלן.

³⁶ לעניין הוראות אלה, אלא אם נכתב או משמע אחרת - תאגיד בנקאי - לרבות חברת כרטיסי אשראי וסולק.

ביאור 9 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הגבלים עסקיים והליכי רגולציה

2. הליכי רגולציה (המשך)

2. בהמשך לאמור בביאור 5.2.ג.24 לדוחות הכספיים לשנת 2019, בחודש מאי 2020 הוקצה לחברה קוד זיהוי לשימוש במערכת התשלומים והמסלקות בישראל. ביום 25 במאי 2020 הוציא בנק ישראל מכתב לבנקים ולמרכז סליקה בנקאי בע"מ ("מס"ב"), לפיו, על הבנקים חל איסור לסרב סירוב בלתי סביר לייצג נותן שירותי תשלום בעל רישיון המאפשר גישה למערכת תשלומים מבוקרת, וזאת בסליקה ובכללי מערכת חיובים, זיכויים והעברות תשלומים (מס"ב), והכל בכפוף ללוחות זמנים ולתנאים המפורטים במכתב האמור. בהתאם להודעה לעיתונות של בנק ישראל מיום 3 באוגוסט 2020, בנק ישראל הנחה את מפעיל מערכת מס"ב ומשתתפיה להיערך כדי לאפשר ללקוחותיהם לקבל תשלומים מידיים באמצעות שירות התשלום המידי, וזאת לכל המאוחר עד סוף אוגוסט 2020. בנוסף, בחודש יוני 2020 פרסמה הממונה על התחרות החלטה בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר מס"ב, שהצדדים לו הינם חמשת הבנקים הגדולים, המחזיקים במס"ב. על-פי ההחלטה, בין היתר, על מנת לתמרץ את הבנקים לייצג גופים חוץ בנקאיים במערכת מס"ב (לצד האיסור שהוטל עליהם לסרב סירוב בלתי סביר לייצג נותן שירותי תשלום), נאסר על חמשת הבנקים הגדולים לעשות שימוש במערכת התשלומים המידיים לצורך תשלומים באמצעות אפליקציות התשלומים של הבנקים, עד אשר ייצג נותן שירותי תשלום חוץ-בנקאי ועד שאותו מיוצג יעשה שימוש במערכות בסליקה בפועל. תוקפו של איסור זה הינו עד ליום 30 ביוני 2022 או עד לתום שנה מיום שהגוף החוץ-בנקאי הראשון יתחיל להעביר עסקאות, לפי המוקדם.

הצעות חוק וחקיקה

1. בחודש מאי 2020 נשלחה לחברות כרטיסי האשראי עמדת משרד המשפטים לעניין פרשנות תקנה 4 (ג) לתקנות כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986, לעניין יכולת המנפיק לבצע ביוזמתו שינוי באופן מסירת הפירוט החודשי של העסקאות שביצע לקוח באמצעות כרטיס האשראי שלו, כך שהפירוט ימסר ללקוח באמצעי דיגיטלי חלף מסירה באמצעות הדואר. המכתב מפרט מהם התנאים שבהתמלאם רשאי המנפיק לבצע שינוי יזום כאמור. בהמשך לאמור, בחודש יוני 2020 פרסם המפקח על הבנקים מכתב הבהרה בנוגע למשלוח הודעות בדבר פירוט עסקאות בכרטיסי אשראי בתקשורת. לפי המכתב, בהתאם לסעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 420 ("נב"ת 420") בנושא "משלוח הודעות בתקשורת", תאגיד בנקאי רשאי לספק ללקוח שירות משלוח הודעות בערוצי תקשורת, חלף משלוח הודעות באמצעות הדואר בהתקיים התנאים שבסעיף האמור, ביניהם, כי הלקוח ביקש להצטרף לשירות. מכתב המפקח מבהיר, כי ניתן לקיים את התנאי לעיל בהתקיים התנאים המצטברים המפורטים בעמדת משרד המשפטים הנזכרת לעיל. כן מובהר במכתב, כי על הגילוי בדבר המעבר למשלוח פירוט העסקאות באמצעי דיגיטלי והפסקת המשלוח באמצעות הדואר, להינתן בהודעה ייעודית ברורה ונפרדת מהודעות אחרות. לעניין זה ראה גם האמור בביאור 14.7.9 להלן.

2. בחודש יוני 2020 פרסם משרד המשפטים את תזכיר חוק מתן שירותי מידע פיננסי, התש"ף-2020. לפי דברי ההסבר לתזכיר, מטרתו להחליף את החלקים בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 ("חוק שירותים פיננסיים מוסדרים"), המתייחסים לשירות להשוואת עלויות פיננסיות בחוק חדש, שבו תוסדר כלל הפעילות הכלולה במתן שירותי מידע פיננסי, הן מצד הגופים שיינתנו את השירות והן מצד הגופים הפיננסיים בהם מרוכז מידע פיננסי של לקוחות, והכל בתנאים ובהתאם להגדרות ולמפורט בתזכיר. לפי התזכיר, בין היתר, נותני שירותי מידע פיננסי יוכלו לקבל, בהסכמת לקוח, גישה מקוונת למידע פיננסי על לקוח ממקורות מידע פיננסי. במקביל תוטל על מקורות מידע חובה לאפשר לנותני שירותי מידע פיננסי גישה מקוונת למידע פיננסי של לקוח, בכפוף להסכמתו. כן נקבע בתזכיר, כי השימוש במידע פיננסי של לקוח יהיה לטובת הלקוח ולשם סיוע בהתנהלותו הפיננסית בלבד. על-פי התזכיר, בשלב הראשון, החובה לאפשר לנותני שירותי מידע פיננסי גישה מקוונת למידע הפיננסי תוטל על בנקים, על חברות כרטיסי אשראי לגבי פעילותן כמנפיקות וכן על אגודות פיקדון ואשראי. כן תמשיך ותיבחן האפשרות להחיל את החובה האמורה על גופים נוספים המספקים שירותים פיננסיים ללקוחות, דוגמת קופות גמל וחברות ביטוח, גופים המספקים שירותי מסחר בניירות ערך וכן גופים אחרים המפוקחים על-פי חוק שירותים פיננסיים מוסדרים. בהתאם לאמור בדברי ההסבר לתזכיר, הגישה למידע הפיננסי של לקוח המצוי בידי מקורות מידע פיננסיים צפויה להסיר חסמים למעבר בין ספקים פיננסיים שונים ולעודד את התחרות, הן מצד הביקוש והן מצד ההיצע. יצוין, כי בטיטת התכנית הכלכלית – תקציב

ביאור 9 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הגבלים עסקיים והליכי רגולציה (המשך)

2. הליכי רגולציה (המשך)

הצעות חוק וחקיקה (המשך)

המדינה לשנת 2020 מיום 3.7.20 ("טיוטת התכנית הכלכלית") מבוקש להטיל על שר האוצר לגבש טיוטת חוק על בסיס התזכיר האמור. לפרטים נוספים ראה גם סעיף 1 לעיל תחת הכותרת "הוראות ופרסומי בנק ישראל והפיקוח על הבנקים" בנוגע לבנקאות פתוחה.

3. במסגרת טיוטת התכנית הכלכלית, מוצע להגיש מחדש ולתקן את **הצעת חוק להעמקת גביית המסים ולהגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון), התשע"ה 2015**, שעניינה העברת נתונים פיננסיים לרשות המסים לטובת שיפור הליכי שומה, באופן בו, בין היתר, תורחב הדרת הגופים הפיננסיים שעליהם תחול חובת דיווח על-פי הצעת החוק, כך שתכלול, בין השאר, גם אפליקציות תשלום, ארנקי דיגיטליים ועוד, וכן כי תחול על סולק חובת דיווח אוטומטי לרשות המסים על הכנסות והוצאות של בתי עסק בצד הסליקה, וכי רשות המסים תהיה רשאית לדרוש מידע מסולק, הכל בתנאים ובהתאם להגדרות ולמפורט בהצעת החוק האמורה ובטיוטת התכנית הכלכלית.

4. במסגרת טיוטת התכנית הכלכלית, מוצע לתקן את סעיף 21 לחוק הבנקאות רישוי, ולהרחיב את מקורות המימון של נותני האשראי החוץ בנקאי. בהתאם לדברי ההסבר להצעה, גיוון והרחבת מקורות המימון של נותני אשראי חוץ בנקאיים עשוי להזיל את עלויות האשראי לגופים אלה, לאפשר להם להזיל את האשראי ללקוחות, ובתוך כך להגביר את התחרות בשוק האשראי למשקי בית ועסקים קטנים. במסגרת הטיוטה מוצע, בין היתר, לאפשר לתאגיד העונה על ההגדרות שבהצעה, להנפיק תעודות התחייבות (שיכללו, לפי ההצעה, גם ניירות ערך מסחריים) בסך 15 (חמישה עשר) מיליארד ש"ח (במקום 5 (חמישה) מיליארד ש"ח כיום), תוך ביטול הדרישה להנפקת תעודות התחייבות מדורגות בלבד, וכן לקבוע, כי הכסף שהתאגיד נותן האשראי גייס מהציבור ישמש ברובו כאשראי ליחידים ועסקים קטנים או בינוניים.

הליכי רגולציה בקשר עם מגיפת הקורונה:

5. בקשר עם מגיפת הקורונה, יצוין כי ביום 15 במרץ 2020 קיבלה החברה אישור בדבר היותה "מפעל חיוני" על-פי חוק שירות עבודה בשעת-חירום, תשכ"ז-1967, שהינו בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2020. לאור האמור, לא חלות על החברה ההגבלות לענין מספר העובדים במקום העבודה בהתאם לתקנות שעת חירום (הגבלת מספר העובדים במקום עבודה לשם צמצום התפשטות מגיפת הקורונה החדש), התש"ף-2020, אך כנדרש בתקנות כאמור, החברה צמצמה ככל האפשר את מספר העובדים השוהים בו-זמנית במשרדי החברה בהתאם לדרוש לצורך הבטחת פעילות החיונית.

6. במהלך החודשים מרץ-אוגוסט 2020 פרסמו גורמים ורשויות רגולטוריות שונים (ביניהם הממשלה, הפיקוח על הבנקים ורשות ניירות ערך) הוראות שונות, וטיוטות הוראות, לרבות באמצעות תקנות שעת חירום, (בסעיף זה "**ההוראות**"), במסגרתן ניתנו הנחיות ו/או הקלות מסוימות לרבות לתאגידים הבנקאיים, אשר נועדו לאפשר להם, בין היתר, את הגמישות הנדרשת בתקופה זו, לנוכח התפתחות מגיפת הקורונה והשלכותיה על הכלכלה בעולם ובישראל.

בין ההוראות וטיוטות ההוראות העיקריות הרלוונטיות לחברה ניתן למנות את הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בנושא "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)" והעדכונים לה ("**הוראת ניהול בנקאי תקין 250**") ועדכונים לה;³⁷ תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (הנגשת שירותים פיננסיים), התש"ף-2020 ("**תקנות שעת חירום (הנגשת שירותים פיננסיים)**"); הצעת חוק למתן שירותים חיוניים מרחוק (נגיף הקורונה בחדש - הוראת שעה), התש"ף-2020.

³⁷ תוקפה של הוראת ניהול בנקאי תקין 250 יהיה עד ליום 30 בספטמבר 2020. הפיקוח על הבנקים, באישור נגיד בנק ישראל, רשאי להאריך את תוקף ההוראה לתקופה נוספת שלא תעלה על 6 חודשים.

ביאור 9 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הגבלים עסקיים והליכי רגולציה (המשך)

2. הליכי רגולציה (המשך)

הליכי רגולציה בקשר עם מגיפת הקורונה (המשך):

ההוראות כוללות בעיקר התייחסות: לנושאים תפעוליים ברמת התאגיד הבנקאי; לביצוע פעולות מרחוק לנושאי אשראי ומימון, לדחיית כניסתן לתוקף של הוראות ניהול בנקאי תקין ולהמשכיות עסקית כמפורט להלן.

[א] הוראות בנושאים תפעוליים ברמת התאגיד

1. בחודש אוגוסט 2020 הפיץ המפקח על הבנקים לחברי הוועדה המייעצת לענייני בנקאות להערות את טיוטת צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירותי דמי כרטיס חיוב מידי, מכתב התראה של עורך דין ופעולה על-ידי פקיד במוקד טלפוני) (הוראת שעה), התש"פ-2020, לפיה, במטרה להקל על ציבור הלקוחות להתמודד עם השלכות משבר מגיפת הקורונה, מוצע להכריז על שלושה שירותים כשירותים בני-פיקוח: (א) פעולה על-ידי פקיד במוקד טלפוני, שסכומו המירבי יעמוד על 2.5 ש"ח לפעולה; (ב) מכתב התראה של עורך דין, שסכומו המירבי יעמוד על 50 ש"ח למכתב; ו-(ג) דמי כרטיס חיוב מידי, שלא ניתן יהיה לגבות בגינו תשלום.

2. במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 250 נקבעו מספר הקלות לתאגידים בנקאיים בנושאים תפעוליים תוך עדכון הוראות ניהול בנקאי תקין שונות. עיקרי ההקלות הרלוונטיות לחברה בנושאים אלו כוללות: הקלות לעניין קיום וניהול ישיבות הדירקטוריון וועדותיו³⁸ ובין היתר, אפשרות לקיים את ישיבות הדירקטוריון שלא על-ידי כינוס ישיבה פרונטאלית, מתן גמישות בנוגע לתכיפות דיוני הדירקטוריון וועדותיו, בקשר עם נושאים אשר נקבעו להם מועדים קבועים ו/או תדירות מסוימת לדיון; פטור זמני מהחובה לקיים מספר קבוע של ישיבות של הדירקטוריון או של ועדותיו (לפי העניין) בפרק זמן מסוים, ועוד; הקלות בעניין אופן הטיפול בתלונות הציבור, ובכלל זאת מתן אפשרות למענה בכתב או בעל פה (תוך תיעוד) לתלונות הלקוחות; ועוד.

3. בחודש יולי 2020 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת חוק למתן שירותים חיוניים מרחוק (נגיף הקורונה בהדש – הוראת שעה), התש"פ-2020, הצעת חוק ממשלתית לפיה, בין היתר, במהלך תקופה כפי שהוגדר בהצעת החוק (ואשר אמורה להיות בתוקף עד למועד כניסתו לתוקף של חוק שירותי תשלום, אשר יאפשר זאת ממילא) ניתן יהיה לכרות חוזה לשימוש בכרטיס חיוב באמצעות הסכמת הלקוח שתתועד, חלף חתימתו בידי הלקוח. הצעת החוק נמצאת בדיונים להכנה לקריאה שניה ושלישית בוועדת המדע של הכנסת.

4. בהמשך לאמור בביאור 2.2.ג.24 לדוחות הכספיים לשנת 2019, לצורך שיפור ההתמודדות עם מגיפת הקורונה, ועל מנת לצמצם עוד יותר את המגע בעת ביצוע פעולות תשלום, החליט בנק ישראל במאי 2020, בשיתוף השחקנים בשוק כרטיסי החיוב, במסגרת הוועדה לכרטיסי חיוב, להעלות את רף ביצוע עסקאות ללא מגע (Contactless) במשק הישראלי (CVM) מ-200 ש"ח ל-300 ש"ח. העלאת הרף תהיה בתוקף עד לסוף שנת 2020 והנושא יעלה לקראת תום התקופה לדיון נוסף במסגרת ועדת כרטיסי חיוב.

³⁸ לענין זה ראה גם את הודעת רשות ניירות ערך מיום 16 במרץ 2020, לפיה בתקופת המגבלות למניעת התפשטות מגיפת הקורונה, לא קיימת מניעה לקיים אסיפות כלליות של בעלי מניות ואסיפות מחזיקי אגרות חוב באמצעי תקשורת ללא נוכחות פיזית, באופן שבו כל המשתתפים באסיפה יכולים לשמוע זה את זה בו בזמן, וכי ככלל לא קיימת מניעה לקיים ישיבות של הדירקטוריון וועדותיו באמצעות שימוש בכל אמצעי תקשורת, ובלבד שכל הדירקטורים המשתתפים יוכלו לשמוע זה את זה בו בזמן.

ביאור 9 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הגבלים עסקיים והליכי רגולציה (המשך)

2. הליכי רגולציה (המשך)

הליכי רגולציה בקשר עם מגיפת הקורונה (המשך):

[ב] הוראות בעניין ביצוע פעולות מרחוק

1. במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 250 נקבעו, בין היתר, מספר הקלות לתאגידים בנקאיים בעניין ביצוע פעולות מרחוק תוך עדכון הוראות ניהול בנקאי תקין שונות. עיקרי ההקלות הרלוונטיות לחברה בנושאים אלו כוללות: מתן אפשרות לתאגידים בנקאיים לעשות שימוש בערוצי הבנקאות בתקשורת (כהגדרת מונח זה בהוראות ניהול בנקאי תקין 367 בנושא "בנקאות בתקשורת" - "הוראת ניהול בנקאי תקין 367") בכדי לשלוח הודעות ללקוחותיהם המציעות להם להצטרף לשירותים אלו, וזאת גם אם הלקוח אינו צד להסכם בנקאות בתקשורת בערוצים שהודעות האמורות נשלחו באמצעותם. באופן דומה, ניתנה לתאגידים הבנקאיים אפשרות לשלוח הודעות ללקוחותיהם בערוצי בנקאות בתקשורת בנוגע להנפקת כרטיס חיוב עבור לקוחות שאין ברשותם כרטיס חיוב אחר שהונפק על-ידי אותו התאגיד הבנקאי; מתן אפשרות לקבל מלקוח הוראה לביטול חיוב מסוים בהרשאה לחיוב חשבון והרשאה לחיוב חשבון באמצעות הטלפון, בכפוף לתיעוד השיחה; הקלות לאופן חתימתו של לקוח על הסדר בנוגע לקבלת תשלומים על חשבון החוב; מתן אפשרות לכריתת הסכמים למתן אשראי (שאינם למטרת דיור) גם באמצעות קבלת הסכמת הלקוח בטלפון; וכן הקלות לעניין זיהוי ואימות לקוחות התאגיד הבנקאי במקרים מסוימים שהוגדרו: הנפקת כרטיס חיוב ליחיד שמסגרת הפעילות בו אינה עולה על סכום של 100,000 ש"ח, הגדלת סכום הפעילות בכרטיס חיוב קיים ליחיד עד לסכום שלא יעלה על 100,000 ש"ח, מתן הלוואה ליחיד באמצעות כרטיס חיוב, ובלבד שסכום הלוואה אינו עולה על 100,000 ש"ח; הרחבת ההקלה לעניין שימוש בטכנולוגיה של היועדות חזותית, כחלק זיהוי ואימות לקוח בעת פתיחת חשבון מקוון המיועד לסליקה או לניכיון, מסך של 50,000 ש"ח לסך של 100,000 ש"ח. בהקשר זה יצוין, כי תאגיד בנקאי אשר יישם את ההקלות האמורות בעניין זיהוי ואימות הלקוחות, יפעל להשלים את חובות הזיהוי והאימות בהתאם לדין כפי שהיה ערב כניסתה לתוקף של הוראת ניהול בנקאי תקין 250, בתוך שלושה חודשים מתום תוקף ההוראה.

2. ביום 7 באפריל 2020 פורסמו ברשומות תקנות שעת חירום (הנגשת שירותים פיננסיים). במסגרת התקנות תוקנו הוראות חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986 ("חוק כרטיסי חיוב") כך שחווה לשימוש בכרטיסי חיוב שנחתמו בתקופה שהחלה מיום 15 במרץ 2020 ועד לתום תוקפן של תקנות לשעת חירום (הנגשת שירותים פיננסיים),³⁹ יהיה רשאי מנפיק כרטיסי חיוב לקבל את הסכמת הלקוח לכריתת חווה לשימוש בכרטיס חיוב ולתעד אותה (גם שלא על דרך הכתב והחתימה). כמו-כן, לפני כריתת החווה האמור ייתן המנפיק ללקוח הזדמנות סבירה לעיין בחווה ובסמוך לאחר כריתתו ימסור המנפיק ללקוח עותק של החווה וכן אסמכתה להסכמתו שתועדה.

3. בהמשך לאמור בביאור 7.2.ג.24 לדוחות הכספיים לשנת 2019, בחודש מרץ 2020 הודיע הפיקוח על הבנקים לחברות כרטיסי האשראי, כי לאור ההשפעות הרחבות של מגיפת הקורונה, בכוונתו לעשות שימוש בסמכותו בהתאם לסעיף 3א5(ד)(1) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 ("חוק הבנקאות שירות ללקוח"), ולאפשר חריגה ממשך ההמתנה שנקבע בתיקון 29 לחוק הבנקאות שירות ללקוח ובהוראת ניהול בנקאי תקין בנושא "מתן מענה טלפוני אנושי מקצועי", בחלוף המגיפה. יחד עם זאת, הפיקוח על הבנקים הבהיר, כי הוא מצפה שיינקטו מירב המאמצים להעניק את השירות המיטבי האפשרי בהתאם ליכולות ולמצב

ביאור 9 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הגבלים עסקיים והליכי רגולציה (המשך)

2. הליכי רגולציה (המשך)

הליכי רגולציה בקשר עם מגיפת הקורונה (המשך):

[ב] הוראות בעניין ביצוע פעולות מרחוק (המשך)

(ובכלל זה עמידה בהנחיות משרד הבריאות), וזאת במיוחד לאור הצורך הגובר של הלקוחות לקבלת שירותים מרחוק. בחודש יולי 2020 כחלק מחובת הדיווח של המפקח על הבנקים לוועדת הכלכלה של הכנסת בהתאם

לסעיף 3א5(ד)(1) לעיל, פרסם המפקח על הבנקים מכתב, שכותרתו "דיווח לוועדת הכלכלה של הכנסת בהתאם לסעיף 3א5(ד)(2) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א – 1981". לפי המכתב, בין היתר, בהתחשב בקשיים האובייקטיביים שחוותה המערכת הבנקאית בחודשים מרץ עד מאי 2020 נוכח מגיפת הקורונה, ובהתאם לסמכות הנתונה למפקח על הבנקים לפי סעיף 3א5(ד)(1) לחוק הבנקאות שירות ללקוח, קובע המפקח בדיעבד כי התאגידים הבנקאיים רשאים היו לחרוג מההוראות המחייבות לענין זה על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 426 בנושא "מתן מענה טלפוני אנושי מקצועי" בחודשים האמורים. כן נאמר במכתב, שלאור העלייה המשמעותית בהיקף התחלואה במגיפת הקורונה והתחזיות לגבי קצה התחלואה ומשכה, התאגידים הבנקאיים נדרשים וממשיכים בהיערכות הולמת ונקיטת מירב המאמצים למתן מענה אנושי טלפוני מיטבי ללקוחות, ככתוב במכתב.

[ג] הוראות בעניין אשראי ומימון

1. בחודש יולי 2020 פרסם משרד המשפטים את תזכיר חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מס' 4) (עיצוב הליכים לשם גיבוש ואישור הסדר חוב) (הוראת שעה – נגיף הקורונה החדש), התש"ף-2020. לפי דברי ההסבר לתזכיר, מטרתו הינה ליצור מתווה להתמודדות עם עלייה בהיקף החייבים שיבקשו לפנות להליכים של הסדר חוב או להליכי חדלות פירעון בעקבות תקופת מגיפת הקורונה ולהתאים אותם למאפיינים המיוחדים של חייבים אלה. זאת, על-ידי עיכוב האפשרות של נושים לפתוח בהליכי חדלות פירעון ועל-ידי עידוד החייבים לפנות להליכים של הסדר חוב. מוצע ליצור מסלול ייעודי לטיפול בחובות של חייבים שנפגעו מהמשבר, שיפעל לתקופה קצרה ומוגבלת. זאת, בשאיפה להגיע להסדר חוב מוסכם לפירעון החובות כחלופה להליכי חדלות פירעון פורמליים. בנוסף, תזכיר החוק מציע להקל בתקופה זו גם על תאגידים מדווחים שנקלעו לקשיים עקב המשבר לבצע הסדרי חוב, זאת, על-ידי מתן אפשרות לאשר הסדרי חוב פשוטים, שעניינם דחיייה במועד פירעון החוב ושיתר תנאיהם אינם פוגעים במחזיקי אגרות החוב, שלא במסגרת חלק י' לחוק אלא לפי המנגנון הקיים בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן – "חוק ניירות ערך"). לענין זה ראה גם סעיף 2[ג] להלן.

ביאור 9 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הגבלים עסקיים והליכי רגולציה (המשך)

2. הליכי רגולציה (המשך)

הליכי רגולציה בקשר עם מגיפת הקורונה (המשך):

[ג] הוראות בענין אשראי ומימון (המשך)

2. בחודש יולי 2020 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק ההוצאה לפועל (נגיף הקורונה החדש - תיקון מס' 67 והוראת שעה), התש"ף - 2020, הצעת חוק ממשלתית אשר במסגרתה מוצע לבצע תיקונים שונים בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז - 1967 (בסעיף זה: "החוק"), חלקם תיקונים במסגרת הוראת שעה שנועדו לתת מענה לצרכים הייחודיים שנוצרו בתקופת משבר הקורונה וחלקם תיקונים לשם גביית חובות בשגרה בהוצאה לפועל. התיקונים במסגרת הוראת השעה כוללים, בין היתר: הארכת מועדים שונים בהליכי ההוצאה לפועל שנועדו לאפשר לחייבים זמן נוסף להתאושש כלכלית ולהסדיר את החוב בטרם יינקטו נגדם הליכי גבייה; קביעת הסדר תשלומים מיוחד אשר נועד להביא לתשלום החוב בתקופה קצרה ולהפחתת העלויות בתיק; הקפאה של ביצוע של צווי הבאה ותפיסות של כלי רכב; ומתן סמכות לרשם ההוצאה לפועל לאחד מיוזמתו את תיקי החייב בהוצאה לפועל.

כן, מוצע במסגרת הצעת החוק לקבוע כמה הוראות קבועות אשר נמצא כי הן דרושות לא רק לצורך תקופת הוראת השעה אלא גם לשם גביית חובות בשגרה בהוצאה לפועל. כך למשל, מתן שיקול דעת לרשם לפרוס חוב לתקופות ארוכות יותר מאלה שהחוק קובע וכן קביעת תנאים נוספים לעיקול מיטלטלין.

3. בחודש אפריל 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר שכותרתו "אירוע נגיף הקורונה - דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור". על-פי האמור בחוזר, הפיקוח על הבנקים מעודד תאגידי בנקאיים לפעול באופן זהיר כדי לייצב לווים שלא עומדים או עשויים שלא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם בעקבות השפעת אירוע מגיפת הקורונה.⁴⁰ בהתאם להוראות החוזר, בין היתר, אין לסווג באופן אוטומטי חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי כאשר בשל אירוע מגיפת הקורונה מבוצעים בתום לב שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור לפני שקיבלו הקלה כלשהי. על-פי החוזר, לווה נחשב כלווה שאינו בפיגור אם הוא נמצא בפיגור של פחות מ-30 ימים במועד יישום השינוי. כך, ייצוב לווים שאינם בפיגור בהלוואות הקיימות שלהם, בין אם הפעולה מבוצעת מול לווה מסוים ובין אם היא מבוצעת במסגרת תכנית ללווים תקינים הנתקלים בבעיות פיננסיות או תפעוליות בטווח הקצר כתוצאה מגיפת הקורונה, לא ייחשב, ככלל, כארגון מחדש של חוב בעייתי, כאשר מתקיימים כל התנאים הבאים:

1. השינוי בוצע בשל אירוע מגיפת הקורונה.

2. הלווה לא היה בפיגור במועד שבו יושמו השינויים.

3. השינוי הוא לזמן קצר (למשל 6 חודשים).

לענין חובות אשר לא היו לפני כן בפיגור וניתנה להם דחייה בשל אירוע מגיפת הקורונה, הם לא יסווגו כחובות בפיגור בשל הדחייה. כמו-כן, כאשר בוצעה דחיית תשלומים בשל אירוע מגיפת הקורונה בחובות שהיו בפיגור לפני הדחייה, יש להקפיד את מצב הפיגור במשך תקופת דחיית התשלומים, למעט אם החוב סווג כפגום או אם הוא נמחק חשבונאית.

⁴⁰ לענין זה ראה גם חוזר בנק ישראל - הממונה על שיתוף בנתוני אשראי מחודש מאי 2020, שכותרתו "סימון קוד הערה" עסקה המסומנת בשל אירוע על-פי הנחיות הממונה", לענין סימון דבר אירוע מגיפת הקורונה בדיווחים בקשר לחוק נתוני אשראי, בהתאם למפורט בחוזר האמור. כמו-כן ראה את הצעת חוק נתוני אשראי (תיקון - איסור שימוש בנתוני אשראי שנאספו בתקופת משבר הקורונה), התש"ף - 2020, הצעת חוק פרטית שבחודש יולי 2020 אושרה במליאת הכנסת בקריאה טרומית ונמצאת בדיונים בוועדת הכלכלה של הכנסת בהכנה לקריאה ראשונה.

ביאור 9 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הגבלים עסקיים והליכי רגולציה (המשך)

2. הליכי רגולציה (המשך)

הליכי רגולציה בקשר עם מגיפת הקורונה (המשך):

[ג] הוראות בענין אשראי ומימון (המשך)

4. בחודש יוני 2020 פרסם המפקח על הבנקים מכתב שכותרתו "מתן מענה ללקוחות שנקלעו לקשיים כלכליים על רקע משבר נגיף הקורונה". על-פי המכתב, בין היתר, ובהקשר להוראת ניהול בנקאי מספר 450 בנושא "הליכי גביית חובות", על התאגידים הבנקאיים להמשיך ולפעול באחריות, תוך המשך הפגנת הוגנות, גמישות ורגישות כלפי לקוחותיהם, ולפעול באופן ממוקד אגב הקצאת המשאבים הנדרשים על מנת להיות זמינים ללקוחות ולהגיע איתם להסדרים מיטביים ככל הניתן, בטרם נקיטת הליכים משפטיים.

[ד] הוראות בענין דחיית כניסתן לתוקף של הוראות ניהול בנקאי תקין

1. בהמשך לאמור בסעיף 2.1 לעיל, בחודש אפריל 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 368. במסגרת העדכון נדחה יישום התקן של בנקאות פתוחה בישראל, על רקע התפשטות מגיפת הקורונה, באופן לפיו, ככלל, ההוראה עתידה להיכנס לתוקף ביום 31 במרץ 2021, והחובה להציע לצרכן מידע אודות כרטיסי חיוב, סך יתרות בכרטיסי חיוב ותנועות בכרטיסי חיוב, תיכנס לתוקף רק ביום 10 באוקטובר 2021. לפרטים נוספים ראה גם סעיף 3 תחת הכותרת "הוראות ופרסומי בנק ישראל והפיקוח על הבנקים" וכן סעיף 3 תחת הכותרת "הצעות חוק וחקיקה" לעיל.

2. בחודש אפריל 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 359A בנושא "מיקור חוץ" ("הוראת ניהול בנקאי תקין 359A"). במסגרת העדכון נדחה מועד יישום ההוראה ליום 30 בספטמבר 2020 (חלף 31 במרץ 2020), על מנת לאפשר לתאגידים הבנקאיים להשלים את היערכותם לעמידה בדרישות ההוראה, לאחר שההנחיות לשעת חירום שפורסמו בקשר למגיפת הקורונה מנעו מחלק מהתאגידים הבנקאיים את סיום השלמת היערכותם. תאגיד בנקאי שישלים את היערכותו לפני מועד התחילה רשאי ליישם את ההוראה בכללותה לפני מועד התחילה. תאגיד בנקאי שטרם השלים את יישום דרישות ההוראה במלואן עד למועד התחילה, יישם את ההוראות הנוגעות לחוזה מיקור חוץ ככל שיקבש להתקשר עם נותן שירות לביצוע מיקור חוץ מהותי. לפרטים נוספים ראה ביאור 14.2.ג.24 לדוחות הכספיים לשנת 2019.

[ה] המשכיות עסקית

בחודש מאי 2020 העביר הפיקוח על הבנקים לתאגידים הבנקאיים מכתב לפיו, במטרה להבטיח היערכות נאותה של פעילות התאגיד הבנקאי ל"חיים בצל נגיף הקורונה" ורמת היערכות מקסימלית לגל תחלואה שני, על התאגיד הבנקאי לנקוט במספר צעדים, וביניהם: ביצוע הליך ביניים להפקת תובנות ולקחים מהיערכות התאגיד הבנקאי, פעילותו והתנהלותו בגל התחלואה הראשון, לרבות ביחס לבקשות לשינויים רגולטוריים או חקיקתיים שנדרשו על מנת לשמור על פעילות תקינה; לבנות תכנית מקיפה לשלבים השונים במסגרת ההיערכות, כמפורט במכתב, ובכלל זה בהיבטי המשכיות עסקית; להציף בפני הפיקוח על הבנקים חסמים רגולטוריים כאמור במכתב; לבנות תכנית הממשיכה את הפעילות המואצת שהחלה במשבר של פיתוח כלים לביצוע פעילות בנקאית מרחוק ולבחון את הצורך בפיתוח כלים נוספים כאמור במכתב; לבחון את השפעות גל התחלואה הראשון והשפעות יישום תכנית המענה על היבטים שונים כמפורט במכתב; ולקיים דיון בדירקטוריון התאגיד בנושאים המפורטים במכתב. בחודש אוגוסט 2020 העביר הפיקוח על הבנקים לחברה מכתב, המתייחס לציפיות הפיקוחיות במבט קדימה, בין השאר בהתייחס לתובנות רוחביות שעלו מהחומרים שקיבל הפיקוח על הבנקים מהמערכת הבנקאית וחברות כרטיסי האשראי וכן הערות הייחודיות לחברה.

ביאור 9 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הגבלים עסקיים והליכי רגולציה (המשך)

2. הליכי רגולציה (המשך)

ריבוי הליכי הרגולציה, ככל שיושמו, לרבות ההוראות והשינויים בשוק התשלומים והאשראי, ובכלל זה מתווה הירידה בעמלה הצולבת, זיכוי מייד, כניסת סולקים ומאגדים ופעילות אפליקציות התשלומים, וכך המגמות בשוק זה, עלולים להשפיע מהותית לרעה על החברה, אך בשלב זה לא ניתן להעריך בוודאות את היקפה והשלכותיה.

ד. הליכים משפטיים ותלויות

נכון למועד הדוח, כנגד החברה וחברות מאוחדות שלה הוגשו מספר תביעות משפטיות הנובעות ממהלך עסקיהן הרגיל לרבות תביעות לבקשה להכיר בהן כתביעות ייצוגיות וכן תובענות ייצוגיות. סכום החשיפה בשל תביעות (שאינן ייצוגיות) שהוגשו כנגד החברה והחברות המאוחדות שלה, בנושאים שונים, שאפשרות התממשותן "אפשרי" Reasonably Possible, הסתכם ליום 30 ביוני 2020 בסכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח, סכום החשיפה ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכם לסכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח. להערכת החברה, בהתבסס על יועציה המשפטיים, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה.

1. בחודש ספטמבר 2015, התקבלה בחברה תביעה ובצידה בקשה לאשרה כייצוגית. לטענת מבקש האישור, האופן בו נהגה החברה בעת גביית עמלת קבלת מידע בתקשורת מפר את הוראות הדין. הנזק האישי מוערך על-ידו ב-361.08 ש"ח וסכום התביעה הייצוגית כ-8.5 מיליון ש"ח. מדובר בבקשת אישור בעניין בו כבר סולקה בקשת אישור כנגד החברה לאור עמדת בנק ישראל. ביום 9 ביולי 2018 הגישו הצדדים בקשה לאישור הסדר פשרה בתיק אליו צורפה גם פרימיום אקספרס והצדדים ממתנים להכרעת בית המשפט בה.
2. בחודש נובמבר 2015 התקבלה בחברה תביעה ובצידה בקשה לאשרה כייצוגית המאחדת לתוכה שתי תביעות, שהוגשה מוקדם יותר בשנת 2015 ואוחדו לכדי תביעה אחת. לטענת מבקשי האישור, ביטול תכנית הנקודות/כוכבים וכן זמן ההתארגנות הלא מספיק שניתן ללקוחות החברה לצורך מימוש הנקודות הצבורות נעשו שלא כדין. הסעד המבוקש הוא השבת שווי הזכויות הכלכליות בגין הכוכבים שנמחקו. הנזק האישי מוערך על-ידי התובעים בכ-28 ש"ח ואילו סכום התביעה הייצוגית בכ-162 מיליון ש"ח. הסכם פשרה אושר על-ידי בית משפט ומיושם על-ידי החברה.
3. בחודש מרץ 2016 התקבלה בחברה ובירופיי תביעה ובצידה בקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. לטענת מבקש האישור אופן ההמרה של מטבעות זרים לדולר אינו בהתאם לשערי הארגונים הבינלאומיים וכי בכך יש הפרת הסכם. הנזק לקבוצת התובעים מוערך על-ידי התובע בכ-23 מיליון ש"ח. הצדדים קיימו הליך גישור שהוביל להסכם פשרה, שאושר על-ידו ומיושם על-ידי החברה.
4. בחודש יוני 2016 הוגשה בקשה לאישור תביעה כייצוגית בבית המשפט המחוזי מרכז. לטענת המבקשים, שלוש חברות כרטיסי האשראי הן צד להסדר כובל שלא קיבל אישור כדין, לפיו בעסקאות חיוב מייד ו-Prepaid החברות שלעיל מעכבות אצלן שלא כדין כספים המגיעים לבתי העסק וכן הן מחשבות את העמלה הנגבית מבתי העסק על בסיס עמלה צולבת כנהוג בעסקאות נדחות רגילות. כמו-כן נטען כי סעיפים בהסכם בית עסק הינם סעיפים מקפחים בחוזה אחיד. לאחר שבית המשפט המחוזי הביע עמדתו בדבר העדר סמכות לדון בחלק מהנושאים העולים בבקשה, הגיש המבקש הליך לבית הדין לתחרות. הליך זה סולק על הסף בחודש אוקטובר 2018. ערעור על כך שהוגש על-ידי המבקש נדחה על-ידי בית המשפט העליון. במקביל להגשת הערעור, הוגש גם בג"צ כנגד החלטת רשות התחרות שלא לפנות לבית הדין לפתיחת ההסכם שנדחה בחודש יולי 2020. ההליך בבית המשפט המחוזי שעוכב עד לסיום ההליכים בבג"צ עתיד לחזור ולהתנהל.
5. בחודש מרץ 2018 הוגשה כנגד חברת בת ומשיבים נוספים, בקשה לאישור תביעה כייצוגית. לטענת המבקש, היכולת לשלם בתשלומים בבנק הדואר, רק בתשלומים נושאי ריבית, הינו שלא כדין ומהווה הפרה של חוק הבנקאות (שירות לקוח), כללי הבנקאות השונים, חוק הסדר הלוואות חוץ בנקאיות, התשנ"ג-1993 ונעשה בחוסר תום לב ותוך עשיית עושר שלא במשפט. הנזק האישי הנטען הוא 5.82 ש"ח והנזק לקבוצת התובעים מוערך כעולה על 2.5 מיליון ש"ח. התיק מצוי בשלב הסיכומים, לאחר שמיעת הוכחות.

ביאור 9 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ד. הליכים משפטיים ותלויות (המשך)

6. בחודש דצמבר 2017 הוגשה כנגד החברה, פרימיום אקספרס ובנק הפועלים, בקשה לאישור תביעה כייצוגית. לטענת המבקשים, גובה עמלת דמי הכרטיס ללקוחות בנק הפועלים הועלה שלא כדין תוך הפרת הסכם ההתקשרות, חוסר תום לב ועשיית עושר שלא במשפט. המבקשים מעריכים את גודל קבוצת התובעים ב-1.5 מיליון לקוחות, כאשר הנזק האישי הנטען הוא 29.4 ש"ח, והנזק המצטבר הוא כ-180 מיליון ש"ח. במסגרת הבקשה מתבקש החזר הסכום האמור, וכן קביעה כי שינוי מדרג ההנחות בטל. מדובר בבקשת המשך לבקשת אישור שהוגשה נגד בנק הפועלים בעבר.
7. בחודש יולי 2018, הוגשה כנגד החברה וכנגד שתי חברות כרטיסי אשראי נוספות תביעה ובצידה בקשה לאשרה כייצוגית. לטענת המבקשים, חברות כרטיסי האשראי העלימו עין במשך שנים ממדיניות ניצול ועושה צרכנים קשישים על-ידי חברות שיווק ישר, תוך שגרפו לכיסן עמלות סליקה בהיקפים גדולים. לטענת המבקשים, עילות התביעה הן הפרת חובה חקוקה, רשלנות, הפרת חובות אמון, עשיית עושר ולא במשפט, פגיעה באוטונומיה של הפרט, הפרת הסכם, והטעיה. לטענת המבקשים, כל עוד לא תבוצע בדיקת מומחה, אין ביכולתם להעריך ולכמת את היקף הנזקים שנגרמו. עם זאת, כיוון שלטענת המבקשים מדובר בתופעה ממנה נפגעו עשרות אלפי קשישים לאורך השנים, ובהתחשב בהיקף הנזק הנטען, הם מעריכים כי היקף ההשבה או הפיצוי המצטבר בגין הנזקים הממוניים יעמוד על מאות מיליוני שקלים. באשר לפיצוי בגין הנזקים הבלתי ממוניים, העריכו המבקשים כי הפיצוי יעמוד על סך של 1,000 ש"ח לכל אחד מחברי קבוצת התובעים. בחודש מרץ 2019, החברה הגישה את תשובתה לבקשת האישור.
8. בחודש דצמבר 2018 הוגשה לבית המשפט העליון בשבתו כבית דין גבוה לצדק ("בג"צ") עתירה למתן צו על תנאי, כנגד החברה, בנק ישראל, הממונה על ההגבלים העסקיים וחברות כרטיסי חיוב, והחברה בתוכם. במסגרת העתירה מתבקש בג"צ להוציא צו המורה לבנק ישראל להסביר את החלטתו לפיה העמלה הצולבת בכרטיסי חיוב תועמד משנת 2023 על 0.5% בעסקאות חיוב נדחה ו-0.25% בעסקאות חיוב מיידי, באופן ההופך את העמלה הצולבת להיות מקור לרווחי עתק לחברות כרטיסי החיוב; וכן צו המורה לבנק ישראל להסביר מדוע לא תוכפף העמלה הצולבת גם לאישור מכוח חוק ההגבלים העסקיים. החברה הגישה תשובה מקדמית. בדיון שהתקיים בחודש יולי 2020 ניתן פסק דין בו נדחתה העתירה.
9. בחודש נובמבר 2019 קיבלה החברה מכתב מהחשב הכללי באוצר, בכובעו כלקוח, בית עסק הסולק עם החברה, לפיו לטענתם, נמצאו הפרשים בין חישובי עמלות לפי הסכם ההתקשרות (הסכם הסליקה) בין הצדדים לבין העמלות שניגבו בפועל על פני תקופה של מספר שנים, בסך של בין כ-23 לכ-25 מיליון ש"ח. בחודש יולי 2020 התקבל מכתב נוסף מהחשב הכללי ובו הועמד סכום הפרשים הנטען על כ-20 מיליון ש"ח. מבחינה ראשונית שערכה, החברה סבורה כי אין ממש בדרישה, ולהערכתה נכון לשלב זה, תוצאות הבירור כאמור לא צפויות להשפיע באופן מהותי על תוצאותיה הכספיות.
10. בחודש מאי 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו תביעה כנגד החברה, מנהל קמעונאות בע"מ וביתן פיננסים בע"מ, ובצידה בקשה לאישור התובענה כייצוגית. עניינה של בקשת האישור בטענה שחברי המועדון לא מקבלים את ההנחות להם הם זכאים בעת ביצוע התשלום בקופות השירות העצמי. עילות התביעה הן הפרת הסכם, הפרת חובת תום הלב, רשלנות וגזל, הטעיה ועשיית עושר ולא במשפט. הסעדים המבוקשים הם, בין היתר, סעד הצהרתי על הפרה וצווים המורים להשיב את מלוא סכום הפרש לחברי הקבוצה. הנזק לכלל חברי הקבוצה הוערך על-ידי המבקש בסכום העולה על 2.5 מיליון ש"ח. בדיון מקדמי שהתקיים בחודש פברואר 2020 בהיר בית המשפט כי אין עניין בניהול ההליך והמליץ למבקש להגיע להסכמה על הסתלקות. בקשת הסתלקות הוגשה וממתנה להכרעת בית המשפט.
11. בחודש ינואר 2019 הוגשה כנגד החברה תביעה ובצידה בקשה לאשרה כייצוגית. לטענת המבקש, המשיבה גובה עמלת דמי כרטיס מבלי להודיע על כך עובר לתחילת גביית העמלה, ולמצער, מבלי שניתנת הודעה ברורה על כך כנדרש על-פי דין. בנוסף, נטען כי כאשר מבצעת החברה השבה ללקוחותיה כשהיא גובה מהם כספים שלא דין, הם אינם משוערכים כנדרש על-פי חוק פסיקת ריבית והצמדה. המבקש עצמו הוא לקוח של פרימיום אקספרס (חברה בת) ולכן הוגשה בקשה לתיקון בקשת האישור. בחודש יולי 2019 אושרה בקשת התיקון כך שהתווספה מבקשת לבקשת האישור ופרימיום אקספרס צורפה כמשיבה לבקשה. המבקשת החדשה היא בעלת העילה כנגד ישראל אקספרס ולטענתה ישראל אקספרס התנהלה בחוסר תום לב בקיום החוזה, התעשרה שלא כדין והתרשלה. כמו-כן, המבקשת חוזרת על טענות המבקש לעיל ביחס להתנהלות ישראל אקספרס. לטענת המבקשים אין ביכולתם להעריך את נזקיהם של כלל חברי קבוצת התובעים.

ביאור 9 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ד. הליכים משפטיים ותלויות (המשך)

12. בחודש אפריל 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו תביעה כנגד החברה, ובצדה בקשה לאישור התובענה כייצוגית. עניינה של בקשת האישור הוא, בין היתר, בטענה שהחברה העלתה עמלת סליקה לבתי עסק הקשורים עימה בהסכמי סליקה, מבלי שבתי העסק קיבלו הודעה ברורה, בולטת ונפרדת לפני השינוי. בבקשה לאישור מבוקשים בין היתר סעד השבה של סכומים שנגבו לטענת מבקשת האישור על-ידי החברה שלא כדין וכן ביטול סעיפים מסוימים בהסכמי הסליקה בהם קשורה החברה עם בתי עסק, אשר נטען על-ידי המבקשת כי הינם סעיפים מקפחים. במסגרת הבקשה לאישור צוין על-ידי המבקשת כי אין בידה כלים בשלב זה לחישוב נזקם של חברי הקבוצה המיוצגת, אך צוין בה כי סכום התביעה הייצוגית המשוער עומד על מעל 2.5 מיליון ש"ח, ולצורך סמכות עניינית בלבד, מוערך בעשרות מיליוני ש"ח.

כמו-כן, תלויות ועומדות נגד החברה וחברה מאוחדת תובענות ובקשות לאישורן כתובענות ייצוגיות, כמפורט להלן, שלדעת החברה, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי ההליכים המשפטיים האמור ולפיכך לא בוצעה בגינם הפרשה:

13. בחודש ינואר 2020 הומצאה לחברה תביעה ובצדה בקשה מתוקנת לאישור התובענה כייצוגית. עניינה של בקשת האישור הוא בטענת המבקשים כי החברה התעלמה באופן מופגן ומתמשך מכמות ביטולי העסקאות ומפניות של לקוחותיהן בעניין בתי העסק מפה אינטרנט בע"מ ואי.טי.אי יוזמה ותיירות בע"מ, דבר שאפשר המשך חיובים שלא כדין, וכן שלא ביטלו את העסקאות כדין. הסעדים המבוקשים בבקשת האישור הם קביעת נהלים הולמים, השבה של הכספים שנגבו שלא כדין או פיצוי כספי בגובה הכספים שנגבו. מבקשי האישור מעריכים את הנזק של כלל חברי הקבוצה על בסיס אומדנה בסך של 7 מיליון ש"ח. עם זאת הם מבקשים מינוי בודק-חוקר מטעם בית המשפט לשם איתור חברי הקבוצה ואומדן גובה הנזק.

14. בחודש מאי 2020 הומצאה לחברה תביעה ובצדה בקשה לאישור תובענה כייצוגית. בבקשת האישור נטען כי החברה הפרה את החובה המוטלת עלייה לשלוח לכל לקוחותיה את פירוט חיוביהם החודשיים באמצעות הדואר, ותחת זאת שלחה את פירוט החיובים באמצעות דואר אלקטרוני מבלי שהתקבלה לכך הסכמתם המפורשת של לקוחות החברה. עוד נטען בבקשה כי החברה הפרה, בין היתר, את הוראות ניהול בנקאי תקין 367 ו-420, וכפועל יוצא מכך התעשרה החברה שלא כדין, הפרה את ההסכם ההתקשרות שבינה לבין לקוחותיה והפרה את חובתה לנהוג בדרך מקובלת ובתום לב בעת קיום ההסכם עם לקוחותיה. במסגרת בקשת האישור התבקש בית המשפט ליתן סעדים שונים נגד החברה וביניהם להורות לחברה לפצות את חברי הקבוצה בסך של 35.7 מיליון ש"ח בגין הנזקים הנטענים שנגרמו עד למועד הגשת בקשת האישור, וכן להורות על פיצוי של חברי הקבוצה בסך 35.7 מיליון ש"ח בגין כל חודש נוסף בו תמשיך ישראל לבצע את הפרת הדין הנטענת. בחודש יוני 2020 התקבלה בחברה עמדת בנק ישראל והחברה פועלת להבנתה בהתאם לה ולהבהרות/הוראות נוספות בעניין מבנק ישראל.

15. בחודש יוני 2020 הומצאה לחברה תביעה ובצידה בקשה לאישור תובענה כייצוגית. בבקשת האישור נטען כי יש לישראל אחריות ברשלנות על פרצת אבטחה בעת עריכת סוג מסוים של עסקאות וכי בכך אף הופרה חובת תום הלב שלה. במסגרת בקשת האישור מתבקש בית המשפט ליתן סעדים שונים נגד החברה וביניהם להורות לחברה לפצות את חברי הקבוצה בסך של 3 מיליון ש"ח עד למועד הגשת הבקשה וכן לדאוג לתיקון פרצת האבטחה.

ה. שומות מע"מ

בהמשך לאמור בביאור 24.ה לדוחות הכספיים השנתיים 2019 בדבר שומות מע"מ אשר עיקרן חיוב במס ערך מוסף בשיעור מלא בגין עמלת עסקת מט"ח המתקבלת בידי החברה ממחזיקי הכרטיס ובגין עמלת מנפיק המתקבלת בידי החברה מהארגונים הבינלאומיים, וזאת בקשר לעסקאות שביצעו מחזיקי כרטיס של החברה אל מול בתי עסק בחו"ל וכן שלילת חלק ממסי התשומות בהן נשאה החברה המיוחסות לטענת שלטונות מע"מ לפעילותה של החברה באילת, והכל בגין השנים 2012 ועד יוני 2016, בחודש מרץ 2020 התקיים דיון קדם משפט בערעור. במסגרת הדיון, אישרה הפרקליטות כי אכן ככוונת מנהל מע"מ להפחית מקרן מס התשומות את החלק היחסי הנוגע לשנות המס הנדונות בערעור המתייחס לפעילותה של החברה באילת.

ביום 10 ביוני 2020 קיבל בית המשפט את בקשת מנהל מע"מ בדבר עדכון מטעמו, במסגרתה ביקש המנהל להפחית את סכום החיוב במס עסקאות בסכום של כ-6 מיליון ש"ח וזאת בשל טעות הקלדה.

בנוסף בסוף חודש יולי 2020, אישר בית המשפט לבקשת הצדדים ארכה נוספת להגשת ההודעה בדבר סטטוס המגעים בין הצדדים בניסיון להגיע להסכמות מחוץ לכותלי בית המשפט בקשר לשומות.

ביאור 9 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ה. שומות מע"מ (המשך)

החברה כוללת הפרשה בדוחותיה במקום בו נדרשת הפרשה בגין חלק מהרכיבים בהם להערכת יועציה המשפטיים קיים סיכון "אפשרי" להתממשות בעתיד של חלק מסעיפי השומה והכל בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

נכון ליום 30 ביוני 2020, כללה החברה בתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים הפרשה, בין היתר בגין התקופה הנוספת, וזאת בהתבסס על חוות הדעת של יועציה המשפטיים. בגין הפרשה זו יצרה החברה מסים נדחים בהתאם.

החברה מעריכה את סכום החשיפה המעודכן שלה ושל פרימיום אקספרס אשר בגינו לא נכללת הפרשה בדוחותיה, בסכום של כ- 272 מיליון ש"ח.

ו. התקשרויות עם ארגונים בינלאומיים

בהמשך לאמור בביאור 24.ח לדוחות הכספיים לשנת 2019, אודות התקשרות עם ארגונים בינלאומיים:

- א. בחודש אפריל 2020, הגדילה החברה את סכום הערבות הבנקאית האוטונומית, שהעמידה החברה באמצעות בנק הפועלים להבטחת התחייבויותיה של החברה כלפי MC, מסך של כ-20 מיליון דולר ארה"ב לסך של כ-28 מיליון דולר ארה"ב. הערבות הינה בתוקף עד ליום 6 במרץ 2022.
- ב. במסגרת כפיפותה של הקבוצה להוראות הארגונים הבינלאומיים, נדרשת הקבוצה גם לעמידה בתקני אבטחה טכנולוגיים שונים. בהקשר זה יצוין, כי למועד חתימת הדוח מתקיימים מגעים ו/או הסכמות עקרוניות (לפי העניין) בין הקבוצה לבין הארגונים הבינלאומיים לגבי יישומו של תקן PCI, העוסק באבטחת מידע הקשור בכרטיסי אשראי בנוגע למתווה קידום ויישומו של התקן בקבוצה. במהלך שנת 2019 גיבשו החברה והארגונים הבינלאומיים תכנית מוסכמת לקידום ויישום הוראות התקן כאמור וליישומה של תכנית כאמור ("תכנית PCI") ולהערכתה, יישומה אינו כרוך בתוספת עלות מהותית לקבוצה. במהלך חודש אפריל 2020 הודיעה החברה לארגונים הבינלאומיים כי לאור מגיפת הקורונה יתכן ויחול עיכוב במועד יישום תכנית PCI כאמור.

ז. ערוצי הפצה

התקשרויות עם בנקים שונים בהסדר הנפקת כרטיסי חיוב בנקאיים

לפרטים אודות התקשרויות עם בנקים, ראה בהמשך לאמור בביאור 24.ט לדוחות הכספיים לשנת 2019.

ביום 18 במאי 2020 נחתם הסכם בין החברה ויורופיי (ביחד בפסקה זו- "ישראל כרטיס") לבין הבנק הדיגיטלי הראשון (בהקמה) בע"מ ("הבנק הדיגיטלי"), לפיו ישראל כרטיס תנפיק במשותף עם הבנק הדיגיטלי כרטיסי חיוב ללקוחות שינהלו חשבון בבנק הדיגיטלי, וכן תשמש כמתפעלת הנפקה של כרטיסי חיוב כאמור, הכל בתנאים כפי שסוכם בין הצדדים (בפסקה זו- "ההסכם"), לרבות בלעדיות לישראל כרטיס בתנאים שנקבעו בהסכם. ההסכם יהיה בתוקף למשך 7 שנים, והוא ניתן להארכה בתנאים שנקבעו בהסכם לתקופות נוספות של שנתיים בכל פעם, אלא אם הודיע מי מהצדדים על רצונו לסיום ההסכם בהודעה מראש בהתאם לקבוע בהסכם. החברה מעריכה, כי הפעילות המשותפת כאמור אינה צפויה להתחיל בפועל לפני המחצית השנייה של שנת 2021 וכי השפעותיו של ההסכם על תוצאותיה הכספיות אינן צפויות להיות מהותיות.

ביום 12 ביולי 2020 נחתם הסכם עדכני, המחליף הסכמים קודמים, בין החברה ויורופיי (יורופיי והחברה יכוננו ביחד בסעיף זה: "ישראל כרטיס") לבין אחד הבנקים העיקריים מבין 'הבנקים בהסדר' עימם קשורה ישראל כרטיס (בסעיף זה: "הבנק"), לפיו ישראל כרטיס תנפיק במשותף עם הבנק כרטיסי חיוב בנקאיים ללקוחות בעלי חשבון בבנק, וכן תשמש כמתפעלת הנפקה של כרטיסי חיוב כאמור, הכל בתנאים כפי שסוכם בין ישראל כרטיס לבנק. ההסכם יהיה בתוקף למשך שבע (7) שנים ממועד חתימתו, והוא ניתן להארכה בתנאים שנקבעו בו לתקופות נוספות של שנתיים בכל פעם, אלא אם הודיע מי מהצדדים על רצונו לסיום ההסכם בהודעה מראש בהתאם לקבוע בהסכם.

ביאור 9 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ז. ערוצי הפצה (המשך)

התקשרויות עם מועדוני לקוחות

לפרימיום אקספרס הסכם עם מועדון *Fly Card* אשר חודש למשך שבע (7) שנים מחודש ספטמבר 2019. לפרטים נוספים ראה ביאור 24. יא לדוחות הכספיים לשנת 2019.

השפעת התפרצותה של מגיפת ה-"קורונה" בישראל ובעולם באה לידי ביטוי במיוחד בתחומים מסוימים ובהם תחומי התיירות והתעופה, באופן שהיקפי הפעילות בענפים אלו נפגעו באופן מהותי, החל מאמצע חודש מרץ השנה וביתר שאת מהרבעון השני לשנת 2020.

ביום 30 ביוני 2020 פרסמה חברת נתיבי אויר לישראל בע"מ ("אל-על") את דוחותיה הכספיים לרבעון הראשון לשנת 2020. דוח סקירת רואי החשבון המבקרים של אל-על כולל הערת עסק חי לאור קיומם של ספקות משמעותיים בדבר המשך קיומה של אל-על כעסק חי, וזאת בהמשך להערת עסק חי הכלולה גם בדוחותיה השנתיים לשנת 2019 של אל-על שפורסמו ביום ה-14 במאי 2020.

בנוסף כוללים דוחותיה של אל-על ליום 31 במרץ 2020, התייחסות למשא ומתן לקבלת הלוואה בערבות מדינת ישראל שהינה חיונית להתמודדותה של אל-על עם השלכותיה של מגיפת הקורונה. בהתאם לדיווח מיידי של אל-על מיום 6 ביולי 2020 החליט דירקטוריון אל-על לבחור במתווה שעניינו קבלת הלוואה בנקאית בסך של 250 מיליון דולר המגובה במרביתה בערבות המדינה וכן ביצוע של הנפקת מניות לציבור בהיקף של 150 מיליון דולר, לפיו המדינה תתחייב לרכוש את המניות שלא יירכשו על-ידי הציבור לפי השער הממוצע בחודש מאי 2020 וזאת עד להיקף האמור. הדיווח המיידי כולל התייחסות לאי הוודאות כי הפעולות והתנאים הנדרשים לצורך יישומו המלא של המתווה אכן יושלמו. ביום 23 ביולי 2020 פרסמה אל-על מידע נוסף בנוגע למכתב שנתקבל באל-על ממנכ"לית משרד האוצר המציין כי ערבות המדינה להלוואה האמורה תינתן אך ורק לאחר הנפקת המניות לציבור ותשלום תמורת הנפקה לאל-על בפועל, כאשר על-פי הודעת האוצר ההנפקה אמורה להתבצע לא יאוחר מיום 30 באוגוסט 2020.

בשים לב לאמור לעיל, החברה בחנה את תוצאות פעילות המועדון בתקופת הדוח וכן עד לתום תקופת ההסכם הקיים, בהתאם להערכה שביצעה הגיעה החברה למסקנה כי בשלב זה לא נדרשת הפחתת סכומים ששולמו לאל-על בעת הארכת ההסכם. הערכה זו תמשך להבחן ובהתאם להתפתחויות יתכן וההערכות בעתיד תהיינה שונות.

ח. התקשרויות מיוחדות

התקשרויות מיוחדות כוללות הסכמים ארוכי טווח בגין שכירות נכסים, תוכנות והסכמים תפעוליים בגין כלי רכב. במהלך התקופה המדווחת לא היו שינויים מהותיים ביתרת הסכומים הצפויים בגין התקשרויות מיוחדות אשר מפורטות בביאור 24. י לדוחות כספיים לשנת 2019.

ט. שיתופי פעולה נוספים

הפעלת שירותי תשלום ותיקוף נסיעה בתחבורה ציבורית - בהמשך לאמור בביאור 24. יב לדוחות הכספיים לשנת 2019 בדבר בחירתה של החברה כמועמדת (לצד שני גופים נוספים) לקבלת אישור להפעלת שירותי תשלום ותיקוף נסיעה בתחבורה ציבורית (בסעיף זה: "אישור הפעלה") במסגרת הליך תחרותי שנערך על-ידי משרד התחבורה והבטיחות בדרכים ("משרד התחבורה"), וכן בדבר הודעה שקיבלה ממשרד התחבורה, לפיה רשאית החברה לעבור ביום 3 ביוני 2020 להפעלת הרצה מסחרית מוגבלת של היישומון, בתנאים המפורטים בהודעה, ביום 25 ביוני 2020 קיבלה החברה מכתב ממשרד התחבורה (בסעיף זה: "המכתב") המופנה למפעילי היישומונים (אפליקציות), לפיו, בין היתר, בהמשך לדיון שהתקיים בוועדת הכלכלה בכנסת בנוגע למרכיבים הפרטניים של תפעול היישומון ובעיקר בשאלת הגנת הפרטיות ושמירה על מאגרי מידע ולהנחיית שרת התחבורה, עוסק צוות המשרד בבחינת הצעדים הנדרשים לצורך מתן מענה לשאלות שהתעוררו בדיון האמור. בהמשך לכך הוחלט, בשלב זה, על המשך הפיילוט למימון ולטיוב יכולות היישומונים לתקופה נוספת שתקבע על-ידי השרים. על-פי המכתב, הרשות הארצית לתחבורה ציבורית רואה באפשרות תיקוף ותשלום באמצעות יישומון חשיבות רבה לשיפור השירות לציבור הנוסעים ולעידוד השימוש בתחבורה הציבורית ופועלת לגיבוש הנחיות בקשר לאישור ההפעלה.

נוכח האמור במכתב, החברה מעריכה כי קבלת אישור ההפעלה תתעכב, אולם אין ביכולתה של החברה להעריך את מועד קבלתו (אם בכלל). למועד חתימת הדוח, ובשים לב לשלב בו מצויים הדברים, היקף הפעילות הרלוונטית לחברה עדיין אינו ידוע, ותלוי בהמשך התקדמות והיערכות נגזרת, אולם מימוש הפעילות (ככל שהחברה תקבל אישור הפעלה) עשוי לתרום להגדלת הצעת הערך של החברה ללקוחותיה הקיימים ואחרים והמשך הידוק הקשר עימם.

ביאור 10 - מגזרי פעילות

במיליוני ש"ח

במאוחד:
מידע על הרווח והפסד
מידע על הרווח והפסד - לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)

סך הכל	אחר (1)	מגזר מימון	מגזר סליקה	מגזר הנפקה	
הכנסות					
360	-	*-	246	114	עמלות מחיצוניים
-	-	-	(164)	164	עמלות בינמגזריות
360	-	*-	82	278	סך הכל
109	-	113	(2)	(2)	(הוצאות) הכנסות ריבית, נטו
8	9	2	1	(4)	(הוצאות) הכנסות אחרות
477	9	115	81	272	סך ההכנסות
הוצאות					
157	1	10	44	102	תפעול
45	-	-	-	45	תשלומים לבנקים
64	6	37	9	12	רווח לאחר מסים של מגזרים ברי דיווח

מידע על הרווח והפסד - לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)

סך הכל	אחר (1)	מגזר מימון	מגזר סליקה	מגזר הנפקה	
הכנסות					
460	-	*-	300	160	עמלות מחיצוניים
-	-	-	(197)	197	עמלות בינמגזריות
460	-	*-	103	357	סך הכל
88	-	93	(2)	(3)	(הוצאות) הכנסות ריבית, נטו
6	7	2	2	(5)	(הוצאות) הכנסות אחרות
554	7	95	103	349	סך ההכנסות
הוצאות					
208	*-	13	58	137	תפעול
70	-	*-	-	70	תשלומים לבנקים
78	6	31	14	27	רווח לאחר מסים של מגזרים ברי דיווח
(52)	-	-	-	-	הוצאות לא מוקצות - בגין מענק היפרדות חד פעמי, נטו ממס (2)
26					רווח נקי המיוחס לבעלי המניות

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

(1) תוצאות של פעילויות אחרות אשר נבחנות בנפרד על-ידי מקבל ההחלטות התפעולי הראשי לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועים של אותן פעילויות, אך לא מקיימות הגדרת מגזר בר דיווח בשל אי עמידה בתנאים כמותיים.

(2) תוצאות הרבעון השני של שנת 2019 הושפעו מהותית מאירוע בעל אופי חד פעמי, תשלום מענק היפרדות לעובדי החברה, במסגרת השלמת הצעת המכר של מניות החברה על-ידי בנק הפועלים, בסך של כ-68 מיליון ש"ח אשר כלול בהוצאות השכר במסגרת הוצאות תפעול, מכירה ושיווק והנהלה וכלליות לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019. ראה ביאור 1.ב.5.

ביאור 10 - מגזרי פעילות (המשך)

במיליוני ש"ח

במאוחד:
מידע על הרווח והפסד (המשך)
מידע על הרווח והפסד - לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)

סך הכל	אחר ⁽¹⁾	מגזר מימון	מגזר סליקה	מגזר הנפקה	
הכנסות					
780	-	*-	529	251	עמלות מחיצוניים
-	-	-	(356)	356	עמלות בינמגזריות
780	-	*-	173	607	סך הכל
218	-	226	(3)	(5)	(הוצאות) הכנסות ריבית, נטו
1	6	4	(1)	(8)	(הוצאות) הכנסות אחרות
999	6	230	169	594	סך ההכנסות
הוצאות					
358	2	22	106	228	תפעול
106	-	-	-	106	תשלומים לבנקים
74	6	40	9	19	רווח לאחר מסים של מגזרים ברי דיווח

מידע על הרווח והפסד - לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)

סך הכל	אחר ⁽¹⁾	מגזר מימון	מגזר סליקה	מגזר הנפקה	
הכנסות					
916	-	*-	593	323	עמלות מחיצוניים
-	-	-	(387)	387	עמלות בינמגזריות
916	-	*-	206	710	סך הכל
176	-	184	(3)	(5)	(הוצאות) הכנסות ריבית, נטו
14	14	4	9	(13)	(הוצאות) הכנסות אחרות
1,106	14	188	212	692	סך ההכנסות
הוצאות					
410	1	27	116	266	תפעול
158	-	*-	-	158	תשלומים לבנקים
152	13	65	33	41	רווח לאחר מסים של מגזרים ברי דיווח
(52)					הוצאות לא מוקצות - בגין מענק היפרדות חד פעמי, נטו ממס ⁽²⁾
100					רווח נקי המיוחס לבעלי המניות

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

(1) תוצאות של פעילויות אחרות אשר נבחנות בנפרד על-ידי מקבל ההחלטות התפעולי הראשי לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועים של אותן פעילויות, אך לא מקיימות הגדרת מגזר בר דיווח בשל אי עמידה בתנאים כמותיים.

(2) תוצאות הרבעון השני של שנת 2019 הושפעו מהותית מאירוע בעל אופי חד פעמי, תשלום מענק היפרדות לעובדי החברה, במסגרת השלמת הצעת המכר של מניות החברה על-ידי בנק הפועלים, בסך של כ-68 מיליון ש"ח אשר כלול בהוצאות השכר במסגרת הוצאות תפעול, מכירה ושיווק והנהלה וכלליות לתקופות של שלושה ושישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019. ראה ביאור 5.1.ב.

ביאור 10 - מגזרי פעילות (המשך)

במיליוני ש"ח

במאוחד:
מידע על הרווח והפסד (במשך)
מידע על הרווח והפסד - לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

סך הכל	אחר ⁽¹⁾	מגזר מימון	מגזר סליקה	מגזר הנפקה	
הכנסות					
1,864	-	1	1,198	665	עמלות מחיצוניים
-	-	-	(817)	817	עמלות בינמגזריות
1,864	-	1	381	1,482	סך הכל
376	-	387	(3)	(8)	(הוצאות) הכנסות ריבית, נטו
15	23	7	9	(24)	(הוצאות) הכנסות אחרות
2,255	23	395	387	1,450	סך ההכנסות
הוצאות					
812	3	53	225	531	תפעול ⁽²⁾
300	-	-	-	300	תשלומים לבנקים
296	21	117	50	108	רווח לאחר מסים של מגזרים ברי דיווח
(52)					הוצאות לא מוקצות בגין מענק היפרדות חד פעמי, נטו ממש ⁽²⁾
244					רווח נקי

(1) תוצאות של פעילויות אחרות אשר נבחנות בנפרד על-ידי מקבל ההחלטות התפעולי הראשי לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועים של אותן פעילויות, אך לא מקיימות הגדרת מגזר בר דיווח בשל אי עמידה בתנאים כמותיים.

(2) תוצאות הפעילות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 הושפעו מהותית מאירוע בעל אופי חד פעמי, תשלום מענק היפרדות לעובדי החברה, במסגרת השלמת הצעת המכר של מניות החברה על-ידי בנק הפועלים, בסך של כ-68 מיליון ש"ח אשר כלול בהוצאות השכר במסגרת הוצאות תפעול, מכירה ושיווק והנהלה וכלליות. ראה ביאור 5.1.

ביאור 11 א' - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

1. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים:

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים.

פיקדונות בבנקים - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית בהם החברה ביצעה עסקאות דומות סמוך לתאריך המאזן.

חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי - השווי ההוגן של יתרת החייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת החייבים פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה הווננו התקבולים בשיעורי ריבית המשקפים עסקאות דומות לתאריך המאזן.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות.

ניירות ערך - ניירות ערך סחירים: לפי שווי שוק בשוק עיקרי. ניירות ערך שאינם סחירים: לפי עלות בניכוי ירידת ערך.

זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי - בשיטת היוון תזרימי מזומנים לפי שיעור ריבית בו גייסה החברה אשראי דומה סמוך לתאריך המאזן.

אגרות חוב סחירות – אגרות חוב אשר נסחרות בשוק פעיל. השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים.

ביאור 11 א' - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

במיליוני ש"ח

במאוחד

2. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים:

ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)

(א) שווי הוגן סך הכל	(א) שווי הוגן רמה 3	(א) שווי הוגן רמה 2	(א) שווי הוגן רמה 1	יתרה במאזן	
נכסים פיננסיים:					
115	-	12	103	115	מזומנים ופיקדונות בבנקים
21,787	21,787	-	-	21,860	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו
64	31	-	33	64	ניירות ערך (ב)
15	11	4	-	15	נכסים פיננסיים אחרים
21,981	21,829	16	136	*22,054	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות:					
4,447	-	4,436	11	4,448	אשראי מתאגידים בנקאיים ואחרים
14,415	14,415	-	-	14,452	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
975	-	-	975	960	אגרות חוב סחירות
388	241	147	-	394	התחייבויות פיננסיות אחרות
20,225	14,656	4,583	986	*20,254	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)

(א) שווי הוגן סך הכל	(א) שווי הוגן רמה 3	(א) שווי הוגן רמה 2	(א) שווי הוגן רמה 1	יתרה במאזן	
נכסים פיננסיים:					
212	-	13	199	212	מזומנים ופיקדונות בבנקים
22,484	22,484	-	-	22,524	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו
53	23	-	30	53	ניירות ערך (ב)
57	20	37	-	57	נכסים פיננסיים אחרים
22,806	22,527	50	229	*22,846	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות:					
4,514	-	4,456	58	4,513	אשראי מתאגידים בנקאיים ואחרים
15,080	15,080	-	-	15,112	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
1,098	-	-	1,098	1,081	אגרות חוב סחירות
424	277	147	-	429	התחייבויות פיננסיות אחרות
21,116	15,357	4,603	1,156	*21,135	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

ראה הערות בעמוד הבא

ביאור 11 א' - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

במיליוני ש"ח

במאוחד

3. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

שוי הוגן (א) סך הכל	שוי הוגן (א) רמה 3	שוי הוגן (א) רמה 2	שוי הוגן (א) רמה 1	יתרה במאזן	
נכסים פיננסיים:					
206	-	13	193	206	מזומנים ופיקדונות בבנקים
23,537	23,537	-	-	23,617	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו
63	30	-	33	63	ניירות ערך (ב)
50	12	38	-	50	נכסים פיננסיים אחרים
23,856	23,579	51	226	*23,936	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות:					
5,110	-	5,049	61	5,104	אשראי מתאגידים בנקאיים ואחרים
15,480	15,480	-	-	15,510	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
1,096	-	-	1,096	1,079	אגרות חוב סחירות
431	293	138	-	435	התחייבויות פיננסיות אחרות
22,117	15,773	5,187	1,157	*22,128	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

* מזה: נכסים והתחייבויות ליום 30 ביוני 2020 בסך של כ-136 מיליון ש"ח ובסך של כ-11 מיליון ש"ח, בהתאמה, נכסים והתחייבויות ליום 30 ביוני 2019 בסך של כ-229 מיליון ש"ח ובסך של כ-58 מיליון ש"ח, בהתאמה, (ליום 31 בדצמבר 2019 נכסים והתחייבויות בסך 226 מיליון ש"ח ובסך 61 מיליון ש"ח, בהתאמה), אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים 11.ב' ו-11.ג' להלן.

(א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(ב) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי ירידת ערך, ליום 30 ביוני 2020 ו-2019 בסך של כ-31 מיליון ש"ח וכ-23 מיליון ש"ח, בהתאמה (31 בדצמבר 2019 - כ-30 מיליון ש"ח).

ביאור 11 ב' - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ⁽¹⁾ - מאוחד

במיליוני ש"ח

ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)

סך הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשים ב: נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מדידות שווי הוגן המשתמשים ב: מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים			
33	-	33	ניירות ערך – מניות שאינן למסחר
-	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים
33	-	33	סך כל הנכסים
התחייבויות			
*-	*-	-	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
*-	*-	-	סך כל ההתחייבויות

ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)

סך הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשים ב: נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מדידות שווי הוגן המשתמשים ב: מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים			
30	-	30	ניירות ערך – מניות שאינן למסחר
*-	*-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים
30	*-	30	סך כל הנכסים
התחייבויות			
*-	*-	-	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
*-	*-	-	סך כל ההתחייבויות

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

סך הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשים ב: נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מדידות שווי הוגן המשתמשים ב: מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים			
33	-	33	ניירות ערך – מניות שאינן למסחר
-	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים
33	-	33	סך כל הנכסים
התחייבויות			
*-	*-	-	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
*-	*-	-	סך כל ההתחייבויות

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

(1) במהלך התקופות המדווחות לא היו מעברים מרמה 2 לרמה 1.

ביאור 11 ג' - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה - מאוחד

במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2020 ו-2019 ובמהלך שנת 2019, לא היו קיימים לחברה פריטים שאינם נמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה.

ישראלכרט בע"מ והחברות המאוחדות שלה
דוח ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח הרבעוני
ליום 30 ביוני 2020

רשימת טבלאות

עמוד	נושא	
131	שיעורי הכנסות והוצאות של הקבוצה וניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית	טבלה 1

1. הדירקטוריון וההנהלה

1.1. שינויים בהנהלת ודירקטוריון החברה ברבעון השני של שנת 2020 ועד למועד חתימת הדוח:

בחודש יולי 2020 הודיע מר אורי שוקר, סמנכ"ל אשראי ומימון על עזיבתו את הקבוצה, ובהמשך לכך ביום 5 באוגוסט 2020 סיים מר שוקר את כהונתו כסמנכ"ל אשראי ומימון בקבוצה.

החברה תשלים בקרוב הערכות והתאמת המבנה הארגוני על מנת לתמוך במימוש אסטרטגיית פיתוח האשראי של החברה.

1.2. דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

ממועד פרסום הדוח השנתי לשנת 2019 לא חל שינוי בקביעת הדירקטוריון בנוגע למספר המזערי הנדרש של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ולא פחת מספרם מהמספר המזערי שנקבע.

1.3. ועדה ממליצה למינוי דירקטורים

בהמשך לאמור בסעיף 1 לדוח ממשל תאגידי לשנת 2019 ובסעיף 1 לדוח ממשל תאגידי לרבעון הראשון לשנת 2020, בדבר קיומה של ועדה ממליצה למינוי דירקטורים של דירקטוריון החברה, הרי שהחברה ממשיכה לפעול באמצעות ועדה ממליצה בלתי תלויה, לאחר עדכון הרכבה באופן שהוא כולל למועד חתימת הדוח דירקטורים בלתי תלויים בלבד, לקביעת הרכב ומתווה מינוים של הדירקטורים בחברה, אשר מועמדותם תובא לאישור בעלי מניות החברה במסגרת אסיפה שנתית שתכונס בהמשך השנה.

2. הביקורת הפנימית

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בחברה ובכלל זה הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, והשיקולים בקביעת תכנית העבודה השנתית והרב שנתית, נכללו בדוח ממשל תאגידי לשנת 2019.

3. פרטים נוספים

3.1. הון אנושי

לפרטים אודות ההון האנושי בקבוצה, לרבות המבנה הארגוני, מערך כוח האדם, הסכמים קיבוציים, אחריות תאגידית ואתיקה, תרומה לקהילה ויחסי העבודה בקבוצה, ראה סעיף 7.6 לדוח ממשל תאגידי לשנת 2019.

3.1.1. השפעת מגיפת הקורונה

כמפורט בסעיף 1.2 לדוח הדירקטוריון לרבעון השני של שנת 2020, ההשלכות המשמעותיות של מגיפת ה-"קורונה" על פעילות הקבוצה החלו עם כניסתן של הגבלות הממשלה על הפעילות במשק (ובעיקר החל ממחצית חודש מרץ 2020), אשר הגיעו לשיאן במהלך חודש אפריל 2020.

כחלק מהתאמות של החברה וחברות הקבוצה להוראות הממשלה והגורמים המוסמכים לכך בקשר עם אירועי מגיפת הקורונה והיערכותן להמשכיות עסקית, ביצעה החברה, בשיתוף וסיכום עם ארגון העובדים, מספר פעולות מרכזיות, ובהן:

(א) הוצאת חלק מעובדי הקבוצה לחופשה בתשלום בין התאריכים 22-31 במרץ 2020, על חשבון ימי חופשה צבורים, אשר בחלקם השתתפה הקבוצה, וזאת בנוסף להוצאתם לחופשה גם של עובדים המועסקים באמצעות חברות כ"א ומיקור חוץ;

(ב) הוצאת חלק מהמועסקים בקבוצה (עובדים, חברות כ"א ומיקור חוץ) לחופשה ללא תשלום במהלך כל חודש אפריל 2020 (ירידה של כ-42% במספר המשרות בחודש אפריל 2020 לעומת חודש מרץ 2020); בקשר לכך יצוין כי בחודש יוני 2020 פורסם ברשומות חוק מענק לעידוד תעסוקה (הוראת שעה – נגף הקורונה החדש), התש"ף-2020, שעל-פיו זכאית החברה לקבל מענק בסך של כ-1.4 מיליון ש"ח, בגין החזרת העובדים שיצאו לחל"ל לעבודתם בחברה. בתיאום עם ועד העובדים המענק כאמור ישמש לטובת פעילויות ולשיפור תנאים שונים לעובדים.

(ג) מספר הנציגים במוקדי השירות החיצוניים צומצם להיקף של למעלה ממחצית (כאשר הנציגים שלא הגיעו למוקדים שהו בחופשה ו/או בחל"ל כאמור לעיל).

(ד) הפחתה זמנית בשיעור של 20% מהשכר החודשי של יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל, חברי ההנהלה ונושאי משרה בכירה בקבוצה (מבלי לפגוע בהפרשות הסוציאליות), למשך שלושה (3) חודשים החל מיום 1 באפריל 2020. יצוין כי כלל חברי דירקטוריון החברה ופרימיום אקספרס הודיעו על ויתור זהה בקשר עם גמול הדירקטורים בתקופה האמורה.

בנוסף, בטווח המיידי סיפקה הקבוצה פתרונות עבודה מהבית לרוב המכריע מהעובדים כדי לאפשר רציפות עסקית מלאה בכלל הערוצים; בקרב העובדים המגיעים למשרדים בוצעו צעדי ניטור, הפרדה ושמירה על ריחוק פיזי; ובוצעו הדרכות והנחיות לצמצום החשיפה של המשאב האנושי לוירוס.

3.1.2. אחריות תאגידית, אתיקה ורגולציה

החברה בוחנת בימים אלה את השפעות העבודה והניהול מהבית ובוחנת התאמות לדפוסי העבודה ביום שלאחר המגיפה.

הקבוצה מחויבת להתנהלות עסקית ערכית ומכבדת עם כל שותפיה העסקיים ובעלי העניין. הקוד האתי של ישראלכרט מהווה את תעודת הזהות הערכית של הקבוצה, ומשקף את הערכים הייחודיים ואת כללי ההתנהגות שהקבוצה רואה עצמה מחויבת אליהם. גם בתקופת מגיפת ה-"קורונה", שמרה הקבוצה על פעילות עסקית רציפה ופעלה במקצועיות, בשקיפות וברגישות מול כל שותפיה תוך מתן פתרונות עסקיים ואנושיים להתמודדות עם אתגרי התקופה.

3.1.3. ישראלכרט בקהילה

קבוצה מובילה בתחומה בישראל, רואה עצמה הקבוצה מחויבת לנתינה לקהילה ומקדישה תשומת לב מיוחדת לחיזוק מגוון אוכלוסיות בחברה הישראלית. הקבוצה פועלת בהתמדה להגברת המודעות של עובדיה לנושא המעורבות החברתית ומעודדת אותם לפעילות התנדבותית, מתוך תפיסה שהערך המוסף של הנתינה לקהילה הוא חיזוק "גאוות היחידה" ותחושת ההזדהות של העובדים עם הקבוצה. באופן שוטף, המעורבות בקהילה באה לידי ביטוי במגוון רחב של פעילויות, תרומות כספיות בחסות הקבוצה והתנדבות של העובדים.

בתקופת הקורונה המשיכה הקבוצה בפעילות תרומה והתנדבות אשר הותאמו למגבלות התקופה.

3.1.4. יחסי עבודה בקבוצה

אחד מנכסי הקבוצה העיקריים הינו ההון האנושי של עובדיה. בהתאם ובהתחשב בהיקף כוח האדם בקבוצה, תלותה של הקבוצה בקיום עבודה סדירה הינה גבוהה. כאמור לעיל, בתקופת מגיפת ה-"קורונה", בהיותה של הקבוצה ארגון חיוני, המשיכה הקבוצה לספק שירותים ולעבוד מול לקוחותיה העסקיים והפרטיים באופן שוטף.

3.1.5. ארגון העובדים מהווה גורם דומיננטי ביחסי העבודה בקבוצה ולהערכת החברה, ככלל מערכת היחסים עימו טובה. הנהלת החברה מקיימת הידברות שוטפת עם ארגון העובדים על מנת להמשיך ולקיים מערכת יחסי עבודה טובה ותקינה. בתקופת מגיפת ה-"קורונה" שיתוף הפעולה ההדוק עם ארגון העובדים בא לידי ביטוי גם בחשיבה המשותפת על דרכי ההתמודדות של החברה למול השלכות המגיפה, וגם בעשייה משותפת לטובת עובדי החברה ולטובת המשכיות העסקית של החברה.

3.2. רואי חשבון מבקרים

בהתאם לאישור האסיפה הכללית של החברה מיום 16 ביולי 2020, החל ממועד פרסום דוחותיה הכספיים של החברה לרבעון הראשון של שנת 2020, הסתיימה כהונת משרד BDO כרואי חשבון מבקר (משותף) של החברה, והחל מאותו מועד משרד KPMG ממשיך בתפקידו כרואי חשבון מבקר יחיד של החברה. לפרטים ראה דוח זימון האסיפה הכללית האמורה (דוח משלים) שפרסמה החברה ביום 6 ביולי 2020 (אסמכתא מספר: 2020-01-071529) ודוח תוצאות האסיפה האמורה מיום 16 ביולי 2020 (אסמכתא מספר: 2020-01-076227), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

ד"ר רון וקסלר
מנהל כללי

איל דשא
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 11 באוגוסט, 2020.

4. נספחים לדוח הרבעוני

טבלה 1: שיעורי ההכנסות והוצאות של הקבוצה וניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
שיעור הכנסה באחוזים	הכנסות ריבית במיליוני ש"ח	יתרה ממוצעת (1) במיליוני ש"ח	שיעור הכנסה באחוזים	הכנסות ריבית במיליוני ש"ח	יתרה ממוצעת (1) במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית (2)						
2.52	1	160	-	*-	203	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5.07	102	8,195	5.91	123	8,506	חייבים בגין פעילות כרטיסי אשראי (3)(5)
-	*-	5	-	*-	6	נכסים אחרים
5.02	103	8,360	5.77	123	8,715	סך כל הנכסים נושאי ריבית
		17,708			15,062	חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
		654			1,015	נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית (4)
		26,722			24,792	סך כל הנכסים

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
שיעור הכנסה באחוזים	הכנסות ריבית במיליוני ש"ח	יתרה ממוצעת (1) במיליוני ש"ח	שיעור הכנסה באחוזים	הכנסות ריבית במיליוני ש"ח	יתרה ממוצעת (1) במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית (2)						
1.66	1	121	1.13	1	177	מזומנים ופיקדונות בבנקים
4.97	198	8,058	5.75	246	8,684	חייבים בגין פעילות כרטיסי אשראי (3)(5)
-	*-	5	-	*-	6	נכסים אחרים
4.92	199	8,184	5.65	247	8,867	סך כל הנכסים נושאי ריבית
		17,015			16,533	חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
		555			854	נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית (4)
		25,754			26,254	סך כל הנכסים

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

- (1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים.
- (2) לחברה אין פעילות מחוץ לישראל.
- (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים לא כספיים ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (5) יתרה ממוצעת כוללת יתרות שעמדו בתנאי סילוק ההתחייבויות לפי FAS166 (נושא 860 בקודיפיקציה) בגין ניכיון שוברים לבתי עסק ובתוספת יתרה עם חברת בת, לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בסך כולל של כ-2,721 מיליון ש"ח וכ-2,891 מיליון ש"ח, בהתאמה (לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 כ-2,878 מיליון ש"ח וכ-2,803 מיליון ש"ח, בהתאמה).

טבלה 1: שיעורי הכנסות והוצאות של הקבוצה וניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית (המשך)

יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 שיעור הכנסה (הוצאה) באחוזים	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 הכנסות (הוצאות) ריבית מיליון ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 יתרה ממוצעת ⁽¹⁾ מיליון ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 שיעור הכנסה (הוצאה) באחוזים	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 הכנסות (הוצאות) ריבית מיליון ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 יתרה ממוצעת ⁽¹⁾ מיליון ש"ח	
התחייבויות נושאות ריבית⁽²⁾						
(0.95)	(11)	4,667	(0.85)	(10)	4,723	אשראי מתאגידים בנקאיים ואחרים ⁽⁴⁾
(2.24)	(4)	719	(1.54)	(4)	1,042	אגרות חוב סחירות
-	-	-	-	-	-	התחייבויות אחרות
(1.12)	(15)	5,386	(0.97)	(14)	5,765	סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית
		18,515			15,915	זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
		578			716	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽³⁾
		24,479			22,396	סך כל ההתחייבויות
		2,243			2,396	סך כל האמצעים ההוגנים
		26,722			24,792	סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוגנים
3.90			4.80			פער הריבית
4.28	88	8,360	5.10	109	8,715	תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית בישראל

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 שיעור הכנסה (הוצאה) באחוזים	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 הכנסות (הוצאות) ריבית מיליון ש"ח	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 יתרה ממוצעת ⁽¹⁾ מיליון ש"ח	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 שיעור הכנסה (הוצאה) באחוזים	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 הכנסות (הוצאות) ריבית מיליון ש"ח	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 יתרה ממוצעת ⁽¹⁾ מיליון ש"ח	
התחייבויות נושאות ריבית⁽²⁾						
(1.00)	(19)	3,803	(0.85)	(20)	4,722	אשראי מתאגידים בנקאיים ואחרים ⁽⁴⁾
(2.23)	(4)	360	(1.70)	(9)	1,062	אגרות חוב סחירות
-	-	-	-	-	-	התחייבויות אחרות
(1.11)	(23)	4,163	(1.01)	(29)	5,784	סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית
		18,197			17,357	זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
		531			689	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽³⁾
		22,891			23,830	סך כל ההתחייבויות
		2,863			2,424	סך כל האמצעים ההוגנים
		25,754			26,254	סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוגנים
3.81			4.64			פער הריבית
4.35	176	8,184	4.98	218	8,867	תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית בישראל

- (1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים.
- (2) לחברה אין פעילות מחוץ לישראל.
- (3) לרבות התחייבויות לא כספיות, מכשירים נגזרים והפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
- (4) כולל יתרות אשראי לזמן ארוך.

טבלה 1: שיעורי הכנסות והוצאות של הקבוצה וניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית (המשך)

ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
שיעור הכנסה (הוצאה) באחוזים	הכנסות (הוצאות) ריבית מיליון ש"ח	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾ מיליון ש"ח	שיעור הכנסה (הוצאה) באחוזים	שיעור הכנסה (הוצאה) ריבית מיליון ש"ח	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾ מיליון ש"ח	
מטבע ישראלי לא צמוד						
5.07	102	8,200	5.81	123	8,645	סך נכסים נושאי ריבית ⁽²⁾
(1.13)	(15)	5,325	(0.98)	(14)	5,763	סך התחייבויות נושאות ריבית ⁽³⁾
3.94			4.83			פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד						
-	*-	5	-	*-	5	סך נכסים נושאי ריבית
-	-	-	-	-	-	סך התחייבויות נושאות ריבית
-	-	-	-	-	-	פער הריבית
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)						
2.61	1	155	-	*-	65	סך נכסים נושאי ריבית
-	*-	61	-	*-	2	סך התחייבויות נושאות ריבית
2.61			-			פער הריבית
סך פעילות בישראל						
5.02	103	8,360	5.77	123	8,715	סך נכסים נושאי ריבית
(1.12)	(15)	5,386	(0.97)	(14)	5,765	סך התחייבויות נושאות ריבית
3.90			4.80			פער הריבית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
שיעור הכנסה (הוצאה) באחוזים	הכנסות (הוצאות) ריבית מיליון ש"ח	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾ מיליון ש"ח	שיעור הכנסה (הוצאה) באחוזים	שיעור הכנסה (הוצאה) ריבית מיליון ש"ח	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾ מיליון ש"ח	
מטבע ישראלי לא צמוד						
4.97	198	8,063	5.70	246	8,756	סך נכסים נושאי ריבית ⁽²⁾
(1.12)	(23)	4,102	(1.01)	(29)	5,768	סך התחייבויות נושאות ריבית ⁽³⁾
3.85			4.69			פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד						
-	*-	5	-	*-	5	סך נכסים נושאי ריבית
-	-	-	-	-	-	סך התחייבויות נושאות ריבית
-	-	-	-	-	-	פער הריבית
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)						
1.73	1	116	1.90	1	106	סך נכסים נושאי ריבית
-	*-	61	-	*-	16	סך התחייבויות נושאות ריבית
1.73			1.90			פער הריבית
סך פעילות בישראל						
4.92	199	8,184	5.65	247	8,867	סך נכסים נושאי ריבית
(1.11)	(23)	4,163	(1.01)	(29)	5,784	סך התחייבויות נושאות ריבית
3.81			4.64			פער הריבית

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

- על בסיס יתרות לתחילת החודשים.
- יתרה ממוצעת כוללת יתרות שעמדו בתנאי סילוק ההתחייבויות לפי FAS166 (נושא 860 בקודיפיקציה) בגין ניכיון שוברים לבתי עסק ובתוספת יתרה עם חברת בת, לשלושה ולשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בסך כולל של כ-2,721 מיליון ש"ח וכ-2,891 מיליון ש"ח, בהתאמה. (לשלושה ולשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 כ-2,878 מיליון ש"ח וכ-2,803 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- כולל יתרת אשראי לזמן ארוך.

טבלה 1: שיעורי הכנסות והוצאות של הקבוצה וניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית (המשך)

ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

במיליון ש"ח

לשלושה ולשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 לעומת שלושה ושישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019.

לתקופה של שישה חודשים (קישון) בגלל שינוי ⁽¹⁾ מחיר	לתקופה של שישה חודשים (קישון) בגלל שינוי ⁽¹⁾ כמות	לתקופה של שלושה חודשים (קישון) בגלל שינוי ⁽¹⁾ מחיר	לתקופה של שלושה חודשים (קישון) בגלל שינוי ⁽¹⁾ מחיר	לתקופה של שלושה חודשים (קישון) בגלל שינוי ⁽¹⁾ מחיר	לתקופה של שלושה חודשים (קישון) בגלל שינוי ⁽¹⁾ כמות	
						נכסים נושאי ריבית⁽²⁾
*-	*-	(1)	(1)	*-		מזומנים ופיקדונות בבנקים
48	18	21	17	4		חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
*-	*-	*-	-	*-		נכסים נושאי ריבית אחרים
48	18	20	16	4		סך הכל הכנסות ריבית
						התחייבויות נושאות ריבית⁽²⁾
1	4	(1)	(1)	*-		אשראי מתאגידים בנקאיים
5	6	*-	(1)	1		אגרות חוב סחירות
-	-	-	-	-		התחייבויות נושאות ריבית אחרות
6	10	(1)	(2)	1		סך הכל הוצאות ריבית

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

- (1) השינוי בכמות חושב לפי ההפרש בין היתרות הממוצעות בתקופות כפול שיעור ההכנסה/הוצאה בתקופה. השינוי במחיר חושב לפי היתרה הממוצעת של תקופה מקבילה כפול הפער בין שיעורי ההכנסה/הוצאה בין התקופות.
- (2) לחברה אין פעילות מחוץ לישראל.

מילון מונחים

מס'	המונח בדוח	המונח המלא	הגדרת המונחים
1.	ALM (נ"ה)	Asset and Liability Management (ניהול נכסים והתחייבויות)	ניהול נכסי החברה והתחייבויותיה במגמה ליצור הקבלה מתאימה ביניהם ולהכביר את הונה בטווח הארוך.
2.	CVA	Credit Valuation Adjustment	חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לחברה במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.
3.	FRA	Forward Rate	אקדמה על ריבית זמן עתידית מסוימת. חוזה שבו הצדדים מסכימים ביניהם על שער ריבית שיחול על קרן עתידית, בסכום ולתקופה מוסכמים מראש על מנת להקטין את החשיפה לסיכונים הכרוכים בשינוי שיערי הריבית.
4.	IRS	Interest Rate Swap (חוזה החלפת שיעורי ריבית)	עסקה המאפשרת ללקוח החלפת תזרים מזומנים עתידי של תשלומי ריבית בעלי בסיס שונה (ריבית קבועה וריבית משתנה) וזאת על בסיס של קרן הנקבעת במועד ההתקשרות.
5.	KPIs	Key Performance Indicators (מדדי ביצוע עיקריים)	מדד עסקי המאפשר לבצע הערכה של הגורמים ההכרחיים להצלחת הארגון ולקביעת דרכי פעולה.
6.	On-Call		אשראי שניתן למס' ימים ונפרע על-פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.
7.	אמצעי שליטה		כמשמעו בחוק בנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.
8.	אשראי חוץ מאוני		כל ערבות פיננסית והתחייבות למתן אשראי.
9.	באזל 2/ באזל 3		הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.
10.	בעל עניין		לפי סעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.
11.	גידור		עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.
12.	הון פיקוחי		בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 202 - מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי.
13.	הון רובד 1		כהגדרתו בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 202 - מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי.
14.	הון עצמי רובד 1		הון על בסיס מתמשך - כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות.
15.	הון רובד 1 נוסף		מורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 202.
16.	הון רובד 2		כהגדרתו בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 202 - מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי.
17.	המשכיות עסקית		מצב בו עסק פועל ברציפות ללא הפרעות; כהגדרתו בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 355 - ניהול המשכיות עסקית.
18.	הפחתת אשראי	CRM (Credit Risk Mitigation)	בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 203 - מדידה והלימות הון - גישה הסטנדרטית - סיכון אשראי.
19.	הקדמות מוקדם		המוצר הינו סילוק מוקדם של התחייבות הסולק לבית העסק.
20.	סיכון התאגיד		סיכון של החברה להפסד כתוצאה מהאפשרות שלווה/צד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי החברה, כולן או חלקן, כפי שסוכמו.
21.	חבות		כהגדרתה בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 313 - מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים.
22.	חוב		זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת כנכס במאזן של החברה.
23.	חוב בעייתי		חוב המסווג כפגום (לרבות חוב פגום בארגון מחדש של חוב בעייתי), נחות או בהשגחה מיוחדת.
24.	חוב נחות		סיכון אשראי מאזני נחות מוגן באופן לא מספק על-ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור נדרש שתהיה חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב.
25.	חוב פגום		חובות שהחברה צופה כי לא תוכל לגבות את הסכומים המגיעים לה לפי הסכם החוב, לרבות מקרים שבהם החוב נמצא בפגור של 90 ימים או יותר. כמו-כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום.
26.	חוב מיוחדת		חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות בגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של ההנהלה. אם חולשות אלה לא יטופלו, התוצאה עלולה להיות התדרדרות בסיכויים לפירעון סיכון האשראי המאזני או במעמד של החברה כנושה בתאריך עתידי מסוים.
27.	חח"ד	חשבון חוזר דביטורי	חשבונות עו"ש שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש החייבות בעמלת הקצאה.
28.	יחס הון כולל לנכסי סיכון		ההון הכולל הוא סך כל הון רובד 1 וסך כל הון רובד 2. יחס ההון הכולל מחושב על-ידי חלוקת ההון הכולל בנכסי סיכון.
29.	יתרת חוב רשומה		יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נידחות נטו או עלויות נידחות נטו שנוקפו ליתרת החוב בהתאם להוראות הדיווח לציבור וטרם הופחתו, בניכוי כל סכום חוב שנמחק

מס'	המונח בדרך	המונח המלא	הגדרת המונחים
			חשבונאית בעבר. בשונה מיתרת חוב נטו, אין לנכות מיתרת החוב הרשומה הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. מובהר כי ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה, לא תיכלל ביתרת החוב הרשומה; כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור – דוח כספי שנתי, מס' 631.
30.	כרטיס בנקאי		כרטיס חיוב כמשמעו בחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981, המונפק על-ידי החברה.
31.	כרטיס חיוב מיידי (דביט)		הינו כרטיס בו מחזיק הכרטיס מחויב בחשבון הבנק בסמוך לאחר ביצוע העסקה ובכפוף ליתרה מספקת בחשבון הבנק.
32.	כתבי התחייבות נדחים		כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של החברה, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג; כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור – דוח כספי שנתי, מס' 631.
33.	מדד המחירים לצרכן		מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ביום ה-15 של כל חודש ומודד את אחוז השינוי שחל במשך הזמן בהוצאה הדרושה לקניית "סל קבוע" של מוצרים ושירותים, שמחיריהם ניתנים למדידה סדירה. "סל" זה מייצג את תצורתה של אוכלוסיית משקי הבית.
34.	מודל בלק אנד שולס Black-Scholes model		מודל לתמחור אופציות הכולל טכניקת ערך נוכחי ומשקף את ערך הזמן והערך הפנימי של האופציה.
35.	מח"מ	משך חיים ממוצע	הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של המכשיר הפיננסי לאורך חייו ועד לפדיון הסופי.
36.	מכשיר פיננסי		מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.
37.	מכשירים נגזרים/מכשירים פיננסיים נגזרים		מכשיר פיננסי או חוזה אחר בין שני צדדים, שהינו בעל שלושת המרכיבים הבאים: א. בסיסים (underlying), אחד או יותר וסכומים נקובים, אחד או יותר או הוראות תשלום, או שניהם יחד הקובעים את סכום הסילוק, ב. ההשקעה הראשונית נטו היא קטנה או כלל לא נדרשת; ג. ותנאי דורשים או מאפשרים סילוק בנטו בין הצדדים.
38.	מכשירי אשראי חוץ מאזניים		כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור – דוח כספי שנתי, מס' 631
39.	יחידות פנטום		מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.
40.	מנפיק		אדם, לרבות תאגיד, המנפיק, מפיץ או משווק כרטיסי חיוב, שהוא צד לחוזה כרטיס חיוב עם לקוח והאחראי לתשלומים המגיעים מלקוח שעשה שימוש בכרטיס חיוב שהונפק, הופץ או שווק על-ידו.
41.	מסגרת אשראי		סכום הניצול המירבי שהחברה הסכימה לכבד בכרטיס הלקוח.
42.	שירותי ניכיון		כהגדרתם בסעיף 7א(א) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981.
43.	סולק		כהגדרתו בסעיף 36ט לחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981.
44.	ערבות		כהגדרתה בסעיף 1 לחוק הערבות, התשכ"ז-1967.
45.	פירות/ייסוף		החלשות/התחזקות ערכו של מטבע ביחס למטבעות אחרים.
46.	צד קשור		כמשמעו בסעיף 1 הוראות הדיווח לציבור.
47.	קבוצת לווים		כהגדרתה בהוראת ניהול בנקאי תקין, מס' 313 - מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
48.	רווח נקי בסיסי למניה		הרווח הבסיסי למניה יחושב על-ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה האם (מונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה), במהלך התקופה.
49.	רווח נקי מדולל למניה		חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה האם, ובממוצע המשוקלל של מספר המניות הקיימות במחזור, בהתחשב בהשפעת כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות.
50.	ריבית בנק ישראל		הריבית שקובע בנק ישראל במסגרת ההחלטות המוניטריות התקופתיות, והמשמשת את הבנק לצורך מתן הלוואות לתאגידים הבנקאיים או לצורך קבלת הלוואות מתאגידים בנקאיים, כשיעורה מזמן לזמן.
51.	שוק פעיל		שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.
52.	שעבודים		בטחונות הניתנים למלווה על-ידי לווה כערובה להבטחת תשלום שהוא חייב לו.
53.	תאגיד בנקאי		כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981.
54.	תאגיד עזר		כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981.
55.	תביעה ייצוגית		כהגדרת המונח "תובענה ייצוגית" בחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006.
56.	תכנית המשכיות עסקית		תכנית פעולה מקיפה בכתב, הקובעת מה הם הנהלים והמערכות הדורשים כדי לשמר את הרציפות העסקית או לשקם את פעילות החברה במקרה של שיבושים (כהגדרתה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355 – ניהול המשכיות עסקית).
57.	תקופת הבשלה	Vesting	התקופה שבה נדרש לקיים את כל התנאים המוגדרים להבשלה של הסדר תשלום מבוסס מניות.
58.	תקרית קיברנטית (סייבר)		אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על-ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לחברה) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, יצוין, כי בהגדרה זו נכללים גם ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא נגרם נזק בפועל (כהגדרת "אירוע סייבר" בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 361 – ניהול הגנת הסייבר).
59.	תפעול הנפקה של כרטיסי חיוב		כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981.